

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

10 Ekim 2012 Çarşamba

İÇİŞLERİ KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

10 Ekim 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/690)

1:82

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:37

Ali SERİNDAG	(Gaziantep)	1, 2, 3, 5:6, 10, 11, 23, 25, 27:28, 34:35
Sırrı Süreyya ÖNDER	(İstanbul)	1, 2, 4, 5, 9, 10:11, 13:14, 16, 33, 35, 36
Ali UZUNIRMAK	(Aydın)	1:2, 8, 12:15
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	2, 4, 5, 17, 26:27
Ayşe Nedret AKOVA	(Balıkesir)	2, 3, 11, 16, 23
Mahmut TANAL	(İstanbul)	2, 15:16, 22, 27, 28, 29:30, 33, 36
Atilla KART	(Konya)	2, 17:18, 22, 24
Mehmet ŞANDIR	((Mersin)	2:3, 3, 4, 6:9, 18:19, 20, 23, 25:26, 28, 29
Veli AĞBABA	(Malatya)	3, 4, 11, 33, 34
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	4, 5
Haydar AKAR	(Kocaeli)	4, 20, 23, 28, 29, 32, 34
Refik ERYILMAZ	(Hatay)	5
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	5, 22, 23, 28, 34
Özcan YENİÇERİ	(Ankara)	5
Emre KÖPRÜLÜ	(Tekirdağ)	9, 11, 32, 33, 34, 35
Mehmet ERSOY	(Sinop)	9
Hasan ÖREN	(Manisa)	10
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	10, 25, 34, 36

Menderes TÜREL	(Antalya)	10
Ali SARIBAŞ	(Çanakkale)	10
Menderes mehmet Tefik TÜREL	(Antalya)	18
Öznur ÇALIK	(Malatya)	19, 20
Sadir DURMAZ	(Yozgat)	19, 22, 24, 30, 31, 33
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	20
Bülent BELEN	(Tekirdağ)	20:21
Mehmet Hilal KAPLAN	(Kocaeli)	21:22
Reşat DOĞRU	(Tokat)	22
Enver ERDEM	(Elâzığ)	22, 26, 30, 36
Kazım KURT	(Eskişehir)	23
Oktay VURAL	(İzmir)	24, 28:29, 32, 34, 36
Ramazan ÖZÜNAL (Türkiye Muhtarlar Federasyonu Başkanı)		28
Hüseyin BÜRGE	(İstanbul)	29:30
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	30:37

İKİNCİ OTURUM

38:44

Oktay VURAL	(İzmir)	38:42, 43:44
Veli AĞBABA	(Malatya)	38, 43
Mahmut TANAL	(İstanbul)	40:43
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	40:43, 43:44
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	40:42
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	41:42
Ali SARIBAŞ	(Çanakkale)	41:43
Emre KÖPRÜLÜ	(Tekirdağ)	41
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir)	41:42
Sırrı Süreyya ÖNDER	(İstanbul)	41
Ali SERİNDAG	(Gaziantep)	42, 43:44

ÜÇÜNCÜ OTURUM

45:82

Ali SERİNDAG	(Gaziantep)	45, 55, 58, 77:81
Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU	(Osmaniye)	45, 53:54, 59, 66, 74:77
Gökhan GÜNAYDIN	(Ankara)	45:48
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	48, 74, 78, 79, 81
Sadir DURMAZ	(Yozgat)	49:51, 52, 80
Ferit Mevlüt ASLANOĞLU	(İstanbul)	51, 55, 58, 59, 67, 71, 72
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir)	51
Sırrı Süreyya ÖNDER	(İstanbul)	51:57, 58, 61:62, 73, 81, 82
Oktay VURAL	(İstanbul)	52:54, 58
Sinan OĞAN	(İğdır)	52, 67:70, 74
Necati ÖZENSOY	(Bursa)	53:54, 56, 63:65, 81
Enver ERDEM	(Elâzığ)	53, 57:58, 74, 75, 78
İdris Naim ŞAHİN (İçişleri Bakanı)	(Ordu)	54:55, 80
Emre KÖPRÜLÜ	(Tekirdağ)	55, 58, 59:61

Mehmet ERSOY	(Sinop)	55, 77
Ali ÖZ	(Mersin)	56
Veli AĞBABA	(Malatya)	58, 61:62, 67, 70
Mehmet S. KESİMOĞLU	(Kırklareli)	59
Haluk Ahmet GÜMÜŞ	(Balıkesir)	65
Alim IŞIK	(Kütahya)	65:67
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	66, 73, 77
Mehmet Volkan CANALIOĞLU	(Trabzon)	67, 70:72
Özgür ÖZEL	(Manisa)	72:74
Musa ÇAM	(İzmir)	72
Hüseyin BÜRGE	(İstanbul)	77, 78
Mehmet ŞANDIR	(Mersin)	81

Açılma Saati: 15.35

Kapanma Saati: 00.52

10 Ekim 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.35

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Fezullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülay SAMANCI (Konya)

0

BAŞKAN – Sayın İçişleri Bakanımız, İçişleri Komisyonunun değerli üyeleri, sayın milletvekillerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli üst düzey yöneticileri, meslek teşekküllerinin, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri, değerli Komisyon çalışanları, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışanları, değerli konuklarımız, değerli basın ve televizyon mensupları; İçişleri Komisyonumuzun 24'üncü Dönem üçüncü Yasama Yılı'nın ilk toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Gündeme geçmeden evvel Sayın Başkanım, usule ilişkin...

BAŞKAN – Vereceğim efendim, müsaade buyurun, vereceğim, usul için söz istediğinizde vereceğim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Usule ilişkin söz, daha gündeme geçmeden Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Efendim, müsaade buyurun, usul hakkında söz vereceğim efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, usul hakkında sırası gelince söz vereceğim ama lütfen Başkanlık Divanının şeyini bekleyelim.

Değerli arkadaşlarım, öncelikle, İçişleri Komisyonu üyeliğinden Ankara Milletvekilimiz Sayın Sinan Aydın Aygün ayrılmıştır, kendisine değerli hizmetleri için teşekkür ediyorum; yerine İzmir Milletvekilimiz Sayın Prof. Dr. Birgül Ayman Güler Hanımefendi seçilmiştir, kendisine aramıza hoş geldiniz diyorum, çalışmalarında başarılar diliyorum. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, gündemimizde bugün (1/690) esas numaralı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı vardır, bunun görüşmelerine başlayacağız. Ancak, öncesinde, daha önce Komisyonumuza esas komisyon sıfatıyla havale edilmiş bulunan İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut Tanal'ın (2/823) ve (2/786) esas numaralı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri; (2/820) esas numaralı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; yine, İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin (2/128) esas numaralı Şanlıurfa'da Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi; yine, Malatya Milletvekili Sayın Veli Ağbaba ve 22 milletvekilinin (2/234) esas numaralı Malatya'da Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi; ayrıca, Aydın Milletvekili Sayın Ali Uzunırmak'ın (2/508) esas numaralı Aydın İlinde Efeler Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi; Tekirdağ Milletvekili Sayın Bülent Belen'in (2/681) esas numaralı Tekirdağ İlinde Ergene Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'nin (1/690) esas numaralı Tasarı ile aynı mahiyette olması sebebiyle birleştirilerek görüşülmesini ve görüşmelerde (1/690) esas numaralı Tasarı'nın esas alınmasını oylarınıza sunacağım: Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade buyurun efendim...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Bir saniye... Benim verdiğim başka ilçe teklifleri var yani Aydın'da...

BAŞKAN – Efendim, izah edeceğim sizlere onu.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Acaba onların da gündeme alınması gerekmiyor mu?

BAŞKAN – Efendim, hemen söyleyeceğim.

Değerli arkadaşlarım; Komisyonumuza esas komisyon olarak havale edilen ve bugün görüşmekte olduğumuz kanunla konu ve anlam bütünlüğü itibarıyla birleştirilmesi gereken bütün teklifler birleştirilmiştir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Benim de il kurulması teklifim var.

BAŞKAN – Efendim, müsaade buyurunuz.

Efendim, bu kanun yeni il ve büyükşehir dışındaki ilçelerin kurulmasına ilişkin hükümler taşımamakta ve Kanunlar ve Kararlar birimiyle de yapılan istişarede elimizde mevcut bulunan esas komisyon olarak tekliflerin bu kanun tasarısı ile ilgili olanları birleştirilmiştir. Bu konuda itirazı olan arkadaşların itirazlarını alacağım.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Uzunırmak...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sayın Başkan, tasarımı incelediğinizde alt eklerinde yeni ilçelerin kurulması var, yani tasarıda yeni ilçelerin kurulmasıyla ilgili ekler var, dolayısıyla benim bundan daha altı ay önce verdiğim yeni ilçelerin kurulması bu ekler içerisinde mütalaa edilmelidir. Ha, Komisyon karar verir lehte veya aleyhte ama netice itibarıyla eğer ekler, başka ilçelerin kurulmasıyla ilgili birtakım konular, ilçe kurulması alınmışsa gündeme bizim tekliflerimizin de gündeme alınması gerekir.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Kesinlikle doğrudur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Müsaade edin efendim.

Bu konuyla ilgili söz taleplerini de dinleyeceğim. Başka kanun tekliflerinin de gündeme ilave edilmesi konusundaki görüşlerini ifade etmek isteyen arkadaşlar lütfen işaret buyursunlar: Sayın Ali Uzunırmak...

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkan, benim de bir söz istemim var.

BAŞKAN – Bununla, söylediğim konuyla ilgili efendim, kanunla birleşmesi gereken teklifle ilgili.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir çekilin de gördüm lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, buradayım, Mahmut Tanal.

BAŞKAN – Ama Hanımefendi konuşuyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Pardon...

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkanım, benim 187 sıra sayılı bir kanun teklifim vardı.

BAŞKAN – İsminizi lütfedin efendim.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Nedret Akova, Balıkesir Milletvekili.

BAŞKAN – Tamam, size de söz vereceğim.

Başka? Sayın Tanal, Sayın Mehmet Erdoğan...

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkan, benim de Konya Milletvekili sıfatıyla...

BAŞKAN – Sayın Atilla Kart, Sayın Mehmet Şandır.

Kanun teklifiyle ilgili...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Benim usul hakkında...

BAŞKAN – Size ayrıca usul hakkında söz vereceğim.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Usul hakkında...

BAŞKAN – Sayın Serindağ, size usul hakkında ayrıca söz vereceğim.

Sayın Öznur Çalık... Başka?

Şimdi, değerli arkadaşlarım, tekrar ediyorum: “Bu kanun tasarısıyla birleştirilmesi gerekir.” denilen kanun teklifleriyle ilgili arkadaşlarım lütfen kısaca fikirlerini ifade etsinler, görüşüp Komisyonda karara bağlayacağım.

Sayın Ali Uzunırmak...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şandır.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Müzakereye başlarken öncelikle usul tartışmasıyla başlamak lazım.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Evet Sayın Başkan.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Eğer usul tartışması talebi varsa önce onun açılması lazım.

BAŞKAN – Peki, düzeltiyorum, usul tartışmasını öne alıyorum.

Teşekkür ederim.

Usulle ilgili Sayın Ali Serindağ'ın ve...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Mehmet Şandır'ın...

BAŞKAN -...Sayın Şandır'ın, bir de Sayın Sırrı Süreyya Önder'in teklifleri vardır.

Evet, ilk söz Sayın Ali Serindağ.

Sayın Serindağ, usulle sınırlı kalmak kaydıyla...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Diğer görüşlerimi ondan sonra.

BAŞKAN – Diğer görüşleriniz için geneli ve maddeler üzerinde ayrıca yeteri kadar söz vereceğim, onu da ifade etmek istiyorum.

Buyurun.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkan, benim de usul hakkında...

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

Sayın Serindağ, buyurun efendim.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkanım, benim Balıkesir Milletvekili olarak...

BAŞKAN – Affedersiniz... Affedersiniz...

Efendim, önce Sayın Ali Serindağ'a usul hakkında söz verdim efendim.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkanım, benim de usul hakkında...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının değerli mensupları, değerli sivil toplum örgütlerinin mensupları, değerli basın mensupları; bugün yeni yasama yılının ilk toplantısını yapıyoruz İçişleri Komisyonu olarak. Ben yeni yasama yılında Komisyonumuza ve Meclisimize başarılar diliyorum, hayırlı olsun diyorum.

Sayın Başkan, lütfen dinleyecekseniz konuşayım çünkü hitabın zatı linize olacak.

BAŞKAN – Ama stenograflar kayıt alamıyorlar, müsaade ederseniz onu da sağlamak durumundayım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O zaman onu düzeltelim, ondan sonra.

BAŞKAN – Bakın değerli arkadaşlarım, Komisyonumuzun sağlıklı çalışması için buradaki Komisyon çalışanlarının kayıt alma konusunda rahat çalışmalarını gerekiyor. Bulduğumuz alanın istirahat ediyor boşaltılmasını.

Değerli basın mensupları, görüntüleri aldıktan sonra kameraların dışarı çıkmasını rica ediyorum. Evet, yeteri kadar görüntüleri alın.

Bir dakika Sayın Serindağ, düzeni sağlayalım da ondan sonra efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tamam.

Sayın Başkanım, Meclis kamerası kalsın izin verirsiniz efendim.

BAŞKAN – Tabii, tabii, Meclis kamerası kalacak efendim tabii ki.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkanım, kameraların kaldırılması doğru değil. Buradaki konuşmaların kamuoyuna duyurulması için kameraların burada olması lazım. Burası yetmiyorsa daha geniş bir salona taşınalım. Çok önemli bir kanun görüşülüyor. Onun için, kameraların çıkartılmasını doğru bulmuyorum. Yani her anlamda doğru bulmuyorum. Basının önünde konuşalım bu işi.

BAŞKAN – Efendim, kameraların da bizim Komisyon çalışma düzenini de bozmayacak şekilde yerleşmesi lazım.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Bir başka yere alalım Sayın Başkanım, grup salonları daha müsait, oraya geçelim. Yani çalışsın, basın da takip etsin ve kamuoyuna duyursun. Dolayısıyla kameraları yer darlığından dolayı çıkartmanız doğru değil. Bundan sonraki müzakerelerin selameti açısından tartışmaya buradan başlamamak gerekir, kameraların çıkmaması gerekir. Başka yere geçelim efendim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bugünkü toplantıyı tabii burada yapacağız. Diğer söylediğiniz konuyu değerlendireceğim ayrıca Komisyon olarak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, bakın, bu toplantı çok önemli bir toplantı, bizim oturacak yerimiz yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, televizyon kameraları boş bulunan yerlere serpiştirilerek toplantımızı izleyebilirler, gizlilik diye bir şey yok, "Kameralar görüntü almasın." şeklinde bir kararımız yok ama Komisyon çalışmalarını da sağlıklı şekilde yapma mecburiyetim var; bunu da takdir edersiniz.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkan, Plan Bütçe Komisyonu Salonu'na geçelim. Milletvekilleri ayakta, konuyu izlemesi gereken bürokratlar ayakta.

BAŞKAN – Efendim, Plan Bütçe Komisyonunun şimdi gündemindeki durumuna baktıracağım arkadaşlara ama şimdilik çalışmayı burada sürdürmek durumundayım.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Başlangıçta yapalım Başkanım.

BAŞKAN – Şu anda toplantı varmış efendim Plan Bütçede.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Plan Bütçede toplantı yok şu anda.

BAŞKAN – Arkadaşlar, görüşeceğim şimdi, bütün bu görüşmeleri yaptıracağım ama şu anda bu görüşmeyi burada devam ettirmek durumundayım. Eğer onların şartları uygunsa elbette ki bu toplantının daha uygun şartlarda yapılmasını ben de arzu ediyorum elbette sizler gibi.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Beş dakika ara verelim.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Ara verin, bu tartışmayla başlamayalım.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Giremeyen vekiller de var Sayın Başkan, izlemek isteyen vekiller var, ayakta vekiller var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bakan Bey'in yapacağı sunumu göremezse milletvekilleri yarınki tartışmalara nasıl katılacaklar?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, ben de bu konuda bir şey söylemek istiyorum. Tabii bu çok önemli bir kanun. O nedenle hepimizin rahat çalışabileceği bir salon olması gerekir. Bu konuda lütfen...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Ara verelim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar, burada sunu düzeni hazırlandı. Sunuyu burada yapacağız ama daha sonraki bölümde...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkanım, Bakan Bey'in sunumunu izleyemezsek bir anlamı olmaz ki. Bakan Bey'in sunumunu gözlemesi, dinlemesi lazım; milletvekilleri ayakta, basın rahatsız bir ortamda izliyor, bürokratlar ayakta. Yarım saat sonra başlayalım bu işe ve sunumu öbür tarafta, daha geniş bir salonda yapalım.

BAŞKAN – Sayın Şandır, Plan Bütçe Komisyonunda şu anda toplantı var efendim, ben o toplantıyı kestirip de oraya...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Alt komisyonmuş Sayın Başkan, alt komisyon; öğrendik.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Grup toplantı salonu boş.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Başkanım, takdirinize tabii ama rahat bir zeminde başlayalım. Önemli bir kanun görüşeceğiz. Hiç gerek yok. Bakın, iktidar partisi grubunun konuyla ilgili Genel Başkan Yardımcısı bile ayakta. Ne mekânı ne zamanı zorlamayalım.

BAŞKAN – Sayın Başkan, ben şimdi arkadaşlarımı Plan Bütçe Komisyonunun toplantı salonuyla ilgili gerekli girişimlerde bulunduruyorum ama şu anda da bu konuşmaları devam ettirmek durumundayım.

Efendim, en son, şu anda...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, sağlıklı tartışamayız, müsaade ederseniz yarım saat ara verelim.

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, müsaade edin de ben yöneteyim efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, siz yönetin ama yüzünüzü görmüyoruz, nur cemalinizi görmüyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, kameralarımız biraz şöyle kenara geçerlerse... Kapıdaki arkadaşlardan rica ediyorum.

Evet, Sayın Serindağ, lütfen siz... (Gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, bizim 4+4'ten tecrübemiz olduğu için bu salonda çalışmak istemiyoruz yani aynı şeylerin bir daha yaşanmasını istemiyoruz. Burada milletvekillerimiz dövüldü, kameramanlar dövüldü. Lütfen gereğini yapın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, Plan Bütçe Komisyonu ile görüşmeleri, arkadaşlarımızla temasları sürdürüyoruz ama orada bir toplantı devam ediyor.

Şimdi arkadaşlar, şöyle sağa-sola bir geçin, ben konuşan arkadaşları bir göreyim.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Sayın Başkanım, Hatay milletvekilleri ayakta, Hatay büyükşehir ama biz ayaktayız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi arkadaşlarımız daha uygun bir salon bulmanın çalışması içindedir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, grup toplantı salonları boş duruyor, “Daha uygun salon yok.” diyorsunuz; böyle bir şey yok.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Başkanım, görüşlerini ifade edenler bir esenlik içerisinde ifade etsinler, dinleyenler bir esenlik içinde dinlesinler; bu işi haber yapacak arkadaşlarımız da aynı esenlik içerisinde haber yapacaklar.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, Plan Bütçe Komisyonu Salonu'yla ilgili gerekli görüşmeleri yaptırıyoruz, o imkânı sağladığımızda oraya geçeceğiz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Grup toplantı salonları müsait Başkanım.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, grup toplantı salonları boş, oraya gidelim.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Ayakta kaldık Sayın Başkan. Var mı böyle bir şey ya, her zaman böyle oluyor!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz alışkınız bu salona tabii 4+4+4' ten dolayı.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Böyle baskı altında mı olur toplantı ya? Nefes alamıyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Serindağ, buyurun efendim, usul hakkında dinliyoruz.

Arkadaşlar, sükûnetle dinlemenizi rica ediyorum, lütfen.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yalnız, Sayın Başkan, şimdi salonun durumu görüşlerimizi ifade etmeye çok müsait değil. Zatîalinizi bile göremiyorum şu anda, stenograf var mı yok mu göremiyorum. Şu anda bu salon görüşlerimizi ifade etmemize uygun değil, sizin de toplantıyı yönetmenize uygun değil. Şimdi öyle zannediyorum ki, siz de aynı şeyleri düşünüyorsunuz. Yani şu anda, bu durumda...

BAŞKAN – Sayın Serindağ, ben sizi usul hakkındaki görüşmeyle ilgili dinliyorum efendim, lütfen buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, ben zatîalinizin yüzünü göremiyorum, bakınız, göremiyorum ben sizi.

BAŞKAN – Basın mensubu arkadaşım, şöyle biraz daha...

Buyurun Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu tasarımı bugün İçişleri Komisyonunda görüşmekle Anayasa suçu işliyorsunuz. Bu açık bir Anayasa ihlalidir. Bizim Anayasa'ımız açık, biz bir Anayasa devletiyiz, Meclis ve Meclis komisyonları tüm çalışmalarını Anayasa'ya uygun yürütmek zorundadır. Komisyonun gündeminde, raflarda bekleyen kanun hükmünde kararname varken siz bu tasarımı bugün buraya getiremezsiniz çünkü, bakın, kanun hükmünde kararname Anayasa'mızın 91'inci maddesinde düzenlenmiş. “Kanun hükmünde kararname, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak kararnamede yürürlük tarihini ayrıca da tespit etmek mümkün.”

Sayın Başkan, benim hitabım zatîalinize; düzenle ilgili bir problem varsa, lütfen düzen sağlandıktan sonra görüşlerimi ifade edeyim.

BAŞKAN – Hayır Serindağ, ben sizi dinliyorum efendim, lütfen buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Peki efendim. Çünkü benim söyleyeceklerim zatîalinizi ilgilendiriyor daha çok.

“Kararnameler, Resmî Gazete’de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.” Niye öyle? Çünkü öncelikle ve ivedilikle kanun hükmündeki kararnamelerin görüşülmesi lazım. “Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmündeki kararnameler Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.”

Şimdi, Sayın Başkan, burada herkes elini vicdanına koysun; kanun hükmündeki kararname Komisyon raflarında aylarca bekleyecekse, yıllarca bekleyecekse Anayasa koyucu niye böyle bir hüküm vazetmiş olsun? Bu hükmün konmasındaki maksat, kanun hükmündeki kararnamelerin en kısa zamanda Meclisin onayına sunulmasına imkân sağlamak içindir çünkü aksi hâlde, Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama yetkisini Hükûmete devretmiş olmaktadır. Hâlbuki, bizim Anayasa'ımız yasama yetkisinin devredilemeyeceğini hüküm altına almıştır. Bu kanun hükmündeki kararnameler görüşülmeden bu tasarının Komisyon gündemine alınması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bakın ne diyor bizim Anayasa'mızın 7'nci maddesi: “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.” Fiilen bu yetki kanun hükmünde kararnameler çıkarma suretiyle Hükûmete devredilmiş olmaktadır. O nedenle, öncelikle Komisyonumuzun gündeminde bulunan kanun hükmündeki kararnamelerin Komisyon toplantısına getirilmesi ve görüşüldükten sonra diğer teklif ve tasarımlara sıra gelmesi gerekmektedir. Ben bunu müteaddit defalar Komisyonunda dile getirdim. Şöyle deniyor: “Efendim, eskiden de öyleydi.” Bir yanlıştın eskiden yapılmış olması o yanlışa haklılık kazandırmaz, biz bu

yanlıştan dönelim. Siz –kusura bakmayın- Anayasa suçu işliyorsunuz. Şimdi çoğunluğunuza güvenebilirsiniz. Herkes yasalara, hukuka, Anayasa'ya uymak zorundadır. Sizin de uymanız lazım. Bunu göz ardı etmeyelim Sayın Başkanım.

Şimdi, yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararname bu tarihte yürürlükten kalkar. Siz bir şekli hususu yerine getiriyorsunuz, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuluyor. Meclis Başkanlığı da ne yapıyor? Komisyona havale ediyor. Görünürde Meclis Başkanlığı, Sayın Başkan, görevini yapmış gibi görünüyor. Aslında öyle değil tabii. Niye öyle değil? Meclis Başkanının Meclis komisyonlarını denetleme yetkisi vardır. Meclis Başkanı bu duruma mutlaka el koymalı ve komisyonların bu, Anayasa'ya aykırı tutumlarını önlemelidir. Siz de Anayasa suçu işlememelisiniz.

İkincisi, bu tasarıya ilişkin özel bir husus. Şimdi, bu tasarı çok önemli bir tasarı. Belli ki, bu ilgiden de anlaşılıyor; basın mensuplarının ilgisinden, sayın milletvekillerinin ilgisinden, sivil toplum kuruluşlarının ilgisinden bu anlaşılıyor; siz de bunun farkındasınız. Şimdi, bu tasarı Meclis Başkanlığınca iki komisyona havale edilmiş; Plan Bütçe Komisyonuna havale edilmiş tali komisyon olarak, İçişleri Komisyonuna havale edilmiş asli komisyon olarak. Şimdi, Sayın Başkan, siz de biliyorsunuz ki asli komisyonun tali komisyonun görüşünü bekleme zarureti yoktur. Yalnız, bir hukuk kuralını yorumlarken bence dikkatli davranmamız lazım. Bakın, İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi -son fıkra- ne diyor: "Tali komisyonlarca süresi içinde görüş bildirilmemesi; esas komisyonun raporunu hazırlamasına engel değildir." Doğru. Peki, buradan ne çıkıyor? Bir defa tali komisyona bir süre verilecektir yani makul bir sürede tali komisyon o tasarıyı veya teklifi görüşecektir. Ancak o makul sürede görüşmezse, o zaman asli komisyon o süreyi beklemeden kararını verebilir. Ama elimizi vicdanımıza koyalım. Bu tasarı Türkiye Büyük Millet Meclisine ne zaman sunuldu Sayın Başkan? Evvelsi gün değil mi, evvelsi gün sunuldu ve bizim bilgimize de evvelsi gün sunuldu. Şimdi, biz, Plan ve Bütçe Komisyonunun bu tasarıyı görüşmesine fırsat verdik mi, vermedik mi, makul bir süre tanıdık mı, tanımadık mı? Yani, şimdi, siz burada, tabii söylerken biraz üzüntü duyuyorum ama yanlış yapıyorsunuz Sayın Başkan, yanlış yapıyorsunuz, bunu sizin yapmanız lazım. Yukarıdan ne gelmiş olursa olsun, Plan ve Bütçe Komisyonu görüşürse görüşür, görüşmezse görüşmez ama bizim onlara makul bir süre tanımamız lazım ve ondan sonra görüşmelere geçmemiz lazım.

Üçüncü bir husus, bu tasarı Anayasa açısından sorunludur, Anayasa'ya aykırı hükümler taşımaktadır. Anayasa'nın öngördüğü bazı mahallî idare birimlerini ortadan kaldırmaktadır. Biliyorsunuz, bizim Anayasamız' da üç mahallî idare birimi sayılmıştır: İl sayılmıştır, belediye sayılmıştır, köy sayılmıştır. Siz şimdi 16 bin köyü ortadan kaldırılıyorsunuz, onların tüzel kişiliğine son veriyorsunuz. 1.500'ü aşkın belediyeyi ortadan kaldırılıyorsunuz, onların tüzel kişiliğine son veriyorsunuz. Bu açıkça Anayasa'ya aykırılık teşkil etmektedir. O nedenle, bu tasarı mutlakla Anayasa Komisyonuna havale edilmesi, oradan da görüş almamız gerekirdi. Çünkü bu tasarı çok önemli bir tasarıdır, Türkiye'nin yönetim yapısını ilgilendirmektedir. Sadece bu tasarı bir belediye tasarı değildir, Büyükşehir Belediyesi Kanunu değildir, tasarı değildir. Bu, Türkiye'nin yönetim yapısını, siz de biliyorsunuz ki derinden etkileyen bir tasarıdır yani merkezî idareyi de etkilemektedir, merkezî idarenin de bazı değişikliklere uğramasına sebebiyet vermektedir. O nedenle, Anayasa açısından da bu tasarı mutlakla Anayasa Komisyonuna havale edilmesi ve Anayasa Komisyonunun görüşünün de İçişleri Komisyonunda dikkate alınması gerekirdi diye düşünüyorum.

Ben tasarı üzerindeki görüşlerimi daha sonra dile getireceğim Sayın Başkan. Yalnız usule ilişkin bu hususların zataliniz tarafından göz önünde bulundurulmasını ben özellikle rica ediyorum çünkü biz sizi hukuka bağlı bir yönetici olarak tanıyoruz. Biz sizin yanlış yapmamanızı istiyoruz. O nedenle bu hususların dikkate alınacağını ümit ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, teşekkür ediyorum efendim.

Usulle ilgili ikinci söz talebi Sayın Mehmet Şandır'ın.

Sayın Şandır, buyurun efendim.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkan, öncelikle söz verdiğiniz için çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, Sayın İçişleri Bakanı, sayın milletvekilleri; öncelikle Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak sizlere saygılar sunuyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun ümit ederim ki İç Tüzük'ümüze, Anayasamız'a, hukuka uygun bir şekilde tekamül eder ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin paylaştığı, birlikte çıkardığı bir kanun olarak ülkemize, milletimize, devletimize hayırlı hizmetlere vesile olmasını temenni ederek, ümit ederek sözlerime başlamak istiyorum. Tekrar söz verdiğiniz için de teşekkür ediyorum.

Ben Komisyon üyesi değilim ama Grup Başkan Vekili olarak zannediyorum böyle bir teamülümüz var, bu konularda görüş ifade etme imkânımız var.

Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar; Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi millet adına hukuk kurmaktır; kanun önemli ama hukuk kurmak. Biz burada hukuku, hukukun içinde kalarak kurmak mecburiyetindeyiz. Hukuk kurmanın hukuku da kanunu da İç Tüzük'tür. Bu İç Tüzük'e uymak mecburiyetindeyiz Sayın Başkanım. İç Tüzük'e uymadan "Ben yaptım, oldu." dersek hukuk kurmak değil hukuk bozuculuk görevi yapmış oluruz. Bunun da ülkemize hayrı olmaz, milletimize hayrı olmaz, Meclisimize de hayrı olmaz. Dolayısıyla öncelikle bir çalışmayı yaparken İç Tüzük'e uygunluk konusunu tartışmamız lazım. Bu tartışmanın uygun zeminde olması lazım, uygun ortamda olması lazım. Öncelikle bunun sağlanması da Komisyon Başkanının görevidir. Bu zemin bu işe uygun değil. Usulen önce bunu çözmemiz lazım Sayın Başkanım.

Zaman önemli. Tabii, zamanı belirleme yetkisi Sayın Başbakanın olmamalı. Sayın Başbakan "Bu kanun çıkacak." diye tüm Türkiye'ye talimat vermeye veya Meclise talimat vermeye... Bir talihsizlik, bir şanssızlık. Böyle bir sonuç, burada, işte bu uygun olmayan zeminde ve bana göre uygun olmayan zamanda bu kanunu -çok önemli olan, arkadaşımızın da ifade ettiği gibi ben de ifade edeceğim- çok önemli olan bu kanunu... Başlarken usule aykırı. Bana göre yani birbirimize de saygılı olmamız lazım, yaptığımız işe de saygımızın olması lazım. Kendimize de saygısızlık bence, böyle bir ortamda çalışmış olmak. Dolayısıyla bunu düzelterek bu işe başlamamız, "Bismillah" diyerek başlamamız... Yani ben hayrı temenni ediyorum. Böyle engellemek, muhalefet yapmak, işte geçmişte örnekleri yaşadığı gibi bir tartışmaya sebep olmak için de söyleyemiyorum bunu ama doğru başlayalım. Meselenin zamanlamasını da Sayın Başbakan belirlemesin, yani Meclis, Komisyon kendi gündemine hâkim olmalı, zamanlamasını, yerini, usulünü kendisi belirlemeli. Böyle emrivakilerle "Bu iş olacak." diye bir talimatla çalışmak, bana göre, hepimiz açısından da onur kırıcı bir durum.

Bu noktaya gelmişken söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, önümüzde yedi gün, cumartesi, pazar dâhil yedi gün çalışma süremiz var. Bu yedi gün içerisinde Komisyon çalışmalarını tamamlayacağız, Genel Kurul çalışmalarını tamamlayacağız ve bu kanun 27 Ekim'den önce çıkacak. Sayın Cumhurbaşkanına onaylama, incelemek için anayasal bir hak, hukuk olarak, bir görev olarak tanınan on beş günlük süreyi ne yapacağız? Böyle bir sıkışık zamanda, dar zamanda... Ülkenin gündemi de bu değil ayrıca, millet'in gündemi de bu değil. Böyle, her şeye rağmen, yukarılardan talimat geldi diye biz bu kanunu çıkaracağız inadında, ısrarında olmak bana göre hiçbir anlamda doğru değil, bize de yakışmıyor, her birimize yakışmıyor. Tabii, Sayın Komisyon Başkanını tenzih ediyorum, yakışsız bir durumda olduğunu suçlamak, ilzam etmek kastım yok.

Değerli arkadaşlar, öncelikle bunu düzeltin, lütfen düzeltin Sayın Başkanım. Yani basın rahat çalışsın, milletvekilleri rahat çalışsın, ayakta duruyor milletvekilleri; bürokratlar rahat çalışsın, Sayın Bakanın sunumu rahat bir ortamda olsun. Yarım saat sonra başlayalım. Sabahlara kadar çok çalıştık, sabahlara kadar çalışalım. Eğer uygun bulursanız usulen toplantıya ara verelim, uygun bir salon bulup orada başlayayım çalışmaya. Birinci teklifim bu Sayın Başkanım. Bunu temin ederseniz yani daha farklı bir psikolojiyle sözlerimize veya çalışmalarımıza başlarız, ama böyle "Mecburuz." psikolojisiyle bizi de bu işe mecbur ederseniz yanlış olur, doğru olmaz; bunu dikkatinize, takdirinize sunuyorum Sayın Başkanım. Müdahil olmanız, inisiyatif koymanız, demin arkadaşımızın da söylediği gibi, sizin bu noktada gereken dirayeti göstereceğinizi, geçmiş uygulamalarınızdan da hukukun içinde kalacağınızı bildiğimizden bunu istirahat ediyorum, inşallah gerçekleştirirsiniz Sayın Başkanım.

Bir diğer husus, İç Tüzük açısından: Değerli arkadaşlar, demin söylediğim gibi, biz hukuku değiştirebiliriz, hukuk kurabiliriz, Anayasa'yı değiştirebiliriz. Hiçbir şey kutsal değildir, kendimiz yapıyoruz, millete hizmet için yapıyoruz. Hukuk kurarken toplumsal sorumluluğu önceliklemek mecburiyetindeyiz. Eğer yaptığımız iş bu topluma bir fayda getirmiyorsa, huzur getirmiyorsa yaptığımız işin hukuka uygun olması da önemli değil; adaleti temin etmiyorsa, birliğimizi artırmıyorsa, bizim birlikte çalışma irademizi güçlendirmiyorsa onun da çok değeri yoktur, anlamı yoktur, bu sebeple söylüyorum.

Değerli arkadaşlar, gerçekten Türkiye'nin geleceği açısından çok önemli bir kanunu görüşüyoruz. Şimdi Sayın Zeybekçi gözlerime bakıyor, Belediye Başkanı olarak bu işi en iyi bilen insanlardan biri olduğunu bildiğim bir insan olarak söylüyorum. Sayın Türel de burada, o da bu işi çok iyi bilir. Yani bu ülkenin yönetim yapısını kökten değiştiren, hukukunu, hukuk felsefesini değiştiren... Türkiye'de bazı şeyler tektir, bunu değiştiremeyiz, değiştirmemeliyiz. Türkiye'nin eğitim dili, resmî dili tektir, Türkiye'nin idari yapısı tektir, Türkiye'nin hukuku tektir. Çok hukuklu, iki hukuklu bir Türkiye'yi kuracak hukuk gayrimüşrudur, isterse İç Tüzük'e uygun olsun isterse Anayasa'ya uygun olsun. Eğer Türkiye'nin kuruluş felsefesinde var olan tek hukukluluğu değiştiren bir hukuk kuruyorsak burada, yaptığımız iş hukuk bozuculuğudur. Aramızda çok değerli hukukçularımız var, hepsine saygılar sunuyorum ama burada getirdiğiniz şey çok hukuklu, çünkü 29 il büyükşehir. Sayın Ali Uzunırmak'ın ifadesiyle "Bütün şehir."

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Bir değil, bütün...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Ama geriye kalan 51 ilde eski hukuk uygulanacak. Yani Türkiye'nin 52 ilini il genel meclisi üyeleriyle yöneteceksiniz -Sayın Valim, siz bunu çok iyi bilirsiniz- 29 il de başkanla yöneteceksiniz. Yani bu çok hukukluluğu burada hukuk olarak dayatmamak lazım. Bu usule de aykırı, hukuka da aykırı, toplumsal faydaya da aykırı, bizim varoluş sebebimize de aykırı. Biz bu ülkeyi, kurucuların ortaya koyduğu hukuka aykırı yönetemeyiz, yönetirsek bu devleti yıkarız, yeni bir devlet kurarız. Böyle bir niyetinizin olmadığını biliyorum. Bunu her defasında da Mecliste ifade ediyorum. Yani bu Meclis, bu devlet, bir millî mücadele sonrası kurulmuş bu devletin kuruluş hukukuna uymak mecburiyetinde. “Ben istedim, değiştirdim.” diyemezsiniz. Değiştirirsiniz, devleti yıkımsız olursunuz, yeni bir devlet kurmuş olursunuz. Buna da niyetinizin olmadığını, buna da hakkınızın olmadığını bildiğinizi biliyorum, bu sebeple söylüyorum. Bu yasa çok önemli bir yasa, yanlışlarıyla çok önemli bir yasa, doğrularıyla değil, lütfen, yanlışlarıyla çok yanlış bir yasa, yani çok fahiş yanlışlarla geliyor ve çok sıkıntılı sonuçlar getirecek.

Değerli arkadaşlar, arkadaşlarımız hesaplamış, yaklaşık 56 milyon insanı ilgilendiriyor. Arkadaşlarımızla çalıştık, biz dünden bu yana bu yasa üzerinde birçok alanda uzmanlarıyla oturduk, çalıştık. Yeni ek vergiler getiriyor, yeni yükler getiriyor. Altı aydır çalışıyor Ali Uzunırmak.

Değerli arkadaşlar, bazı harcamaları yüzde 300 artıran şeyler var. Yani bu memleketin idari yapısını değiştirirken, Anayasa'nın mecburi o üç yapıdan birini ortadan kaldırırken, köyleri ortadan kaldırırken, mahalle hâline getirirken şimdi siz bizim insanlarımızı küçüklüğe niye mecbur ediyorsunuz? Mahalleyi ilçe yapmanız gerekirken, beldeyi ilçe yapmanız gerekirken mahalleye dönüştürüyorsunuz, dönüştürürken de birçok ek yük getiriyorsunuz. Yani 55 milyon insanın hayatında çok önemli değişiklikler yapan, devletin kuruluş felsefesine aykırı çok hukukluluğu getiren ve nereye ulaşacağını önceden öngöremediğimiz bazı hukuk düzenlemeleri yapan bu kanun tasarısını, bu sıkışık zamanda ve bana göre de İç Tüzük'e, hukuka aykırı bir şekilde görüşmek ve böyle sıkışık bir zeminde görüşmek usule de aykırı, akla da aykırı, doğru değil, bunu yapmayalım, yanlış mecburiyetimiz yok.

Bundan amacınızı Sayın Bakan uzun uzun anlatacaktır, inşallah bizi ikna edecektir, ama o amacı gerçekleştirmek için doğruya yanlış yollardan varamayız değerli arkadaşlar, usulen söylüyorum bunu. Önce mekân uygun değil, önce zaman uygun değil. Önce bu yasanın Anayasa'ya aykırılığı yönünde çok ciddi iddialar var. Biraz sonra bunları ben de arz edeceğim, değerli arkadaşlarım da arz edecekler. Anayasa'ya aykırılık iddiaları ortadayken bu yasayı İçişleri Komisyonunda görüşmek teamüllerimize aykırı Sayın Bakanım. Siz de hukuku biliyorsunuz Sayın Başkan, teamüllerimize aykırı. Yani önce Anayasa'ya aykırılık noktası ilgili komisyonunda tartışılmalı, ilgili komisyon gerekçeleriyle kararını, raporunu buraya sunmalı, ondan sonra toplanmalıyız. Bütün bunları zaman kazanmak açısından söylemiyorum, zamanı sıkıştıran sizsiniz. Sayın iktidar grubuna söylüyorum. Yani bu kadar ay boşa geçti, bu kadar yıl boşa geçti. Madem bunu çok önemsiyordunuz -on yıldır iktidardasınız- bugüne kadar niye getirilmiyor? Anayasa değiştirmek noktasında bir uzlaşma temin ettik. Milliyetçi Hareket Partisi kendi gerekçeleriyle yerel seçimlerin erkene alınmasını destekledi ve muhtemelen çıkacak. Şimdi, yerel seçimlerin erkene alınmasının da baskısıyla “Biz bunu 27 Ekim'e kadar çıkartacağız, her şeye rağmen çıkartacağız.” dersiniz, bana göre kendi adınıza yanlış yapmış olursunuz.

Ben sizden istirham ediyorum, bu yasa önemliyse gerekçelerini bize anlatın ama anlayacağımız dilde, zamanda ve mekânda anlatın. Bu yasanın çıkması çok önemliyse doğru zamanda çıkartın ve doğru çıkartın. Bu yasa birçok içeriğiyle haksızlık, adal etsizlik yaptığı gibi milletimize, halkımıza da yük getiriyor. Şimdi buradan soruyorum, maliyeciler yok aramızda, aslında buraya Maliye Bakanını da oturtmak lazım: Neye ihtiyacınız var ki milletin üstüne durmadan yük yüklüyorsunuz? Zamların ötesinde şimdi harçları, vergilerdi, bir de çıkarttığınız yasayla “Beş yıl ertelenecek, beş yıl sonra uygulanacak.” diyorsunuz. Bu zimnen suç kabul etmektir eğer suçsa, yani bu milletin üzerine bu yasayla yük yüklediğinizi kabul ediyorsunuz. Ee, buna hakkınız yok. Hani büyümüştük, hani büyük Türkiyeydi.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Referandumla olsun, referandumla.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Değerli arkadaşlar, usulen İç Tüzük'ün ilgili hükümlerine göre, bu yasa İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesine göre Anayasa'ya aykırılık iddiaları öncelikle görüşülmeli ama ilgili komisyonunda görüşülmeli. Bu Komisyonun bu yasayı Anayasa'ya aykırılık yönüyle görüşmeye hakkı yok, yetkisi yok. Bu yasayla ilgili Anayasa'ya aykırılık iddiası varsa bu, ilgili komisyonunda görüşülmeli. Ben, Sayın Meclis Başkanını biraz önce ziyaret ettim. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak da resmen müracaat ettik, gerekçesini de yazdık, dedik ki: “Bu yasanın iki noktadan bugün İçişleri Komisyonunda görüşülmesi ertelenmelidir.” Birincisi: Anayasa'ya aykırılık iddiaları vardır, önce Anayasa Komisyonunda görüşülsün. İki: Bu kanunun tanzimi İç Tüzük'e göre aykırı, yani madde ve fıkra tanzimi aykırı. Beş altı maddelik bir kanun getiriyorsunuz, içerisinde yüz maddelik fıkra var, her biri ayrı madde. Bu, kanun yapma tekniğine, hukukuna aykırı. Bunun için de Başbakanlık Müsteşarlığına veya Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğüne iade edilsin, İç Tüzük'e uygun bir kanun tanzimi yapılsın. Onu getirin, görüşelim ama önce Anayasa Komisyonunda görüşelim, o komisyon Anayasa'ya aykırı olduğu veya aykırı olmadığı yönündeki gerekçeli raporunu versin, ondan sonra İçişleri Komisyonunda görüşelim.

Sözlerimin sonunda sabrınız için teşekkür ederim.

Tekrar ediyorum, Sayın Başkanım, hukuk kuruyoruz, hukuku hukukun içinde kalarak İç Tüzük'e ve Anayasa'ya uygun bir usulle çıkartmadığımız takdirde mazrufun çok anlamı kalmaz, yani zarfı yanlış yaparsanız içindeki mazrufun bu millete bir faydası olmaz.

İkincisi: Şu zemini rahatlatmak gerekir, şu psikolojiyi de rahatlatmak gerekir. Geçmişte yaşadığımız çok talihsiz bir gelişme vardır, bundan hepimiz yara aldık. Tekrar öyle bir ihtimale de tedbir olarak zamanı sıkıştırmayalım, sabahlara kadar çalışırız, doğru yapalım, doğru zeminde yapalım.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Şandır, teşekkür ediyorum efendim.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Bir saat oldu, hâlâ sorunu çözemediniz Sayın Başkan, milletvekilleri ayakta.

BAŞKAN – İstirham ediyorum efendim, lütfen; üstadım lütfen.

Efendim, usul hakkındaki üçüncü söz, Sayın Sırrı Süreyya Önder' de.

Usulle sınırlı kalmak üzere efendim açıyorum mikrofonunuzu.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, usul bilenlerdeniz, ekstradan uyarınıza gerek yok.

Usulle sınırlı kalarak bir öngörümü söyleyeyim: İnşallah beni mahcup edersiniz. Bu acelenin arkasından şu gelecek, usulen söylüyorum: Siz, Allah bilir, burada alt komisyon teşekkülüne de izin vermeyeceksiniz bu meseleyle ilgili. Haydi verin, beni yanılıtın; bütün basından ve bütün komisyon üyelerinden tek tek özür dileyeceğim. Bak, bir hissikablelvuku: Allah bilir, siz alt komisyon kurulmasına izin vermeyeceksiniz; verin, bizi mahcup edin; verin, şurada kalkacağım bütün Türkiye halklarından özür dileyeceğim. Şimdi, birincisi bu.

İkincisi: Bugün Genel Kurulda bu Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırılık meselesi dile getirildi. Orada oturumu yöneten Sayın Başkan Vekili kafasına göre takıldı. Anayasa ve İç Tüzük kafamıza göre yorumlayacağımız metinler değildir. Bu usulsüzlüğün burada devam etmemesini istiyorum. Usul dairesindeyim dikkat ediyorsanız, raydan çıkarsam uyarın.

BAŞKAN – Estağfurullah efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – İç Tüzük "Kanun tasarıları ve komisyonlara havale" bahsi, "Madde 73- Hükümetçe hazırlanan kanun tasarıları bütün bakanlarca imzalanmış olarak ve gerekçesi ile birlikte Meclis Başkanlığına sunulur.

Gerekçede tasarinın tümü ve maddeleri hakkında bilgiler, kaldırılması veya eklenmesi istenilen hükümlerin neler olduğu ve neden kaldırılması, değiştirilmesi veya eklenmesi gerekli görüldüğü açıkça gösterilmek lazımdır.

Başkan, gelen tasarıları ilgili komisyonlara doğrudan doğruya havale eder ve bunu tutanak dergisine ve ilan tahtasına yazdırır. "

Zurnanın detone olduğu yer burası. "Bu havaleye bir milletvekili itiraz etmek isterse oturumun başında söz alır." Diyor.

Burada hangi gün olduğuna dair bir açıklık var mı? Yok. Kırk sekiz saat geçmeden bu görüşülemiyor, dolayısıyla kırk sekiz saati baz alabilir miyiz? Alabiliriz. Ee, bugün Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili oturumun başında buna itiraz etti. Oturumu yöneten Başkan Vekili "Aynı gün yapacağdınız." dedi. "Aynı gün yapacağdınız." demek kendi kafasına göre takılmak. Bu usulsüzlüğü burada devam ettirmeyelim, çünkü gerçekten Anayasa Komisyonunda ve ilgili tüm mali komisyonlarda bunun görüşülmesi lazım; bu, bir. Fakat siz böyle yapmayacaksınız, dediğim gibi yaşayacağız, göreceğiz, alt komisyon kurulmasına da izin vermeyeceksiniz. Keşke ve inşallah beni madara etseniz.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Estağfurullah.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Göreceğiz bak. Hayır, yapmayacaksınız bunu çünkü sürate ihtiyacınız var, mahcup etseniz diyeceğim, çünkü sürate ihtiyacınız var. Niye? 27 Ekim'den önce bunun çıkması lazım. Bu yapanlar açısından tatlısu kurnazlığı, bizler açısından da zekâmızın aşağılanması. Buna gerek yok. İstişare, daha geniş görüşülmesi her manada iyidir. Niye? Sayın İçişleri Bakanlığı bunu böyle yaptı. Daha önce, aksini, olumlu anlamdaki göstergesini ve üstelik -buradalar, kendileri de beyan ederler- buradaki bütün CHP'li üyeler başta olmak üzere herkesin iltifatına mazhar olmuşlardı. Nede? Yabancılar Kanunu'nda.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Bununla ilgili değil o.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Müsaade edin... Bu valilerin özlük haklarını ben dile getireceğim bu sefer, siz girmeyin.

Ne yaptılar? Bakanlık çok tafsilatlı örnek bir çalışma sundu, “Yabancılar Kanunu’nu getireceğiz.” dedi. Getirmeden “Buyurun sayın komisyon üyeleri, bunlara tek tek bakın.” Örnek, böyle çağdaş standartlarda, hangi soruyu ararsanız cevabını bulabileceğiniz, insana bu ülkenin İçişleri Bakanlığında hazırlanmamış görüntüsü verecek kadar kapsamlı, nitelikli, tutarlı bir çalışmaydı. Dediler ki burada, işte buradalar: “Bundan sonraki tüm çalışmalarımızı size bu şekilde önceden vereceğiz.”

HASAN ÖREN (Manisa) – Kim söyledi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Bakan söyledi, işte burada.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bakan söylemiş canım (!)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – İşte burada, yalansa “Yalan.” desin. “Önceden vereceğiz.” dedi.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama bu tasarı orada hazırlanmadı.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şimdi, oraya geleceğim. Vazgeçtim komisyon üyelerinden, AK PARTİ’nin başkan yardımcılarının haberi yok son güne kadar.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Allah Allah!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Menderes Türel burada, kalksın söylesin, eğer bu kanun tasarısına tümüyle vâkıfsa bu dediğimi de geri alacağım, çünkü öyle değil, hıza ihtiyacınız var.

MENDERES TÜREL (Antalya) – Sayın Önder, ben okuyayım size kanunu.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Eyvallah, mutlu oluruz; buyurun Sayın Türel.

Şimdi, gelelim üçüncü meseleye: Bu, hayatı o kadar dönüştürecek, değiştirecek bir şey ki... Bizim de, Allah var, Başkanın bu konulardaki demokratik tutumunu diğer komisyonlardaki hoyratlıklarla karşılaştırdığımızda hakkını vermemek hakkını ketmetmek olur; bu konuda da eğri oturup doğru konuşalım. Sayın Başkana bu vesileyle teşekkür ediyorum; demokratik, herkesin söz hakkına usulünce riayet eden bir yönetim tarzı sergiliyor.

Peki, Sayın Başkan, bunu sürdürmek var, bu itibarı yere bırakmak var. Eminim sürdürmek isteyeceksiniz. Hani nerede sivil toplum, Şehir Plancıları Odası, Mimar Mühendisler Odası? Bunlar diğer yasalarda, mesela Mera Kanunu görüşülürken çağırılmadık mı? Ya bu büyükşehirlerin ot kadar kıymeti yok mu? Meraya, davara çağırıyoruz; içinde milyonlarca insanın, 56 milyon insanın kaderini belirleyen işte burada bir tane sivil toplum temsilcisi yok. Var mı? Olan elini kaldırsın.

Nereden geldiniz? Kalkın söyleyin.

MUHTARLAR FEDERASYONU TEMSİLCİSİ – Muhtarlar Federasyonundan geldik.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Muhtarlar... Oturabilirsin muhtar.

Şehir Plancıları Odasından var mı, Mimar Mühendisler Odasından var mı? (“Buradalar, buradalar.” sesleri)

Hani nerede?

MUHTARLAR FEDERASYONU TEMSİLCİSİ – Muhtarlar federasyonundan...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Aynı... Muhtar, otur. Sizi yediler, haberiniz yok. Siz “el hükmü lillah” oldunuz, siz artık “hüvelbaki”...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – TÜRMOB’dan kimse yok mu?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – TÜRMOB’dan kimse yok. Şehir Plancıları Odasından var mı? Yok. Şimdi, el insaf! Demek ki bizim niyetimiz bağcıyı eşek sudan gelene kadar dövmek, hiç üzümde gözü yok bu çalışmanın.

Onun için, Sayın Başkan, oda ve mekân meselesi yeterince konuşuldu, bunu tekrar söyleyip vaktinizi almak istemiyorum, özetliyorum.

Bir: Kanuna aykırı, İç Tüzük’e aykırı bir zincir başladı, bunu bizim devam ettirmeyelim. Ne gereği var, Allah’ın günü mü kaçıyor? Bir de 27 Ekim’e yetiştirme çabanızı da anlaşılabilir buluyorum. Bu da öyle çok tu kaka yapılacak bir iş değil; olur, tabii ki işte Seçim Kanunu var, ondan önce yapacaksınız. CHP iki belediye kaybedecek; MHP üç belediye kaybedecek, bir taneyi kazanacak; BDP bir tane fazladan alacak. Bak, biz bu işten kârlıyız ama şimdi Sayın Başbakan da dedi ya Allah’ın da bir hesabı var, yani böyle bu işler hep kâğıt üzerinde rasyonel gözükür ama sonuçları irrasyonel çıkar. Bu hıza da Komisyon üyeleri saygı göstereceklerdir, yeter ki bihakkın istişare edelim; bihakkın buradaki bütün siyasal parti temsilcileri, sayın vekiller bu kanunun eksikliğini, fazlasını gösterebilirler. Davardan ve ottan daha fazla, en az onlar kadar ilgiyi hak ettiği için çağırırım sivil toplum temsilcilerini, onların görüşlerini alalım.

Diğer komisyonlara, özellikle Anayasa Komisyonuna Anayasa'ya aykırılık bakımından incelettirip, ondan sonra yine 27'sine yetiştirebiliriz. Yeter ki böyle yangından mal kaçırır gibi...

İçişleri Bakanlığı da Lütfensin, eğer kendileri anladıysa bize de böyle anlaşılır, Yabancılar Yasası'nda olduğu gibi bir ön çalışma belgeleri, bilgileri dağıtsınlar, meseleye vâkif olalım. İki gecedir geceli gündüzlü okuyorum, bir sürü not çıkarttım, deneyimli bir milletvekili değilim ama bu kadar abur cubur bir metni diğer maddelerde, daha önce çıkan yerel yönetim maddelerinde, il yasalarında görmedim. Kanunun kendisine dair olumlu ve olumsuz katkılarımızı, eleştirilerimizi ve önerilerimizi daha sonra sunacağım.

Mekân sorunu için yarım saat bir ara vermenizi, gerekirse grup toplantı salonlarında devam etmemizi sağlamanızı dileyerek saygıyla teşekkür ediyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Önder, çok teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, usul hakkındaki son söz Sayın Akova sizin.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Evet, efendim.

BAŞKAN – Kanun teklifinize ilişkin bir söz talebiyse zaten vereceğim onunla ilgili, usulle ilgiliyse buyurun.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkanım, benim kanun teklifim vardı, o birleştirilmedi; o nedenle usul hakkında talebim vardır.

BAŞKAN – Ona ayrıca söz vereceğim size.

Teşekkür ederim, tamam.

Şimdi, usul hakkındaki tartışmaları sona erdiriyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarıyla birleştirilmesi gerektiği iddiasında bulunan arkadaşlarıma şimdi tek tek söz vereceğim.

Birinci sırada Sayın Ali Uzunırmak, buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Usul hakkındaki mütalaamızı...

BAŞKAN – Efendim, hep beraber bildireceğim müsaade ederseniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, bir şey söylemek istiyorum ben.

BAŞKAN – İstirham ederim Sayın Ağbaba, size söz vermedim. Sırası gelince size yeteri kadar, geneli üzerinde de, maddeler üzerinde de...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ama istirham ediyorum, lütfen... Bakın, şimdi, Sayın Ali Uzunırmak'ın hakkını...

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Ama bu sorunu çözmüyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, birazdan söyleyeceğim.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Çözmüyorsunuz...

BAŞKAN – İstirham ediyorum efendim.

Sayın Uzunırmak, buyurun efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, usul hakkındaki tartışmaları tüketmeden ana görüşmeye geçemeyiz.

BAŞKAN – Efendim, geçmedik, müsaade edin.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ama şimdi esasa geçiyorsunuz.

BAŞKAN – Geçmedik efendim. Hayır, daha...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ali Uzunırmak'a yasaların birleştirilmesiyle ilgili...

BAŞKAN – Efendim, işte bu yasalar birleştirilerek gündeme geçeceğiz ya.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bu tek başına usul maddesi değil.

BAŞKAN – Hayır, hayır...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Gündem...

BAŞKAN – Hayır, teklifler birleştirilerek gündeme geçilsin talebi var, onu dinliyorum şimdi.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ama ne gereği var? Önce bu usul hakkındaki, temelden... Belki buna gerek kalmayacak. Buna dair bence...

BAŞKAN – Hayır, Komisyonumuzun aldığı karardan daha değişik bir talep geldiği için dinliyorum arkadaşları.

Sayın Ali Uzunırmak, buyurun efendim.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; Komisyonun İçişleri Komisyonu olması dolayısıyla ben burada bir testi sizlerle paylaşmak istiyorum. Çok önemsiyorum çünkü on yıldan beridir Türkiye’de devlet aklı kayboldu, AKP aklından bile bahsedemeyeceğiz, sadece bir Recep Tayyip Erdoğan aklıyla devlet yönetilmeye başlandı. Lütfen -Sayın Bakan, siz de dâhil olmak üzere- ölen teröriste ağlayanlar parmak kaldırsın. Ölen teröriste ağlayanlar parmak kaldırsın. Peki, ölen teröriste ağlamayanlarsa, sizler insan değilsiniz, demek ki burada insan yok. Çünkü eğer ağlasaydınız parmak kaldırmanız lazımdı ve insan olmanız lazımdı. Peki, şimdi, devlet aklı ortadan kalktı ise, Sayın Başbakan “ağlamayız” diyor; Sayın Bakanı, Başbakan Yardımcısı “ağlarız” diyor; Emniyet Müdürü “Ağlamayan insan değil.” diyor. Çok da düzgün bir ölçü koyuyor insanlık için. Peki, acaba bu Emniyet Müdürü, Emniyet Genel Müdüründen, İçişleri Bakanından, devlet aklından, ortak akıldan habersiz mi bu açıklamayı yaptı? Başbakan Yardımcısı “ağların” diyor, Bakan “ağlamam” diyor, Başbakan “ağlamam” diyor; şimdi burada ben bir devlet aklını arıyorum.

Sayın Bakan, Emniyette bazı gelenekler vardır. Bir polis, bir polis müdürü uygunsuz işler yaptığında onların bazı tayinleri çıkartılır. Eğer Sayın Başbakan gerçekten devlet aklı ile hareket ediyor idiyse, başta Bülent Arınç olmak üzere, bu işi, ağlayan herkesi görevden almış olarak grup toplantısına gelmeliydi, ben o zaman Başbakana “devlet aklı” demeliydim. Siz, Emniyet Genel Müdüründen haberli habersiz, kimlerle bu toplantı yapıldı, açıklama yapıldıysa, hepsini görevden almış vaziyette buraya gelmeliydiniz. Ben o zaman devlet aklından bahsetmeliydim, o zaman insanlık ölçüsünün ne olduğundan bahsetmeliydim. İnsanlığa ölçü veren bir Emniyet Müdürü, devlet aklından yoksun ve bu devletin hercümerç olmasını... Acaba Oslo görüşmelerine bir mesaj mı gönderiliyor? O, Oslo görüşmelerinde teminat veriliyordu ya, valilerin, emniyet müdürlerinin, şunların, bunların tayinlerinden rahatsızlığınız var mı, onlara bildirin bizi diye, hâlen acaba bu süreç mi devam ediyor, böyle bir mesaj mı veriliyor? Eğer böyle bir mesaj verilmiyorsa Sayın Bakan, Çemberlitaş Hamamı’nda bir kadro ihdas edin, o Emniyet Müdürünün tayinini oraya veya Karaköy’e çıkartın. Hak ettiği yer orasıdır. Devlet aklında böyle bir Emniyet Müdürü olamaz.

Buradan, bugün buraya gelen bu tasarıyla ilgili gündeme geçiyorum.

Değerli arkadaşlar, bu tasarının ekonomik, sosyokültürel ve siyasi, yönetsel olarak sonuçları çıkacaktır. Ekonomik sonuçları vardır; yönetilenler için ekonomik sonuçları vardır, yönetenler için ekonomik sonuçları vardır. Yönetenler için ekonomik beklentiler zaten beş sene sonraya ertelenerek ne beklediklerini, vatandaşa yük yüklediklerini zımnen kabul etmişlerdir. Peki, vatandaşa, bir “büyükşehir” sıfatı, önüne bir “büyük” koyarak peşine takmak istediklerinde vatandaşa ne yükler getiriyorlar, vatandaş bundan ne kazanıyor?

Değerli arkadaşlar, fakire “zengin” soyadı vermekle fakir zenginleşmiyor. Oturan, “büyükşehir” ismini almakla, oturduğu yörede büyükşehirde oturan, refah düzeyi büyükşehir düzeyine ulaşmış vatandaş olmuyor; büyükşehirde oturan köylü oluyor ondan sonra. Evet, büyükşehir... Ben büyükşehirden de öteye “bütün şehir” olarak bu yasayı adlandırmak istiyorum, zaten de maksat o. Bütün şehir uygulamasında vergiler arttığı gibi, vatandaşa yükler geldiği gibi, vatandaş aldığı direkt hizmetleri de kaybediyor. Kaybettiği yetmiyor, vatandaş sosyokültürel olarak kent kimliklerini kaybediyor. Peki, acaba ekonomik olarak vatandaşa gelen yükler ne; ben şimdi burada, Komisyonunda çalışma yapan bürokratlara ve Sayın Bakana soruyorum: Vatandaşa, köyden kente, oturduğu yere varıncaya kadar yüzde 300’e varan vergi artışları oluyor mu, olmuyor mu? Vatandaşa mevcut vergilerin dışında yeni ek vergiler geliyor mu, gelmiyor mu? Bütün bunlar geliyor. Peki, gelen bu vergilerin karşılığında vatandaşa ne söyleniyor? “Köyden çöpünü alacağız.” E, çöp vergisi getiriyorsun, atık su bedeli getiriyorsun, yapı ruhsat harçlarında oraya yükümlülükler getiriyorsun. Bunun yanında, kent merkezlerinde oturanlara matrah artışları getiriyorsun. Esnafın tabela vergisinden tutun, ziraat odalarındaki, esnaf odalarındaki aidatlarına varıncaya kadar, meslek kuruluşlarının medisleri yüzde 1 ile 5 kat sayısı arasında aidat belirlerken, bütün şehirde olduğunda bu katsayı 5 ile 10’a çıkıyor mu, çıkmıyor mu? Yani vatandaşa bilinen bilinmeyen, açıklanan açıklanmayan bir sürü yük getiriliyor. Peki, bütün bu yüklerin yanında sosyokültürel olarak neler oluyor?

Değerli arkadaşlar...

BAŞKAN - Sayın Uzunırmak, bir dakikanızı alabilir miyim efendim. Çok özür diliyorum, çok affedersiniz.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Buyurun.

BAŞKAN - Şimdi, Sayın Ali Uzunırmak Beyefendi, ben bu genel değerlendirmelerinize saygı duyuyorum ama bunlar esas üzerinde görüşme talep ettiğinizde dile getirilecek hususlardır. Ben, şimdi, kanun teklifleri...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Geldim oraya, geldim oraya...

BAŞKAN – ...Onları istihdam ediyorum sizden. Ondan sonra biz yeteri kadar size...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sosyokültürel olarak...

BAŞKAN – Onu lütfederseniz...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) - Benim, mesela, Aydın'da 7 tane yeni ilçe kurulmasıyla ilgili verdiğim kanun teklifim var. Eğer hakikaten büyükşehir, bütün şehir meselesinde vatandaşın yönetsel olarak ve ekonomik olarak bazı daha kolayda ulaşabileceği şeyler var ise sizin bugün getirdiğiniz bu tasarıya uygun olarak başta doğum yerim olan Atça olmak üzere... Atça, 1867 yılında kurulmuş bir belediyedir ve bugün nüfusu 9 bin civarındadır. 1867 yılında kurulmuş bir belediye ve farklı boyutlarda sosyokültürel, tarihî birtakım özellikleri de olan bir yerdir. Burayı mahalle yapıyorsunuz, kendinden daha az nüfusu olan Sultanhisar ilçesine bağlıyorsunuz şimdi. Ortaklar beldemiz vardır, nüfusu 15 bine yaklaşmıştır, organize sanayi bölgesi vardır ve bu organize sanayi bölgesi olan yer de hem nüfus hareketleri, insan hareketleri -ki yönetmenin en önemli unsurlarından birisi insan hareketlerini kontrol edebilmek, yönlendirebilmek- hem de para hareketleri açısından çok önemli bir yerdir.

Umurlu beldemiz vardır; nüfusu 12 binin üstündedir, organize sanayi bölgesi vardır ve insan hareketleri, para hareketleri açısından çok önemlidir. Davutlar beldemiz vardır; yazın nüfusu 100 binin üstüne çıkar Güzelçamlı'yla beraber. Bunun gibi, Bağarası beldemiz vardır, Söke'nin Bağarası beldesi; nüfusu gene 8 binin üzerindedir. Şimdi, merkezden oturulmuş, çalاکalem "Bunları kapattım..."

Sayın Değerli Bakan, bu mantık yanlış bir mantık. Keşke bir alt komisyon, bir komisyon çalışmasıyla, bu, oldubittiye getirilmeden -mutlaka ki Türkiye'de ilçelik vasıflarında olmayan ilçeler ama ilçelik vasıflarını kazanmış beldeler, il vasfında olmayan iller ama il olma vasfını kazanmış ilçeler gibi bunları objektif kriterlerle tespit ederek- bir objektif kriterler komisyonuyla -Türkiye'de bu kadar geniş bir şeyi yapmaya çalışıyorsunuz- bunlara karar verecek rahat bir çalışmayı öngörseydiniz. Ama siyasi olarak benim burada üzerinde durmak istediğim şu: Bazı hassasiyetleriniz biliyorum ama AKP'nin bir gelenek hâline getirdiği zehirle şerbeti karıştırarak içirme geleneği burada da sürmüştür. Burada şehir devletleri kurulmaktadır ve bu şehir devletleri -ta baştan beridir yerel kaynakların, yerel yönetimlerin seçilmişler tarafından yönlendirilmesi istikametindeki birtakım yerli yabancı mihrakların talepleri doğrultusunda kurulacak olan bu şehir devletleri- batıdaki üç beş vilayetle, güneydoğudaki bazı taleplerle ilgili birleştirilerek, âdeta şehir devletleriyle Türkiye'de Anayasa'ya aykırı, devlet aklına ve devlet geleneğine aykırı bir şekilde bir yapılaşmanın yolu açılmak istenmektedir burada. Dolayısıyla böyle bir yasayı, burada Anayasa üstüne yemin etmiş, devleti kuran iradeyi, devleti kuran felsefeyi, daha yeminin başında devletin varlığını, bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağına yemin etmiş, başta Sayın Bakan olmak üzere bu değerli milletvekillerinin, yarınlarda böyle bir yasal düzenlemeyle bunları şehir devletleri ve başka noktalara doğru götürecektir bir bütünlüğü bozacak bir yasayı görüşmesini ben uygun görmüyorum. Anayasa Komisyonuna gitmeli, oralarda tartışılmalı ve çok daha teferruatlı bir şekilde değerlendirilmeli.

Tabii ki, Komisyonca, anlattığım bu sosyokültürel ve başka gerekçelerle beldelerin ilçe olmasına hak kazanmış teklifimin birleştirilmesini ve incelenmesini istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkanım, biraz önce Sayın Hatibin sözünü kesmek istemedim. Tüm Komisyon üyeleri üzerinden bir test yaptı, o testin de bir sonucunu çıkardı. Bu testi reddettiğimi...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) - Sen ağlayabilirsin Sayın Sırrı Süreyya Önder.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Müsaade edin... Ben sizin sözünüzü kesmedim.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Parmak kaldırsaydın.

BAŞKAN – Ama Sayın Önder, şimdi böyle bir usulümüz yok, müsaade buyurun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika...

BAŞKAN – Ama müsaade buyurun efendim, rica ediyorum ama.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika Başkanım.

Ama bizim üzerimizden buna bir cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Müsaade edin, yerinize oturun, ben size vereceğim söz. Lütfen...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şimdi vermek istiyorum.

Bu anlayış, Atatürk'ün Çanakkale'de hayatını kaybeden Anzakların annelerine yazdığı mektuptan dolayı, bu anlayış Atatürk'ü divaniharbe verirdi çünkü şöyle diyor: "Bu memleketin toprakları üzerinde kanlarını döken İngiliz, Fransız, Avustralyalı, Yeni

Zelandalı, Hintli kahramanlar!” diyor. Bakın, ta oralardan gelmişler; bilmedikleri, istemedikleri, tanımadıkları bir savaşın içinde kendilerini bulmuşlar.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sayın Önder... Sayın Önder... Atatürk ağlamıyor, “Onlar bizim emanetimizdedir.” diyor.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – “Burada dost bir vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükûn içindediniz. Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz, evlatlarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedir ve rahat uyuyacaklardır. Onlar bu topraklarda canlarını verdikten sonra artık bizim evlatlarımız olmuşlardır.” diyor. Bu anlayış Atatürk’ü divanîharbe verirdi.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Atatürk askerdir, Anzaklar da askerdir, terörist asker değildir.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şimdi, Sayın Ali Bey...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – O, savaşın kuralıdır.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – ...şöyle bir şey var.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Parmak kaldırsaydın.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bunda bu kadar...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Parmak kaldırsaydın.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ben polemik yapmıyorum, sadece bir hususa dikkat çekmek istiyorum. Ölüden ve deriden hüküm kalkar. Siz hâlen böyle bir anlayışla... Bunda ne var? Emniyet Müdürü “İnsanı yaşatalım.” diyor. Bundan da şüphe edecek...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – “Ölen teröriste ağlamayan insan değil.” diyor!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bakın, bu çok büyük bir...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Ölçü koyuyor insana.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – ...empati çabasıdır.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, tabii, bu konu bizim Komisyonumuzun şu andaki gündemiyle ilgili bir konu değil.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – İnsanı yaşıyoruz. Ne var bunda?

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Ya, insanı yaşatmaya itiraz eden yok!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bu yaklaşımı desteklemek dururken büsbütün bunun...

BAŞKAN – Sayın Önder, bu genel değerlendirme sırasında bu görüşlerinizin devamını dile getirin lütfen.

Teşekkür ediyorum.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sayın Başkan...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – O zaman, sayın vekiller bizim üzerimizden test yapmasın.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Ben kimsenin üzerinden test yapmadım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Önder, tamam.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir yanlış varsa, burada ondan “terörist” diye bahsedilmesi.

Teşekkür ederim.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sizden de çok kısa, istirham ediyorum.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – ...konu geçmeden çok kısacık bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun efendim ama burada keselim artık.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Tabii, kesmek istiyorum.

Sayın Önder söyledikleriyle cümlenin başına sonuna farklı bir anlam yükleyerek bir konuya gelmiştir. Atatürk askerdir, karşıda savaşan bir ordu vardır, ülkesine isyan etmiş terörist yoktur ve askerliğin kuralları içerisinde, savaşın kuralları içerisinde oradaki Anzak annelerine o mektubu yazmıştır, çok medenice bir davranıştır. Ama ben Emniyet Müdürünün devlet aklına ve insanlığa ölçü koymasına... Ben ağlamayabilirim teröriste, ağlamayacağım da. Sayın Başbakan da ağlamıyor. O zaman Sayın Başbakan da insan değil mi? Şimdi, Başbakan bunun gereğini yapmalıdır. Dolayısıyla ben şuna ağlarım, eğer bir devlet adamıysam, Türkiye Cumhuriyeti devletinin, milletinin milletvekiliysem benim vatandaşlığı taşıyan bir vatandaşımın nasıl devletine isyan etmesini önleyemedim diye buna üzülürüm ama üzülmele teröriste ağlamak farklı olgulardır, farklı algılardır, farklı eylemlerdir. Bir devlet polisinin ölen teröristi

nasıl ben bunun terörist olmasını engelleyemedim, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı bilinç ve kültürünü, eğitiminden sağlığına varıncaya kadar, bunun kafasına sokamadım diye üzülmesini anlarım ama teröriste ağlamasını anlamam Sayın Süreyya Önder.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederim efendim, sağ olun.

Değerli arkadaşlarım, şimdi söz sırası Sayın Mahmut Tanal'da. Yalnız, rica ediyorum, Komisyon gündeminde bulunan tekliflerinin birleştirilmesi gerektiği konusundaki görüşlerini almak istiyorum. Genel değerlendirmelerinde, madde üzerindeki değerlendirmelerinde, sırası geldiğinde yeteri kadar kendilerine söz verileceğinden emin olmalarını da istirham ediyorum.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Medis Başkanlığı, Komisyona 5393 sayılı Belediye Kanunu'yla ilgili 10 tane değişiklik teklifi sundu. Tekliflerden bir tanesi ne idi? Kadın ve çocuk sığınma evleriyle ilgili, mevcut olan Belediye Kanunu'nda nüfusu 50 bin iken... Yalnız, bu Belediye Kanunu'nda nüfusu 50 bin olan yerlerde kadın sığınma eviyle ilgili bir zorunluluk yoktu. 14'üncü maddede bunun bir zorunluluk hâline getirilmesi ve bu sayının da 50 binden 25 bine indirilmesi hususunda bir kanun teklifi vermiştik. Bu, gündeme bu şekliyle alınmamış. Bunun gündeme alınmasını talep ediyorum, bir.

İki: Aynı şekilde yine tekliflerimden 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde belediyelerin amatör spor kulüplerine belediye gelirlerinden yüzde 1 ila yüzde 5 arasında destek sağlamanın düzenlenmesiyle ilgili bir teklif verdik. Bu da nazara alınmamış durumda.

Üç: Mahallî idareler ve mahalle muhtarlarıyla ilgili ihtiyar heyetlerinin seçimi hakkında kanunda değişiklik yani 2972 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde mahalle muhtarlığı, ihtiyar heyeti ve köy muhtarları seçimlerinde birleşik oy pusulası kullanılması düzenlenmesini talep etmiştik. Burada çünkü muhtarlar kendi imkânlarıyla oy pusulalarını hazırlıyorlar. Bu, gerçekten muhtarları mağdur duruma sokmakta, kimi yerlerde bu imkânsız durumda. Seçim pusulasında da aynı şekilde mahalle muhtarlarının yer alması gerektiği hususunda bu da yer almamakta.

Dördüncü husus: Yine 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin (b) fıkrası olarak belediyelerin görevleri arasında beldede yaşayan, maddi durumu uygun olmayan öğrencilere üniversiteye hazırlık dershanesi açma yetkisiyle ilgili bir kanun teklifiydi.

Beşinci teklif: 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca yine yoksul öğrencilere burs verilmesiyle ilgili. Belediyeler Yasası'na göre öğrencilere burs verilmesi imkân dâhilinde değil. Öğrencilere yani yoksul olan öğrencilerimize belediyelerin burs vermesiyle ilgili bir kanun teklifiydi. Bu çok önemli ve gerçekten burs bekleyen çok öğrencimiz var. Bu kanun teklifi de alınmamış durumda.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesi... Bu da yine beldede yaşayan, maddi durumu uygun olmayan öğrencilerimize öğrenci yurdu... Öğrenci yurdu açan belediyelerle ilgili açılan çok dava var. En azından, gerçekten Türkiye'de yurt sorununu halledebilme açısından bununla ilgili kanun teklifimiz var.

Yedinci kanun teklifimiz: Yine 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde ortaöğretimde dershaneye hazırlık anlamında, yine Belediye Kanunu'nda bu anlamda bir hüküm yok, burada bir kanun teklifimiz var.

Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde sözleşmeli personel çalıştırılabilecek meslek grupları tek tek sayılmış Sayın Başkan, burada psikologlar yok, burada arkeologlar yok. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde, burada kamu yönetimi bölümünden mezun olanların ve psikologların belediyelerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilebilmelerine ilişkin hüküm yok. Bu meslek grupları gerçekten bu açıdan büyük bir mağduriyet yaşamakta. Bununla ilgili bir teklifimiz vardı. Takdir edersiniz, belediyelerin son yıllarda bu arkeologlarla ilgili çok fazla araştırmaları var. Bu anlamda 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 49'uncu maddesinde "Sözleşmeli personel çalıştırılabilir." ibaresinin içerisinde bunlar yok. Bununla ilgili bir kanun teklifimiz vardı.

Tabii, bu önümüze gelen kanunla ilgili, köy korucularıyla ilgili hüküm olduğu için, 442 sayılı Köy Kanunu'nda köy koruculuğunun tamamen kaldırılmasına yönelik kanun teklifimiz vardı.

Şimdi, tabii ki bu 10 tane kanun teklifimde bunlar nazara alınmamış, kısmen... Yani birleştirilme ben görmedim ama yani inşallah onlar birleştirilmiştir. Onu şimdi göreceğiz sizin aracılığınızla.

Şimdi, siz tabii ki toplantıyı açarken "Efendim, bunlarla ilgili anlam bütünlüğü..." şeklinde bir cümle sarf ettiniz. Sayın Başkan, İç Tüzük'ün 35'inci maddesine bakarsanız... İç Tüzük'ün 35'inci maddesini aynen okuyorum: "Birbirleriyle ilgili gördüklerini birleştirerek..." Burada biz Belediye Kanunu üzerinde konuşuyoruz, anlam bütünlüğü açısından, kanun bütünlüğü açısından daha nasıl

bir bütünlük arayabiliriz? Yani bu gerçekten... Yine burada devam ediyoruz, 35'inci maddenin devamında diyor ki: "Kanun tasarısı ve tekliflerini bölerek ayrı ayrı metinler hâlinde Genel Kurula sunamazlar." Şimdi, benim bu tekliflerimin tamamı 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesiyle alakalı ve bir tanesi yine Belediyeler Kanunu'nun 49'uncü maddesiyle, bir tanesi de Köy Kanunu'yla alakalı. Şimdi, bunun kısmen aynı madde içerisine 3 tanesini almanız, diğerlerini almamanız İç Tüzük'ün 35'inci maddesine açıkça aykırılık teşkil etmekte. Neden teşkil etmekte? Çünkü bu teklifler bölünüyor, ayrı ayrı gündeme geliyor. Gerçekten bu açıdan burs bekleyen öğrencilerimiz var. Beni aradıkları gibi diğer tüm milletvekili arkadaşları da öğrenciler arıyor yani "Biz burs istiyoruz." diyorlar. Belediyeler bu kanun nedeniyle burs veremiyor. Hiç olmazsa önündeki bu engeli kaldırıp bunu birleştirmenizi talep ederim.

Gelelim Anayasa'ya aykırılıkla ilgili hükme, yine bu konuyla bağlantılı. Hemen kısaca geçiyorum Sayın Başkan. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nı biz 1991 yılında 3723 sayılı Yasa ile kabul etmişiz. Bunun 5'inci maddesi bizim konumuzla direkt alakalı. 5'inci maddesine niçin geliyorum bu sözleşmenin? Aynı zamanda Anayasa'nın 90'ıncü maddesi uyarınca iç hukuk hükmünde olduğu için bunun öncelikle uygulanması lazım. 5'inci maddede "Yerel yönetimlerin sınırlarında mevzuatın el verdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılamaz." denilmiştir. Madde 5, neyin maddesi? Bu, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 5'inci maddesi.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – İmzalamıyorlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beyefendi, tarih söylüyorum, 3723 sayılı Yasa'yla bu kabul edildi. "İmzalamadı" dediğiniz olay, çekince konulan maddelerdir. Çekince konulan maddeleri de ben isterseniz, Sayın Hatip, size söyleyeyim ama bu 5'inci maddeyi biz imzalamış durumdayız.

BAŞKAN – Sayın Önder, bu mevzuat konusunda Sayın Tanal'la başa çıkamazsınız. Onun için ben size tavsiye etmem.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Başa çıkmak gibi bir derdim yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Biz bu konuda çekince de koymamış durumdayız Sayın Başkan. Burada özellikle Anayasa'nın 90'ıncü maddesi açısından, İç Tüzük'ün Anayasa'yla ilgili hükmü, İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesi, gelen hükmün - Sayın Komisyonun öncelikle İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca- Anayasa'ya aykırılık olayı da çok önemli.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

Efendim, şimdi söz sırası Sayın Ayşe Nedret Akova Hanımefendi'de.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Benim de 11 Ocak 2012 tarih ve 187 sıra sayısıyla Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda değişiklik teklifim vardır. Bu kanun teklifimde, Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda belirtildiği gibi, kamu hizmetlerinin planlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesi amacıyla nüfusu fazla olan illerin sosyoekonomik gelişmişlik düzeylerine göre büyükşehir olması zorunludur. Nüfus kriterini taşıyamamasına rağmen fiziki yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre büyükşehir belediyesi olması gereken illerimiz mevcuttur. Örneğin, 2010 yılı adrese dayalı nüfus sayımına göre Balıkesir'in toplam nüfusu 1 milyon 150 bin 323 iken, il merkez nüfusu 694 bin 926 kişidir. Balıkesir ili 2003 yılı gelişmişlik performansına göre sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında 15'inci sıradadır. Sosyo ekonomik gelişmişlik düzeyine göre de Balıkesir'in büyükşehir olması gerekmektedir. Bu bağlamda, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile kamu hizmetlerinin sağlanmasında güçlükler ile karşı karşıya kalan Balıkesir ve benzeri durumdaki diğer il belediyelerinin büyükşehir belediyesi statüsüne kavuşturulması için 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda değişiklik yapılması, topluma daha iyi hizmet verilmesini sağlayacaktır diyorum.

Benim madde gerekçemde madde ile il belediyelerinin büyükşehir belediyesi olabilmesi için getirilen nüfus kriterinin değiştirilmesi hedeflenmiştir. Madde gerekçem de aynen şu şekildedir: "10/7/2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 4'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir: 'Belediye sınırları içindeki ve bu sınırlara en fazla 10 bin metre uzaklıktaki yerleşim birimlerinin son nüfus sayımına göre toplam nüfusu 650 binden fazla olan il belediyeleri, fiziki yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri de dikkate alınarak kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir.'" O nedenle bu kanun teklifimin görüşülmekte olan kanun taslağıyla birleştirilmesi hususunu arz ediyorum efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akova, 2/289'dan bahsediyoruz, değil mi efendim?

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Evet efendim.

BAŞKAN – Peki, efendim, teşekkür ediyorum.

Efendim, şimdi söz sırası Sayın Mehmet Erdoğan' da.

Sayın Erdoğan, buyurun efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığının değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanunla on üç yeni il bütüncül statüsüne kavuşmaktadır. Bu illerden bir tanesi de Muğla'dır. Tabii ki hazırlığı kim yaptı, nasıl bir çalışma yapıldı, bir Muğla Milletvekili olarak, Muğla'nın bütüncül hâline getirilmesi konusunda bugüne kadar hiç kimse bize herhangi bir çalışmadan bahsetmedi, herhangi bir konuda fikrimizi sormadı.

Muğla nüfusunun yüzde 55'ten fazlası köylerde yaşamaktadır. Bu kanun tasarısı Muğla'nın bütün köylerini ve beldelerini kapatmakta, Muğla'da iki tane yeni ilçe kurmaktadır. Bir merkezde Menteşe Belediyesi, iki Kemer'de "Seydikemer" adıyla ilçe kurulması.

Şimdi, biz, Muğla'daki köylerimizde yaşayan... Dışarıdan bakan herkes Muğla'da turizmle vatandaşın geçindiğini zannediyor. Muğla ekonomisi iki t'nin üzerine kurulmuştur. Bu t'den tarımın t'si, turizm t'sinden büyüktür. Tarımın ekonomiye katkısı turizmin katkısından büyüktür. Dolayısıyla, Muğla'nın bütün şehir statüsüne getirilerek Muğla'da tarım sektöründeki insanların üzerine yeni yükler bindirerek, tarım üretiminin yapılamaz hâle gelmesine kimsenin hakkı yoktur. Biz bu hazır kanun tasarısıyla ilgili dedikoduları duyduktan sonra, "Muğla bu lüzumsuz bütün şehir rezaletinden nasıl kurtulur" diye oturduk, çalıştık. Bunun tek çaresi var gerçekten Antalya iline, Denizli iline, Muğla iline uzak, il olmayı hak eden, çevresiyle ekonomi potansiyeliyle, nüfus potansiyeliyle, tarım potansiyeliyle, turizm potansiyeliyle bu güce sahip Fethiye ilçemiz var. Fethiye ilçemiz il olursa, ki şu anda bu tasarıda da gene ilçe olan Kemer ve Eşen beldesi ilçe yapılırsa Fethiye içerisinden, Kaş, Çameli ve Dalaman ilçelerinin de bağlanmasıyla Türkiye'de şu andaki birçok ilden daha büyük, daha mantıklı, herkes tarafından kabul edilebilir bir il potansiyeli var burada. Bu gerçekleştiği zaman bu tasarıya sanal olarak konan 750 bin nüfus şartı da ortadan kalkacağı için Muğla açısından, Muğla'nın bu bütün şehir keşazeliliğinden kurtulması mümkün olacaktır. Bu sebeple, bizim, Fethiye'nin il olması teklifinin bu kanun tasarısıyla çok yakından ilgisi vardık. Fethiye'nin il olması Eşen ve Kemer adıyla iki ilçe kurulması, yine Muğla'da "Beyobası" adıyla yeni bir ilçe kurulması, -Muğla'da iki tane ilçe kurulduğuna göre yeni ilçeler de kurulabilir, bu kanun tasarısıyla ilgisiz olduğunu iddia ederek bu kanun tasarısıyla bunu birleştirmeyi reddedemezsiniz- yine Muğla ilinde "Konacık" adıyla bir ilçe kurulması, Muğla ilinde "Ortakent Yahşi" adıyla bir ilçe kurulması, Muğla ilinde "Beçin" adıyla bir ilçe kurulması, Muğla ilinde "Beldibi" adıyla bir ilçe kurulması ve Muğla ilinde "Çamlıbel" adıyla bir ilçe kurulması hakkındaki tekliflerimin bu kanun tasarısıyla birleştirilmesini talep ediyorum.

Gene, İçişleri Komisyonunda beklemekte olan Sayın Nurettin Demir'in vermiş olduğu iki tane bildiğim kadarıyla teklif var, o yeni gelen "Göcek" adıyla bir ilçe kurulması ve "Turgutreis" adıyla bir ilçe kurulması bu kanun tasarısıyla çok doğrudan ilgilidir. Bunların da bu kanun tasarısıyla birleştirilmesini teklif ediyorum. Bunların birleştirilmesi zorunluluk arz etmektedir böyle bir kanun tasarısı görüşülürken.

Sözlerimi bitirirken de Diyarbakır Emniyet Müdürünün söylemiş olduğu sözü kınıyorum, onun adına, onun söylediği sözden dolayı bütün şehitlerimizden özür diliyorum. Bu kadar şehit verdiği bir yılda böyle bir emniyet müdürünün hâlâ Türkiye'de görevde bulunmasını kabul edemiyorum ama şimdiye kadar teröristlere şirin gözükten bütün bürokratları terfi ettiren Hükümetinizin kendisini nereye atayacağını da merakla bekliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, teşekkür ederim efendim.

Efendim, söz sırası yine aynı minvalde olmak üzere Sayın Atilla Kart'ta.

Buyurun Sayın Kart.

ATILLA KART (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, İçişleri Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, usul ihlalini sürdürmeye devam ediyoruz. Birinci aşama şu: Başlangıçta konuşan 3 ya da 4 arkadaşımız Anayasa'ya aykırılık yönünden usul tartışmasını dile getirdiler. Siz, Başkanlık makamı olarak, Divan olarak bu konuda olumlu, olumsuz her neyse görüşünüzü, ifade etmek durumundasınız. Burada reddedebilirsiniz, o zaman müteakip aşamalar geçeriz. Ama olabilir ki Sırrı

Bey'i yanıltırsınız, kabul edersiniz. O zaman... O zaman şu konuşmalarımızın anlamı kalmıyor. Dolayısıyla, bu noktada lütfen sorumluluk üstlenin, inisiyatif üstlenin, her neyse kararınızı bildirin. Onun sonucuna göre müteakip aşamaları tartışalım.

Bakın Sayın Başkan, birleştirme talebiyle ilgili usul tartışması, aslında, esasa ilişkin bir tartışmadır. Esasa ilişkin tartışma için de bir ön mesele niteliğindedir, o ikinci bir aşamadır ama siz Anayasa'ya aykırılık hususunu tartışmadan o konuda bir karar vermeden, esasa ilişkin bir tartışmayı açıyorsunuz. Öncelikle bu konuda lütfen sorumluluk üstlenin, iradeniz neyse onu ifade edin, o açıklamalarından sonra ben bu birleştirmeye ilgili talebimin gerekçesini ondan sonra açıklamak istiyorum Sayın Başkan.

Bu itirazi kayıt ve değerlendirmeye düşüncemi ifade ediyorum, kararınıza göre elbette müteakip değerlendirmelerimi yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kart.

Efendim, Sayın Mehmet Şandır...

Buyurun Sayın Başkanım.

Bu kez kanun teklifinizin birleştirilmemesine ilişkin bir talebiniz oldu.

Buyurun efendim.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Gerçekten, önemli bir kanunu görüşüyoruz. Yani cumhuriyet tarihimizin, muhtemelen, kamu yönetimiyle ilgili en kapsamlı, sonuçları itibarıyla öngörülemez etkileri olacak bir kanunu görüşüyoruz. Bu, burada kalmayacaktır. Bir yerlere ulaşacaktır. Böyle bir kanunu görüşürken bazı zarureti yok sayarsak yanlış olur. Şimdi, ben, Mersin Milletvekiliyim. Mersin'in bir ucundan bir ucu 320 kilometre.

MENDERES MEHMET TEVFİK TÜREL (Antalya) – Evet.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Kendisini tebrik ediyorum tekrar Mahalli İdarelerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcı olmasını kutluyorum. Sayın Başkanın memleketi zannediyorum 500 kilometre bir ucundan bir ucuna.

MENDERES MEHMET TEVFİK TÜREL (Antalya) – 640...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – 640 kilometre... Şimdi, acil olan şey bu 640 kilometrelik uzunlukta hizmetin etkin, verimli götürülmesini sağlamak için önce Antalya'yı il yapmak gerekiyor veya Kumluca'yı il yapmak gerekiyor. Yani kamu yönetiminde kalıcı bir hukuk düzenlemesi yapıyorsak, tabii, bu sorunun, bu konuşmanın muhatabı Sayın Başkandan çok AKP Grubunun değerli komisyon üyeleri. Sayın Bakan, basın üzerinden Sayın Hükümet; yani, böyle bir düzenlemeyi gerekli görüyorsanız, gerekçenizi okudum kamuoyu hizmetlerinin etkin ve verimli ulaştırılabilmesi için bu düzenlemenin -temel amaç bu- yapılmasını öngörüyorsunuz. Ama Mersin için söylüyorum, Anamur'u il yapmadan, Mersin Büyükşehir Anamur'un üzerine de yetkili kılmanın hiçbir pratik değeri veya toplumsal karşılığı yok, bir faydası yok. Bu sebeple, Sayın Başkanı, ben, sabahleyin erken saatte aradım yani bu konu komisyona gelince veya Hükümet içerisinde tartışılınca Sayın Bakanım, bu yönlü talepleri veya bu yönlü ihtiyaçları da karşılayacak yeni bir düzenlemeyi düşünür müsünüz? Bunları birlikte değerlendirir misiniz diye Komisyon Başkanına söyledim, çok bilgisi olmadığı izlenimini aldım. Hükümetin bu noktada bir düzenleme yapacağı yönünde, çok da kesin olmayan böyle bir cevabı oldu. Ama şimdi burada büyükşehir belediyeleriyle ilgili bir düzenleme yapıyoruz. Düzenlemeyi il geneline teşmil ediyoruz ama o ilde zarureti konuşmuyoruz. Bu zaruretlere doğrultusunda milletvekilleri olarak tekliflerimiz var. Ben diyorum ki: "Anamur il olmalı." Bir başka arkadaşımız bir başka kanun teklifi getiriyor. E, şimdi, kamuoyu yönetimi reformu mahiyetinde böyle büyük bir düzenlemeyi yaparken bunları dikkate almamak, bana göre, bu kanunun amacını sakatlar. Eğer kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde -bana göre adaleti de koymak lazım- adaletli şekilde vatandaşımıza ulaşmasını amaçlıyorsa siyasi iktidar, öncelikle bu yöndeki zarureti ve bu zarureti karşılamak üzere milletvekilleri tarafından ortaya konulan talepleri dikkate almanız lazım. Yoksa deminki söylediğim gibi bu konunun en azından, en hafif tabiriyle söyleyelim, ciddiyetini ortadan kaldırırsınız. Başka amaçlar için böyle bir kanun yaptığınız iddiasını cevaplandıramazsınız. Bu sebeple ben, geçen dönemde de verdim, bu dönem yeniledim, kendi ilimle ilgili il olmasını istediğim kanun teklifim var ve bu doğrultuda ilçe olmasını teklif ettiğim kanun tekliflerim var.

Bir başka şey Erciş: Yani, Erciş'e gittim o deprem öncesi, deprem sonrası o yaraları sarabilmek için Erciş'i hiçbir başka sebeple, güvenlik falan filan, hiç o anlamda da söylemiyorum, Erciş'e sahiplenmek, o insanın çaresizliğini, umutsuzluğunu, sınırsızlığını, onun çığlığına cevap verebilmek için bir insani sorumluluk olarak Erciş'in il olmasını talep ettim. Bana göre, gerek Komisyonumuz gerekse Hükümet, bu talepleri ciddiye alması lazım. Yani ciddiye almadan bu yöndeki tekliflere "Efendim, konumuz değildir." diyemeyiz çünkü benim ilimi de büyükşehir belediyesi olması dolayısıyla kapsayacak bir hukuk düzenlemesi yapıyorsunuz.

Bu hukuk düzenlemesi içerisinde benim yaptığım kanun teklifi de bir hukuk düzenlemesi talebidir. Bunların da müzakereye açılmasını, gerekçelerini ifade etmeme müsaade edilmesini, o gerekçeler Sayın Hükümet üyesi, üyeleri veya sayın komisyon üyeleri tarafından makul görülürse kabul edilmesini ve bu kanuna ilave edilmesini talep ediyorum.

Sayın Başkanım, benim kanun tekliflerim, bu anlamdaki kanun tekliflerim, zannediyorum sizin de dosyanızda veya sizin Komisyonunuzda bu kanun teklifleri bu konuda bir milletvekili olarak, bir ilin milletvekili olarak tekliflerimin dikkate alınmasını ve ayrıca da aynı anlamda başka milletvekillerimizin de bu yöndeki tekliflerinin dikkate alınmasını istirham ediyorum. Bunun için talep etmiştim. İnşallah dikkate alırsınız diye de ümit ediyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Sayın Şandır, ben de teşekkür ederim efendim.

Sayın Öznur Çalık...

Buyurun Sayın Çalık.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkan, ben de çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, değerli komisyon üyeleri, basın mensupları, bürokratlar; İçişleri Komisyonunun ben ilk kez toplantısına katılıyorum ve daha sakin bir toplantı bekliyorum. Bu kadar usul ve esası bilen insanların ve vekillerimizin arasında bu kadar yoğun bir hengâmenin yaşanması beni, işin açıkçası şaşırttı ve işin açıkçası iktidar partisi milletvekili olarak Büyükşehir Yasa Tasarısı gelirken Sayın Başkanım, ben muhalefet milletvekillerinden bir teşekkür gelecek ümidi içerisindeydim ve açılan ilk mikrofonlarda bir teşekkür gelecek umudu vardı çünkü... (CHP milletvekili sıralarından gürültüler) Şimdi, 22'inci, 23'üncü ve 24'üncü dönemde Medisimize kendi vermiş olduğum teklif de dâhil olmak üzere illerimizin büyükşehir olmasıyla ilgili teklifler verdi ve 23'üncü Dönemde de 24'üncü Dönemde de kendi ilim olan Malatya'nın büyükşehir olması için teklifte bulunmuştuk ve 23'üncü Dönemdeki teklifimiz 24'üncü Dönem yenilendi ve bu dönemde de Malatya'nın büyükşehir olması için teklifimizi verdik ve 14 milletvekili arkadaşımızla beraber vermiş olduğumuz kanun teklifinin, Sayın Başkanım, (2/892) esas numaralı Teklifimin, (1/690) esas numaralı Tasarı ile birleştirilmesini ben teklif ediyorum ve bizim teklifimizde gerekçemiz aynı Malatya ilinin büyükşehir olması ki, Malatya, bu konuda artık yıllardır, rahmetli Özal'dan itibaren büyükşehir olmayı hak ettiğini düşünen bir il ve bir rüyaydı. Bu gerçekleşecek inşallah ve 757 bin nüfusıyla, 2011'de yapılan sayımla 757 bin nüfusa sahip ve yüzde 41 istihdam oranıyla, yüzde 49,3 büyüme hızına sahip bir şehir olan Malatya'nın büyükşehir olması bizler tarafından, milletvekili arkadaşlarımız tarafından talep edilmekte ve Malatya ili, doğunun batısında, batının en doğusunda yer alan ve Elâzığ, Tunceli, Bingöl arasında Malatya, ekonomik açıdan en gelişmiş ili ve bu vesileyle Malatya da özellikle yapmış olduğu kayısı üretimiyle dünyanın kayısı başkenti hâlinde ve şu anda da Türk Hava Yollarının yeniden kayısı vermesiyle de gündemde.

Bu vesileyle, inşallah yasayı geçirdikten sonra kayısı ikramlarımız gelecek size; önce yasayı geçirelim.

BAŞKAN – Ben itiraz ediyorum efendim, öyle yok! Kayıslar geliyor... Bak, Mardin bademlerini görüyorsunuz masada.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkanım, yasayı peşin peşin görelim, ondan sonra.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Çalık, Malatya'ya merkez ilçe kurulmadı siz buna mı teşekkür ediyorsunuz?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Biz Malatya'da şu an iki tane, iki ilçemiz var.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Malatya'da merkez ilçe kurulmadı.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şu anda Malatya'da iki ilçemiz; biri Yeşilyurt, biri Battalgazi olmak üzere iki ilçemiz kuruluyor ve Yeşilyurt'a bağlı köylerimiz ve...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Onlar zaten var!

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, onlar iki büyük ilçeydi; Battalgazi, adıyla müsemma bir ilçemizdir ve isimlerinin değişmemesini de biz arzu ettik. Merkez ilçe olarak adlandırılabilen büyüklükteki iki ilçemiz hâline geldi.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Milletvekili arkadaşınız merkez ilçe kurulması için teklif verdi.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Malatya iki ilçe ve Yeşilyurt ve Battalgazi ilçesi olarak inşallah büyükşehir olarak gündeme gelecek ve 23'üncü Dönemde -Aramızda yok, biraz evvel bir ara geldi gitti- Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Sayın Mevlüt Aslanoğlu çok ciddi manada, her defasında kürsüye çıkar ve derdi ki: "Ben hakkımı istiyorum. Urfa'nın hakkını istiyorum, Malatya'nın hakkını istiyorum." İşte, bu tasarı ve teklifle biz hakkımızı alıyoruz. Malatya'nın da, Urfa'nın da, diğer büyükşehir olacak illerin de genel bütçeden, vergilerden alınacak katkıyla...

Biz bu teklifimizin tasarıyla birleştirilmesini talep ediyoruz Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akar, bir dakikanızı alayım.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanın hakkını kim verecek? Ordu niye büyükşehir yapılmadı?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Öznur Hanım, bir şey sorabilir miyim?

Bu yasada 750 bin olduğu için Malatya, bugüne kadar olmadı mı, yoksa sizin özel gayretlerinle mi oluyor bugün?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sizin özel gayretlerinle olmuyor bugün; 750 bin nüfusun olduğu bir ilçe siz teklif vermeseniz bile Malatya büyükşehir olacaktı yasa gereği.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, şimdi, son bir talep İzmir Milletvekilimiz Mehmet Ali Susam'dan geldi; onun da bir teklifi varmış ve birleştirilmesi talebinde bulundular.

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, benim de teklifim vardı.

BAŞKAN – Teklifini almıştık, sizinkini birleştirmiştik. Başka bir teklifiniz daha mı vardı?

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Ben de birleştirmeye ilgili bir şeyler söyleyecektim.

BAŞKAN – Peki, Sayın Susam'dan sonra size söz vereceğim.

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Şimdi, benim de Bergama'nın il olmasıyla ilgili ve Altınoluk, Zeytinadağ, Çandarlı'nın ilçe olarak, Soma'nın da ona dâhil olarak yeni bir il oluşturulması konusundaki teklifim Komisyonunuzun dosyalarında.

Az önce, Sayın Şandır'ın da söylediği gibi İzmir'in bu bölgesinde, yani Kınık'tan, Bergama'nın köylerinden Beydağ'ın ucuna, Kiraz'a kadarki mesafe yaklaşık 500 kilometreye yakın bir mesafe ve Balıkesir ile İzmir arasında, Çanakkale ile İzmir arasında Bergama gibi bir yerin ve geçmişiyle, kültürüyle, tarihiyle birçok medeniyete önderlik yapmış bir şehrin bugün il olma talebi tüm partiler tarafından, tüm sivil toplum örgütleri tarafından, tüm meslek odaları tarafından ortak oluşturulmuş bir komisyonla talep edilmekte ve onların talebini de ben ve arkadaşlarım yeni bir il kurulması doğrultusunda kanun teklifi hâline getirip, Komisyonunuza ilettik. Ben büyükşehir veya bütün şehir yasası olarak bugün gelen yasanın içerisinde bunun da mütalaa edilmesini arzu ederdim.

Sayın Çalık'ın teşekkürüne şöyle bir şey söylemek istiyorum: Gerçekten bu konuda birçok milletvekili arkadaşım geçen dönem de, bu dönemde de hem il olmaları, hem büyükşehir olmalarıyla ilgili olarak çok özel çabalar sarf ettiler ama bizim gönlümüz şunu arzu ederdi: Bu kanun hazırlıkları aşamasından itibaren tüm siyasi partilerle ve bu teklifi verenlerle birlikte ilçeler ve iller ve kanun içerisinde pratikten doğan aksaklıklar giderilerek, mevcut yasanın daha demokratik, daha işlevsel hâle getirilmesi konusunda bir çalışma grubunun oluşturulup veya önerileri alınıp buraya getirilseydi ve buna önderlik etmiş olan bir Hükümet teklifi olarak buraya gelseydi teşekkürü beklemek en doğal hakkınızdı; ancak teklifin daha dün elimize geçtiği bir yapılanmada ve içinde birçok siyasi hesapların olduğu teklifte bence eleştiriyi hak eden bir tavrınız var.

Onun için bugün bunu telafi etmek için ve bizim tekliflerimizi de içine alan bir çalışmayı yapabilmek için bir alt komisyonun oluşturularak, burada hep beraber mevcut yasayı daha iyi, daha çağdaş, daha verimli ve herkesin arzu ettiği, hizmetin her noktaya götürülebildiği, bütün kentte olanın kırsalda da olabildiği bir noktaya getirebilme fırsatını yakalamamız lazım.

Bana bu sözü verdiğiniz için de teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Susam, ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Belen, sizin bir talebiniz oldu, buyurun efendim.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, 11/06/2012 tarihinde Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde Ergene adında yeni bir ilçe kurulmasıyla ilgili bir kanun teklifim vardı. Hükümetin getirdiği tasarıda da aynı isimle bir ilçe kurulması teklifi var. Yalnız Hükümetin getirdiği tasarıda ilçe merkezi olarak Çorlu ilçesine 5 kilometre mesafede olan Marmaracık beldesinin ilçe merkezi yapılması teklifi var. Bu, teknik olarak yanlış bir uygulama. Benim yanımda haritalar var.

Ben kanun teklifimde ilçe merkezi olarak Ulaş beldesini teklif ediyorum. Ulaş'ın Çorlu ilçe merkezine uzaklığı 11 kilometre. Ulaş'ın kanunda bağlanması istenen en uzak yere uzaklığı 20 kilometre, Marmaracık'ın 26 kilometre. Yani bu konuda benim teklifimin kabul edilmesi hususunu gündeme getiriyorum.

Ayrıca, teklifte Marmaracık beldesi, Ergene ilçesine bağlanan mahalleler ve belediye ve köylerde Marmaracık beldesi yazılmamış. Hükümetin getirdiği teklifte böyle bir eksiklik var. Marmaracık beldesinin Hürriyet Mahallesi yazılmamış.

Ayrıca, Velimeşe beldesi ve Yulaflı köyü Ergene ilçesine bağlanmak isteniyor.

Sayın Başkanım, Velimeşe beldesinin insanının isterse Marmaracık olsun, isterse Ulaş olsun ilçe merkezi buraya gitmek için direkt bir yolu yok. Çorlu üzerinden gitmek zorunda ve 17-18 kilometre gibi bir yol kat edecekler. Velimeşe ve Yulaflı köyünün teknik olarak Ergene ilçesine bağlanması doğru değildir. Halktan büyük bir tepki var ve zannedersem ilimizin diğer milletvekillerine de bu konuda telefonlar geliyordu. Velimeşe ile Yulaflı'nın bu tekliften çıkartılmasını rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekillerimiz...

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Ben de söz istiyordum.

BAŞKAN – Peki, size de söz vereyim.

Son söz size ait olsun efendim; buyurun.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, esas numarası (2/888) olan bir Kanun Teklifimiz var; Kocaeli Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin imzalarıyla Gebze'nin il olma teklifi.

Gebze, öteden beri Kocaeli ile İstanbul arasında kalan dar bir alanda sıkışmış, ancak potansiyel açısından il olmayı çoktan hak eden bir konumda. Türkiye'de 9 organize sanayi bölgesinin burada olduğunu, TÜBİTAK TÜSSİDE, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü gibi kritik olan, aynı zamanda önümüzdeki süreçte Bilişim Vadisi'nin de bu bölgede olduğu göz önünde bulundurulursa sanayi ile entegre olabilecek konumdaki bu tesislerin Gebze'yi çoktan il olması noktasına getirdiğinin herkes tarafından bilinmesini istiyorum.

Gebze, daha önceden 2008'teki iktidar partisi Adalet ve Kalkınma Partisinin katkılarıyla tek ilçe iken yerel yönetimlere gidildiği süreçte 4 ilçeye ayrıldı. Bizim yaklaşık yirmi yıldan beri Gebze'de yaşayan halkın, sivil toplum örgütlerinin, sendikaların, meslek odalarının öteden beri mücadele ettiği ve il olması konusunda hemen hemen tüm devlet büyüklüklerinin, cumhurbaşkanlarının, siyasi parti liderlerinin her defasında geldiğinde söz verdiği Gebze, ne yazık ki, şu ana kadar hep ötelendi.

Türkiye'de sanayinin başkenti Kocaeli olarak anımsanıyorsa, Gebze de buranın kalbi konumunda. Sadece Gebze Organize Sanayi Bölgesi ve diğer 9 bölgede 2.700'ün üzerinde 150 ve üzerinde işçi çalıştıran sanayi kuruluşlarımız var.

Nüfusu bu bölgede 630 bin olan bir Gebze'den bahsediyorum. Demir yolunun, TEM ve E-5 gibi iki uluslararası kara yolunun, sadece Gebze merkezde olmak üzere 14 tane limanın bulunduğu bir Gebze, çoktan beri il olmayı hak ediyor.

Sıkıntılardan bir tanesi de şu: Gebze, sanayi bölgesi olması nedeniyle Anadolu'dan çok hızlı bir göç alıyor. Türkiye'de belki doğum ve göç oranının birleştiği nokta Gebze. Bu nedenle de çarpık bir kentleşme var. Çarpık kentleşmenin yanında sanayinin de denetimsizliği söz konusu olduğunda bu bölge ne yazık ki, ihmal edilmiş durumda.

Sanayinin başkenti diyorum. Türkiye'deki sanayinin en yoğun olduğu, 9 adet organize sanayi bölgesinin burada olmasına rağmen işsizliğin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu bir yer Gebze; Kocaeli de böyle. Aynı zamanda yoksulluğun da diz boyu olduğu bir yer Gebze.

Hatırlayın, sanayinin getirmiş olduğu çevre kirliliği Türkiye gündemine Gebze'nin bir beldesi olan Dilovası'nı "kanser ovası" olarak gündeme getirdi. Şimdi bu bölgeyi yine iktidarınız döneminde henüz nedenini sizin dahi açıklamadığınız bir gerekçeyle Gebze bölgesi 4 ilçeye bölündü; Darıca, Çayırova, Dilovası olarak bölündü. Soruyorum yetkililere, soruyorum Hükümete; hangi gerekçeyle bölündü ve bu bölünme sonrasında Gebze hangi kazanımları kazandı? Merak ediyorum. Bilmiyor olabilirim ve eğer beni bu konuda bilgilendirirlerse sevinirim.

Gebze'nin sanayi bölgesinin yanı sıra hızlı göç almasıyla beraber bir başka sıkıntımız var ve onu dile getirmek istiyorum en az Gebze'nin il olması kadar önemli ve bir üniversitemizin olmayışı. Sadece ilk ve ortaöğretimdeki öğrenci sayımız 325 bin civarında. Bölgedeki Tuzla, Hereke ve Körfez'i ilave ederseniz bu gereksinimin ne kadar olduğunu siz de bilirsiniz. Gebze, Gebze bölgesi, yani Darıca'yı, Çayırova'yı, Dilovası'nı içine kattığınızda böyle bir potansiyelin olduğu bir yerde ne yazık ki, kültürel, sosyal olarak da, donatı olarak da yoksul bırakılmış bir yer. Bu bölgenin içerisinde Kocaeli'nin bütünüyle karşılaştığımda İstanbul'u

karşılaştırmıyorum Sayın Başkanım- önemli bir fark görüyoruz. Kocaeli'nde bir derslikteki öğrenci sayısı ortalama 25-26 iken, Gebze bölgesinde 40 gibi, bazı yerlerde bir derslikte 65 olan durum da var. Yani, bir taraftan üreten Gebze, kişi başına millî gelirin en yüksek olduğu ilçeden bahsediyorum, 18-20 bin olan Gebze'den bahsediyorum ama bir taraftan da işsizliğin ve yoksulluğun olduğu bir Gebze'den bahsediyorum.

Dolayısıyla, Sayın Başkanım -toparlamak istiyorum- bu büyükşehir yasasıyla beraber Gebze'nin il olması talebimizin de bu çerçevede değerlendirilerek birleştirilmesini talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kaplan.

Efendim, Tokat Milletvekilimiz Sayın Reşat Doğru'nun da benzeri bir teklifi olduğu talebi geldi.

Buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum nezaketiniz için.

Efendim, benim de Tokat Milletvekili olarak hem 23'üncü Dönemde hem bilahare 24'üncü Dönemde vermiş olduğum bir kanun teklifi var. Tokat ilinin en uzak yeri olan Erbaa ilçesinin Gökal beldesi vardır. Gökal beldesi dağların arasında bulunan bir yer. Erbaa ilçesine yaklaşık olarak 55-60 kilometre mesafesi olan ve yaklaşık olarak da nüfusu 5.600, kendi merkez nüfusu ama onun etrafıyla beraber yaklaşık olarak 30 bin nüfusa hitap eden çok geniş bir alandır. Bu dağların arasında bir yerde -siz de bilirsiniz, Samsun Valiliğiniz esnasında bilirsiniz- Samsun, Ordu ve Tokat sınırları içerisinde tam ortada olan bir yerdir. Hakikaten -yani kim ne derse desin- bence en fazla ilçeliği hak etmiş olan yerlerin başında gelmektedir. Ben de bu kanun teklifleri içerisinde oranın da dâhil edilmesini ve acilen oranın ilçe yapılması noktasında teklifimizi Meclisin gündemine getirilmesini arz ediyorum.

Söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli milletvekillerimiz, toplantımızın başından itibaren hem usul hakkında görüşlerini dile getiren arkadaşlarım hem de İçişleri Komisyonunda beklemekte olan ve biraz önce benim ifade ettiğim birleştirmeler arasında bulunmadığı ama bu tasarıyla da birleştirilmesi gerektiğini ifade ettikleri anlatımları dinledik.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Komisyon olarak görüşerimi de belirtiyorum tasarının tümünü görüşmeye açmadan önce.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu yerle ilgili konuyu bir sonraki toplantıda değerlendireceğiz, ben de tabii huzur içerisinde bir toplantının yapılmasından keyif alırım, onu değerlendireceğiz, bir uygun alan bulacağız Meclisin teamüllerini de bozmaksızın.

Şimdi, Anayasa'ya aykırılık teklifleri Anayasa Komisyonunda bir görüşme olmadığı için tabii dile getirilmedi. Elbette ki Anayasa'ya ilişkin aykırılık teklifleri tasarının geneli ve maddeleri de ifade edilirken sizler tarafından dile getirilecek.

Benim ifade edebileceğim konu, bu kanunun anayasal denetimleri çerçevesinde bu konunun ancak düşünülebileceğidir, şu aşamada bizim daha esasa geçmeden Anayasa'ya aykırılık konusunda herhangi bir düşüncemizin olmadığı tarzındadır, bunu ifade ediyorum.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Bakın, Anayasa Komisyonuna gitmesi lazım.

BAŞKAN – Yani onu, tabii Meclis Başkanlığının bize havalesini ben esas almak durumundayım.

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kart, sizi dinleyeceğim efendim, lütfen ben ifade edeyim.

Onun için, bir şey ifade edemiyorum, şu anda bize esas komisyon olarak geldi. Bir de tabii ki...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – İç Tüzük “mükelleftir” diyor. Komisyon Anayasa'ya aykırılık iddiasına bakmalı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 38'inci maddede kesin yükümlülük getiriyor Sayın Başkan.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Anayasa'ya aykırıysa bu metni burada görüşemezsiniz, Genel Kurula da indiremezsiniz. Yani, burada anayasal yönüne bir karar vermelisiniz.

Sayın Başkan, şimdi Anayasa'ya aykırılığı Anayasa Komisyonuna gitmezse, burada da siz oraya gitmediği için “Ben bununla ilgilenmem” dersiniz nasıl sorun çözülecek, yani Anayasa'ya aykırı olup olmadığına kim karar verecek?

SADİR DURMAZ (Yozgat) – 38'e göre Komisyonunuzun bunu reddetme hakkı var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, tabii ki Anayasa'ya aykırılık talepleri, bu kanunun görüşüldüğü her aşamada da dile getirilebilir, bunu da bilginize sunmak durumundayım.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkanım, bunu bir inceler misiniz efendim?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, tali komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonumuz yoğun gündemi nedeniyle bu tasarıyı görüşmeyeceğini yazılı olarak bize bildirdiği için, biz de kırk sekiz saatlik süre içerisinde bu konuyu gündemimize almış bulunuyoruz.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Plan ve Bütçe gündeminde hiçbir şey yok.

BAŞKAN – Efendim, Plan ve Bütçe Komisyonununun 10/10/2012 tarih ve 88163 sayılı yazılarında “Komisyonumuzun yoğun gündeminden dolayı...”

KAZIM KURT (Eskişehir) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri burada.

BAŞKAN – Müsaade edin, okuyayım efendim de, ondan sonra...

“...(1/690) esas numaralı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı süresi içinde görüşme imkânımız bulunmamaktadır.” tarzında Komisyon Başkanımızın bir yazılı talebi var.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Gündemde hiçbir şey yok efendim, tutanağa geçsin.

BAŞKAN – Kendilerini bağlar, ona ben bir şey diyemiyorum şimdi size.

Değerli arkadaşlarım, sivil toplum kuruluşlarından çağrılanlar oldu, Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği davet edildi -Sayın Önder söylemişti- diğer ilgili kurumlardan da davet edildi, Genel Kurul aşamasında da davet edilebilecek.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, tabii ki Komisyon gündemimizde ağırlıklı olarak -biraz sonra Sayın Bakanımızın da belki sunum sırasında ifade edeceğini bekliyorum- il kurulması ve ilçe kurulması tarzında değişik teklifler var ama bugün önümüze gelen tasarı on üç ilde büyükşehir kurulması nedeniyle oluşturulan, ilçelerin kurulmasına veya büyükşehir oluşturulmasına ilişkin tekliflerdir. Buna bağlı olan bazı kanunlardaki değişiklikleri de esas aldık ve tekrar ediyorum, bu konuda Kanunlar ve Kararlarla da gerekli müzakereleri yaparak, biraz önce ifade ettiğim kanun tekliflerini birleştirebildik. Ancak, şimdi, ifade edilen görüşlerden de anlaşılıyor ki, Sayın Ayşe Nedret Akova Hanımefendi'nin 650 bin nüfuslu illerde büyükşehir kurulsun tarzındaki (2/289) sayılı teklifiniz bu kanunla anlam bütünlüğü ifade etmektedir, onu bu şeyle birleştiriyoruz.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bir diğer konu, tasarıyla aynı mahiyette olan ve Malatya Milletvekili Öznur Çalık ve 14 milletvekilinin (2/892) esas numaralı Malatya'da Büyükşehir Kurulması Hakkındaki Kanun Teklifi, bu toplantıya başlamadan önce Komisyonumuza Başkanlıkça havale edilmiş, ancak kırk sekiz saatlik süre dolmamıştır, ancak bununla ilgili 2 sayın üyemizin de (2/892) esas numaralı Teklif'in görüşülmekte olan tasarıyla birleştirilmesi konusundaki önergesi de dikkate alınarak, tekrar baştan almak suretiyle ifade ediyorum...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Veli Ağbaba'nın Malatya konusunda...

BAŞKAN – Var efendim, o var zaten, onu söylemişim zaten.

Şimdi, tekraren ifade ediyorum efendim...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim, ama bir söyleyeyim ondan sonra.

Şimdi, tekrar alıyorum baştan. İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut Tanal'ın (2/823) ve (2/786) numaralı teklifleri ve (2/820) esas numaralı Teklifi, İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrikulu ve 20 milletvekilinin (2/128) sayılı Teklifi, Malatya Milletvekili Sayın Veli Ağbaba ve 22 milletvekilinin (2/234) sayılı Teklifi'nin, Aydın Milletvekilimiz Sayın Ali Uzunırmak'ın (2/508) esas numaralı Teklifi'nin, Tekirdağ Milletvekilimiz Sayın Bülent Belen'in (2/681) esas numaralı Teklifi'nin, Sayın Ayşe Nedret Akova'nın (2/289) sayılı Teklifi'nin ve Sayın Öznur Çalık ve 14 milletvekilinin (2/892) esas numaralı tekliflerinin tasarıyla aynı mahiyette olması sebebiyle görüşülmesine Komisyon olarak karar verdik ve bu hususu oylarınıza sunacağım.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkan, ama usul tartışmasında kararınızı ifade etmediniz. Usul tartışması açıldı, onunla ilgili kararınızı önce ifade edeceksiniz. Usul tartışmasına, yani usulle ilgili itirazlara bir cevabınızın olmadı.

Bakin, İç Tüzük 38'e göre Komisyon olarak siz Anayasa'ya aykırılık iddialarıyla ilgili kanaatinizi ifade edeceksiniz.

BAŞKAN – Hemen ifade ediyorum efendim, zaten bunu biraz önce söylediğim genel ifadeden de anlaşılabilir diye düşünmüştüm. Komisyon Başkanlığı olarak İç Tüzük'ün 38'inci maddesindeki aykırılığı tespit etmemiş bulunuyoruz ama sizlerin her aşamada bu aykırılığı dile getirme imkânınız vardır, bunu Komisyon olarak belirtiyoruz.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkan...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Anayasa’ya aykırılık vardır, açıkça aykırılık ifade eden pek çok hüküm vardır.

OKTAY VURAL (İzmir) – Köyü kaldırılıyorsunuz. Köy mahallî idarelerini kaldırılıyorsunuz, Anayasa’ya göre kaldırma yetkiniz yoktur, böyle bir şey yok.

SADİR DURMAZ (Yozgat) - Mahallî idare tanımına baktığınız zaman, Anayasa’nın 127’nci maddesindeki, belediye ve köy bu yasayla kaldırılıyor, bu açıkça Anayasa’ya aykırıdır.

ATİLLA KART (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kart’ı dinleyeceğim ve karar vereceğim.

ATİLLA KART (Konya) – Sayın Başkan, yüzüme bakar mısınız?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ATİLLA KART (Konya) – Söz talebim hakkında karar vermediniz, oylamaya geçiyorsunuz.

BAŞKAN – Anayasa’ya aykırılık konusunda...

ATİLLA KART (Konya) – Birleştirme talebim hakkında bir açıklama yapmadım. Anayasa’ya aykırılık konusunda karar verdiniz, şimdi birleştirme talebi hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, biraz önce saydığım tekliflerin birleştirilmesi konusunda karar verdim ve diğer tekliflerin birleştirilmeyeceğini ifade ediyorum.

ATİLLA KART (Konya) – Yani, diğer teklifleri oylamaya sunuyorsunuz, ben konuşmadım daha, ben daha gerekçemi anlatmadım ki.

BAŞKAN – Efendim, şarta bağlı bir görüşme olabilir mi Sayın Kart.

ATİLLA KART (Konya) – Ben usulü hatırlattım size, siz de usulü uyguladınız ama Anayasa’ya aykırılık talebini bir anlamda reddettiniz.

BAŞKAN – Buyurun, şimdi dile getirin yerinizden efendim.

ATİLLA KART (Konya) – Birleştirme talebimi hatırlatıyorum size.

BAŞKAN – Buyurun, şimdi dile getirin birleştirme talebinizi, buyurun. İstirham ediyorum, buyurun efendim.

Sayın Serindağ, size de söz verdikten sonra bu hususu oylayacağım efendim.

ATİLLA KART (Konya) – Sayın Başkan, talebimin redde gideceği belli ama bunların elbette kayda geçmesi gerekiyor, o düşünceyle talebimi ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Konya Milletvekili sıfatıyla (2/432) esas sayılı Kanun Teklifi’yle “Yeniceoba” adıyla bir ilçenin kurulması, devamında (2/639) sayılı Kanun Teklifi’yle “Ereğli” ili adıyla yeni bir ilin kurulması ve yine (2/645) esas sayılı Kanun Teklifi’yle “Akşehir” adıyla yeni bir ilin kurulması konusunda kanun tekliflerim İçişleri Komisyonluğunda sırasını beklemektedir.

Şimdi, getirilen tekliflerin özü gayet açık, bir mülki idare düzenlemesini amaçlayan kanun teklifleri bunlar. Görüşülmekte olan tasarı ise yine içerik olarak Ereğli ve Akşehir’in bazı beldelerinin tüzel kimliğini sona erdiren, bunun yanında ilçe olmasını istediğim Yeniceoba’nın da belde tüzel kimliğini yok ediyor, ortadan kaldırıyor.

Şimdi, il ve ilçe bünyesindeki belde sakinlerinin hukukunu, o bölgede yaşayan insanların hukukunu doğrudan ilgilendiren bir tasarıyla karşı karşıyayız. Hem kanun tekliflerinde hem tasarıda aynı konuya yönelik, aynı amaca yönelik farklı düzenlemeler var, aykırı talepler var.

Bu sebeple, kanun teklifleriyle dile getirdiğim kanunun konusunu ve sonuçlarını ortadan kaldıran bir kanun tasarısıyla karşı karşıyayız. Bu kadar açık bir şekilde birbiriyle bağlantılı olan teklif ve tasarı söz konusu. Bakılıyorsunuz, bunun anlamı, yasal anlamda bu tekliflerle tasarı arasında fiilî ve hukuki anlamda bir irtibat var Sayın Başkan. Bu kadar açık ve doğrudan bir illiyet var. Bunu nasıl görmezden gelebiliriz, bunun bir açıklamasını getirmek durumundasınız. Bu noktada keyfî bir değerlendirme yapamazsınız.

Bakın, İç Tüzük’ün 35’inci maddesi ne diyor, çok açık bir şekilde birbiriyle ilgili olan tekliflerin ya da tasarıların birlikte görüşülebileceğini düzenliyor. Elbette burada Komisyonun bir takdir yetkisi var ama bu takdir yetkisi keyfî olamaz, sorumsuz olamaz, burada hiçbir somut gerekçe getirmeden “Ben kabul etmiyorum.” diyorsunuz. Burada birbiriyle ilgili olmaktan öte konu ve anlam bütünlüğü olan teklif ve tasarılar söz konusu. Birbiriyle doğrudan ilgili olan, birinin sonucu diğerinin sonucunu etkileyen teklif ve tasarılar söz konusu.

Bu sebeple, bütün bu gerekçelerimiz göz önüne alınarak değerlendirme yapılmasını talep ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, son sözü size vereceğim efendim.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bir dakika, o zaman daha önce Sayın Şandır.

Sayın Şandır, buyurun efendim.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Serindağ müsaade ederse.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Estağfurullah...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Yani, çok konuşmuş olmanın da hüznünü taşıyorum ama Sayın Başkanım, başta da ifade ettim, bir şekil şartını yerine getirmek için toplanmadık, kendimize haksızlık yapmayalım. Lütfen, yani siz bir kanun adamısınız, devlet yönettiniz.

İç Tüzük önümüzde, Anayasa önümüzde, bunları yok sayarak... Gerekçenizi ifade etmeniz lazım, niye Anayasa'ya aykırı değil bu kanun? Anayasa'ya aykırılık iddiamız var, gerekçelerimizi anlatabiliriz.

Ee, Meclis Başkanlığına müracaatımız var. Anayasa'ya aykırılık iddiaları ilgili komisyonda görüşüldükten sonra İçişleri Komisyonunda müzakereye açılın diye gerekçeli talebimiz var, onun sonucu henüz daha ulaşmadı.

Bir başka husus, birleştirmeye ilgili de itirazlar var. Şimdi Sayın Erdoğan diyor ki, "Benim ilim büyükşehir yapılırken, Hükümetin önerdiği ilçe teklifine uygun benim de teklifim olduğu için onu birleştiriyor, ama Hükümetin tasarısına uygun olmayan, aynı olmayan ilçe teklifleriyle ilgili kanun teklifimi birleştirmiyor."

Şimdi bunları cevaplandırmadan "Müzakere tamamlanmıştır, başlıyoruz." demeniz uygun olmuyor Sayın Başkanım.

Dolayısıyla, bakınız, ben başta da söyledim, üzüntümü her defasında söylüyorum, biz hukuk kurucuyuz, hukuk bozucu bir nitelik kazanırsak adaleti temin edemeyiz, birlikte çalışmayı, birlikte yaşamayı bozarız, o zaman bir anlamı kalmaz komisyonun, milletvekili olmanın, çalışmanın falan bir anlamı kalmaz.

Anayasa'ya aykırı çok açık hükümler var, burada hukukçu arkadaşlarımız var, her biri konuşmaya başlarsa birçok konuda gerekçelerini ifade ederler. Çok açık, net söylüyorum, ikili bir hukuk yaratılıyor, idarede bütünlük bozuluyor, yani Anayasa'nın 127'nci maddesinde belirtilen husus açıkça aşıyor.

Şimdi, bunları, "Anayasa'ya aykırı değildir" e bir gerekçe açıklamanız lazım. Yani iddiaları dinleyin, iddiaları konuşalım, hatta daha sağlıklı bir şey söyleyeyim Sayın Başkanım, bu kanun Hükümetin kararıyla değil, toplumun talebiyle olmalı, o zaman doğru.

Şimdi, biz de milleti temsil ediyoruz. Eğer bu kanun gerçekten Türkiye'nin yönetilmesi için, kaynakların etkin ve verimli kullanılması, hizmetlerin adaletli dağıtılması için bir zorunluluksa, gelin bunu birlikte tanzim edelim. Yani böyle...

Ben inanıyorum ki iktidar partisi grubunun İçişleri Komisyonu üyeleri de henüz daha kanunla iki gün, kırk sekiz saat olmadı tanışalı.

Üzerinde tartışalım, Anayasa'nın 67'nci maddesindeki bir yıl süresi elimizi kolumuzu bağlayarak yanlış yapmamıza sebep teşkil etmemeli. Eğer "Bu kanun değişikliği, bu kanunun bundan sonraki seçimde uygulanması zorunlu." diyorsanız, Anayasa'nın ilgili maddesini değiştirelim. Yani ille bir yıl geçmesi zorunluluğunu kaldıralım, ama bu kanunu mükemmel çıkartalım.

Dolayısıyla, gelin, burada, yani şahsınız için söylemiyorum, Komisyonun hükmü şahsiyetine söylüyorum, yakışmalı.

BAŞKAN – Elbette.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Bu İçişleri Komisyonu, Türkiye'nin iç işlerini bozacak, kamu yönetimini bozacak bir hukuka mesai harcamamalı, bu doğru olmaz.

Ee, burada şekil şartını yerine getirmek anlamında, tolerans gösteriyorsunuz, arkadaşlarımızın konuşmalarına müsaade ediyorsunuz ama, tüm bu konuşmalardan bir sonuç hasil olmuyorsa, olmaz Sayın Başkan. Yani siz valilik yaptınız, vilayetleri böyle yönetmiyordunuz mutlaka. Gözünüzü severim. Sayın Bakana da sesleniyorum, yani Sayın Bakan, bakanlığını böyle yönetmiyor, bizi...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Emir yukarıdan Sayın Başkan, emir çok yukarıdan!

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Ya, öyle de demeyelim.

Yani bizi bir araya getirirken bir ortak akıl üretmek, doğruyu yapmak, milletimizin beklenti ve taleplerini karşılamak üzere bir müzakere yapıyoruz, tezekkür etmeliyiz Sayın Valim, yani biz o yaşlara geldik artık, tezekkür etmeliyiz. Şekil şartı için burada bir toplantı yapmayı, ben İçişleri Komisyonunun hükmü şahsiyetine yakıştıramıyorum. Bunu arz ediyorum.

Anayasa'ya aykırılık konusu netleşmeli, netleşmediği takdirde İç Tüzük 38'e göre siz bu kanun tasarısı veya teklifini görüşmeyi reddedebilirsiniz, bu sizin hakkınız, bu sizin göreviniz de ayrıca.

Bunu arz etmek üzere söz almıştım.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Şandır, ben de teşekkür ediyorum efendim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkan, Anayasa'yla ilgili ben de söz istemiştim.

BAŞKAN – Peki, o zaman sizin ve Sayın Serindağ'ın konuşmasıyla bunu bitiririz, tamam.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Benim itirazım var Sayın Başkanım, benim tekliflerimi değerlendirmiyorsunuz, ben tekrar söz istiyorum.

BAŞKAN – Ama şimdi, her defasında söz...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hayır, yani böyle keyfî yönetemeyiz ki burayı. 9 tane mülki idare amiri var bu Komisyonunda, mülki idarenin içine ediliyor ve buna hepimiz beraber sessiz kalıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, kanunun geneli, maddelerin üzerindeki görüşmelerde her türlü değerlendirmenizi yapabilirsiniz, biraz önce teklifinizle ilgili görüşlerinizi dile getirdiniz ama, bir kez daha size söz vereceğim ama, üç görüşmeden sonra artık toplantıya geçmek üzere kararımızı arkadaşlarla vereceğiz.

Buyurun.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, şimdi biraz önce bahsedildi, Sayın Başkanım, bu Komisyonunda çok sayıda mülki idare amiri, İçişleri Bakanlığı personeli görev yapıyor.

Şimdi, burada Anayasa'ya aykırılıkla alakalı bir iddia var, Anayasa'nın 3'üncü maddesine, 10'uncu maddesine, 123, 126, 127, 169, 170'inci maddelerine aykırılıkla alakalı hususlar var.

Şimdi, burada mülki idare amirliği kökeninden gelen veyahut da hukukçu olan arkadaşların hepsi bilir. Anayasa'nın 126'ncı maddesi yetki genişliğini düzenler, yani "İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır." der, bu düzenleme de yetki genişliği esasına hâle getiriyor mu getirmiyor mu vicdanlarınıza sunuyorum. Mülki idare ve hukuk kökenlilerin tamamı buna "Hâle getiriyor." diyecekler.

Yine 127'nci maddede mahallî yönetimleri köyler, il özel idareleri ve belediyeler olarak tanımlıyor.

Şimdi, siz, il özel idarelerini bu 29 ilde kaldırılıyorsunuz, il özel idareleri kalkıyor, 16 bin köy kalkıyor, işte, şu kadar beldenin hukuki varlıkları sona erdiriliyor. Bunların Anayasa'ya uygun olup olmadığıyla alakalı yine tekrar vicdanlarınıza sunuyorum, Sayın Bakanım, yani bu 127'nci maddeye, bu getirdiğiniz tasarı bu boyutuyla anayasal açıdan engel teşkil ediyor mu etmiyor mu? Yani siz, bunu, tamam, bir emir komuta zinciri içerisinde "Bu çıkarılacak." deniliyor, ama yani yıllar sonra, herkes bu görevleri bıraktıktan sonra, herkes vicdanlarında bunun herhâlde muhasebesini yapacaktır. Yani "Benim görev yaptığım şu süre içerisinde bir makam mevki vardı, bir de yapılması gereken bir görev vardı, ben makam mevki uğruna yapılması gereken doğru işleri yapmadım." diye, burada herkesin vicdanlarının sızlayacağına ben inanıyorum.

Dolayısıyla, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili gerekçelerinizi ortaya koyduktan sonra, Sayın Başkanım, yani siz bizim değerli bir büyüğümüzünüz, yıllarca mülki idare amirliğinin en önemli noktalarında görev yaptınız, kendi vicdanınıza göre de bunun Anayasa'ya uygun olup olmadığı konusunda anayasal bir değerlendirme yaparak, bu söylediğim maddeler çerçevesinde bir değerlendirme yaparak, "uygundur" veya "değildir" deyin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Erdoğan, buyurun efendim.

Kısa olsun lütfen, istirham ediyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben biraz önce de ifade ettim. Bugün burada görüştüğümüz kanun tasarısının bir sürü eksikliği, aksaklığı var, ama beni esas üzen konu şu: Bir kere bu kanun tasarısı Türkiye gündeminde yaklaşık bir buçuk senedir konuşulmasına rağmen, dün Meclis gündemine getiriliyor, "Bugün Komisyonunda süratle görüşelim."

Şimdi, süratle görüşelim, kaç saat istiyorsanız çalışalım, ama şimdi benim verdiğim kanun tekliflerinin bu kanun tasarısıyla ilgisiz olduğuna peşin olarak hükmetmeniz, bir kere kabul edilebilir bir şey değil. O zaman Muğla'da niye yeni ilçe kuruyorsunuz? Yani benim tekliflerim gereksizse, onlar anlamsızsa, onların bu kanun tasarısıyla ilgisi yoksa, niçin Muğla'da 2 tane yeni ilçe kuruyorsunuz, bunu önce herkesin bir cevaplamağı lazım.

İkincisi, Őu Komisyonun üyesi olan, yani Komisyon üyesi olmadan da burada bulunan başka mülki idare amiri arkadaşlarımız var, 9 tane mülki idare amiri var.

Şimdi, Őu kanun tasarısını niye biz bir günde görüşüyoruz? Niye bize bu kanun tasarısı üç beş gün önce getirilmedi? Niye bu kanun tasarısı üzerinde daha detaylı hazırlık yapma imkânımız verilmedi.

Ee, Şimdi de bu tekliflerimizin birleştirilmesine bile tahammülünüz yok, yani bu tavır niye? Bu kanunların hepsini yani Őu tarihte çıkacak diyorsunuz, çıkacak. Ee, böyle bir Şey var mı? Parlamento ya da bu komisyonlar birilerinin talimatıyla mı çalışıyor, yoksa Anayasa'ya, İç Tüzük'e ve olması gereken ortak akla göre, yani her kanun tasarısına, her kanun teklifine, burada Komisyon üyelerinin, buradaki milletvekillerinin bir katkı sağlamasını da düşünerek mi çalışıyor?

Yani bizim tekliflerimizin içerisinde akla mantığa uygun olmayan ne var? Yani Fethiye'nin il olması, Muğla'nın bütünşehir sıkıntısından kurtulması, Muğla'da yaşayan 850 bin hemşehrimum yüzde 55'ten fazlası köyde yaşıyor, bu köyde yaşayan vatandaşların üzerine bütünşehir yasasıyla bir sürü külfet yüklenecek. Efendim, bunlar bu sene yüklenmeyecek de beş sene sonra yüklenecek, üç sene sonra yüklenecek, ama sonuç itibarıyla bu hemşehrilerimizin üzerine bu yük yüklenecek.

Şimdi, bunun çaresi var. Çaresini söyledik. Bu çarenin bugün burada konuşulmasını bile kabul etmiyorsunuz, "Bunları bile konuşmayalım." diyorsunuz. Bunları birleştirirsiniz, bunları burada konuşuruz, ondan sonra Komisyon kabul etmiyorsa reddeder. Yani bu kadar tahammülsüzlük, bu kadar sabırsızlık, bu kadar acelecilik hangi mantıkla yapılmaktadır? Yani bu tavır gerçekten anlaşılmaz bir tavır.

Şimdi, bu kanun Anayasa'ya aykırı, bunu herkes biliyor, bütün mülki idare amiri arkadaşlarımız biliyor ve biz bu kanunu İçişleri Komisyonundan geçirdikten sonra da sokağa çıkacağız, sokağa çıktığımızda bize ilk mülki idare amiri arkadaşlarımız, kendi meslektaşlarımız küfredecek, "Siz orada ne yaptınız?" diye soracaklar. Siz de yıllarca mülki idare amirliği yaptınız, İçişleri Bakanlığının en önemli koltuklarında oturdunuz. Yani yarın size mülki idare amiri arkadaşlarımız bunları sormayacaklar mı Sayın Valim? Niye bunu bu kadar oldubittiye getirmeye çalışıyoruz?

Ben, herkesin tekrar aklını başına almasını ve bu kanun tasarısının sağlıklı bir şekilde, suhuletle, bütün tekliflerimizin birleştirilerek görüşülmesini talep ediyorum.

Sonuçta, biz Türk milletinin, kendi hemşehrilerimizin faydasına olacak işleri yapmakla mükellefiz, kendi hemşehrilerimize, kendi milletimize, Parlamento olarak, Komisyon olarak sıkıntı çıkartmak, onlara yeni yükler yüklemek gibi bir sorumluluğumuz, görevimiz yok. Herkes görevinin bilinciyle, sorumluluğuyla oylarını kullansın.

Lütfen, bu tekliflerimizi birleştirin, ondan sonra görüşelim, değerlendirelim, kabul edilir, edilmez, ama bu kadar tahammülsüzlük yapmayın lütfen.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, ben de teşekkür ediyorum.

Son söz Sayın Serindağ. Son söz derken bu konuyla ilgili son söz.

Buyurun efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim de söz talebim var, iki dakika...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, ikinci defa söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum, bir hususu kısaca dikkatinize sunacağım, sözü fazla uzatmayacağım.

Şimdi, Anayasa'nın 127'nci maddesine bakıyoruz "Mahallî idareler, il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir."

Şimdi, buradan ne çıkıyor? Demek ki il, belediye ve köy.

Şimdi, biz bu tasarıyla il tüzel kişiliğinin varlığına son veriyoruz, yani onu kanunla düzenlemiyoruz, varlığına son veriyoruz.

İkincisi, zannediyorum bu tasarı üçüncü fıkranın son cümlesine dayandırılıyor. "Kanun büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir." muhtemelen ona dayandırıyorlar.

Bakın, Şimdi, bu maddenin Danışma Meclisindeki gerekçesi, 127'nci maddenin gerekçesi Őu bakın: "Bugüne kadar anayasalarımızda yer almış olan mahallî idare birimleri herhangi bir değişiklik yapılmadan aynen kabul edilmiştir, ancak büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirilebilmesine imkân tanınmıştır." Dikkat buyurun, büyük yerleşim merkezleri için" diyor-

şehirleşmenin hızla geliştiği memleketimizde büyük şehirlerin problemlerini, yürürlükte bulunan ve yıllarca önce çıkarılmış kanunlarla çözümlenemeyen mümkün değildir.” Demek ki, bundan ne anlaşılıyor Sayın Başkan? Bundan, büyük şehirlerle ilgili bir düzenlemenin yapılacağı anlaşılıyor, yoksa kırsal alanın tümüyle şehirlere katılacağı gibi bir maksat anlaşılmıyor, öyle bir maksat güdülmemiştir.

Şimdi, bizim idari yapımız çok uzun yıllar içerisinde oluşmuştur, siz de bilirsiniz, 19'uncu yüzyıldan itibaren oluşmuş ve bugüne gelmiştir. Zannediyorum, özel idarelerin kuruluşu da 1800'lü yılların ikinci yarısında. 1864 Vilayat Nizamnamesi olması lazım, tarihini yanlış hatırlıyor olabilirim. 1864 tarihli Vilayat Nizamnamesiyle il özel idareleri kurulmuştur ve bugüne kadar devam ediyor. Şimdi, biz bunları, 29 il özel idaresini ortadan kaldırıyoruz, 16 bin köyün tüzel kişiliğine son veriyoruz ve bunlar mahallî idare birimi, anayasal kuruluşlar bunlar, anayasal teşekküller. Onun için, bu konunun mutlaka bu açıdan değerlendirilmesi lazım.

Şimdi, İç Tüzük'ün 38'inci maddesine bakıyoruz. Siz diyorsunuz ki: “Biz Başkanlık olarak Anayasa'ya uygun görmedik, nasıl olsa Anayasa yargısı bu hususu ileride düzeltir.” Ama İç Tüzük öyle demiyor, diyor ki bakınız: “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdür.” Bu bir yükümlülüktür, zorunluluktur. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder. Şöyle tabii: En azından bunun komisyonunda görüşülmesi lazım yani Başkanlığın bunu kabul veya reddetmesi gibi bir durum 38'inci maddeden anlaşılmıyor, buna komisyonun karar vermesi lazım. O nedenle, bununla ilgili görüşme açılması ve komisyonun bu konuda oylama yapması lazım, komisyonun buna karar vermesi lazım diye düşünüyorum. Ben 38'inci maddeden bunu anlıyorum.

Bunu dikkatimize sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, iki dakika söz istiyorum.

OKTAY VURAL (İzmir) – Birleştirmeye ilgili usul mu yoksa Anayasa'yla ilgili usul mü?

BAŞKAN - Efendim, hepsi beraber. Usul tartışmasıyla beraber birleştirilmeyen teklifler de görüşüldü. Şimdi, onların tamamı hakkında...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Sayın Başkan, tasarı Anayasa'ya aykırı.

BAŞKAN – Anayasa'ya aykırılık savları da öne sürüldü.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkan, bu konuda iki cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii memnuniyetle Sayın Vural.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, birleştirilmesiyle ilgili...

BAŞKAN – Bir dakika...

TÜRKİYE MUHTARLAR FEDERASYONU BAŞKANI RAMAZAN ÖZÜNAL – Sayın Başkan, muhtarlar olarak bizim de söyleyeceklerimiz var. Bize ne zaman sıra gelecek?

BAŞKAN – Bir dakika Başkan. Dur bakalım, daha sana sıra gelene kadar... Bir dakika dur bakalım. Komisyon üyesi var, daha esasa geçeceğiz, maddeleri görüşeceğiz Başkanım. Sen biraz daha bekle bakalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, birleştirmeye ilgili olarak bizim de...

BAŞKAN – Efendim, bu konudaki öncelik sayın grup başkan vekillerine aittir.

Sayın Oktay Vural, buyurun.

OKTAY VURAL (İzmir) - Efendim, Anayasa'yla ilgili...

Sayın Başkan, bir kanun tasarısı gelse “Bu kanun tasarısıyla bütün belediyeler iptal olunmuştur.” dese ne dersiniz?

BAŞKAN – Söyleyeceğim efendim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Geldiği yere bağlı, kimin gönderdiği ne bağlı.

OKTAY VURAL (İzmir) – Yani Anayasa'da yer alan bir varlığı yok etmek, kanunla Anayasa'yı yok saymak... Kanunların Anayasa'ya uygun olması lazım ama kanunla Anayasa değiştirilmez.

Bakın, orman köylüsü denilen bir kavram vardır. Köy statüsü tanınmıştır. Anayasa'da diyor ki: “Orman köylüsünün korunması” orman mahallelerini koruması değil “Orman köylüsünün korunması.” Siz büyükşehir belediyelerindeki orman köylülerini zaten öldürüyorsunuz. Yok, böyle bir kavram yok. Dolayısıyla, istihdam ediyorum... Yarın öbür gün kalkıp bir kanun tasarısı geldi, dedi ki: “Başbakanlık kaldırılmıştır kardeşim.” O da anayasal bir kuruluş, köy de bir anayasal kuruluş. Dolayısıyla, lütfen, Anayasa üzerine

yemin ettik, Anayasa da köy var, madem öyle, bununla ilgili bir Anayasa değişikliği önerisi getirilsin, yapılsın, köy statüsü... Zaten idari vesayet, diğerleriyle ilgili hususları biz açıklayacağız, anlatacağız ama müsaade edin de...

Bakin, şurada hepimiz bir köyden geldik. Bu köyleri yok sayan bir anlayışla meseleye bakmak doğru değil, onların hakkını hukukunu korumamız gerekiyor. Statülerini korumamız gerekiyor. Yani köylü olmak kötü bir şey değil herhâlde? O bakımdan, lütfen... Anadolu'nun her yerinden insanlar arıyor, köylerle ilgili, muhtarlıklarla ilgili, diğerleriyle ilgili şikâyetlerini bildiriyorlar, bu bakımdan ben Anayasa'da... Çok özür diliyorum ama Tapu Kanunu'nun 35'inci maddesinde bir değişiklik yapmak suretiyle köylerin bile satılmasını mümkün kılan bir şey vardı hatırlarsınız, onu Anayasa Mahkemesi ne yapmıştı; iptal etmişti köylerin satılmasıyla ilgili. Niye? Çünkü köy bir tüzel kişidir, en küçük idari birimdir. O bakımdan, Anayasa'ya uygun bir kanun yapmamız lazım. Kanun, bu bakımdan, bu hükümlerle ilgili dolu bir kanun. Bu maddelerini çeksinler, çekilsin, Sayın İçişleri Bakanı bu köylerle ilgili şeyi çeksin, bu Anayasa tartışmalarının bu kısmını bir kere bitirelim köylerin kaldırılmasıyla ilgili, onu bitirelim, daha sonra büyük şehirlerle ilgili konular geliyorsa onlarla ilgili itirazlarımızı yaparız. O bakımdan, bu pirincin taşını ayıklayalım diyorum.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Anayasa'ya aykırılık konusu önemli Sayın Başkan.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, teklifimizle ilişkilendirilmesiyle ilgili olarak...

BAŞKAN – Ama bitti o görüşmemiz artık. Lütfen...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Söz almadık ki, grup başkan vekillerinden bize söz düşmüyor.

BAŞKAN – Ama siz görüşünüzü söylediniz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, söylemedim efendim.

BAŞKAN – Peki, buyurun söyleyin efendim.

Sayın Tanal, size de söz vereceğim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tabii, bu kadar önemli görevlerde bulunmuş, devlet görevlerinde çalışmış arkadaşların yanında bizlerin bunları söylemesi çok doğru kaçmıyor ama, bizim Gebze'nin il olması konusunda bir teklifimiz var ve bu yasayla ilişkilendirilmedi.

Bakin, bu yasanın içerisinde köylerin kapatılması olayı var. Kocaeli bütün şehir şu anda ve köyler tüzel kişiliklerini devam ettiriyorlar yani orman köylüleri tüzel kişiliklerini devam ettiriyorlar. Bu kanun çıktığında, Gebze'deki köyler de ne olacak; otomatikman tüzel kişilikleri bitmiş olacak. Gebze'nin il olması bu kanunun tam içinde şu anda, tam ilişkili. Onun için de bu kanun çerçevesinde görüşülmesi lazım. Gebze'deki köyler kendi köylerinin kapatılmasını veya mahalleye dönüştürülmesini istemiyorlar. Bu kanun çıktıktan sonra, Gebze'deki köyler otomatikman mahalleye dönüşecek. Demek ki, Gebze'nin il olmasıyla ilgili verdiğimiz teklif

tam bu kanunla ilişkili yani bunu ayrı düşünmek mümkün değil şu anda. Onun için, bu teklifimizin bu kanun içerisinde değerlendirilmesini talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tanal, en son sözü size vereceğim ve kararımı açıklayıp, toplantıya geçmekle ilgili oylamayı yapacağım.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, ben İç Tüzük'ün 35'inci maddesini okudum ama burada birbirine ilgili hukuku ve fiilî irtibat bağı olması nedeniyle bunu ayrı bir şekilde ayrı ayrı metinler hâlinde komisyonunuzun ileri tarihlerde görüşmesi gerçekten kabul edilebilir bir durum değil.

Benim tamamen buradaki tekliflerim, öğrencilerimiz burs arıyor, öğrencilerimiz okuyamıyor yani öğrenciler benden burs isterse, inanın Başkan, ben sizin adresinizi vereceğim ve bu öğrencilerin burs olayını siz engellemiş olacaksınız.

İki...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Burs öğrencilere veriliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bursla ilgili teklif var, birleştirmediniz.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Belediyeler öğrencilere burs verebiliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Veremiyor efendim, nerede verebiliyor?

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Üniversiteye veremiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, veremiyor. Bana bir kanun çıkarır mısınız öğrencilere belediyeler burs verebilir diye?

BAŞKAN – Sayın Tanal, buyurun efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bakın, buradaki... O zaman "Verebiliyor" diye o şekilde teklifi reddedin yani verebiliyor... Hiç olmazsa öğrencilere biz onu söyleyelim.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Üniversiteye veremiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İşte üniversite öğrencisi zaten bu...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) - Üniversite öğrencisine Anayasa reddettiği için veremiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, kanunda hüküm yoktu, ben şimdi kanuni bir teklif getiriyorum size, üniversite öğrencilerine belediyeler burs versin yani burs isteyen üniversite öğrencilerinin tamamını sizlere yönlendireceğim, bilginiz olsun.

İki, öğrencilerimiz yurt istiyor. Öğrenci yurdu yok. Efendim, Belediye Kanunu'na göre belediyeler, üniversite öğrenci yurdu açamaz. Bundan daha masumane, daha uygun bir bağlantıyı nerede bulabileceğiz?

Üçüncüsü, belediyelerimizde... Üniversitelerin kamu yönetimi bölümünden mezun olan öğrencilerin çoğu boşta. Peki, bunu Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine psikologları, arkeologları ve kamu yönetimi bölümü mezunlarını eklememizin mahzuru ne? Ve mevcut olan yasayla da zaten hem fiilî hem hukuki bir irtibat var. Bunun nasıl ayrıştığını, izninizle öğrenmek istiyorum yani bu konuda benim öğrenme hakkım var, bilgilendirme hakkım var, bu şekilde talep bekleyen bu insanların da öğrenme hakkı var.

Teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, Komisyon Başkanlığı olarak bir kez daha şunu ifade ediyorum: Tabii, bu tasarılar komisyonumuza geldiğinde, hepiniz de daha önce komisyonlardaki bilgileriniz tahtındadır, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı araştırma ve inceleme bürolarının bize bir inceleme raporu gelir. Bu inceleme raporunda da Anayasa'ya aykırılık tarzında komisyonumuza yön verecek, bilgi verecek bir gelişme olmamıştır. Bu nedenle de Anayasa'ya aykırılık konusunu şu anda gündeme almıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Efendim, memur burayı yönlendiremez Sayın Başkan.

BAŞKAN – İstirham ediyorum, lütfen...

Evet, ben oylayacağım efendim.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Memurun söylediği değil...

BAŞKAN - Anayasa'ya aykırılıkla ilgili görüşleriniz her aşamada dile getirilebilecektir. Buradaki ifadeler de rapora geçmiştir.

Biraz önce esas numaralarını saydığım kanun tekliflerinin (1/690) esas numaralı tasarıyla aynı mahiyette olması sebebiyle birleştirilerek görüşülmesini ve görüşmelerde de (1/690) numaralı tasarinin esas alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Evet, oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, tasarinin tümü üzerindeki görüşmeleri açıyoruz.

Sayın Bakanımızın tasarinin içeriği hakkında komisyona bilgi verme talebi var mıdır efendim?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Var efendim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Bakanım, yalnız bir cümle olarak, bu tasarı son güne kadar kamuoyunda ve milletvekillerinden niye gizlendi? Bunu açıklayın.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Sayın Başkan, çok değerli komisyon üyesi arkadaşlarımız; yaklaşık üç saattir usul gerekçesiyle esasını da farklı yönlerden değerlendirdiğimiz kanun tasarılarımızın neler getirdiği hakkında müsaadenizle komisyonumuzu bilgilendirmek isterim.

Sayın Başkan, çok değerli komisyon üyelerimiz; AK PARTİ hükümetleri olarak yerel yönetimler teşkilatlanması, işleyişi, etkinliği itibarıyla sürekli hükümetlerimizin gündeminde olmuştur. Nitekim, bu yaklaşımın sonucu olarak 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu yeniden düzenlenmiş ve etkin bir konuma getirilmiştir. 2005 yılında İl Özel İdareleri Kanunu yeniden düzenlenmiştir. Yine 2005 yılında Mahallî İdare Birlikleri Kanunu kapsamlı bir şekilde düzenlenerek uygulamaya konulmuştur. Ayrıca, yine 2005 yılında Belediye Kanunu yeniden düzenlenerek uygulamaya konulmuştur.

İl özel idarelerine ve belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılacak olan paylarla ilgili yasa da 2008 yılında yeniden 5779 sayılı Kanun olarak düzenlenmiş ve önemli yenilikler ve artışlar sağlanmıştır.

Şimdi huzurlarınızda yeni bir kanun değişikliğiyle bulunmaktayız. Bu kanunumuz Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı olarak, Hükümet tasarısı olarak Büyük Millet Meclisi Başkanlığımıza ve akabinde de komisyonumuza intikal etmiş bulunmaktadır.

Bu tasarıyla neleri getirdiğimizi arz etmeden önce şu ana kadar birlikte değerlendirdiğimiz ve bizim yararlandığımız, bundan sonra da dinlemeye ve almaya devam edeceğimiz çok değerli görüşleriniz için Bakanlığım ve Hükümetim adına teşekkür etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz; bu tasarıyla hâlihazır görev yapan mevcut 16 büyükşehir belediyemizin sınırları il sınırına genişletilmektedir. Buna ilave olarak nüfusu 750 binin üzerinde olan illerin il belediyeleri sınırları il mülki sınırları olmak üzere büyükşehir belediyesine dönüştürülmektedir. Büyükşehirlerdeki il özel idarelerinin, belde belediyelerinin ve orman köyleri dâhil köylerin tüzel kişilikleri kaldırılmakta ve köyler mahalleye dönüştürülmektedir. Yeni ihdas edilen 13 büyükşehirimizde toplamda 24 adet yeni ilçe kurulmaktadır.

Bir başka husus da bu değişime paralel olarak hâlihazır yaşanan sıkıntıların giderilmesi ve yeni doğacak ihtiyaçların karşılanması amacıyla da yerel yönetimlerle ilgili değişik kanunlarda yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Komisyonumuzda değerlendirmesi yapılan bu kanun ilk mahallî idareler seçiminde yürürlüğe girecektir. Mevcut il özel idaresi, köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği ilk mahallî idareler seçimine kadar devam etmektedir ve edecektir. Yine, mevcut il ve ilçe belediyeleri de hâlihazır statülerini ilk mahallî idareler seçimine kadar sürdüreceklidir.

Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan belediye, il özel idaresi ve köylerimizin menkul ve gayrimenkulleri üstündeki tasarrufları, yeni personel istihdamı, imar uygulamaları ve borçlanmaları bu kanunla sınırlandırılmakta. Ayrıca, katılım sonrasında bunların paylaşımı da yani personel ve menkul, gayrimenkul mallarının paylaşımı da düzenlenmektedir.

Bu tasarıyla öngördüğümüz yeni büyükşehir illerimiz, sayısı 13'tür, alfabetik sırayla Aydın, Balıkesir, Denizli, Kahramanmaraş, Mardin, Malatya, Manisa, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerimizi kapsamaktadır.

Bu kanunun yasalması hâlinde tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerimizin durumu hakkında, sayısal durumu hakkında bilgi arz etmek isterim. 29'a çıkacak olan büyükşehir belediyelerimizde tüm beldeler kalkmış olacaktır, sayısı 1.023'tür.

Yine, bu kanun tasarısıyla büyükşehir belediyesine dönüşmemiş olan 52 ilimizde nüfusu 2 binin altında olan -31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla resmî nüfus sayım sonuçlarına göre- 559 belde belediyesinin de tüzel kişilikleri sona erecektir. Böylelikle...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sayın Bakanım, çok özür diliyorum, bölmek istemedim ama biraz önce bir önceki sayfada “İlk yerel seçimlerde yerel seçimle birlikte büyükşehir belediyesine dönüştürülmektedir.” diyor. Doğru mu anladım?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – E, doğru, çok doğru anladınız.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Kanun taslağında ne diyor: “Aynı anda büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.”

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğru. Son maddeyi, yürürlük maddesini okursanız... Kanun bir bütündür, bütünü itibarıyla hüküm doğurur.

1.582 belde belediyesinin tüzel kişiliği sona ermektedir.

Yine, yeni kurulan ve hâlihazır var olan büyükşehir belediyelerinin il mülki sınırları olması nedeniyle mahalleye dönüştürülen 6.430 köy ve 9.652 orman köyümüzün de tüzel kişiliği sona ermektedir. Toplamı 16.082'dir.

Yine, bir başka istatistiki, sayısal bilgiyi sizlerle paylaşmak isterim. Yeni büyükşehir belediyeleriyle birlikte 29 büyükşehir belediyemizde yeni kurulacak ilçe sayısı biraz önce de ifade ettiğim gibi 24'tür. Hâlihazır 16 büyükşehir belediyemizin sınırları içerisinde bulunan ilçe sayısının 143'tür. Büyükşehir ilçesine dönüştürülecek, bu düzenlemeyle dönüştürülecek olan ve var olan yeni büyükşehir belediyesi sınırlarındaki ilçe sayısı da 333'tür. Böylelikle 29 büyükşehir il belediyesi sınırlarında toplamda 500 ilçemiz olacaktır.

Yeni büyükşehirlerin ilçe belediyelerinin nüfusuna ilişkin bir sayısal bilgiyi arz etmek isterim. Aydın'dan Van'a kadar 13 büyükşehirimizde merkez ilçe nüfusları, yeni kurulacak ilçe sayısı 24 olduğunu bir kez daha ifade etmiş olayım. Mevcut ilçe sayıları da 13 il sınırındaki 166 ilçe sayısının olduğunu ifade etmiş oluyorum ve toplam nüfusları da merkez ilçe ve diğer ilçelerle birlikte illerin toplam nüfusu her ilin ayrı ayrı gösterildiği satırların sonunda 9 milyon 215 bin 850 olarak gözükmektedir.

Bir başka karşılaştırmalı tabloyu sizlerle paylaşmak isterim. Mevcut durumda 16 büyükşehirimiz, bu 16 büyükşehirde 143 ilçemiz, büyükşehir olmayan 65 ilimiz, ilçe belediyemiz 749, belde belediyemiz 1.977, toplam belediye sayımız 2.950 ve il özel idaremiz de 81'den ibarettir. Bu tasarının kanunlaşması durumunda merkezî idare ve yerel idarelerimizin sayısal durumu 29 büyükşehir

belediyesi, 500 büyükşehir ilçe belediyesi, 52 il belediyesi; yine 52 ilde 416 ilçe belediyesi, 395 belde belediyesi, toplamda 1.392 belde, ilçe, il ve büyükşehir belediyesinden oluşan ayrıca 52 il özel idaresinden oluşan bir yerel yönetim tablomuz, yapımız oluşacaktır.

Bu yasa tasarısıyla pek çok yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Bunların izinizle önemli olanlarını sizlerle paylaşmaya devam etmek istiyorum. Çok önemli bir düzenleme. Büyükşehir belediyesi sınırlarında toplanan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatının hâlihazırda yüzde 5'i o büyükşehir belediyesi payı olarak ayrılmaktadır. Bu yasa tasarısıyla yüzde 20 artış öngörülerek bu pay yüzde 6'ya çıkmış, çıkarılmış bulunmaktadır. Bu yerel yönetimlere bakışın çok açık bir ifadesidir, yerel yönetimlere verilen ifadenin çok anlaşılır bir düzenlemesidir. Sanırım, buna yöndik bir eleştiri de olabilirse de ağırlıklı olarak teşekkürün geleceğini beklemekteyiz, özellikle yereldeki halkımızın teşekkürüne sebep olacak önemli bir düzenlemedir.

Hâlihazır durumda payların dağıtımında büyükşehir belediyelerinin yüzölçümleri yani sorumlu oldukları coğrafi hizmet alanı dikkate alınmazken yeni büyükşehir belediyelerinin geniş coğrafi alanlara hizmet götürebilmelerini sağlamak bakımından pay dağıtımında yüzölçümü de bir dağıtım kriteri olarak ayrıca benimsenmiştir. Böylelikle dağıtımlarda daha dengeli, daha adil bir sonuca ulaşmaya çalışılmıştır.

Ayrıca, büyükşehir ilçe belediyelerinin gelirleri de önemli oranda bu tasarıyla artırılmaktadır. Bu belediyelere de pay dağıtılırken yüzölçümleri dikkate alınmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bu tasarıyla 29 ilimizde yönetimin sadeleştirilmesi, bürokrasinin azaltılması ve hizmetlerde etkinliğin, verimliliğin sağlanması bakımından başlangıçta da arz ettiğim gibi 29 ilde yani tamamı ilin mülki sınırlarında görev ve yetkili olmak üzere büyükşehir ihdas edilecek olan illerde il özel idareleri kalkacağı için merkezî idarenin taşrada yürüttüğü işlerle ilgili olarak hizmetlerin etkinliğini ve verimliliğini korumak, artırmak, kaynakların yerinde kullanımını sağlamak, hizmette aksamaları önlemek ve denetim alanındaki boşluğu gidermek, rehberlik etmek, koordinasyonu sağlamak için büyükşehir belediyelerimizin bulunduğu 29 il valiliği bünyesinde "yatırım izleme ve koordinasyon birimleri" adıyla yeni özel birimler oluşturulmuştur.

Bu kanun tasarısının getirdiği çok önemli düzenlemelerden bir tanesi, orman köylerinin ve köylüsünün haklarını aynen koruyan bir özellikte düzenlenmesidir. Zira, orman köyleri bugüne kadar büyükşehir sınırlarında Kocaeli ve İstanbul'da da dışarıda tutulmuşlardı, sırf orman hukukunun kendilerine sağladığı hakların korunmasının sürdürülmesini temin için. Fakat bu yasayla mahalleye dönüşen orman köylülerinin orman hukukundan, orman kanunu ve diğer yasalardan gelen hakları aynen korunmuştur.

Yine, bir başka önemli düzenleme, tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüşen diğer köy ve beldelerin ortak kullanım alanları olan kadimden beri gelen ve kullanımı devam eden o köy ve belediyelerin tüzel kişiliği adına kayıtlı bulunan mera, yaylak ve kışlak gibi alanlardaki kullanım hakları da mahalleye dönüşmekle birlikte aynen muhafaza edilmiştir.

Yine, bir başka önemli düzenleme. Köy iken –buna orman köyü de, oluşu da dâhil- mahalleye dönüşecek yerlerdeki yerleşim birimlerindeki mevcut yapı stokları ruhsatlı kabul edilmiş ve ruhsatlı hâle getirilmiştir. Tüzel kişiliği kaldırılan köylerde yapılacak yani yeni mahallelerde yapılacak ticari amaç taşımayan yapılarla ilgili olarak büyükşehir belediyelerinin, ilçe belediyelerinin tip proje uygulaması getirilmiş ve vatandaşın proje bedeli gibi ek külfetlerin altına sokulmaması. Böylelikle, örnek yapılaşmanın ve düzenli bir kentleşmenin önünü açacak adım atılmıştır.

Köyken mahalleye dönüşecek yerlerde inşaat ruhsatı harcı ve imarla ilgili bütün harçlar dâhil her türlü harçlar, inşaat ruhsat harcı, imar harcı dâhil her türlü harçlar emlak vergisi, çevre ve temizlik vergisi, alt yapı harcamalarına katılım payları beş yıl süreyle buralarda yaşayan vatandaşlarımızdan, hemşehrilerimizden alınmayacaktır.

OKTAY VURAL (İzmir) – Peki, sonra...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sonra Sayın Bakan...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ayrıca bu yerlerde içme ve kullanma suyu ücreti en düşük tarifenin yüzde 25'ini geçmeyecek şekilde büyükşehir belediye meclisleri tarafından düzenlenecektir.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Sayın Bakanım, kullanma suyu...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kullanma suyu...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Bakanım, orman köylerinden alamıyorsunuz Kocaeli'nin, bu yasa gereği alamıyorsunuz. Fatura çıkartmasına rağmen tahkikatında, ödemiyorlar ve mahkeme kararıyla...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Çok farklı bir özel durum. Ben burada genel düzenlemeyi arz ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hepsinde geçerli mi olacak?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bütün köyler için geçerli olduğunu söyledim, orman köyleri de dâhil.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – İçme ve kullanma suyu...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – İçme ve kullanma suyu dâhildir.

Bu bir bilgi notu. Kanunun kendisinde var içme ve kullanma suyu.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Köy korucuları ne olacak?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sabır gösterirseniz cevabı gelecek.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakana sorulacak bütün sorular...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Bir kısmının cevabı geldi ve gelmeye devam ediyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri; tüzel kişiliği kaldırılan belediye, il özel idaresi ve köylerin personeli var. Bu personel öncelikle yeni kurulacak belediyelerde istihdam edilecek. İhtiyaç fazlası olması durumunda Devlet Personel Başkanlığı aracılığıyla ihtiyacı olan ve uygun görülen kamu kuruluşlarında istihdam edilecek. Tüzel kişiliği ilk mahallî seçimde sona erecek belediyeler, il özel idareleri ve köylerin bu tarihten sonra olabilecek aşırı borçlanması, sahip olduğu...

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Daha önce genelgeyle...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğrudur, genelgeyle de tabii... Doğru söylüyorsunuz, teşekkür ederim.

Tabii, dolayısıyla bu kanunun geleceğinin o tarihten itibaren bilindiğini de böylelikle anlamış olduk.

...aşırı borçlanmaları, sahip olduğu menkul ve gayrimenkullerin elden çıkarılması, keyfi imar uygulamaları bu kanun tasarısıyla da takdir edeceğinizi tahmin ettiğim gibi engellenmektedir. Kapatılan il özel idareleri, belediyelere ve köylere ait personel, taşınır ve taşınmaz varlıklar; ilgisine göre bakanlıklara, bağlı kuruluşlara, büyükşehir belediyelerine ve ilçe belediyelerine devredilmektedir. Kamu kuruluşlarının hâlen yürütmekte oldukları hizmetlerle ilgili taşınmazların öncelikle bu kuruluşlara tahsis düzenlenmektedir yani tahsis açısından, kullanım açısından herhangi bir hizmet aksamasına fırsat verilmemekte, neden olunmamaktadır.

Belediyelerin mabetlere içme ve kullanma suyunu...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mabetlere hangileri giriyor Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – ...ücretsiz veya indirimli bedelle vermesine imkân sağlanmaktadır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mabetlere neler giriyor Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hangi mabet...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Cemevi var mı cemevi?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Büyükşehir belediyeleriyle nüfusu 100 binin üzerindeki belediyelere...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan duymadı beni.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Duyuyorum henüz her şeyi, merak etmeyin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Cemevi var mı Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Cemevleri var, Türkiye’de çok var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayır, burada var mı? Bu mabetlerin içerisine giriyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Gidip bakmak lazım içine. İçinde varsa vardır yani. Mabetlerin içinde varsa...

Büyükşehir belediyeleriyle nüfusu 100 binin üzerindeki belediyelere -Sayın Tanal’ın üzerinde çok durduğu konulardan bir tanesine yanıt oluşturur diye düşünüyorum- kadınlar ve çocuklar için konukevleri açma zorunluluğu getirilmektedir yani ihtiyarilikten zorunluluğa dönüştürülmektedir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama o dönem sayı 50 bindi. 50 binden 100 bine çıktı. Zorunlu ama orada.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Zorunlu hâle getirilmektedir Sayın Tanal. Uygulanmayan yasa düzenlemektense uygulanır düzenleme yapmak daha makuldür diye düşünüyoruz.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyelerimiz; bu yasa tasarısıyla ilk mahallî idare seçimlerinde Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkındaki Kanun’da yapılan bir değişiklikle de muhtar seçimlerinde muhtar ve azaların isminin aynı oy pusulasında yazılması sağlanmakta ve böylelikle oy kullanımındaki zorluğun ve kâğıt israfının önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Muhtar sayısına gelince... Burada köylerin kapatıldığı, dolayısıyla muhtarlıkların azaltıldığına yönelik imalı bir değerlendirme yapıldı. Muhtarlık sayısı azaltılmamaktadır.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Köy tüzel kişiliği...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Önce muhtarlara yönelik mesajdan başlayayım. Tabii ki köy tüzel kişiliklerinin sayısı azalmakta ama muhtarlık sayısı da artmaktadır. Böylelikle 18 bin...

OKTAY VURAL (İzmir) – Mahalle olunca muhtar olacak zaten yani.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – 18.201 olacak köy sayısına karşılık, yine 33 bin artı mahalle muhtarlığı oluşmuş olacaktır.

Şimdi, bu yasa tasarısı...

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Yetkisi yok, gücü yok ki adamın zaten.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – O konuyla ilgili olarak da ayrıca Köy Kanunu ve Mahalle Yönetim ile İlgili Kanun Tasarısı ayrı bir çalışma olarak devam etmektedir. Yüce Meclisin ve komisyonun...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Bakan, köy muhtarlığını niye kaldırdığınızı açıklar mısınız?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Köy muhtarlığını... Köyler artık şehir özelliğine doğru dönüşmüştür. Köyler altyapı açısından KÖYDES projesiyle ve diğer yatırım uygulamalarıyla köy olma özelliğinden hızla uzaklaşmakta, adı “köy” kalmakta. Artık bazı yerlere “köy” demek...

OKTAY VURAL (İzmir) – Kadıköy oldu öyle mi?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Evet, Kadıköy oluyor bazı köylerimiz, doğrudur.

Adı “köy” olarak kalmaktadır. Artık büyükşehir belediyesinde köylerimizin mahalle olarak hizmetleri daha çok artacaktır ve bu yasa tasarısıyla...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 3.500 kilometrelik Kocaeli’yi baz alıp da bu kanunu çıkartırsanız 15 bin kilometre...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kocaeli’de büyükşehir uygulaması çok başarılı olmuştur, İstanbul’da büyükşehir uygulaması il sınırları itibarıyla oldukça başarılı olmuştur.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Kocaeli...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğrudur. Allah’a şükür, bu kadar çok büyük kilometrekarelerden oluşan illerimiz, belediyelerimiz var. Keşke ülkemiz biraz daha büyük olsaydı, illerimiz daha büyük olsaydı. Büyüklükten şikâyet etmiyoruz. Büyüklük zenginliktir. Bize düşen, akılla, bilimle, imkânla, çalışmakla bu alanları belediye düzeyinde, il düzeyinde, ilçeler düzeyinde, ülke düzeyinde hizmet ederek yönetmektir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Bakanım, Kocaeli’deki bir köyün kente uzaklığı en fazla 10 kilometredir ama Konya’da...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkanım, ben bu usulü götürebilirim ama mevzuata yani usule ilişkin mevzuata aykırı düşmüyorsam ben her türlü konuya, her türlü değerlendirmeye göre konuşabilirim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz lütfen efendim, arkadaşlarımızın...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arkadaşlarımızın kusuruna bakmayın gibi oldu.

BAŞKAN – ...güzel katkıları oluyor efendim. Arkadaşlarımızın katkıları oluyor. Arkadaşlarımızın güzel katkıları da oluyor yani biz bunu biraz da katılımcı bir anlayışla götüreceğiz.

Sayın Bakanım, buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Sayın Başkan, değerli komisyon üyelerimiz; tabii bu yasa düzenlemesinin Anayasa’ya aykırılığı üzerinde hem Komisyon Başkanlığınıza, dolaylı olarak da Hükümete yönelik değerlendirmeler yapıldı. Bu değerlendirmelere tabii ki saygı duymamız lazım. Her fikir özgürdür çünkü biz her şeyden önce bu ülkede özgürlüklerin teminatı ve savunucusuyuz. Yararlandığımız bu düşüncelere karşı bizim de muhakkak ki söyleyeceğimiz değerlendirmeler var. Anayasa’nın bu konudaki asıl düzenleyici maddesi 127’nci maddesidir ve Anayasa hepimiz için bağlayıcıdır. Anayasa’nın 127’nci maddesine göre “Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.” Mahallî idarelerin tanımı itibarıyla kanunla belirtilmesi lazım, biz kanunla belirtiyoruz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kuruluş esasları kanunla...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Kuruluş esasları kanunla... Evet, biz de kanunla belirtiyoruz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Siz kanunla kaldırılıyorsunuz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – O zaman bir şey kaldırılmazsa hiçbir yeni kanun yapılmaz bu akla, bu yaklaşıma göre.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bunu biraz daha açar mısınız?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – "...kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen -ki kanunda vardır karar organları- seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan –yine seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan- kamu tüzelkişileridir." Bu tüzel kişilerin, kamu tüzel kişilerinin görev yapacakları alanlar; ildir, belediyedir veya köydür.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Anayasa'yı okumuyorsun şimdi, metinden çıktınız.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Tamamen 127'nci maddeyi okuyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – "İldir, mildir" yoktur orada öyle bir şey.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ne var peki? Bir açar mısınız?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Böyle olunca biz de sanki Anayasa'da böyle yazıyor diyoruz. "Seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir."

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Doğru.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Bakan, bir gün size güvenecek miyiz?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Siz bana zaten bir gün değil, bana bir dakika güvenmiyorsunuz benim bildiğim kadarıyla canım yani. Bir gün güvenerseniz çok olur.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ardından şöyle devam ediyor: "Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir." Bura biraz canımızı yakıyor, çünkü yerinden yönetim yerine siz merkeze aldınız. Onun için "İldir, mildir, falan filan" dediniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yok, ben demiyorum Anayasa... Ayrı kitapları mı okuyoruz yoksa Kitaplarımız mı ayrı?

BAŞKAN – Sırrı Bey, korsan baskı filan olmasın elindeki.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Vallaha bendeki de Meclis baskısı.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Sayın Bakan, referandumla kurulmuş belediyeleri kapatıyorsunuz. Kanunla değil, kanundan daha güçlü, oradaki halka sorularak, referandumla kurulmuş belediyeleri kaldırılıyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Şimdi, bir teke tek gidelim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – "Sırayla gelin." diyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ya demediklerimi demeye devam ediyorsun gene. Ben öyle bir şey dedim mi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Öyle demedi mi ya? "İldir.." Allah'tan kork.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, hayır. Sırayla gelin demedim ben. Ben öyle demedim. Yani demediğimi demeye devam ediyorsun, onun için dedim yani. Öbürü de dâhil tabii, evet.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Evet, şu konuyu, bu madde metnini bir netleştirelim. 127'nci maddede yok sizin dediğiniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ne dedim ben? "İl" dedim. "İl, belediye veya köy halkının" yani ilde, belediye veya köyde yaşayan halkın mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş kamu tüzel kişileridir dedim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Tamam, ondan sonra devam ettiniz...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ne dedim?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Getirin tutanakları.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Getirin.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bakın tutanaklara.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu kadar katkı yeter efendim. Müsaade ederseniz siz buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, Anayasa'ya aykırılık açısından bu düzenlemede herhangi bir şey yok, üstelik Anayasa'nın ortaya koyduğu mahallî müşterek ihtiyaçların daha iyi karşılanması amacı vardır. Bu yasanın ortaya koyduğu düzenlemenin amacı budur ve inşallah bu amacı hep birlikte gerçekleştireceğiz.

Şimdi, bu yasa tasarısının Meclis Başkanlığına sunulduğu ve Komisyonumuza intikali, doğrudur, mevzuatın öngördüğü sürelerle riayet edilerek gerçekleşmiştir ama onun ötesinde bir sürede gerçekleşebilseydi daha doğru olabilirdi, daha yararlı olurdu. Ona hiçbir itirazımız yok. Ama "bu yasa hızla gidiyor, jet hızıyla gidiyor, efendim, mevzuata aykırı bir şekilde görüşülüyor" algısını oluşturacak değerlendirmeleri müsaadenizle kabul etmemiz mümkün değil. Burada Meclis İçtüzüğü'nün öngördüğü sürelerle ve usullere uyularak, Anayasa'nın öngördüğü süre ve usullere uyularak bir yasama çalışması değerli Komisyonunuzun katkılarıyla ve huzurlarınızda yürütülmektedir.

Efendim, bu yasa tasarısı emirle hazırlanmış gibi... (Komisyon sıralarından "Orada bir sorun yok, emirle hazırlandı." sesi) Doğrudur, bir emirle hazırlanmıştır. Aziz milletimizin emriyle hazırlanmıştır, talebiyle hazırlanmıştır. (Alkışlar!)

OKTAY VURAL (İzmir) – Referanduma götürmeye var mısınız kapatılan yerlerle ilgili?

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Başbakan, devre dışı kaldı ama.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Değerli arkadaşlar, bu yasa tasarısı Hükümet tasarısıdır. Bu tasarının teklif makamı ilgili bakanlık olarak, Anayasa'mıza göre İçişleri Bakanlığıdır ve onun için de ben huzurlarınızdayım ve açıklama yapmak, bilgilendirmek durumundayım ve yükümlülüğümdedir.

Eğer burada anayasal ve yasal düzenlemeler çerçevesinde çalışan Cumhuriyet Hükümetinin ve ilgili Bakanlığının, bakanlıklarının çalışmalarını, siz hafife alıcı maksatla "emirle hazırlanmış, emirle düzenlenmiş, başka türlü düzenleme şansı zaten yoktur" gibi değerlendirmelere muhatap kılırsanız, ben hiç de veya pek de yakıştıramadığım bu değerlendirmeler karşısında istemeyerek ve üzülerek şunu demek zorunda kalırım: Bu eleştirileri yapan siz sayın arkadaşlarımızın -yapanları kastediyorum- da...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – CHP'liler söylüyor.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, kim yaptıysa. Her partiden arkadaşımız var.

Yapanların da galiba bu eleştirileri böyle yapmak üzere aldıkları yakın tarihli ıslak imzalı bir emir vardır diye düşünmek durumundayım ve ifade etmek durumundayım.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Kamuoyuyla paylaşılması gerekmez miydi?

OKTAY VURAL (İzmir) – O zaman sizin aldığınız o Oslo'daki...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Değerli Başkan, değerli Komisyon üyeleri...

BAŞKAN – Sayın Bakan, toparlamanızı istirham ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Toparlıyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz; Sayın Tanal'ın 2 kez dile getirdiğini tespit edebildiğim bu öğrenci bursları konusunda açıklama yapmak durumundayım, yoksa bu konuyu gündeme getirmek benim öngörümde yoktu.

Öğrenci bursları konusunda 2004'te yürürlüğe giren 5102 sayılı Yasa'nın iptali için Anayasa Mahkemesine Cumhuriyet Halk Partisini temsilen Sayın Anadol ve Sayın Haluk Koç'la birlikte 141 üyeli imzalı dilekçeyle başvuru yapılmış ve bu Yasa'nın belediyelerin burs verme imkânını ortadan kaldıran Anayasa Mahkemesi kararının istihsalı sağlanmıştır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O Belediye Kanunu'nda düzenleme olmadığı için, belediyeye böyle bir görev verilmediği için iptal edildi.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Şimdi, düşüncenize biz katılıyoruz ama bu çelişkiye de ben işaret etmek istiyorum.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Burs ayrı, yurt ayrı Sayın Başkan. Niye karıştırılıyor bunlar Sayın Bakan tarafından?

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ben bursu anlatıyorum, yurdu anlatmıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada belediyede olmayan bir görev nedeniyle iptal. Ben burada tam belediyeye görevin verilmesini teklif ettim. Burada özellikle üniversite gençlerini mağdur ediyorsunuz siz. Buyurun, her şeyi yapabiliyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hayır, üniversite gençliği hiç mağdur değil. Üniversite gençliğine Kredi Yurtlar Kurumu aracılığıyla yurt imkânı da burs imkânı da kredi imkânı da yemek desteği de ve diğer sosyal etkinlikler, spor etkinlikleri imkânı da mümkün olanın en üst düzeyinde sağlanmaktadır, sağlanmaya da devam edecektir.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri; ben Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Hükümet Tasarımının taşıdığı özellikler, getirdiği yeniliklerin özeti itibarıyla bilgilendirmemi müsaadenizle burada sonlandırmak istiyorum. Bundan sonraki çalışmalara da emriniz ve takdirleriniz dâhilinde katılmaya hazır olduğumu arz ediyorum.

Çok çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, üç buçuktan beri çalışmaya devam ettik, biraz da yorulduk.

Saat 20.00’de tasarının tümü üzerindeki görüşmelere başlamak üzere ara verelim.

Kapanma Saati: 18.50

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.05

BAŞKAN : Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ : Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ : Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP : Gülay SAMANCI (Konya)

0

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, İkinci Oturumu açıyorum.

Birinci Oturumumuzda tasarının tümü üzerinde Sayın Bakanımın bir izahatı olmuştu. Şimdi, tasarının tümünü görüşmeye açacağız. Yine müsaade ederseniz teamül gereği sayın grup başkan vekillerine ve partilerimizin yerel yönetimlerden sorumlu genel başkan yardımcılarına öncelik vermek üzere, daha sonra Komisyon üyelerine, komisyonların da grup sözcüleri önde olmak üzere diğer milletvekillerimize ve daha sonra meslek teşekküllerine, sivil toplum kuruluşlarına söz vereceğiz.

Sayın Vural söz talebiniz var mı efendim?

OKTAY VURAL (İzmir) – Evet, efendim.

BAŞKAN – Lütfen buyurun efendim.

OKTAY VURAL (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; tabii çok önemli bir kanun tasarısını görüşüyoruz. Milletimizin büyük çoğunluğunu, tamamını ilgilendiren bir kanun tasarısını görüşüyoruz. Böylesine önemli bir kanun tasarısı görüşülürken Sayın Bakanın eline tutuşturulmuş bir bilgi notuyla izahat verdikten sonra buradan ayrılmış olmasını doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum. Herkes Türkiye Büyük Millet Meclisine saygı gösterecek. O bakımdan, Sayın Başkan, lütfen, öncelikle toplantıyı şu anda bitirin, Sayın Bakan gelsin. Bizim burada görüşmelerimizin önemli bir kısmının siyasi olacağı açıktır. Teknik bir konuyu görüşmediğimizi de ifade etmek istiyorum. Teknik konuyla ilgili arkadaşların birçok görüşleri olacak ama bugün kamuoyuyla paylaşılmayan bir kanun tasarısının, bakanlara sorduğumuz zaman bile “Daha gelmedi.” dediği bir kanun tasarısının elden doluşturularak imzalandıktan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilmesinin arkasındaki siyasal düşünce ve Türkiye düşüncesini öğrenmek durumundayız. Türkiye’yi nereye götürmek istiyorlar, ne yapmak istiyorlar? Üniter devlet yapısı yerine başka yerlerde hangi pazarlıklar yürütüldü? O bakımdan, bu konularla ilgili lütfen... Yani eğer diyorsanız ki “Bu önemsiz bir kanun tasarısıdır.” o zaman buyurun, geçirin. Ama Sayın Bakan nerede? Gelecek buraya. Sayın Müsteşarın, benim bu konuda yapacağım mütalaa'lara karşı söylebileceği bir konu yoktur, çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumlu olan Sayın Bakandır. Sayın Bakanın sorumluluğunun olduğu bir konuda ve üstelik böylesine önemli bir konuda bir bürokratin temsili kabul edilemez.

O bakımdan ben şunu ifade ediyorum Sayın Başkan: Bakın, bir yola girdik. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak birtakım konularda irademizi dosdoğru ortaya koyuyoruz. Ama bu iradeyi dosdoğru ortaya koyarken arkadan dolanıp ya da sağdan soldan şey yapıp bu tip oldubittilerle benim irademini kimse mahkûm edemez, kimse teslim alamaz. Onun için, bir müzakere yapacaksak müzakere yapalım. Buraya çağırınız milletvekillerini, mahallî idarelerle ilgili hangi sivil toplum örgütü var, hangi meslek birliği var? Nerede millet, var mı? Muhtarları görüyorum sadece.

VELİ AĞBABA (Malatya) – O da yok.

OKTAY VURAL (İzmir) – Yok.

Ben soruyorum burada Sayın Başkan: Devlet Planlama Teşkilatının görüşü ne oldu, var mı? Hazinesinin görüşü ne oldu, var mı? Yok. Peki, Başbakanlığın 3 Nisan 2007 tarihinde çıkmış 2007/6 sayılı Genelgesi var, Düzenleyici Etki Analizi; düzenleyici etki analiziniz var mı? Getirin görelim. Bir kanun hazırlanıyorsa mevzuata uygun hazırlanması gerekir. Dolayısıyla, Sayın Başbakanın imzasıyla kamu kurum ve kuruluşlarının kanun yaparken düzenleyici etki analizi yapılmasına ilişkin talimatı varken ben bu kanun tasarısıyla kimin nasıl etkilendiğini, nereden etkilendiğini ve düzenleyici etki analizi sonunda hazırlanmış bu raporu görmek istiyorum. Değerlendirme yapacağım, devletimin aklını burada görmek istiyorum ben. Ne düşünmüşler, ne yapmışlar? Takdir ederseniz ki bilginin çoğuna sahip olan devletimizdir. Biz devlete güvenen bir partiyiz. Devletin kurumlarının yaptığı değerlendirmelerin ne olduğunu burada bu bilgilerle getirsinler, bundan kim etkileniyor, ne yapılıyor? Bütün bunlarla ilgili tüketiciler üzerine etkileri, köylüler üzerine etkileri, diğerleri üzerine etkileri konusunda bir analiz yapılması gerekir.

Şimdi, Sayın Başkan, ben daha muhtevaya girmiyorum, şu kanun tasarısı 6 madde değil mi?

BAŞKAN – 2 geçici madde, 5 madde...

OKTAY VURAL (İzmir) – 5 madde, kaç sayfa? 60 sayfa.

Sayın Başkan, şu gerekçelere bakarak, istirham ediyorum sizden, bu gerekçelere bakarak İç Tüzük'ümüzün 73'üncü maddesinde "Gerekçede tasarının tümü ve maddeleri hakkında bilgiler, kaldırılması veya eklenmesi istenilen hükümlerin neler olduğu ve neden kaldırılması, değiştirilmesi veya eklenmesi gerekli görüldüğü açıkça gösterilmek durumundadır." deniliyor, "açıkça" diyor. Var mı bir açıklık Sayın Başkanım? Lütfen açalım bakalım, açalım en uzun madde hangisidir, hangi maddede yani 5'inci maddede, 4'üncü maddede hangi açıklık var?

Sayın Başkanım, bir maddede 20 fıkra var, 27 fıkra var. 27 fıkrayla kanunların, bir kanunun birçok maddesi değiştiriliyor, çok çeşitli kanunlar değiştiriliyor. Şimdi, burada milletvekillerimiz var. Hangi kanunun hangi maddesi neden değiştiriliyor? Bunu nasıl müzakere edeceğiz Sayın Başkanım? Yani bunun müzakeresi yok ki. Müzakere edecek zemin yok.

Bu durumda yapılması gereken şey şu Sayın Başkanım, bunu özellikle siyasi açıdan da ifade ediyorum, burada grup başkan vekillerine de götürsünler, söylesinler: Bu kanun tasarısıyla ilgili yapılması gereken iş, öncelikle müzakereye imkân verecek sarahatte bir düzenleme yapılması için öncelikle alt komisyona gönderilmesi gerekiyor. Alt komisyon bunu düzenleyecek, "Şu kanunun şu maddesi bir madde olarak görüşülür." Siz bu kadar maddeyi değiştiren şeyi 5 maddeyle nasıl görüşebilirsiniz? Bu kanunun müzakeresine aykırıdır. O bakımdan ben diyorum ki, muhakkak bunun bir alt komisyona gönderilmesi lazım. Bu alt komisyonda arkadaşlar gelirler kanunun müzakere esasına uygun nasıl düzenlenmesi gerekiyor, birtakım öneriler varsa, uzlaşma alanları varsa orada oluşturulur, ondan sonra burada da biz siyasi olarak bunlarla ilgili görüşlerimizi ifade ederiz. Ama bu kadar uzun görüşmeler... Netice itibarıyla eğer Millî Eğitim Komisyonundaki gibi "Pazar akşamına kadar çıkması gerekir." diye bir şey var ise onu da şimdiden söyleyin, yani öyle bir şey varsa söyleyin, bilelim; yatağımızı, yorganımızı getirelim buraya. Pazar akşamına kadar çıkması gereken bir şey varsa, gerçekten öyle bir yerlerden böyle bir şey gelmişse ee bunun sıkıntılarını Millî Eğitim Komisyonu görüşmelerinde gördük. O bakımdan önümüzde bir süre var, bu süre içerisinde Anayasa değişikliği konusu var. Anayasa değişikliği konusu seçimlerle ilgilidir. Ondan sonra mahalli idarelerle ilgili, seçimle ilgili kanun teklifimiz de var. Bu süre içerisinde bu Komisyon sağlıklı çalışsın, sağlıklı zeminde çalışsın, ondan sonra da biz katkılarımızı alt komisyonda da veririz, üst komisyonda da veririz.

Sayın Başkan, ben burada iki temel... Bir, tümüyle ilgili müzakere olmaksızın... Birincisi, demokrasinin yeşil kökleri kurutulmaktadır ve bugün "On sekiz yaşına seçme hakkı verdim." diyen zihniyet maalesef küçük yerel yöneticilerini, kendisiyle ilgili yerel yöneticilerini seçme hakkını ortadan kaldırıyor. Yani bu, demokrasiye darbe, böyle bir şey olamaz. Mümkün olduğunca katılımcı demokrasiyi gerçekleştirmek istiyoruz ama bugün ileri demokrasi denilen şey insanların kendi yerindeki kararlara bile iştirak etmemesi. Kınık'taki hizmet, İzmir Kınık'taki bir hizmet, onunla ilgili denetim olsun, sorumluluk olsun o denetimle ilgili kendisini yönetecek insanlarla ilgili sorgulamayı yapabilirken belki de İzmir'in genelinde yüzde yarım hakkı olacak. Nasıl sorgulayacak? O köy, o küçük yerleşim birimleri kendilerine getirilen hizmetler itibarıyla kamu yöneticilerini ya da kendilerini seçtiklerini harekete geçirebilecek imkânlardan mahrum bırakılıyor.

İkincisi de Sayın Başkan, özellikle bu büyük yerleşim merkezleri yönetimi bölgesel yönetim değildir. Bu yaklaşım tarzı bir bölgesel yönetim anlayışına göre özellikle büyükşehir belediyelerinin yönetimini mülki idare sınırlarına getirerek bölgesel yönetim anlayışı çerçevesinde siyasal bir değerlendirmeye düzenlendiğine ilişkin bir endişemiz var. Bu bakımdan bu konuda millî devlet ve idarenin bütünlüğü esasına göre kurulmuş Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir başka devlet statüsüne dönüştürülmesi gibi birtakım hususlar, takdir edersiniz ki, siyaseten cevaplandırılması gereken konulardır. Yani nasıl bir devlet yönetim sistemi geliyor? Burada efendim işte köylülere, orman köylülerine şunları yapıyoruz, şunları veriyoruz, personel filan. Ya bunun ötesinde Türkiye nasıl yönetilecek? Vali ne iş yapacak? Vali nasıl denetleyecek? Hangi imkânları var? Bunları bizim değerlendirmemiz gerekiyor, tartışmamız gerekiyor, anlatmamız gerekiyor. Elbette bunlarla ilgili bu değerlendirmeler neticesinde bir sonuç çıkartacağız ama böylesine önemli bir konuda demokratik özerklik adı altında özellikle, eğer birileriyle görüşmede devletin planladığı şekilde bir özerkliğin ancak mümkün olabileceği söylenmişse devletin planladığı şekilde özerkliğin ne anlama geldiğini açıkça burada ortaya koymak lazım.

Dolayısıyla, bu kanun tasarısı bir Türkiye tasavvurunun bir yansımasıdır, ihtiyaçlardan kaynaklanan bir husus değildir, ihtiyaçlardan kaynaklanan bir husus varsa burada hepimiz, hep beraber, birlikte, gelin, oy birliğiyle çıkartalım, Türkiye'nin ihtiyacı neyse yapalım. Ama böylesine siyasi bir tercihe doğru götürülüyorsa "Bir yerlerde birtakım pazarlıklar var, bu eksende bir geçiş oluyor." deniliyorsa bu çok tehlikeli bir oyun olur, zararı çok çekeriz bakın, çok çekeriz. Onun için sizin gibi, bu konularda valilik yapmış,

büyükşehirlerin yönetiminde bulunmuş insanların düşüncelerini gayet iyi, net biliyoruz. Buradaki arkadaşlarımız da bunlarla ilgili katkılarını size vermek istiyorlar, anlatmak istiyorlar.

Endişemiz var, evet, Irak'ta olan bitenden endişemiz var, Suriye'de olan bitenden endişemiz var. O bakımdan bu endişelerimizi giderecek, bunların olmayacağını gösterecek denge denetim mekanizmaları nasıldır, nasıl kullanılacak? Belki bu değerlendirmem karşısında verilecek birtakım cevaplar olabilecektir, olmalıdır. Öyle midir, değil midir? Bunların muhakkak surette belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum ve açıkçası Sayın Bakan olsaydı burada söyleyecektim ama yine de İçişleri Bakanlığının Müsteşarı var, bunu burada da ifade etmek zorundayım. Eğer Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı "Teröriste ağlamam." diyorsa, terörle mücadele etmesi gereken emniyet müdürünün de teröriste ağlayan emniyet müdürünün de bu konuda ivedilikle görevinden alınması gerektiğini ve bu samimiyetin bu şekilde gösterilmesi gerektiğini ifade ediyorum. Çünkü artık telefonlarımız, şehitlerimiz gazilerimiz, özel hareketçi polislerimiz, askerlerimiz tarafından sürekli aranıyor. O bakımdan, bu konuda İçişleri Bakanı burada olsaydı bununla ilgili bir işlem yapıp yapmadığını da sorgulayacaktım.

Özetle şunu ifade ediyorum: Sayın Başkan, gelin alt komisyon kurulsun, alt komisyonda bu dediğimiz katkı varsa katkı, uzlaşma varsa uzlaşma ama hiç olmazsa bunun müzakere edilebileceği bir metin hâline dönüştürülsün. Ondan sonra da ben burada hangi maddede konuşacağımı bileyim. Bunu, zemini hazırlamanız lazım. Bu yönüyle bu kanun tasarısı müzakere edilebilecek bir kanun tasarısı değildir ve Genel Kurulda görüşme esaslarına uygun bir kanun tasarısı da değildir. O bakımdan, biliyorsunuz bu konuda zaman zaman Meclis Genel Kurulunda Kanunlar ve Kararlardan –Kanunlar ve Kararlardan arkadaş burada var değil mi, var, evet - bunun böyle görüşülemeyeceğini, komisyonlardan böyle gelmiş olmakla birlikte, Genel Kurulda şu şu fıkraların ayrı ayrı maddeler hâlinde görüşülmesi gerektiğini ifade ediyor. Bu durumda Komisyonun Genel Kurul müzakeresini esas teşkil edebilecek şekilde kanun tasarısını yeniden tanzim etmesinde ve müzakerelerin o çerçevesinde sürdürülmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Olumlu katkılar yapmak için geldik, endişelerimizi sizinle paylaşmak için geldik. Ben inanıyorum ki aslında birçok endişenin burada bulunan iktidar ya da muhalefet birçok arkadaşımız tarafından taşındığını biliyorum. O bakımdan ortak akılla bu işi bu şekilde çözelim. Sonuçta çoğunluk iradesi elbette son sözü söyleyecektir ama hiç olmazsa bizim de katkılarımızı ve endişelerimizi giderebilecek bir müzakere ortamı temin etmenizi istirham ediyorum. "Bugün saat on ikiyeye kadar..." diye bir şey söylemişsiniz, dolayısıyla, o bakımdan gelin... Çok konuşuruz bu konularda, daha sırada da çok arkadaşımız var, geliyorlar arkadaşlarımız. O bakımdan gelin bunu alt komisyon seviyesinde öncelikle düzenleyelim, sonra daha uygun bir tarzda değerlendirmemizi sunarız.

Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, usulle ilgili bir iki...

BAŞKAN – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Bir dakikanızı alacağım.

Sayın Bakan tabii bugün öğleden sonraki bütün mesaisini burada yürüttü, sanırım belki bakması gereken bazı işler var ama...

OKTAY VURAL (İzmir) – Önce millet.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Burada daha önemli bir konu var.

BAŞKAN – Katılıyorum, gelecek efendim, bir dakika...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkanım, 56 milyon insanı ilgilendiriyor.

OKTAY VURAL (İzmir) – Öyle yok, yani önemli bir konu.

BAŞKAN – Efendim şu anlamda söylüyorum: Yani, hemen gelecek pozisyonda bir durumu olabilir. Müsaade edin efendim.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Hafife alamaz Sayın Bakan burayı.

BAŞKAN – Sayın Milletvekilim, Sayın Bakanın tabii ki mesai tarzında bizim burada bir ambargo koymamız... Çok önemli bir kanundur, katılıyorum size ama ilk fırsatta...

OKTAY VURAL (İzmir) – O zaman bekleyelim Sayın Başkan, geldiği zaman...

BAŞKAN – Şimdi efendim şunu söylüyorum: Sayın Başkanım, arkadaşlarımız bütün söylediklerinizi not alıyorlar, elbette siyasi anlamda verilebilecek cevapları Sayın Bakan geldiğinde verecektir, teknik anlamda da arkadaşlarımız size verecektir.

Şimdi, tümü üzerindeki görüşmeye devam edeceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Usule ilişkin bir şey kalmadı Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Var efendim.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkanım, böyle müzakere edemeyiz, yani bu kanunu nasıl müzakere edeceğiz Sayın Başkan? Yani otuz madde, kırk madde değişiyor, beş maddede değişen bir kanun nasıl görüşülür?

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Yüz kırk fıkra var efendim, yüz kırk tane fıkra var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım...

OKTAY VURAL (İzmir) – Ya böyle bir şey olur mu arkadaşlar? Gayet medeni bir öneri sunduk.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İki dakika Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Tanal, çok kısa olmasını rica ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iyi akşamlar.

Tüzük'ümüzün 30'uncu maddesini hep birlikte bir okuyalım: "Komisyon toplantılarına Başbakan veya bir bakan katılabilir. Başbakan veya bakan gerekli görürse, kendi yerine, yüksek dereceli bir kamu görevlisine yazılı temsil yetkisi verebilir." Şu anda Bakanı temsilen arkadaşımızın bir temsil yetkisini görmek isteriz bu çalışmaların devam etmesi için; bu, bir.

İki: "Komisyonlar fikirlerini almak üzere, uzmanlar çağırma yetkisine sahiptir." Sizler uzman çağırdınız mı? Bizler bu uzmanları da görmek isteriz, bir tanıştırsak, en azından burada tanıştırsanız bu konunun ciddiyetini, hassasiyetini de öğrenmiş oluruz.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Evet, şimdi...

OKTAY VURAL (İzmir) – Yazılı yetki var mı?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bir cümleyle bir şey izah edip ayrılacağım efendim.

OKTAY VURAL (İzmir) – Yazılı yetki yoksa olmaz efendim. Hükümet temsil edilmiyor, tamam; müzakereler bitmiştir artık canım.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Yazılı yetkiyi göstermesi lazım. Daire başkanı yeterli değildir.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkanım, usulümüz böyle. Hükümetin temsil edilmediği bir ortamda görüşme yapılamaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 30'uncu madde açık, özel yetki istiyoruz biz. Ben avukatken duruşmaya vekâletsiz girebiliyor muyum?

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – 16 bin köy kapatılıyor, binlerce belde kapatılıyor; Bakanın burada olması lazım.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bakanın arkadaşları ateşe atma yetkisi yok, bu sorumsuzluk.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ve suç da işliyor, görevsiz bir şey yapıyor şimdi.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkanım, Mahmut Tanal'ın dediği burada toplantının esasına ilişkin bir konudur ve öncelikle ele alınmalıdır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 30'uncu madde gayet açık ve net Başkanım. Yetkili istiyoruz. Suç işlemiştir, bugüne kadar Parlamento'yı aldatmışlardır bu şekilde.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Mahmut Tanal can evinden vurdun vallahi!

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, ayrıca yazılı belgeyi bizzat görmemiz lazım.

BAŞKAN – Efendim, göreceksiniz tabii ki.

OKTAY VURAL (İzmir) – Bununla ilgili kararı alalım da Sayın Başkanım, Hükümetin temsili yeterli mi İç Tüzük'e göre?

BAŞKAN – Efendim, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı şu anda burada bulunan arkadaşımız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, yazılı belge arıyor Başkanım.

OKTAY VURAL (İzmir) – Ya yetkisizse, "Ben yetkilendirmedim." derse?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Elinde bir yazı olması lazım.

BAŞKAN – Efendim, şimdiye kadar olan teamüllerde böyle bir şey yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Böyle bir teamül yok efendim, burada kural ihdası yapıyorsunuz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bütün komisyonlarda böyle yapılmıştır.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkanım, ben özellikle hem bilgi sahibi olmak hem de katkı sağlayabilirim katkı vermek amacıyla geldim. İlgili kamu kurumlarının yöneticilerine soruyorum, Sayın Müsteşara da sordum biraz önce, diğer kurumların görüşü hakkında bilgileri olup olmadığını sordum, yazılı görüşlerini bilip bilmediklerini sordum; olmadığını ifade ettiler. Eğer farklı bir şeyse lütfen Sayın Müsteşar söylesin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, Müsteşara yazılı yetki verilmemiş ki, söylesin o zaman.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hayır, şunu söylüyorum: Böyle sağlıklı bilgilerin olmadığı, kamu kurumlarının bilgilerinin ve görüşlerinin net bir şekilde bu tasarımı hazırlayanlar tarafından bile bilinmediği bir hâlde böyle bir görüşmenin sürdürülmesinin gerçekten bir yetki gasbı olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkanım, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi değil. Bu gönderilen tasarımlar da orada zamanında belediye başkanlığı yapmış birinin “İmarı şöyle değiştirin.” diye verdiği bir talimat değil, Türk devletinin üniter yapısından bahsediyoruz, ciddiye alınmalı bu Komisyon.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bakan kaçamaz bu Komisyondan.

BAŞKAN – Lütfen, üslubunuzu... Öyle yapmayın Sayın Milletvekilim.

Buyurun Sayın Serindağ...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Arkadaşlar, hukuki bakımdan yetkin olabilirler ama burada bir siyasal içeriği olan konuyu tartışıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Milletvekilim, Komisyon Başkanlığımıza burada temsil edilecek kişilerle ilgili verilmiş yazılı bir bildirim vardır, istihdam ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakanı temsilen yazılı yetki belgesini görmek isteriz.

BAŞKAN – Buyurun efendim, işte yazılı yetki belgesi. (Gürültüler)

Bir dakika... Böyle bir usul, yerinizden kalkıp da bunu görme usulü yok. Müsaade edin yerinize oturun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir zahmet gönderin o zaman.

BAŞKAN – Evet, size göndermeyeceğim ama Sayın Grup Başkan Vekiline göstereceğim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Okuyun efendim, okuyun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bu bir siyasi oturum Sayın Başkan.

NAMİK HAVUTÇA (Balıkesir) – Okuyun biz de bilgi sahibi olalım. Sayın Başkan, okuyun.

BAŞKAN – Hayır, söylüyorum ama arkadaşlar, gelip buraya kontrol etmek gibi bir tavır içinde olmanızı ben kınıyorum.

OKTAY VURAL (İzmir) – Efendim, Sayın Bakanın olmadığı bir toplantıyı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bize fotokopi vermeniz gerekiyor.

BAŞKAN – Bakın, ben Komisyon Başkanımı, size “Belge var.” diyorum. Ben “Belge var.” diyorsam vardır efendim. Olur mu öyle şey?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben talep ediyorum.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Bakanın olmadığı bir toplantıyı devam ettirmeyin. Lütfen, bu konuda mümkün olduğunca süreçlere destek olmak isteyen bir anlayışla bakıyoruz, bu süreçleri baltalamayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, bu yetkiyi bir görebilir miyim ben bir zahmet?

BAŞKAN – Efendim, bakın, size yazılı bir belge olduğunu söylüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim görmem lazım, okumam lazım.

BAŞKAN – Efendim, ben ifade ediyorum burada.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, benim görmem lazım.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, bir saniye, belgenizin Komisyon Başkanlığına bu akşam, şu saat, şu dakika itibarıyla benim bu... Müsteşarın ismini vererek kendisinin bundan sonra yetki devri olan bir yazı mıdır? Bu net midir? Kendi imzasıyla mıdır? Bunun dışında bir geçerliliği yoktur yazının.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Hiçbir mazereti yok, niye yok ki?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Yani bu böyledir, usul bu.

BAŞKAN – Efendim, Komisyon Başkanlığımız açısından bize gönderilen yazı buradaki temsile yeterli görülmiştir, onu bilgimize sunuyorum.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Hayır, yok öyle bir şey.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, buyurun efendim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, mümkünse fotokopisini görmek isterim.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Yok öyle bir şey ya, yok böyle bir şey. Bütün komisyonlarda böyledir bu efendim, sizin komisyonunda değil ki hepsinde böyle.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, buyurun efendim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, bu yazıyı bir okuyabilir miyiz? O yetki belgesini görmemiz lazım.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teknik toplantı değil bu, siyasi toplantı. Bakanın ne mazereti var da nerede?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakanın ne işi var? Sayın Başkan, hakikaten Sayın Bakanın bundan daha önemli bir işi olabilir mi?

BAŞKAN – Sayın Bakanla görüşeceğim efendim.

Buyurun Sayın Serindağ.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

Şimdi, Komisyonunda temsile yetkili olup olmadığı hususunda 30' uncu maddeyi okuyorum...

Şimdi, öncelikle şunu belirtmek lazım: Sayın Müsteşar çok değerli bir kamu görevlisidir, o konuda hiçbir sorun yok, konumuz Sayın Müsteşarın şahsıyla da ilgili değildir. Şimdi, 30' uncu madde şöyle diyor, bakın: "Komisyon toplantılarına Başbakan veya bir bakan katılabilir. Başbakan veya bakan, gerekli görürse, kendi yerine, yüksek dereceli bir kamu görevlisine yazılı temsil yetkisi verebilir."

"Komisyonlar fikirlerini almak üzere, uzmanlar çağırma yetkisine sahiptirler."

Şimdi, biliyorsunuz yetki kamu düzeniyle ilgilidir.

OKTAY VURAL (İzmir) – Temsille ilgili bir yetki değildir, katılımı ilgili bir yetkidir.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, bakınız, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Gerekirse onu da Sayın Bakanın imzasıyla teyit ederiz efendim ama Bakan adına yapılmış bir bildirimdir efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, Bakan adına burada bu maddeye göre görevlendirme olmaz. Sayın Bakanın bizzat kendisinin görevlendirme yapması lazım; şimdi, birincisi bu.

İkincisi: Komisyonun bilgisinden bunu kaçırmaya gerek yok. Yazıyı okuyalım, altta kimin yazısı var okuyalım. Şimdi, Meclis Başkanlığına bir tezkere geldiği vakit, o tezkere kürsüden okunmuyor mu? Okunuyor. Efendim, sizin Başkanlığınıza bir belge intikal etmişse Komisyonun bilgisine sunun lütfen, kim imzalamış onu görelim ve buna göre değerlendirelim. Şimdi, bu maddeye göre bizzat Sayın Bakanın bu iş için görevlendirilmesi lazım, genel bir görevlendirilme olmaz, bununla ilgili olması lazım, bununla ilgili yetki verilmiş olması lazım. Öncelikle bizim bunu açığa kavuşturmamız lazım. Şimdi, gerçekten bu siyasi içerikli bir tasarıdır, kamu düzeniyle ilgilidir, Türkiye'nin yönetim yapısıyla ilgilidir, Türkiye'nin siyasi geleceğiyle ilgilidir. Şu veya bu şekilde, öyledir veya değildir ama değerlendirmeler o şekildedir. O nedenle, Sayın Bakanın burada olmasında fayda var, ancak Sayın Bakan çok zorunlu hâllerde gelemiyorsa yine bu maddenin gereğini yerine getirmeli, yoksa genel bir yazıyla, bakan adına imzalanmış bir yazıyla temsil mümkün değil Sayın Başkan, bunu siz de biliyorsunuz.

Teşekkür ederim.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bakan Viyana seferinde mi acaba?

BAŞKAN – Evet, biraz sonra geldiğinde sorar öğreniriz efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, Sayın Başkan, mümkün değil, görüşme bu hâliyle olamaz, temsile yetkili değildir.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, Komisyonumuz bu temsil yetkisiyle ilgili belgeyi yeterli görerek komisyon çalışmalarına devam ediyor efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, öyle bir şey olamaz. Olmaz öyle bir şey efendim. "Komisyonumuz yeterli görmüştür." olur mu? (Gürültüler)

OKTAY VURAL (İzmir) – Temsille ilgili bir şey değil o, siz de biliyorsunuz. Bu bir görevlendirme yazısıdır.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Okuyun, bilgimize sunun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Komisyon Başkanlığı Bakanın savunma makamı değildir.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkan, bekleyin, ara verin yarım saat, Sayın Bakan gel sin.

BAŞKAN – Ben, toplantıya on dakika ara veriyorum efendim.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.52

BAŞKAN: Muammer GÜLER (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Feyzullah KIYIKLIK (İstanbul)

SÖZCÜ: Hüseyin BÜRGE (İstanbul)

KÂTİP: Gülay SAMANCI (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Akşamüstü Sayın Genel Başkan Yardımcımız tümü üzerine söz istemişlerdi.

Sayın Günaydın buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkanım, bir hususu...

BAŞKAN – Efendim müsaade ederseniz, artık söz verdim. Daha sonrasında olsun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, usulle ilgili Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim ama hep usulle ilgili oluyor. Usulde herhangi bir eksik, bir aksama yoktur.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim bakınız, 62'nci maddeyi lütfen okuyunuz, Tüzük'ün 62'nci maddesi.

BAŞKAN – Okuyacağım efendim.

Sayın Günaydın buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, şimdi, o zaman okuyun dinleyelim. Siz bana okutmuyorsanız lütfen siz kendiniz okuyun. Bakın orada, şayet temsil edilmezse nasıl hareket edeceğimiz yazıyor.

BAŞKAN – Efendim, temsil edilmeme gibi bir durum yoktur. Erteleme söz konusu değildir. Onun için görüşmelere devam ediyoruz.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkanım, o zaman Sayın Bakan niye geldi efendim, temsil sorunu yoksa?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, 62'nci maddeyi dikkate almıyor musunuz efendim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım ve sivil toplum kuruluşlarının, meslek kuruluşlarının değerli başkan ve üyeleri; hepinizi hem şahsım hem de Cumhuriyet Halk Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Türkiye'nin yerel yönetim yapısı için yaşamsal önem taşıyan bir tasarımı konuşmak için bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim: 25 Ekim Kurban Bayramı, 24 Ekim son çalışma günü. Eğer 27 Ekim 2013 tarihinde AKP ve MHP'nin anlaşığı gibi bir yerel seçim gerçekleşecek ise bu tasarının 24 Ekim tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanması gerekiyor ve bu tasarı 8 Ekim 2012 günü Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ediliyor. Bu ne anlama geliyor? Yani aşağı yukarı on altı günlük bir zaman dilimi içerisinde ben bu kanun tasarısını Türkiye Büyük Millet Meclisinde komisyonlardan geçireceğim. Bu kanun tasarısını Türkiye Büyük Millet Meclisinde Genel Kuruldan geçireceğim. Yetmez, on beş günlük bekleme süresi hakkına rağmen Cumhurbaşkanının da bunu, en geç 24 Ekim günü Resmî Gazete'de yayımlayacak şekilde imzalayacağından eminim. Adalet ve Kalkınma Partisinin bize söylediği görüş budur. Eğer bu görüşün herhangi bir yerinde, demokrasiyle uzaktan yakından alakalı bir şey var da bunu ben göremiyorsam, lütfen bana söyleyiniz. Türkiye'yi bu derece yakından ilgilendiren, 56 milyon insanın yaşamını doğrudan ilgilendiren, idari rejimimizi, hizmet etkinliğimizi bu kadar yakından ilgilendiren bir kanunun, bırakın toplum kesimleri tarafından tartışılması, konuşulması, görüş oluşturulmasını, iddiayla ve ısrarla söylüyorum ki: AKP milletvekillerinin yüzde 95'i de 8 Ekim akşamı bizle beraber gördüler. Eğer siz bunun adına "demokrasi" diyor iseniz aynı fikirde olmadığımızı, demokrasi tanımı konusunda ciddi farklılıklara sahip olduğumuzu buradan ifade etmek istiyorum.

Devam edelim. Şimdi, on yıllık bir AKP İktidarı var. Bize getirdiğiniz tasarıyla: "Size yerleşme, yerel demokrasi, merkezin yetkisinin yerle devredilmesine ilişkin bir çerçeve sunuyoruz." diyorsunuz. Buna gelmeden evvel acaba gerçekten uygulamalarınız böyle mi diye birkaç örnekten bahsetmek istiyorum. Örneğin, 24 Nisan 2012 tarihinde, biraz evvel Sayın Bakanın da övünerek söylediği

bir genelge yayımladı İçişleri Bakanlığı. Bunun adına "genelge" denemez hukuken, bunun adına denilse denilse "ferman" denir. Çünkü bu fermanda İçişleri Bakanı şunu buyurdu, dedi ki: "29 kentte tüm belde belediyelerinin kapatılması ve tüm köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmasına ilişkin çalışma yapıyoruz. Teknik çalışmalar da son hadde geldi. Fakat gözlüyoruz ki bu arada bazı belediye ve köy tüzel kişilikleri mal varlıklarını satıyorlar ve borçlanıyorlar. Bu nedenle, bundan böyle eğer siz herhangi bir yetki kullanacaksanız -bunların tümü asıl ve asal yetkililerdir- mahallin en büyük mülki idare amirinin onayını alacaksınız." buyurdu Sayın İdris Naim Şahin. Çok özür dilerim seçtiğim sözcükler için ama hukuken açıklayabilecek bir genelge olsaydı "Böyle bir genelge yayımladı." dedim ama ben bir kez daha ifade ediyorum: Sayın Bakanla aynı hukuk fakültesinden mezunum ama bize bu dersi böyle öğretmediler. Şimdi ben soruyorum: Eğer belediye başkanları hukuka aykırı işlem yapıyorsa -bazıları- sizin göreviniz idari vesayet yetkinizi kullanarak gidip o belediye başkanları üzerinde işlem yapmaktır. "Bazı belediye başkanları böyle işlemler yapıyor, duyuyoruz." diyerek Türkiye'nin binden fazla seçilmiş belediye başkanının her türlü önemli yetkisini kullanmasını -kaymakamın- atanmış kaymakamın onayına tabi tutamazsınız. Bunu Türkiye'de hiç kimse hukuk düzeni içerisinde, hukukla açıklayamaz. Bakın, gerçekten kişisel saygıyı kaybetmemeye çok büyük özen gösteren bir arkadaşınızm ama bazen insana "Bu kadarı da olmaz." dedirten işler yaşıyoruz. Sayın Bakan konuşmasında diyor ki: "Bu genelgeyle zaten öğrendiniz niyetimizin ne olduğunu, 24 Nisan tarihinde siz zaten anlamış olmalısınız bizim belediyeleri kapatacağımızı." Arkadaşlar, kamu yönetiminde saydamlık ve şeffaflık dediğimiz böyle bir şey mi? Sayın İdris Naim Şahin'in kamuoyunu bilgilendirmesi yayımladığı fermanları anlama durumumuzla mı orantılı olacaktır? Sadece bu örnekler bile Türkiye'de İçişleri Bakanlığının içinde bulunduğu antidemokratik ve merkeziyetçi yapıyı ve o felsefeyi bize anlatmak için yeter, artar bile.

İkinci bir örnek daha vereceğim. Şimdi, AKP yerleşme sağlıyor, öyle mi? İki tane kanun hükmünde kararname çıktı: Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve bir de onu değiştiren Kanun Hükmünde Kararname. Hâlâ, Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmediğiniz KHK'lerden söz ediyorum. Siz o KHK'larla Çevre ve Şehircilik Bakanlığını en büyük belediye ilan ettiniz. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı alınmadan Türkiye'de belediyeler bir sürü işlemi yapamaz hâle geldiler. Ondan sonra bize yerleşmeden söz ediyorsunuz.

Ve üçüncü olarak da şunu söyleyeceğim: Anayasa'da idari vesayet yetkisi vardır. Felsefi olarak oturup tartışabiliriz, bu idari vesayet yetkisinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda böyle yer alması demokratik midir, değil midir? Biz oradan geçtik. Antidemokratik bulduğumuz bir idari vesayet yetkisi dahi, sınırları içerisinde acaba kullanılıyor mu? Bir kez daha söyleyelim, Avrupalılarla bir araya geldiğimizde söylüyoruz "İzmir Büyükşehir Belediyesi dört yüz yıllık iddianameyle yargılanıyor." diye. Üç buçuk yıl İl Genel Sekreterinin odasına görüntülü ve ses alma kayıt cihazlı takip yaptınız, cebine 5 kuruş para attığını kanıtlamadınız, böyle bir şeyi söyleyemiyorsunuz, 3,5 katrilyon lira bütçesi olan büyükşehir belediyesinde on yedi bin sandviçin nasıl hazırlandığı ve nerelere dağıtıldığı üzerinden soruşturma yürütüyorsunuz. Ben şimdi size soruyorum: Hemen dibinizde Ankara Büyükşehir Belediyesi var, İstanbul Büyükşehir Belediyesi var. İzmir metronun maliyetini 56 milyon liraya yaparken İstanbul-Kadıköy-Kartal metrosunun maliyetini 141 milyon liraya yapıyor. Bir İçişleri Bakanı idari vesayet yetkisini burada kullanmayacaksa nerede kullanacak? Bütün bunlara bir yanıt vermemiz lazım ve vereceğimiz yanıt maalesef üzülerim ki Türkiye'de egemen olan anlayış bir yerel yönetime yetki devri değil ceberut merkeziyetçi anlayışın Türkiye'nin her santimetrekaresine dayatılmasından ibaret işlem görmektedir.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Başkanım; gelim tasarının içeriğine. Bu tasarı bize yeni bir model sunuyor "Yirmi dokuz kenti bütün şehir yapacağım." diyor "İl sınırlarıyla belediye sınırlarını çakıştıracağım." diyor. Şimdi soruyu soruyoruz -biraz evvel, hâlâ burada mı Sayın Menderes Türel, bilmiyorum?- Antalya'nın kıyı uzunluğu 640 kilometre, Gazipaşa'dan Kaş'a, Kalkan'a kadar, bir de iç bölgelerini düşünün. Şimdi, buradaki alana Antalya Büyükşehir Belediyesi artırılan kaynaklarıyla etkin hizmet götürecekmis, öyle mi? Ben size bir somut örnek vereyim izin vererseniz. Ankara Büyükşehir Belediyesi 50 kilometre yarıçapta büyükşehir. Ayaş'ın Sinanlı ilçesi var, bu 50 kilometre yarıçapta kaldığı için belediyelikten köye dönüştürülmüş bir mahalle artık, belediyelikten mahalleye dönüştürülmüş bir yerleşim yeri artık. Lütfen, gidin, bakın, Sinanlı'ya, deyin ki: "Sinanlı'da siz belediyeniz kapatıldıktan bu yana Ankara'nın dibinde Ankara Büyükşehir Belediyesine 45 kilometre mesafedeki Sinanlı acaba bu işten nasıl yararlandı?" Size söyleyecekleri şudur: "Emlak vergim 3 katına çıktı, Çankaya'yla aynı oranda su tarifesi uyguluyorum, benim iktisadi faaliyetlerimi 'Sen artık şehir oldun' diye kısıtlamaya çalışıyorlar, hayvancılığımı engellemeye çalışıyorlar. Bir de bakın bir etrafınıza bir tane belediye hizmeti gören var mı?"

Şimdi, Ankara gibi Türkiye'nin en büyük ikinci belediye bütçesini kullanan büyükşehirde 50 kilometre yarıçapa hizmet götürmemişiz. On yıldır bir metre metro yapamamışız. Şimdi, biz bu Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne diyoruz ki: "Eskişehir sınırındaki Nallıhan'ın köylerinden Aksaray'ın sınırındaki Şereflikoçhisar köylerine kadar bütün bu alana hizmeti sen götüreceksin." Belediye

Başkanının hangi partiye ait üye olduğundan bağımsız bir şekilde, bu etkin bir yönetim modeli olamaz, burada bu kadar mülki idare amiri varken bunu benim söylemeye hiç gerek olmadığını düşünüyorum. Büyüklükleri düşünün, belediye hizmetlerini düşünün. Arkadaşlarım söylemiş olabilirler, Türkiye’de Konya vilayeti Belçika’dan büyük aşağı yukarı, Hollanda kadar bir vilayettir. Bir ucundan bir ucuna yedi-sekiz saatte ancak gidersiniz Konya’nın. Konya’da Büyükşehir Belediyesi Konya’nın bütün belediye hizmetlerini görecekti ve buradan biz kırsal alanı kentsel hâle dönüştürecekmişiz. Yani insan rüya görür ama uyandıktan sonra gerçekle farkını fark eder ve bunu da itiraf eder, uyandıktan sonra aynı rüyayı anlatmaya devam etmez. Bunun altını özellikle çizmek istiyorum.

Şimdi, sevgili arkadaşlarım, birçok seçim çevresi değişiklikleri yapıyorsunuz. Ben size İskenderun’dan örnek vereyim. Belediyeye 50 metre mesafedeki mahalleyi 30 kilometre ötedeki başka bir belediyeye bağlıyorsunuz. Bunun sebebi ne olabilir acaba? Bunun sebebinin etkin bir yönetim anlayışı ile açıklanabilmesi mümkün müdür? Bunu yapan anlayış 2009’da Ataşehir Belediyesini Kadıköy’den bölmüştü. Bunu yapan anlayış 2009’da Bornova’dan Bayraklı’yı, Konak’tan Karabağlar’ı bölmüştü. Bunu yapan anlayış Kırşehir’i ilçe yapmıştı. Ama bu anlayış vatandaşın hep ters tepmiştir. Faul yaparak, oyunun kuralını değiştirerek seçim kazanılmaz. Seçim sandıkta kazanılır. Oyunun kurallarıyla oynamayın, centilmenlik dışı, siyasi centilmenlik dışı işlemler yapmayın. Oturalım burada bu memleketi hizmet için ne yapılması gerekiyorsa hep beraber karar verelim ve ondan sonra sonuçlarına da hep beraber katlanalım. Buna var olmadığını biliyorum, keşke buna “Varız.” diyebilseydik ve bu Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı memleket için hayırlı bir işin vesilesi bir kez daha olabilse.

Şimdi, il özel idareleri... Bize diyorsunuz ya: “Yerleşme sağlıyoruz.” Bilmeyenin olacağını sanmıyorum bu salonda. İl özel idareleri şu anda il genel meclisleri üzerinden birazcık demokrasiyle bağlantılı kuruluşlardır. İl genel meclisi üyeleri kendilerine oy veren vatandaşların taleplerini, dileklerini il özel idaresi bütçesine yansıtmaya çalışırlar. Tabii genel sekreteri ve valiyi aşabilirlerse. Mevcut yapının da sorunlu olduğunu söyleyelim. Biz “İl özel idarelerini demokratik bir yapıya kavuşturmak lazımdır.” derken siz ne yapıyorsunuz arkadaşlar? Yirmi dokuz kentte il özel idarelerini kaldırılıyorsunuz, böylece, sorunu kökünden halletmiş oldunuz. Artık hiç kimse il özel idarelerinin sorunlarından söz edemez. Sebep ne? Çünkü il özel idareleri yok. Yerine getirdiğiniz demokratik yapı ne? Hani, öyle ya demokrasi için uğraşıyorsunuz, yerine getirdiğiniz yapı –aynen tasarıdan söylüyorum- “Valinin sevk ve idaresinde yatırım izleme ve koordinasyon merkezi.” Arkadaşlar, valinin emir komutasında deseydiniz, sevk ve idareyle emir komuta arasında ne fark var ki? Vali doğruyu bilirse, vali demokrasiyi sonuçlarsa bütün bu seçim sistemine falan ne gerek var? Atarız birer tane vali, vali en doğrusunu yapar zaten. Vilayetten, valilikten milletvekilliğine gelen arkadaşlar belki bu farkı daha iyi görebiliyorlardır ama valinin merkeziyetçi yapısı yine valinin kişiliğinden bağımsız olarak asla demokrasiyle ve seçimi gelen insanın algılarıyla bir olmaz, örtüşmez.

Tabii, ben Hükümetin valisi tartışmalarına hiç girmeyeceğim. Nerede o, Başbakanla beraber yürümeyen “Ben devletin valisiyim, ayıp olur.” diyen valiler? “Ben Hükümetin görevlisiyim.” demekten gurur duyan “Yeni yerler talep ediyorum.” diye açık çağrı yapan bir vilayet ve vali yapısı artık Türkiye için maalesef söylüyorum ki sadece yansız bir merkezi hükümet tavrını bile sergilemekten artık çok uzak bir noktaya gelmiştir.

Dolayısıyla, sırayla gelelim, yani il özel idarelerini kapatarak antidemokratik, demokrasi dışı, demokrasiye ters işleyen bir mekanizma kuruyorsunuz.

Türkiye’de 2 bin 950 belediye var, 2 bin 950 belediyenin 1.592’sini kapatılıyorsunuz. Belediye kapatılarak yerel yetki devreden dünyadaki ilk iktidar sizler olacaksınız arkadaşlar. Belediye kapatılarak yerel yetki devrediyoruz, öyle mi? Lütfen, bana bir başka örnek gösterin. Ben size bir Fransa örneği vereyim. İdari rejimi aşağı yukarı bizimle aynı olan ve nüfus ve yüz ölçümü büyüklükleri açısından da bize benzer olan Fransa’da 36 bin 500 belediye var ve bu 36 bin 500 belediyenin 28 bininin nüfusu binden aşağı, dikkatinizi çekerim. Fransa’da 28 bin belediye bin nüfustan daha az nüfus tutuyor. Şimdi, Fransa 40 bin belediyeyi 36 bin 500 belediyeyi taşıyor, onunla bir yerel demokrasi yaratıyor, biz 3 bin belediyenin yarısını kapatmayı marifet sayıyoruz, bununla da övünecekmişiz. Özlem Hanım diyor ya “Teşekkür etmeniz lazım.” diye. Belde belediye başkanları toplantısı yapıyoruz biz yarın partide, hadi, lütfen, gelin Özlem Hanım ve deyin ki: “Arkadaşlar, ben belde belediye kapatıyorum, hadi bir teşekkür istiyorum sizden.” Bakalım belde belediye başkanları size ne diyecek?

Sevgili arkadaşlar, bir belediye kapatılabilir, bir belediye açılabilir ama biz burada bu komisyonlarda oturduğumuz yerden buna karar veremeyiz. Buna karar vermesi gereken yerel halktır, halkın iradesidir, halkın egemenliğidir. Kurarsınız sandığı ve orada sorarsınız “Sen belediyeyi istiyor musun, istemiyor musun?” Eğer vatandaş “Ben belediye istemiyorum.” derse bana burada bir tek laf düşmez. Kapatırız belediyeleri olur biter. Ama vatandaş “Ben belediyeye sahip çıkmak istiyorum, benim 1876’dan beri devam ediyor, 1940’tan beri devam ediyor belediyem. Benim belediyemi elimden alırsan ben köyleşirim, örnekleri var.” diyor ise hangi yetkiye

dayanarak siz masa başında Türkiye'nin her iki belediyesinden birini kapatıyorsunuz. Tabii, bunun Anayasa'ya aykırılığı falan tartışmalarını arkadaşlarımız söyledikleri için tekrar etmek istemiyorum. Siz yerel yönetim birimlerini kaldıran bir yerel yönetim reformu yapıyorsunuz. Çağrım açıktır. Anayasa'nın 90'ıncı maddesi ortadadır. Yerel yönetimler özerklik şartının 5'nci maddesi de ortadadır. Burada diyor ki: "Seçim çevresi değişikliği ve belediye kapatmaya ilişkin bir düzenleme yapacaksanız mevzuatın el verdiği durumlarda yerel referandumları gerçekleştiriniz." Ben şimdi soruyorum: Buna mevzuat elverişsiz mi? Mevzuat elverişli. Mevzuat elverişsizse gelin, yarın akşam yarım saatte uygun bir mevzuatı yapalım. Ben bir gecede onlarca kanun geçirildiğini bu Meclisten biliyorum. Yani mevzuat elverişsiz mazeretinin arkasına kimse saklanamaz. O hâlde soruyorum: Neden yerel referandum yapmadan, halkın iradesine danışmadan böyle bir işe kalkışıyorsunuz? Bunun herhâlde cevabı demokrasiyle anlatılamaz, bunun herhâlde açıklaması yerele yetki devri ile anlatılamaz.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de 34 bin 500 köy var. Köy altı yerleşmelerle birlikte bu sayı 80 bine çıkıyor. Köy altı yerleşmelerle beraber bu sayı 80 bini-85 bini buluyor. Siz her iki köyden birini de kapatıyorsunuz ve bunu öyle açıklıyorsunuz ki: "Türkiye şehirleşiyor, Türkiye kentleşiyor, Türkiye kabına sığamıyor." Biz acaba farklı köyleri mi dolaşıyoruz sizlerle? Benim seçim çevrem Ankara ama Türkiye'nin bütün köylerini dolaşıyorum. Benim gördüğüm ne biliyor musunuz? Benim gördüğüm tarımın çökmesi nedeniyle iktisadi ve sosyal yapının köylerde çöküyor olması. Biz bu çöküşü hızlandırmalı mıyız? Biz kırsal yaşama saygı mı duymalıyız? Yoksa biz "Kır nedir ki kardeşim, hele bir imar yetkisine açalım şuralara mı?" demeliyiz? Hiç unutmuyorum, bir milletvekiliniz Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Afet Alanlarında Kentsel Dönüşüm Yasası geçerken çıktı –bir şehir plancısı milletvekili- dedi ki: "Ya, meralara rezerv alanı koymuşuz ne olacak? O meralar boş duruyor zaten."

Arkadaşlar, meraya "boş duruyor" diye bakarsanız, o zaman her gördüğünüz merada TOKİ binası, her gördüğünüz ormanda dolar görmeye başlarsınız oysa ben merada hayvan görmek zorundayım, oysa ben kırsal yaşamda üretici ve üretim görmek zorundayım. Türkiye geçen yıl 5 milyon ton buğday ithal etti. Son on yılda buğday ekim alanı 15 milyon hektar daraldığı için Türkiye bu yıl saman ithal ediyor. 75 milyon nüfusumuz var, bu nüfus 100 milyon olacak ve Türkiye ancak dışarıdan aldıklarıyla karnını doyurabilecek noktaya geliyor. Ben şimdi soruyorum: Eğer buradaki milletvekillerinin tümü Paris'te doğup büyümemişlerse kırsal alana yönelik bu saygısızca tutumun bir nedeni olmalı. Hani "Kaplumbağa kabuğundan çıkmış, kabuğunu beğenmemiş." derler ya, ben dünyanın bütün kentlerini dolaşım ama kırsal yaşama her geçen günden daha fazla saygı duyuyorum. Sadece ben değil dünyada bütün gelişen ekonomiler kırsal yaşamın ve tarımın ne denli önemli olduğunu artık yeterince farkındalar.

Sevgili arkadaşlarım, toparlayacağım, son olarak birkaç şey söylemek istiyorum...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Köylünün sayesinde duruyorsunuz, onların sayesinde gidersiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Sayın Milletvekilim, bir şey söylediniz, bana mı söylediniz?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yok.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Ankara) – Ben duymadım çünkü eğer bana söylediyse.

Sevgili arkadaşlar, hepimizin aklında bir Türkiye tahayyülü var. Cumhuriyet Halk Partisinin Türkiye tahayyülüyle Adalet ve Kalkınma Partisinin Türkiye tahayyülünün farklı olduğu ortada, Milliyetçi Hareket Partisinin tahayyülünün de farklı olduğu ortada. Bu zaten doğaldır, bunda ben en ufak bir anormallik görmüyorum. Bu farklılıklarımız nedeniyle farklı siyasal partiler içerisinde siyaset yapıyoruz ve halktan oy alıyoruz ama bu memleketi yönetilemez duruma getirmemek, bu memlekette demokrasi dışı gelişimleri teşvik etmemek seçilmiş olarak hepimizin ortak sorumluluğu niteliğindedir. Dolayısıyla, ben bu Komisyonun bu ortak sorumluluğa riayet edecek şekilde çalışmasını umuyorum.

Sayın Başkanım, sizin için de bir küçük değerlendirme yapmama lütfen izin veriniz.

Sizi ben Samsun Valisiyken makamınızda ziyaret etmiştim. Burada görev alan birçok valimizi de ben valilik zamanında makamlarında ziyaret etmiştim. Galiba, Sırrı Süreyya Önder bir şey söyledi, biriktirdiğimizi birkaç günde harcamamız lazım. Siz kamu yöneticisi olarak bir şeyler biriktirmiş bir insansınız. "Anayasa'ya aykırılık görmüyorum, bunu böyle değerlendiriyorum. Yetki devrinde bir aykırılık görmüyorum, bunu böyle değerlendiriyorum." diye başladığınız Komisyon çalışmaları umarım sizin hakkınızdaki olumlu düşüncelerimizin sarsılmasıyla sonuçlanmaz.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

Sayın Türkoğlu konuşacaktı, zatra liniz mi konuşacaksınız efendim?

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Ben konuşacağım.

BAŞKAN - Buyurunuz efendim.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkese iyi akşamlar demek suretiyle konuşmama başlamak istiyorum.

Umut ederim ki bu tasarıdan memleketimiz, milletimiz için hayırlı sonuçlar doğsun ama ne yazık ki bazı tespit ve değerlendirmelerin ışığında çok da hayırlı sonuçların doğabileceğine ilişkin yeteri kadar umutlu olmadığımı da ifade etmek istiyorum.

Aynı şekilde, yine konuşmama başlamadan önce, bazı sözcüler tarafından ifade edildi, ben de Diyarbakır Emniyet Müdürünün bir an önce bu görevden uzaklaştırılarak kamu vicdanının tatmin edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Görev yeri olarak da ağlamaktan sorumlu başbakan yardımcısının yanında bir görev verilirse ağlama terapileri de düzenlerler birlikte diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, demin de ifade edildi, belki tekrar olacak ama zıttalınız konuşmanıza başlarken, daha doğrusu, Anayasa'ya aykırılık iddialarını gündeme getirdiğimiz sırada bunun Anayasa'ya aykırı olmadığı şeklinde bir kanaatinizi ifade ettiniz. Ben şimdi müsaadenizle Anayasa'ya aykırılık iddialarını, hangi maddelere aykırılık teşkil ettiğine ilişkin bir değerlendirmede bulunmak istiyorum: Kanun tasarısı Anayasa'nın 3, 10, 123, 127, 169 ve 170'inci maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Aykırılık gerekçelerini de yine burada önümde hazırlamış olduğum nottan Değerli Komisyona arz etmek istiyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı gelen tasarımı esas komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale etmiştir oysaki tasarının mutlaka ve öncelikle Anayasa Komisyonuna gönderilmesi gerekirdi. Anayasa'nın değişmezlik yasağı kapsamında olan 3'üncü maddedeki "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür." hükmü ve idari teşkilatlanmaya ilişkin 123, 126 ve 127'nci maddeler karşısında Türkiye Cumhuriyeti devletinin üniter yapısı bakımından Anayasa'ya uygunluğunun mutlaka ve öncelikle Anayasa Komisyonunda ele alınması ve değerlendirilmesi gerekirdi. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesine göre, Anayasa'ya aykırılığın esas komisyon tarafından incelenip karara bağlanması mümkündür fakat bu yöndeki bir itirazın uzman komisyon olan Anayasa Komisyonunda ele alınması yasa yapımı sürecini doğru işletmek adına bir zorunluluktur. Tasarının, Anayasa Komisyonuna en azından tali komisyon olarak sevki gerekirdi.

Tasarı, bir bütün olarak ele alındığında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını vatandaşlık hukuku bakımından farklı statülere sokmaktadır. Şöyle ki: Büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayanlar ayrı bir idari teşkilatlanmaya tabi statüde, büyükşehir belediyesi dışında kalan illerde yaşayanlar ise ayrı bir idari teşkilatlanmaya tabi statüde yer alacaktır. Farklı statülerde yaşayacak vatandaşlar, büyükşehir belediyesi olan illerdeki vatandaşlar sadece Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na tabi, olmayan illerde yaşayanlar ise il özel idaresi, belediye ve köy kanunlarına tabi olarak yaşayacaklardır. Bu, öncelikle kanun önünde eşitlik ilkesine kesin olarak aykırılık teşkil eder.

Büyükşehir belediyelerinin belediye sınırlarının il mülki sınırı olarak belirlenmesi ve bu illerde il özel idarelerinin ve köylerin kamu tüzel kişiliğinin kaldırılması:

A) "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir." Madde 123'e bir.

B) "Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilikleridir." Madde 127, hükümlerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Şöyle ki: İl özel idaresi, belediye ve köy kamu tüzel kişilikleri Anayasa'yla öngörülmüştür, yasa ile kaldırılamaz oysaki yasa il özel idarelerinin kamu tüzel kişiliğini kaldırmaktadır ve bu yönüyle Anayasa'nın amir hükmüne aykırıdır. Yasa, köy kamu tüzel kişiliklerini ise kamu tüzel kişiliği olmayan mahallelere dönüştürmektedir. Bir köy kamu tüzel kişiliğinin varlığına kanunla son verilebilir ama kamu tüzel kişiliğini ortadan kaldıracak bir statü dönüşümüne tabi tutulamaz.

Yasa, merkezi idare-mahallî idare ilişkisini ve bu bağlamda idarenin bütünlüğü ilkesini ihlal etmektedir. Şöyle ki: İdarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Anayasa'ya göre, merkezi idare illere ve diğer kademeli bölümlere ayrılmakta iken mahallî idareler il, belediye ve köylere ayrılmaktadır. Yine Anayasa'ya göre bu iki yönetim esasları arasında bütünlüğü sağlayacak araç idari vesayettir. Tasarıda yer alan düzenleme ile sözü edilen iller açısından idari bütünlüğü sağlayacak vesayetin ortadan kaldırıldığı görülmektedir.

Orman köyleri ve orman köylüsünün anayasal güvence altında iken büyükşehir belediyesi olan illerde hem bu köy varlıklarına son verilmekte hem de ormanlarla ilgili imar uygulamalarının sadece büyükşehir belediyeleri tarafından yapılmasına olanak tanınmaktadır. Bu yönüyle de merkezî idarenin, ormanları, orman köylülerini ve orman köylüsünü koruma işlevi ortadan kaldırılmaktadır.

Tasarının geçici 1'inci madde gerekçesinde yer alan hususlardan sadece kamu tüzel kişiliği son erdirilmiş olan belediye, il özel idare ve köylerin personel ve mal varlıklarının tasfiyesine ilişkin hususlar geçici madde 1'de düzenlenmişken, izin, yetkilerin sınırlandırılması gibi hayati önemi haiz hususlar düzenlenmemiştir oysaki bu ilk mahallî idareler seçimlerinden itibaren uygulanacaktır.

Köy Kanunu'yla ilgili en önemli hususlar olan mera, yaylak ve otlak gibi ortak alanların akıbetleri büyük bir belirsizliğe sürüklenmektedir. Bu ortak alanlarda büyükşehir belediyelerine imar uygulamaları yapma yetkisi verilmektedir. Bu da vatandaşların kanun önünde eşitlik ilkesine ve hukuk güvenliği ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Sayın Başkan, sanırım bu kadar açıklama getirilen tasarının Anayasa'ya aykırılığı hususunda değerli Komisyon üyelerine yeterli fikri vermiştir.

Ben ayrıca, Avrupa Konseyi Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi tarafından kabul edilen ve üye ülkelerin bir kısmı tarafından aynen, bir kısım tarafından da bazı çekinceler konulmak suretiyle kabul edilen Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na da yapılan düzenlemenin aykırı olduğunu düşünüyorum. Şart'ın Türkiye tarafından kabul edilen 4'üncü maddesine göre: "Kamu sorumlulukları genellikle ve tercihen vatandaşa en yakın olan makamlar tarafından kullanılacaktır." denilmektedir. Belde belediyelerinin toptancı bir anlayışla ve hiçbir kritere bağlanmaksızın ortadan kaldırılması yerel yönetim anlamında hizmetin yerinden verilmesi olarak tanımlanan ve tüm dünyanın kabul ettiği subsidiarite ilkesine aykırıdır. Anayasa'mızın 90'ıncı maddesine göre usulüne uygun olarak yürürlüğe konulmuş bulunan uluslararası anlaşmalar kanun hükmünde kabul edilmektedir. Temel hak ve özgürlüklere ilişkin olarak kanunlarla yapılan düzenlemelerle bu anlaşmalar arasında bir farklılık, bir çelişki söz konusu olduğunda anlaşmaların geçerli olacağı Anayasa'mızın 90'ıncı maddesinde kayıtlı altına alınmıştır. Yani bu şart karşısında da belde belediyelerinin toptancı bir anlayışla ortadan kaldırılması kesinlikle Anayasa'ya aykırılık teşkil etmektedir. Yine bazı konuşmacılar tarafından ifade edildi, belde belediyeleri halkın en yakın birim olarak demokrasiye katılımının gerçekleştiği, yönetim sürecine katıldığı organlardır. Bunları kaldırarak yerleşmeyi sağladığınızı ne şekilde iddia edebilirsiniz? Bu, işin bir başka boyutu ama 2008 yılında yine AKP Hükümeti tarafından bazı belde belediyelerinin kapatılmasına ilişkin olarak yapılmış olan düzenlemenin Anayasa Mahkemesinden döndüğünü dikkate aldığımız zaman, gerekçelerinde, Anayasa Mahkemesinin almış olduğu kararda turizm alanı ve merkezlerinde yer alan belediyelerin ve tarihî alanlarda yer alan belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasının Anayasa'ya aykırılığı kesin olarak ortaya konulmuş iken bu gruba giren belediyelerin tekrar kapatılması, Anayasa ve Anayasa Mahkemesi kararına açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Daha pek çok husustan bahsedilebilir. Tasarının bütününe ilişkin olarak yapacağımız değerlendirmeler ayrı kalmak kaydıyla, prensip olarak Büyükşehir Yasası'na esasında karşı olmadığımızı ancak büyükşehir mülki sınırının il sınırı hâline getirilmesinin Türkiye'nin yönetim yapısını değiştirecek ve Türkiye'nin üniter, millî yapısına, millî devlet yapısına aykırılık teşkil edecek çok vahim sonuçlarının olabileceği endişesini de burada sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bu kanun -demin de ifade edildi- apar topar gözlerden kaçırılarak, sivil toplumun, ilgili kurum ve kuruluşların tartışmasından kaçırılarak bir gizlilik içerisinde hazırlanıp Komisyona sevk edildi ve Komisyon üyeleri de sevk edildikten sonra ancak görebildiler. Tüzük gereği kırk sekiz saat sonra da burada tartışılmaya başlandı. Yani kanun tekniği bakımından da üzerinde müzakere edilebilecek bir metin olmaktan uzak böyle bir düzenlemeyi, öncelikle alt komisyona gönderip üzerinde müzakere edilebilecek kanun tekniğine uygun bir hâle getirmeyi -az önce değerli konuşmacılar ifade ettiler- ben de çok önemsiyorum. Böylece belki daha sağlıklı bir tartışma ortamı ve fikirlerimizi, katkılarımızı daha sağlıklı bir şekilde verme imkânı bulabiliriz. Fakat öyle anlıyorum ki alt komisyonu oluşturmayacak bir anlayış içerisindeyiz.

Sayın Başkan, Anayasa'nın 126'ncı maddesiyle tanınan yetki genişliği ilkesi, büyükşehir belediyesinin il sınırı yapılmak suretiyle, il ölçeğinde vali tarafından merkezî idarenin vesayet makamı olarak kullandığı yetkiler fiilen ortadan kaldırılmaktadır. Bu da yine sizin de çok iyi takdir edeceğiniz gibi üniter devleti zayıflatan bir sonuç doğurmaktadır. Bu tasarıya ilişkin başka bir endişemi de Komisyon üyeleriyle paylaşmak istiyorum. Tasarının -az önce ifade ettim- millî, üniter yapıya zarar verecek bir boyuta ulaşmamasını diliyorum ancak bazı olaylar, bundan önce yaşadığımız bazı süreçler bizi bu endişemizde haklı kılacak gibi gözüküyor. Hatırlayınız, PKK'yla Oslo'da yapılan görüşmelerin bir maddesi de yerel yönetimlerin güçlendirilmesine ilişkindi. Orada Sayın Başbakanın temsilcisi sıfatıyla konuşan bir görevli, öncelikle bazı yetkilerin valiliklere, sonrasında da belediyelere aktarılacağı hususuna vurgu yapmıştı. Şimdi, özel idareleri kaldırılıyorsunuz, yerine getirdiğiniz "İzleme, Değerlendirme Koordinasyon Merkezi" yarın bir gün kanunla kaldırabileceğiniz bir düzenleme. Özel idareleri kaldırdığınız gibi onu da kaldırabilirsiniz. Buradan şunu mu anlayacağız: Yani valiye şimdi doğabilecek tepkileri gidermek amacıyla göstermelik olarak verilmiş olan bu yetkilerin, gelebilecek tepkileri ortadan kaldırmaya yönelik olarak yapılan bu düzenlemenin, yarın bir gün kaldırılarak bu yetkilerin de yerel yönetimlere devrini sağlayacak mısınız? Bu

endişemde haklı çıktığım takdirde, tam da Oslo'da verilmiş olan sözlerin yerine getirilmesi anlamını taşımayacak mı? Bu münasebetle, bu, üzerinde çokça tartışılması, konuşulması gereken bir hususken ne yazık ki yeteri kadar tartışma ve değerlendirme fırsatı olmadan, apar topar Komisyonun gündemine gelmiş bulunmaktadır.

Aslında söylenecek çok şey var ama bir hususu daha ifade ederek sözlerimi tamamlayacağım. Büyükşehir yapılanmasının da bu kapsamda ne getirip ne götürdüğünü, ne kadar verimli olduğunu da tartışmak gerekmektedir. "Pergel yasası" dediğimiz yasayla, 50 kilometre esas alınmak kaydıyla Ankara Belediyesinin 50 kilometre sınırdaki bazı beldelere yeteri kadar hizmet götürmediği aşikârdır. Komisyon üyeleri bunu yerinde tespit edebilirler. Temelli Belediyesi kaldırıldı, Temelli'de çöp ciddi bir sorun hâline geldi, Temelli göç vermeye başladı. Yani sizin iddia ettiğiniz yerleşme olgusuyla taban tabana zıt bir gelişme yaşanıyor. Şehirler cazibe merkezi hâline gelecek, köyler boşalacak, zaten bu kanunla zar zor ayakta duran tarımcı, çiftçi, hayvancılık yapan insanlarımız çok daha ciddi zorluklarla karşı karşıya kalacaklar.

Bir başka husus daha var ki, Bakanlığın gerekçelerde de ifade ettiği bir husus: "Efendim, yerel yönetimlere daha fazla kaynak aktarıyoruz." Kâğıt üzerinde bu doğru olabilir ama ben sizle bir rakamı paylaşacağım. Bakınız, büyükşehir belediyelerinin yatırım harcamalarında göreceli olarak çok ciddi bir azalış söz konusu. 2008 yılında yatırım harcamaları toplam harcamaların yüzde 35,5'ini oluştururken, bu oran 2010 yılında çok önemli bir azalma ile azalma oranı yüzde 20'yi aşmaktadır. Ayrıca, 2008-2010 dönemi dikkate alınarak ifade ediyorum; 2008 yılında toplam borç stoku 30,9 milyar iken, 2009'da 34,9 milyara, 2010 yılında ciddi bir artışla 43 milyarı aşmış -2011 rakamları yok elimizde şu anda- bu inanılmaz bir borç yüküdür. Bir yandan belediyelerin borç yükü artarken, bir yandan yatırıma ayrılan paylar ciddi olarak düşüş göstermektedir; bu esasında büyükşehir yapısının ne kadar verimli olduğunu göstermesi bakımından çok manidardır bu rakamlar. Bizim bunu da tartışmamız gerekmektedir. Şimdi, Ankara Büyükşehir Belediyesi merkezî idareye en fazla borcu olan belediyelerden bir tanesidir ve bu borç yüküne rağmen, bu borç stokuna rağmen Ankara Büyükşehir Belediyesi metro inşaatını gerçekleştirememiş, merkezî idareye devretmek durumunda kalmıştır. İstanbul, 94 yılından beri AKP yönetimindedir. İstanbul trafik sorununu çözememiştir, altyapı sorunlarını çözememiştir. Dolayısıyla bu yapının bu yönüyle de mutlak suretle bir tartışılması, değerlendirilmesi gerekmektedir. Büyükşehir yapısı gerçekten rantabl mıdır, verimli midir? Bu bir şeydir. Sadece nüfus kriterinin getirilmiş olması da üzerinde değerlendirilmesi, tartışılması gereken bir husustur. Sayın Bakan Ordu'da, kendi ilinde, zannediyorum çok az bir nüfusla, İstanbul'dan çokça taşıma yapmış olmalarına rağmen bize gelen duyumlara göre bu rakamı tutturamadılar. Afyon da keza aynı şekilde diye, öyle duyularım var, doğru değilse düzeltirsiniz Sayın Bakan. Yani, tek kriter 750 bin mi? Bilimsel verilere dayandırarak, ölçek bazlı daha farklı değerlendirmeler yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Ben, tasarının ilerleyen bölümlerinde, diğer maddelere ilişkin farklı tespitlerimizi, önerilerimizi de daha sonra belirtmek kaydıyla şimdilik sözlerimi burada tamamlayıp, size, bütün heyete saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, biz de teşekkür ederiz.

Efendim, şimdi, tabii, Komisyon üyeleriyle görüşürken farklı siyasi parti temsilcilerine de yönelim.

Sayın Önder, buyurun efendim. Dönüşte de Sayın Türkoğlu ve Sayın Valimizle devam edelim, Sayın Serindağ Valimizle.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir daha Plan ve Bütçeye gelirsiniz, orada size konuşma veriniz.

BAŞKAN – Bakın, Komisyon üyesi arkadaşlar, siz cevap verin lütfen.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hep misafirlere saygı gösterdik.

BAŞKAN – Komisyon üyelerine soracağım Sayın Aslanoğlu...

NAMİK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkan, biz Komisyonda zaten buradayız. Misafir arkadaşlarımız görüşlerini ifade etsinler, biz buradayız zaten.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Evet, size sıra geldiğinde o centilmenliği yaparsınız. Hiç kimseye sıramı verme niyeti yok.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Siz centilmen değil misiniz?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Mevlüt Ağabey, senin emrin olur ya, ne demek!

BAŞKAN – Mevlüt Bey, herkes seni seviyor, tamam ya. Tek istisna olursa sana yaparım.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Hükûmet temsilcileri, Sayın Bakan; öncelikle bir vesveseyi gidererek başlamak istiyorum. Bunun Oslo protokolüyle uzak yakın hiçbir alakası yok, kovun o vesveseyi kafanızdan.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Sen niye savunuyorsun ki? Sayın Bakan cevap versin, sizler değil. Siz taraf olduğunuzu mu söylüyorsunuz?

OKTAY VURAL (İzmir) – Ama tarafı var, onu söylüyor.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Ortak mısınız onunla?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Burada bir savunma yok, burada bir ironi var.

SİNAN OĞAN (İğdır) – “Oslo” lafı geçince AKP’yle BDP savunmaya geçiyor. Ortak savunma yapıyorsunuz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Öyle yapıyorum, inşallah siz de biraz muhalefet edersiniz, yoksa başka türlü sizin muhalefet edeceğiniz yok. Her türlü destek veriyorsunuz.

Oslo protokolüyle gerçekten alakası yok.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Biz yeterince muhalefet ediyoruz.

OKTAY VURAL (İzmir) – Kapalı kapılar ardında müzakere ediyorsunuz, anlaşıyorsunuz, burada ortalıkta kavga ediyormuş gibi gösteriyorsunuz. Allah’ını seversen...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Eyvallah.

OKTAY VURAL (İzmir) – İş pişiriyorsunuz orada, mutabakata varıyorsunuz, burada kavga... Kimi kandıracaksınız yani.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – demiş ya: “Anamın düşündüğü düşman başına, yârimin düşündüğü dostlar başına.” diye. Biraz böyle bir... Hani ana der: “Oğlumun başına bir iş mi geldi?”; o, “düşman başına” diyor, yâr da der ki: “Neredeydin, hangi şeydeydin?” falan. Biraz vesvese gerçekten, işin latifesi bir yana. Niye vesvese? Çünkü bir özerklik anlamına gelecek, merkezin gücünü azaltacak, yerelin yetkisini, etkisini artıracak hiçbir düzenleme içermiyor da ondan.

SADİR DURMAZ (Yozgat) - Buradan nasıl geri döneceksin Sayın Önder? Zaten olmaz ki burada. Nasıl getirecek buraya? Buraya açıkça böyle yazabilir mi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Kapalı da yazamazlar. İşte yok yani, bunun geriye döndürülebilir bir hâli de yok.

SADİR DURMAZ (Yozgat) - “Biz görüşmedik.” demediler mi?

OKTAY VURAL (İzmir) – Hazmede hazmede, hazmettire hazmettire...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Fitne giderek başarılı oluyor. Biraz daha devam edeyim ben.

Efendim, kanunun gerekçesinde küreselleşme gerekçesiyle yönetim paradigmasının değişikliği vurgulanmakta. “Etkinlik”, “verimlilik”, “kaynak israfı”, “ölçek ekonomisi” gibi kavramlara atıfta bulunularak “koordinasyon gerekliliği” adı altında yeni bir kanun olarak şekillenmektedir. Gerek imar planları gerekse kaynak kullanımı konusunda ortaklaşma gerekliliğinden bahsedilmiştir. Başbakan bunu “Ulusal Planlama Projesi” olarak zamanında adlandırmıştır, “Artık, köyler, beldele gibi yerler kalmayacak.” sözleriyle de kanunu tanıtmıştır. Ulusal ölçekte ifade edilen planlama yaklaşımı mevcut yasa merkezî bir yönelim olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni yasa sınırı değişen iller sadece sınırı değişmiş olarak karşımıza çıkmaktadır, reform beklentilerinin hayalden ibaret olduğu yeni yasa tasarısıyla ayan beyan ortadadır.

Gündemde bulunan bu tasarı, üstelik bir kısım maddeleri itibarıyla da iktidar için bir toplum mühendisliği örneğidir. Düşünün ki yerelde “demokrasi” kelimesini telaffuz etmek için dahi “kontrol” denilen bir sistem uygulanmaktadır. Başbakan ölümsüz kalacakmış gibi devlet kurumlarının tamamını kontrol etme arzusundadır. On yılı aşkındır iktidarda bulunan AK PARTİ, Atatürk’ün ve tek parti dönemleri başbakanlarının bile başaramadığı kadar muktedir bir durumdadır. Bunun bir örneği Kentsel Dönüşüm Yasası ile geldi, bunun bir örneği Mera Kanunu’yla geldi. Buradaki tüm çırpınlarımızda diğer muhalefet partilerinin üyeleri kayıtsız kaldılar. Biz bunun bir merkezîleşme olduğunu diğer muhalefet partilerine söyledik -daha doğrusu ben söyledim- AK PARTİ’ye de bugün tekraren söylüyorum: Bu kadar siyer okutacağınıza biraz kendiniz okuyun. Gücü de infak etmek gerekir. Yani siz bu kadar gücü de merkezde biriktirin, biriktirin, bunun da vebali var. Bunun en vahim başlangıcı Kentsel Dönüşüm Yasası’yla yapıldı. 28 kanun ilga edildi buna muhalif olabilecek. Ayrıca da yasa tekniğinde görülmemiş bir cambazlık yaptılar; başka da herhangi bir muhalif kanun varsa geçersizdir gibi. O zaman niye tükettin, 28 kanunu yazdın? Biraz daha çalışsaydın, diğer kanunları da tarasaydın. Bu kadar telaşla, son dakika -bakın, son dakika- Genel Kurulda Boğaz’ın öngörünüm bölgesinin gerisinde kalan yerleri de buna dâhil ettiler. O gün Meclis kürsüsünde bu son dakika önergesine dair bir şey söylemişim. Bu “geri görünüm” olarak adlandırılan yerde kim inşaat yapacak, bunu takip edeceğiz demişim, takip ediyoruz. Zannettiğiniz gibi sadece Kürt meselesine de odaklı değiliz. Kim takip edecek, kim oradan inşaat ruhsatı alacaksa bakacağız hele bir, son dakika niye afet gibi bir konuda Türkiye’nin en sağlam bölgesi olan, jeofizik açıdan en

sağlam bölgesi olan bir şey Genel Kurulda niye alelacele getirildi. Buralar teknik olarak Üçüncü Köprü'nün ve etrafının bulunduğu yerlerdi.

Şimdi, cambaz misali "kuşa bak, kuşa" şeklinde işler yürüyor. Bütün bunlar gücü merkezileştirme, gücü merkezde toplamanın operasyonu; oysaki büyükşehir reformu ya da belediyelerle yerel ölçekte yapılacak reformlarda demokrasiyi artırmanın tek yolu yerelin etki ve yetkisini artırmaktır. Bu kadar basit. Hiç uzun uzun kelimeler söylemeye gerek yok.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Nasıl yok ya!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Burada yok. Şimdi niye olmadığını göreceğiz. Zaten...

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Kayıkçı kavgası.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ya şimdi ilzam ederseniz de bu şekilde etmeyin, gerçekten bir işe yaramıyor. Yani vallahi ve billahi, bunun iktidarla... Keşke olsa dediğim gibi, ama yok böyle bir şey, içinde demokratikleşmenin "d"si yok. Buradan bir yere gidilmez yani. Ben sizden çok muhalefet edeceğim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Kanun öyle.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – O zaman sen muhalefetini yap, bırak.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ne oldu? Bütün teziniz, bütün muhalefetiniz çökmüş olacak.

OKTAY VURAL (İzmir) – Siz "Yetmez ama evet" çisiniz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Biz boykotçuyuz Sayın Vural.

OKTAY VURAL (İzmir) – "Yetmez ama evet."

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Vural, aç-önünde bilgisayar kullanmayı iyi biliyorsunuz. "Sırrı Süreyya Önder, referandum" de bakayım ne çıkacak sana. Aç, şimdi bak.

OKTAY VURAL (İzmir) – Onu bunu bilmem, "Yetmez ama evet" çisiniz. Adım adım...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Onu bunu bilmem olmaz.

OKTAY VURAL (İzmir) – "Yetmez ama evet" çisiniz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yarı yarıya oy vermek...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hangi yarısına baktığına bağlı. Bizi iş birliğiyle itham edecek son siyasal parti sizsiniz. Kol kola girdiniz kolbastı oynuyorsunuz yani. Bize mi kaldı şimdi, bize mi söyleyeceksiniz?

OKTAY VURAL (İzmir) – Beraber, birlikte yürüyorsunuz, aynı dağın yerlisiniz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ne dağın yerlisi? Başbakan bana "Zerdüş" diyor, size teşekkür ediyor her konuşmasında. Öyle değil mi? Üstelik isim zikrederek diyor: "Milliyetçi Hareket Partisine ve onun Sayın Genel Başkanına bu tavırlarından dolayı teşekkür edin." diyor. Bana da ağzını açtığında, bana ve siyasal partime demedik laf bırakmıyor. Bu nasıl...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Normal değil mi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Söyleyin, biz de vesvese etmeyelim o zaman.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Biz ülkenin güvenliğiyle alakalı politikalara destek veriyoruz, teşekkür ediyor.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – O, sizin...

OKTAY VURAL (İzmir) – Üstelik de siyasal görüşmeleri İmralı'yla yapıyor, sizi taktığı yok ki zaten.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sayın Vural, bu "takmak makmak" gibi şeyler gerçekten hoş değil yani aynı dile ben tevessül edersem burada yüz yüze bakamayız. Ne demek "takmak", "taktığı yok"?

OKTAY VURAL (İzmir) – "Dikkate almıyor." diyelim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – "Dikkate almıyor." diyelim.

Esas tehlike şurada: Biz bir gün eğer sizi dikkate almamaya karar verirsek bu ülke işte o zaman çok kötü bir duruma gelir. Siz, bence topyekûn, bütün Meclis bu insanların hâlen demokrasi arzusundan sadakatle ayrılmasına yüksek bir değer vermelisiniz.

OKTAY VURAL (İzmir) – Tehditlere pabuç bırakacak değiliz. Siz kimsiniz, biz kimiz? Siz, biz...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Kimseyi tehdit etmiyorum. Siz biraz önce diyorsunuz, "Sizi takmıyor." "Takmıyor" dediği kimse onu diyorum. Ne demek tehdit?

OKTAY VURAL (İzmir) – Parti olarak diyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – BDP'yi diyorum, ben de BDP olarak söylüyorum; başka bir partinin temsilcisi miyim? BDP olarak söylüyorum. Bizi yok saymaları önemli değil. Biz yok sayarsak bu ülke çok kötü duruma gelir, tehdit değildir bu; bu

bir yakarıdır. Biz hâlen burada demokrasi iradesiyle, barışla canımızı diğimize takıyorsak içimizde riyakârlık edecek bir kişiyi bulamazsınız. Bu grup yüz on dört sene hapis yatmış. 20 küsur üyesini toplayın, yattığı süre yüz on dört sene. Bunlar hapishaneden korkacak insanlar değil, bunlar baskıdan korkacak insanlar değil, bunlar zulümden korkacak insanlar değil. Hepsiyle şerbetliyiz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bunları Başbakan söyle.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Başbakan “Manşetlerle çarpışmış...” diyor, biz zulümle çarpışmışız. Asılmışız, vurulmuşuz, ölmüşüz, öyle bugünlere gelmişiz. Taş yağmurdan, mermi yağmurdan gelmişiz. “Demokrasi” diyorsak gerçekten iki dakika tefekkür edin, yani bunlar niye bu kadar böyle “demokrasi” diyorlar. Riyakâr olacak bizim içimizde bir tane adam yok. “Aha değil demokrasi” der çıkarız işin içinden. İnanmışız için... Bu memleket selamete bununla erecek diye, gerçekten iman ettiğimiz için böyle söylüyoruz. Onun için, birinin bizi takmaması, dikkate almaması hiç önemli değil. Biz bir gün birilerini takmama noktasına getirilirse o zaman bu ülkede çok kötü şeyler olur.

OKTAY VURAL (İzmir) – Tehdit mi edeceğiz yani?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ne tehdidi? Tehdit değil Sayın Vural. Kendime de yakıştırmam, size de yakıştırmam. Ne tehdidi? Siz beni tanıyorsunuz, ben sizi tanıyorum. Niye tehdit edeyim? Ayıp değil mi? Yakışır mı bana, yakışır mı size? Neresini tehdit edeceğim? Cürmüm ne benim, elimizde? Biz siyasetçiyiz, sözden başka bir sanatımız yok. Siz de sözün alanını giderek daralt, daralt, daralt bu hâle getirdiniz. Bir dinleyin, bir anlayın.

Bak, söylediniz, bari madem öyle... Haydi bu yasayı da zaten Başbakanlık göndermiş, fukara İçişleri Bakanlığının da yapacak bir şeyi yok. Siz ne kadar yalapaşap geldiğini şuradan göreceksiniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – BDP de fukara, AK PARTİ de.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – AKP’de fukara var mıymış ya!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sadece büyükşehir belediyesinin ihalelerine bakın. Yerel seçim geldiğinde önünüze indirecekler, size operasyon daha bitmedi. Buraya yazın, göreceğiz. O üç büyükşehir belediyesi sizin Bakanlığınız tarafından tutuklanacak. Bakın, ben müneccim değilim. MHP’ye nasıl operasyon yapıldıysa size de öyle operasyon yapılacak. Bu devlet çarkını Sayın Bakan, siz... Bakanlık yapmak bunları bilmek demek değil. Yaşayacağız, muhtemelen siz de o zaman Bakan olmayacaksınız. Ya Nihat Ergün’le görüşeceğiz bu konuları ya başka biriyle. Olanı söylüyorum, olacağı söylüyorum, müneccim de değilim.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Hangi kahvenin falına bakıyorsunuz?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Üç büyükşehir belediyesine yapılacak operasyonu göreceğiz. Zengin kimdeymiş, fukara kimdeymiş, yetim hakkına kim tenezzül ediyormuş, hepsi çıkacak. Hakikatlerin er geç ortaya çıkmak gibi bir huyu vardır. Yaşayacağız, göreceğiz.

Bakın, dediniz ki Van depremi için... Vebal büyük günahdır. Birbirimizle siyaseten dişe diş, kora kor mücadele ederiz. Vebal almamaya ben şahsım adına özen gösteririm, ateş olur etime yapışır. Ama bakın, siz mesela Van Belediyesine yardım göndermeme gerekçesi olarak bu paraların dağa gittiğini söylediniz, “O yüzden göndermiyoruz belediyeye” dediniz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Yok, gönderiyoruz, gönderdik oraya.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika... Dediniz bunu, ya arşiv unutmaz.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Nerede dedik?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika... Bir dakika...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Hukuk devletindeyiz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Buradaki bir vekil desin ki “Yalan söylüyor.” Sorun müsteşarınıza desin ki “Yalan söylüyor.”

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) - Ben mi söyledim, kim söyledi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Başbakan söyledi.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ne dedi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – “O paraların nereye gönderildiğini biliyorum, dağa gidiyor, dağa.” dedi.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Dağa gittiği doğru ama “Para göndermiyoruz.” demedi.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Şimdi, dur... “O yüzden göndermiyoruz.” dedi. Bir dakika, dur Sayın Bakan.

Şimdi...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Dağa gitmesi için oraya gitmesi lazım paranın.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Sayın Bakan, siz oraya...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bir dakika...

İşte şuna döndü: Ben CHP, MHP ve AK PARTİ ve fazladan bakanla birlikte münakaşa ederek yürüyorum. Bu mudur yöntem? Buna da varım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Arkanda ben varım ya!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Vay Mevlüt Ağabey!

Şimdi, dediniz ki o zaman KCK (keceke) operasyonları başlamış, taş üstünde taş, kelle üstünde baş bırakmamış Bakanlık.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – KCK (kaceka) tamam mı?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Alfabeyi... Benim Türkçem sizden daha iyidir, bakma aksan var ama yani Türkçem sizden daha iyidir.

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Aksan gereği herhâlde KCK'yi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Yok, doğrusu odur, çünkü söylenişi nasılsa...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – İnce sesli harfle...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sen “London” diyor musunuz mesela söylerken? Londra’ya “London” diyor musun sen? Demiyorsun. Onun için...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – “London” yazıyorum ama.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hah, tamam.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – “Esad” a “Esed” demek...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Karadenizinin mantığı gibi. Demiş ki: “ ‘One’ diye yazıyorlar ‘van’ diye okuyorlar, iyi de bunun “bir” olduğunu nereden biliyorlar?” Sen daha bu seviyedesin Sayın Bakan, Allah’ tan ümit kesilmez. (Gülüşmeler)

Şimdi, Volkan Canalıoğlu hariç...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Ondan korktun mu yoksa?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – O has adam ya, adamın hası Volkan Canalıoğlu. Bütün arkadaşlarımız gibi, öyle kimseyi ilzam etmek istemem.

Şimdi, önce böyle buyurdunuz; ister İçişleri Bakanının deyimiyle KCK (kaceka) , ister orijinal söylemiyle KCK (keceke) operasyonları bütün hızıyla devam etmişti, Van Belediye Başkanını -hani görünürde bile olsa bir tık, bir şey lazım ya- içeri atacak bir şey bulamadılar. Bu Başbakan böyle buyurunca seferber olundu, ancak bakın, bu çok ağır bir şey, siz bir belediye için böyle bir laf edeceksiniz, ondan sonra lafınız boşta kalacak; ancak üzerinden iki üç ay geçtikten sonra Van Belediye Başkanını içeri aldılar -savcılık soruşturması gizlidir ama ben söyleyeyim, günahı da neyse başım üstüne- itham edecek bir tek şey yüzüne okunmadı. Siz düşünebiliyor musunuz ki bu belediyelerin birinde BDP 1 liralık böyle bir manipülasyon yapsın ve bunu yapana dünyayı dar etmesinler, evini başına yıkmasınlar; düşünebiliyor musunuz? Şimdi, bunu bulamadılar. Onun için, bu ithamları böyle gelişigüzel kullandığınız zaman hiçbir şeyden korkmuyorsanız, dünya size baki kalacak sanıyorsanız vebalden korkun. Ben daha fazla bir şey bu konuda söylemeyeceğim.

Şimdi, yeniden gelebilir miyiz Sayın Başkan yasaya.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Gelmemiş miydiniz?

BAŞKAN – Toparlayarak yalnız efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Vallahi, toparlama moparlama, Sayın Başkan, söyleyeceksin herkes benim onları dinlediğim saygıyla beni dinleyecekler.

BAŞKAN – Arkadaşlar, herkes her hatibi -tabii sadece size mahsus değil- saygıyla dinleyecek; o doğal kural.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Yeni kurulacak olanlarla sayıları 29 olacak büyükşehirlerde yatırım izleme ve kontrol merkezi oluşturulacakmış. Özel bütçeli bir kurum olarak Maliye Bakanlığı vergi gelirlerinden pay alacak. Diğer 52 ilde ise Bakanlar Kurulu kararıyla kurulabilmesi öngörülmekte. Gerekçe olarak da merkezî yönetimce yürütülen hizmetlerde etkinlik ve verimlilik gibi kavramlar sıralanmaktadır. Vali adına bir vali yardımcısı tarafından yönetilmekte, ilçelerde kurulmuş olması durumunda bu görevi bir kaymakam ifa edecek diye görülüyor. Öngörülen bu koordinasyon görevi, yapısı itibarıyla tamamen merkezî eğilimleri temsil edecektir çünkü seçilmiş yerel yöneticilerden arındırılmış bir yapı olarak planlanmış. Böyle olduğu zaman demokrasinin yedi harfi de ortadan gider yani. Siz, “Merkezî olarak bunu da kontrol edelim.” dediğinizde merkezî olan yapıları ne bekliyorsu bunu da o

bekler. Kaldı ki valilikler mevcut hâliyle zaten kamu kurumlarının tamamının üzerinde her türlü kontrol ve yönlendirme görevini yerine getirmektedirler.

Şimdi, buraya bir parantez açarak bu Emniyet Müdürü meselesinde de bu kadar suizan edilmesine bir iki çift laf etmek istiyorum. Öncelikle Sayın Bakandan rica ediyorum, mümkünse personelinin bu tavrı hakkında sahiplenici bir davranış bekliyorum. Burada çok ayıp bir şekilde, onun Karaköy'e, bilmem nereye görevlendirilmesini isteyen arkadaşlar oldu.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Karaköy'e mi?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Söylediler burada konuşmacılar, tutanaklarda var, "Onu Karaköy'de görevlendirin." dediler.

ALİ ÖZ (Mersin) - Karaköy neresi ya?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Yahu sorar öğrenirsin, tamam mı? Argodaki karşılığı bunun çok çirkindir.

Sayın Bakan0 muhtemelen Başbakan böyle dedikten sonra artık ağzını açıp bir şey söyleyemez. Peki, biz biraz kendi tarihimize dönüp bakalım, ne demiş bu Emniyet Müdürü? "İnsanı yaşatalım." demiş. "Terörist" demiş, devletin bakış açısı nasıl adlandırıyor o da öyle adlandırmış, "Bunlara ağlamayan da insan değildir." demiş. Basit bir insanlık ölçüsü koymuş. Ben bir şey söyleyeyim, bütün namusum ve şerefimle söylüyorum, her türlü politik mülahazadan uzak: Ben haber bültenlerinde bir asker, bir polis, bir din görevlisi, bir öğretmen, her ne olursa olsun, eli silahlı, silahsız birinin anasının feryadını duyduğumda ciğerim paramparça oluyor. Bu bir meziyet değil, bu bir insanlık hâli. Gönül ağlamazsa göz ağlamaz. Hangi gönül... Bırak onu, bir sakat hayvan gördüğümüzde, bir sıkıntıya düşmüş canlı gördüğümüzde hangimizin içi parçalanmaz? Şey meselesi ayrıdır, siyaset, şiddet bunlarla ilgili yürütülecek mücadele, alınacak tutum, bunlarla istediğiniz sınırları ya da istediğiniz sınırsızlıkları dile getirebilirsiniz. Ama dünyanın bütün dinlerinde ölüden ve deliden hüküm kalkar. Artık ondan rikkat ile bahsetmelisiniz. Bunların nasıl defnedileceğine dair, mesela lütfetse Feyzullah Hoca bizi bilgilendirse "Rıfk ile muamele edin." diye hadisi şerif var, rıfk ile. Bunda "Müslümana" demiyor, "teröriste" demiyor, insan, tüm âdemoğullarına "eyyühennas" diye başlıyor, rıfk ile muamele edin, yumuşaklıkla. Bunu tank paletinin arkasına bağlayıp çekersen başta Gayretullah'a dokunur, sen yerde yatanın oraya nasıl gittiğini, ne olduğunu... Dağı siz ne zannediyorsunuz? Bir romantizm, bir konfor yeri mi? Orada şövalyelik mi yapılacak? O insanlar o duruma nasıl geldiler? Normal insanlık hâli, ben nasıl herkese koşulsuz yanıyorsam normal insan hâli de böyle yapmalı, bu bir erdemlilik de değildir, bir boyun borcudur.

Ben, şuna bütün kalbimle inanıyorum, bugün bu kadar intizar eden vekiller de o manzarayı gördükleri zaman içleri yanacaktır. İleride sözümlüğün esiri olmayalım. Bu sözler hep, bir gün helalleşecekse bu insanlar, bunun önüne bir mani teşkil ediyor. Benim partimin içinde de emniyet müdürünün bu tavrını onaylamayanlar var. Bütün insanlık bazen önümüze şanslar gelir, yol ayrımları gelir. Boş ver bu yasanın devamıyla konuşmayalım, belki bir iki ruha tesir eder. Bu yol ayrımlarında sizin bu insanlığı yüceltmeniz, yükseltmeniz sizin savunduğunuz dünya görüşünüzü ya da bu meseleye dair programlarınızı inkâr etmenizi ya da yadsımanızı gerektirmez. Siz yine bu vatanın bölünmezliği, bütünlüğü, her neyse, hangi noktada duruyorsanız, o noktada durmaya devam edebilirsiniz. Bu ona mani bir hâl değildir. Yani bunun yerine hiçbir şey yapamıyorsanız dua etmeyi deneyebilirsiniz. Bu bile bundan yani çok daha hayırlı bir yaklaşımdır. Kesinlikle bundan daha hayırlı bir yaklaşımdır ve müspet dua da çok seri bir şekilde kabul olur, derler. Yani siz birine beddua ederseniz, istihkakı dolmuşsa geri döner, size çarpar...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ağlamadık diye de insan yerine koymamak da doğru bir şey değil. İnsanlık ölçüsünü o koyamaz yani.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Eyvallah, orada söylenen, sayın vekillerim, bir empati gösterme durumu, niye? Bu adı geçen emniyet müdürü o bölgenin en karanlık zamanlarında görev yapmış ve ilk defa yüzleşme... Sayın Bakanın onu taltif etmesini diliyorum. Sayın Bakanın o yaklaşımdan çok ibretler çıkarmasını diliyorum. Çünkü şöyle, yüzleşme, başka bir şeye daha geleceğim, bunu herkesin yapması gerekiyor. Bunu PKK'linin de yapması gerekiyor. Ben yalnız devlete bu sözü söylemiyorum. Herkesin yüzleşme dediğimiz şey, sevgili arkadaşlar, yüzleşme dediğimiz şey kendinizi de içine katmadıkça kıymetiharbiyesi olan bir şey değildir. Bizim bu sıkıntıya düşen olan bir tek bizim ülkemiz değil. Dünyanın bir sürü yerinde bu sıkıntıyla boğuşan ülkeler var, buldukları yollar var.

Kıyamete kadar savaşmayacağız ya. Bir gün sarılacak bu insanlar birbirine. Bir gün az yiyen çok yiyene, az vuran çok vurana helal etsin diyecekler. Bunun başka yolu yok. Bize düşen barıştan yana insanlıktan yana sabırla, sebatla, inatla bunları savunmak. Biz de raydan çıkarsak bizi bu konuda uyarmanız. Öbür türlü değil, nereye kadar ilzam edecekseniz, nereye kadar aşığılayacaksınız? Bunun yolu bu değil, bunun yolu üstelik ikili.

Bir: Bunlara gerek kalmayacak. Her insanın doğuştan sahip olduğu hakları bu mesele ile getirip ilişkilendirmemek, bağlantılandırmamak, bütün bunları yaptıktan sonra da kim şiddeti bir yöntem olarak benimsiyorsa, sonsuza kadar hep birlikte lanetlemek, mahkûm etmek. Böyle davranırsak, ben propaganda ya da retorik yapmıyorum. Allah biliyor ki, kalbimin en derininden ne geliyorsa onu söylüyorum, iyi kötü sayarsanız biz sanatçıyım. İyi kötü sayarsanız bir siyasetçiyim, 16 yaşında hapishaneyle tanıştım. 16 yaşından beri bu ülkenin derdini dert ediyorum. Daha bir ayda, aybaşını gördüğümü bilmem ben, bir gün de devletle bir iş yaptığım vaki değildir. Böyle bir kardeşinizim.

Şimdi, oturup düşüneceğiz ya. Yani ne mani? Kucaklaşmamıza ne mani? Niye bunu istigna edelim, niye bunu bu kadar zelim bir duruma düşürelim? Hepimizin –tekraren söylüyorum- bir yönüyle çok kıymetli sayın emniyet müdürünün söylediği, kendisini de içine kattığı için. “Mecburduk, mahkûmuyduk” diyor. Bu çok kıymetli, bu tavrı biz özendirirsek yarın ben de bundaki sorumluluğumu itiraf ederim, yarın başkaları da itiraf eder, artık kendim üzerinden örnek vereyim. Belki Allah bir aydınlık nasip eder, yürürüz gideriz. Bu kadar can kaybı, bu kadar emek kaybı, enerji kaybı belki bir son bulur.

Vaktimi bunda kullandığım için, yasa üzerinde değişiklik önergelerim var, o önergeleri, dokuz tane var, onu takdim edeceğim. Sadece, izin verirseniz, Sayın Başkan, yarım paragraf bitiriş bölümünü...

BAŞKAN – Maddeler görüşülürken önergeleri alacağız malumunuz, tümü üzerinde görüşülürken önerge olmuyor.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – O zaman, sadece tümü üzerinde kısacık bir paragraf okuyup bu hakkı orada kullanarak şey edeyim.

BAŞKAN – Evet.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hepimizin evladı var ve hiç birimiz bir değerimizden daha hamiyetsiz değiliz yani. Bütün arkadaşlarımı tenzih ederim. Herkesi bir nebze böyle düşünmeye davet ediyorum. Ben aksini yaparsam en şedit bir şekilde beni uyarmanızı diliyorum.

Yerelde merkezi vesayeti güçlendirici hiçbir adım reform olarak tanımlanamaz. Bu yasa, yerelin sadece coğrafi sınırlarını büyötmektedir. Yönetimde seçilmişlerin etkinliğini artırmayan bu tasarı, tam tersine vesayet sisteminin sınırlarını genişletmektedir. Ne belediyelerin yetkisini genişleten, ne de mali özerklik açısından herhangi bir değişiklik ön gören bu tasarı, sadece valilerin vesayetini arttıran ve ekolojik yıkımı hızlandıran bir adım olacaktır. Gene, dayanamadım bıraktım bunu okumayı, iki şey söyleyerek bitireceğim. Resûlullah Aleyhisselatü Vesselam, bakın, Hazreti Hamza'yı Uhut Savaşı'nda öldüren Vahşi diye bir insandır, Ebu Süfyan'ın hanımı Hind'in teşvikiyle. Bu insan bir gün gelmiş, Müslüman olmuştur. Resûlullah'ın söylediği, Hazreti Hamza'nın onun için ne ifade ettiğini benim burada anlatmama gerek yok, bir tek bana fazla gözükme demiştir, o da bir buğuz ile bir kin ile değil, “Hamza'yı hatırlıyorum” diye, birincisi bu.

İkincisi, Şeyh Şamil, İmam Şamil, namı değer. Otuz sene, otuz seneyi aşkın, Rus çarıyla, Rusya'yla savaşmış, iki tane Çar eskitmiştir, babasını ve oğlunu. Bir rivayet, 200 bin Rus askeri öldürülmüştür. Yine rivayet, 20 bine yakınını İmam Şamil kendi eliyle öldürmüştür. Gün gelmiş, esir düşmüştür. Rus Çarı onu kışlık sarayında ağırlamış, o güzergâhta gidecek olanların onu ziyaret etmesini şart koşmuş vakti geldiğinde hac için, hac ziyareti için izin istediğinde “Oğlun burada kalsın sen gidebilirsin” demiştir. İmam Şamil sorar Nikolai ya da Alexander, biri babası, biri oğluydu. Sorar “Rehin mi kalacak oğlum?” “Hayır” demiştir. “Muhafız ordularımın komutanı.” Bu bir devlet güvenidir. Öbürü de bir insani, İslami, hakka, halka her şeye uygun ibretlerle dolu bir yaklaşımdır.

Bizim bunları yapmamızın önünde hiçbir mani yok ki. Ne mani? Ne istiyorlar? Ne bizim algımız açısından tehdit teşkil ediyor? Ona bariyerlerini oluşturursun, gel kardeşim... Bir insanı anasından doğduğunda konuştuğu dilden ben men edemem. Seçmeli dil de ancak o dilin sahibi olmayanlara verilecek bir şeydir. Kendi dilini insan seçmeli olarak... Diyorlar “Diyarbakır'da niye 4 bin kişi gitti?” Şimdi, Ankara'da Türkçe seçmeli ders olsa sizin çocuklarınızın hangisi müracaat eder? Ölçü müdür bu? Onun için, beni bağışlayın, biraz da duygusal oldu, amacını aşan şeyler olduysa bütün Komisyon üyelerinden özür diliyorum. Yerel yönetim yasası öyle de olsa olur, böyle de olsa olur ama bu kana biz böyle buğuz ile intizar etmeden önce biraz da belki bu kardeşinizin söylediklerini düşünmeyi lütfederseniz teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Önder, teşekkür ediyoruz.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Bir cümle söyleyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Hazreti Vahşi'yi örnek verdiniz. O da çok güzel bir örnektir aslında, haklısınız ama Hazreti Vahşi silahı bırakıp pişman olduktan sonra bu haklardan istifade etmiştir. Zaten, bu büyük devlet de bunun için vardır, bu millet de bunun için vardır.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sevgili Vekil...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Silahınızı bırakın diyoruz dağdakilere. Bıraksınlar, gelsinler...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Sevgili Vekilim, tamamen katılıyorum, bunun yolu da konuşmaktan geçer. Baştan mahkûm etmekle olmaz ki. Bunu konuşacaksın sen. Elinden niye almış? Yani devlet...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Pişman olmadıktan sonra sevgi ve saygı olmaz

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ya teğalüb ve tecebbür sağlıklı bir yaklaşım değildir. Bakın, tarihimizde referansları var.

Hazreti Vahşi daha önce Hazreti Vahşi değil di ama.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Hazret demedim önce, Vahşi dedim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – İşte, vahşiydi, Halifeye mahcup oldu.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ee, tamam, ne oldu, ondan sonra gördüğü işlere bir bakın. Bu dediklerinizin hepsini çok saygıdeğer buluyorum ama bunun da yolu konuşmak arkadaş. Yani merhabanın amacı elimde silah yok demektir. Bu merhabayla başlarsak...

OKTAY VURAL (İzmir) – Gördük, Oslo'dakiler tanksavar pazarlığı yapıyorlar.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Önder, sen de şimdi şhlik mi istiyorsun bizden? Ne istiyorsun? Onu mu istiyorsun?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Arkadaşlar ben de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, buyurun efendim.

ALİ SERİNDAĞ (Gazi antep) - Misafirlere söz vermiyorsunuz. Bana söz veriyorsunuz değil mi.

BAŞKAN – Hayır efendim, Komisyon üyelerine söz veriyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – O zaman, Sayın Başkan, saat kaçta gelelim? Kaç kişi var? Bize söyleyin saat kaçta geleceğimizi.

BAŞKAN – Sayın Serindağ...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, kaç üyeniz konuşacak? Bize saat verin, o saatte gelelim.

BAŞKAN – Efendim, geneli üzerinde söz var, maddeler üzerinde söz var, pazartesi akşamına kadar vakit var.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – O zaman bize git mi diyorsunuz?

BAŞKAN – Hayır, hayır, git demiyorum efendim. İstirham ederim. Olur mu?

Müsaade ederseniz, Komisyonun bir çalışma usulü var, ona itibar edelim.

Buyurun Serindağ.

Siz hakkınızdan vazgeçerseniz...

ALİ SERİNDAĞ (Gazi antep) – Yok, vazgeçmem de misafirlere ısrar ediyorlar.

BAŞKAN – Buyurun o zaman.

Müsaade ederseniz Komisyon üyeleri efendim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz bize söz vermek istemiyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır, estâğfurullah, kesinlikle hayır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Komisyon üyeleri veriyor...

BAŞKAN – Sayın Serindağ vazgeçsin, versin size.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz Türkiye'nin vekilleriyiz, o nedenle...

BAŞKAN – O zaman, büyükşehir olan illerin vekilleri...

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) - Bizlerin de konuşma hakkı var, biz üyelerin hakkını almak istemiyoruz ki.

BAŞKAN – Peki, şimdi Sayın Aslanoğlu'nu hangi vilayetten sayacağız? Malatya'dan mı sayacağız, İstanbul'dan mı?

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) - Sayın Başkan, milletvekili, milletkilidir. Eğer asli komisyon üyesi olmayan milletvekilleri...

BAŞKAN – Hayır, istirham ederim, o manada...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) - Milletvekilli istediği yerde konuşur ama oylamada katılmaz. Yani böyle bir usul yok. Lütfen...

BAŞKAN – Ben teamüllere uygun davranmaya çalışıyorum.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) - İki kelime konuşup bitirelim ya da vazgeçelim konuşmaktan.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) - Niye vazgeçelim ki?

BAŞKAN – Peki, Sayın Aslanoğlu, buyurun efendim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır efendim, vazgeçtim.

BAŞKAN – Hayır, olmaz; bekleyeceğim siz konuşana kadar.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır efendim, siz hangi saat...

BAŞKAN – Hayır, ben istirham ediyorum, şimdi, lütfen...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır, Sayın Valim, beşte konuşacağım, saat beşte. Ben prensibinizi bozan insan olmak istemiyorum.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) - Uçağa gidecek arkadaşlar var.

BAŞKAN – Uçağı olan siz misiniz?

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) - Sabah erken, çok erken saatte uçağımız var efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Sayın Aslanoğlu, senin her halükârda söz hakkın bakidir.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; tabii öncelikli olarak partimden, diğer muhalefet partilerinden yapılan konuşmaların yasa ile ilgili bazı önemli bölümleri, komisyon üyelerimize, kamuoyuna anlatması bakımından çok önemli bir biçimde görüyorum. Ve bazı tekrardan da kaçmak adına özellikle yasa tasarısının, kanun tasarısının, Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla ilgili Anayasa Komisyonuna gitmemesini de bir telaş, bir şaşkınlık, bir panik, bir an evvel bu yasa'yı geçirelim de bir yıllık zaman şartına takılmayalım şeklinde, demokrasiyle, yasama organının faaliyetleriyle bu anlayışı bağdaştıramadığını söylemekle yetinmek istiyorum.

Tabii şu yasanın içerisinde çok fazla değişiklik var. Bunlardan en önemlisi, köylerin tüzel kişiliğiyle ilgili durum. Şunu açık olarak anlıyoruz ki, iktidar özellikle köylerin kazanımlarına, köylerin gayrimenkullerine, mal varlıklarına, bunların hizmet anlamıyla köylere döndüğü tüm köy kazanımlarına göz dikmiş. Kırsal yaşamın kazanımlarını kentsel yaşamın finansmanı şeklinde değerlendiren ve düşünen burada bir anlayış var. Şimdi, sadece köylerin kazanımlarını, gayrimenkullerini değil, aynı zamanda köylülerin, kırsalda yaşayan insanların bir noktada gözüne de göz dikmiş. Bunu çok bariz bir biçimde görüyoruz. Nasıl görüyoruz? Yeni getirilen vergilerle, harçlarla. Her ne kadar bunları beş yıl ertelerseniz de bu bir şekilde gelecek insanların önüne. Ee, o zaman, bu bedeller vatandaşın, kırsalda yaşayan insanların cebinden çıkacak. Siz her ne kadar su paralarını düşürseniz de, dörtte 1'ine indirseniz de bugün kırsal yaşamın olmazsa olmazı hayvancılıkta, tarımda, bağ bahçe sulamada kullanılan suyun şebeke suyu şeklinde değerlendirilmesi ve bu bedelin insanlardan toplanması kırsalda nasıl karşılanacak? Bunlar çok ciddi problemler.

Tabii Türkiye'de özellikle 16 bin küsur tane köyün tüzel kişiliği kaldırılıyor. Şimdi, Sayın Bakan bir açıklamada bulundu dedi ki -keşke öyle olsa, artık köy tanımlaması yok, buralar birer mahalle oldu.- "Köyler de artık kentleştikleri için, artık şehirleştikleri için bunlara zaten ihtiyaç kalmayacak şekilde bir beyanda bulundu. Şimdi, bu biraz şapkadan tavşan çıkarmaya benziyor. Nasıl? Bu akşam yatacağız, sabah kalkacağız, köyümüz şehir olmuş. Ne yapacak köylü? Hayvanlarını ahırdan serbest mi bırakacak? Tarlalarını ekmemeye mi başlayacak? Bu şehirleşme nasıl olacak bir anda, nasıl gerçekleşecek? Benim kendi bölgem Tekirdağ'da bunun mümkünaı yok. İlçelerim var, 70 tane köyü olan ilçe var, bu köylerin hepsi mahalle oldu. Dolayısıyla, bunun gerçekleştirilebilme, uygulamaya dönük şansının olmadığını düşünüyorum. Eğer varsa da vatandaşın, köylülerin bundan çok büyük bir zarar göreceğini düşünüyorum.

Devamında, şu bir gerçek: Şimdi, Türkiye'de 1000 küsur belde belediyesi kapatılacak. Nüfusu iki binin altında olanlar kısmına girmiyorum. Büyükşehir belediye kapsamı içinde olanları değerlendiriyoruz. Şimdi, belde belediyenin kuruluş süreçlerini herkes burada görmüştür, yaşamıştır. Bürokrasinin içinde olanlar belki bunları uygulamada görmüşlerdir ama siyasette ya da sivil toplum

kuruluşlarında görevde olan insanlar da hiç olmazsa bunlara belli bir şekilde vâkıf olmuşlardır. Bakın, bir örnek vereceğim: Anayasa değişikliği, Anayasa değişikliği belli bir sayıya ulaşmazsa ya da belli bir sayının altında kalırsa yasama organında, halk iradesine sunulur, referanduma sunulur. Neden referanduma sunulur? Yasama organının aldığı karardan bile daha etkili olabilecek bir halk iradesidir çünkü, halkın görüşüdür. Hangimiz halkın iradesinden, halkımızın tercihinden daha güçlü, daha yetkin bir söz hakkına sahip olduğumuzu iddia edebiliriz ki. Bu beldelerin çoğu referandumla kurulmuş beldelerdir. Köyden, belde olurken halka sorulmuştur, referandum yapılmıştır “Sen belediye olmak ister misin?” denmiştir. Bu insanlar da iradelerini ortaya koymuşlardır. “Evet, biz belediye olmak istiyoruz.” demişlerdir. Belediye olmanın kanuni kriterleri var. Eğer bu kanuni kriterler değişirse o başka bir konudur ama büyükşehir belediye yaptığımız 13 tane il ve ilin mülki sınırlarını değiştirdiğimiz mevcut 14 tane büyükşehirde, belde vasfını kaybetmemiş, referandumla, halk iradesiyle kurulmuş belediyeleri hangi güçle buradan referandum yapmadan kaldırabiliyoruz? Ne büyük bir iktidar, ne büyük bir güç ki, referandumdan, halkın iradesinden bile kendini daha yetkin görüyor. Bu, ne hukuk mantığıyla ne demokrasiyle ne de halkın iradesine saygıyla bağdaşabilir. Ben, bu şekilde, Türkiye’de, özellikle 27 tane büyükşehir belediye kapsamı içerisinde kalan beldelerde referandum yapılmasını bir zorunluluk olarak görüyorum. Hiç olmazsa halkın iradesine bir saygı bakımından zorunluluk olarak görüyorum.

Onun devamında, tabii yaşanacak bir sürü başka konular var, bir sürü başka başka gelişmeler var. Ama bana söz hakkı verilerek bir incelik yapıldı, ben de aynı inceliği konuşma süresini çok uzatmadan sözlerimi tamamlamakla bitireceğim. Fakat kendi bölgemle ilgili birkaç şeyi paylaşmak zorunluluğum var milletvekili olmanın bir sorumluluğu, bir gereği olarak.

Tekirdağ ili de büyükşehir belediye kapsamında olan yerlerden biri. Şimdi, sürpriz gibi saklandı. Tekirdağ’ın ne kapsamda, nasıl bir şekilde ve yahut da hangi bölgelerin yeni ilçe olacağı. Tekirdağ ilinin 256 tane köyü var. Bu 256 tane köy gitti. Devamında, 24 tane belde vardı, 2 belde ilçe olmak bir tane de yeni merkez ilçeyle 3 tane yeni ilçe, 22 tane belde kapandı. Nasıl kabul edelim, nasıl buna evet diyelim? Şimdi, İstanbul Kocaeli örneği veriliyor. Allah aşkına İstanbul’un kırsal nüfusu, bakın, yüzde yarım. İstanbul’da kırsal nüfus yüzde yarım, Kocaeli’nde kırsal nüfus yüzde 6. Benim ilimde yüzde 38. İşte söylüyor Sayın milletvekilimiz, Muğla’da yüzde 55, Balıkesir’de bu kadar, diğer illerde bu kadar. İstanbul örneğiyle, İstanbul modeliyle biz yüzde 40, 50 kırsal nüfusu olan bir yere nasıl hizmet götürebiliriz? Ben şunu söylüyorum: Mahalle muhtarlıklarıyla köy muhtarlıkları birbirinden farklı. Mahalle muhtarının mahallesini temsil etme şansı yok. Bugün 300 nüfuslu bir köy muhtarı, 40 bin nüfuslu bir mahalle muhtarından daha güçlüdür, temsil hakkı var ama bugün o temsil hakkı elinden alındı. Temsil hakkı olmayan yerde, hizmet de olmaz. Tekirdağ’da bu modelde, tüzel kişiliği kalkan 256 tane köy muhtarı, belediye başkanlarının kapısında hizmet dilenen adam olur, başka da hiçbir şey olmaz. Belediye başkanlarının kapısında hizmet dilenirler ama köy tüzel kişiliklerine sahip olduklarında, kendi kararlarını kendi alabilme yetileri var. Bugün benim iki bin dönüm arazisi olan köyüm var. İki bin dönüm arazisini köy muhtarı icara verip geliriyle köye hizmet yapabilme şansına sahip. Ama o iki bin dönüm tarlası, şimdi şehirleşmiş nüfusun ihtiyaçları için değerlendirilecek bir mülk hâline geldi. Bu modelde köy muhtarları, köylerindeki köy kahvesini bile kiraya veremezler. İlçe belediyelerinin, büyükşehir belediyelerinin istedikleri adamlara verebileceği yerler hâline gelir. Gerçek bu.

Şimdi, Tekirdağ’a döneyim. İki tane beldeden ilçe kuruldu, bir tane de kanun tekniği gereğince bir merkez ilçesi kuruldu. Şimdi, Tekirdağ’ın en büyük ilçesi Çorlu ilçesi, nüfus bakımından, seçmen sayısı bakımından. Herkes bekledi, acaba neyle karşılaşacağız, acaba neyle karşılaşacağız. Değerli milletvekilleri, Sayın Başkan, Sayın Bakanım; Çorlu ilçesinin iki mahallesi -bunu söylemek zorunluluğum var- Sağlık Mahallesi, Yeşiltepe Mahallesi, ikisinin toplam nüfusu 50 bin. Çorlu belediye sınırlarından alındı bu 50 bin nüfuslu iki mahalle, 5 bin nüfuslu bir beldeye mahalle yapıldı. 50 bin nüfusu aldılar, 5 bin nüfuslu bir beldenin mahallesi haline getirdiler. Şimdi, diğer kategoriye bakıyorum. İki tane, o beldeden daha büyük belde kapatıldı, o beldeye bağlandı. Aklıma getirmek istemiyorum ama ilçe yapılan belde iktidar partisinden, kapatılanlar iktidar partisinden değil, şimdi bu normal sağlıklı düşünen bir insanın aklına gelebilecek bir olay ve bugün 50 bin nüfusla 5 bin nüfuslu bir beldeye bağlanan halk, kapatılan beldede yaşayan insanlar, hepsi bu değerlendirmeleri yapıyorlar. Çorlu’nun gelişmesinin önü tıkandı. Çorlu’da yaşayan insanlarla sanayi tamamen birbirinden bağlantısız bir biçime sokuldu. İnsanlar umutla beklediler fakat o umutlarının karşılıkları da hüsrana oldu. Özellikle teknik boyutu, yasanın geneli, Türkiye ile ilgili konular evet tartışılacak ama kendi bölgemle ilgili, özellikle Çorlu ilçesiyle ilgili alınan karardan dönülmesi gerekmektedir. Marmaracık ilçesinin kurularak Çorlu’nun ikiye bölünmesi Tekirdağ’a ve özellikle 300 bin nüfusun yaşadığı Çorlu’ya yapılacak büyük bir yanıştır. Siyasi kaygılarla hareket etmek her zaman siyasi başarıyı getirmez. Tekirdağ’da da olacak olan budur ama bunun bedelini maalesef ki bölgede yaşayan insanlar, o bölgede yaşayan halk ödeyecektir.

Ben bir kez daha teşekkür ediyorum. Sayın Başkan ayrılmış ama gıyabında teşekkür ederim. Sayın Bakan Bey'e özellikle uyarılarımızı yaptık, gerçekleştirebileceğine olan inancımızla teşekkür ederim. Değerli Komisyon üyelerine de sabrından ötürü teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; hepinize çok teşekkür ederim.

Tabii birçok konu konuşuldu, ben öncelikle kendi ilimle ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Malatya'nın büyükşehir olmasını savunduğumuzu belirtiyorum ancak bütün şehri, Malatya'yı yok edeceğini, Malatya'nın gelişmesine engel olacağını düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu kanunla ilgili kısaca, bir iki cümleyle fikirlerimi de paylaşayım.

Bu kanun, gizli hazırlanmıştır. Bu kanunu seçilmişler değil, atanmışlar hazırlamıştır. Hep böyle sürekli söylediği AK PARTİ milletvekillerinin, Sayın Bakanın ve yetkililerin söylediği "millî irade", "seçilmişler" kavramı burada yok edilmiştir. Hiçbir seçilmişin bu kanunla ilgili ne fikri alınmıştır ne de tartışmaya açılmıştır. Tamamen bunu, belki burada birçok AK PARTİ komisyon üyesinin de haberi yok, bir grup bürokrat hazırlayarak önümüze getirmiştir. Bu, seçilmişlere hakarettir. Sadece buradaki milletvekillerine değil, bu kanunla yok edilmek istenen muhtarlara, il genel meclis üyelerine, kapatılmak istenen belde belediye başkanlarına da hakarettir.

Biraz önce arkadaşlarımız söyledi, belde belediye başkanları, muhtarlar, il genel meclisi üyeleri seçilmişlerdir ve bunlar... Birçok belediye haklarını kazanırken kimseden bahsedilmiş bir şey değildir. Bizim Malatya'da 39 tane belde kapatılıyor. 39 tane beldenin birçoğunun ilçe belediyemizden tarihi daha eski. Niye kapatıldığını anlamak mümkün değil. Onlara soruldu mu? Sorulmadı. Muhtarlara soruldu mu? Sorulmadı. İl genel meclis üyelerine soruldu mu? Sorulmadı.

Şimdi "Merkezî hizmeti yerleştireceğiz, hizmet yerelden başlayacak." diyoruz ama bu tasarıyla beraber, eğer kanunlaşırsa valiler kral oluyor, valiler illerde kral oluyor. İl genel meclisi kaldırılarak, il genel meclisinin yetkileri ilgili bakanlıklara devrediliyor. Bu, birkaç yıl önce düzenlenen il genel meclisi üyelerinin mantığıyla bağdaşır mı? Bağdaşmaz.

Bizim Malatya'dan örnek verirsem, il genel meclisi için bir bina yapılıyor –çünkü daha yeni kurulan bir kurum il genel meclisi, yeni düzenlendi- bu bir israfa yol açıyor ve il genel meclisinden alınan yetkiler bakanlıklara verilerek aslında merkezden yönetilmeye çalışılıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Malatya, bir İstanbul, bir Kocaeli değil. Malatya tarım kenti, Malatya hâlâ tarımda Türkiye'ye çok önemli girdiler sağlayan, üretmiş olduğu kayısıyla, ceviziyle, üzümüyle, kirazıyla, kavunuyla, buğdayıyla Türkiye'de çok önemli bir tarım kenti. Şimdi siz, bütün şehir modeline geçtiğiniz zaman burada hayvancılık nasıl olacak? Yani Kocaeli gibi değil Malatya, İstanbul gibi değil. Yani büyükşehirde nasıl yapılacak?

Şimdi, binlerce yıldan beri tüzel kişiliğini koruyan köyler bir anda sizin bir darbe yapmanızla, köylerin tüzel kişiliği kayboluyor. Bunların, birçok kazanılmış, birçok kendi kaynaklarıyla yapmış oldukları şeyler var. Bunların bütün hakları maalesef devrediliyor. Bakın, bu kanun tasarısında, muhtarlıkların, köylerin tüzel kişiliklerinin ellerinden alınması bile, tüzel kişiliklerinin yok edilmesi bile başlı başına vahim bir hatadır, ciddi bir olaydır, ya bu demokrasiyle bağdaşacak bir durum değildir. Yine, Malatya'da hâlâ yaylacılık çok yoğun bir şekilde devam ediyor. Sayenizde, uğraşmanıza rağmen, yıllardan beri uğraşmanıza rağmen tam yok edilemedi ama maalesef yaylalar da bu anlamda ne olacak, nasıl bir düzenleme sağlayacaksınız bu da çok net, belli değil.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben Malatya'yla ilgili, Malatya'ya yapılan bir haksızlığı dile getirmek istiyorum. Kurulan yeni belediyelerin birçoğunda yeni merkez belediyeler oluşturuluyor. Malatya'da merkez belediyesi yok. Yeşilyurt ve Battalgazi, var olan belediyelerimize mahalle ve köyler bağlanıyor. Şimdi, göz gezdirdiğimiz zaman hemen –çünkü daha çok yeni alabildik- Yeşilyurt belediyesine bağlanan köylere baktığımız zaman, bu, bağlanan köylere resmen işkence. Bu, o kadar gelişigüzel hazırlanmış ki, Yeşilyurt ilçesine Bindal köyü, Duranlar köyü bağlanıyor. Bunların Yeşilyurt'a gelip gitmeleri başlı başına bir olay. Yine Malatya merkezine bağlanan mahallelere baktığımız zaman Çarmuzu Mahallesi'nde yaşayan bir insanın Yeşilyurt'a gitmesi başlı başına bir olay. Hoca Ahmet Yesevi Mahallesi'nde yaşayan bir insanın Yeşilyurt'a gitmesi başlı başına bir olay. Kaynarca, Melekbaba, Yaka mahallesinde yaşayan insanların Yeşilyurt'a bağlanmasının akla mantığa bağdaşır bir yanı yok. Yine, Battalgazi ilçesine bağlanan Ataköy, Başharık, Kernek, Paşaköşkü mahallelerinin buraya bağlanması... Hakikaten Sayın Bakan, bu gelişigüzel hazırlanmış Malatya'da bu anlamda hiç mesafe hesap edilmemiş bir durumla karşı karşıyayız.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Oya bakar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onda tamamen... Doğru söylüyorsunuz, o oyların da düşünüldüğü gözüküyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar bakın, büyükşehir olmayı Malatya kendi hak etti. Başbakan, 17 Mayıs 2010' da Malatya'ya geldi, dedi ki: "Malatya büyükşehir olmayı hak etmiyor." dedi ama –aynen mitingde söylediği cümleleri söylüyorum- "Ey kadınlar hazır mısınız? Ey erkekler hazır mısınız? Çocuk yapın sizi büyükşehir yapacağım." dedi, bu benim sözüm değil, Başbakanın sözü.

Şimdi arkadaşlar, Malatyalılar haklarıyla büyükşehir oldu.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ona "haklarıyla" denmez, çok kibarsınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evet, bakın Malatya kendi hakkıyla büyükşehir oldu. Şimdi, Sayın Bakan, Malatya'ya bir merkez ilçe oluşturulmuyor, yeni bir belediye oluşturulmuyor. Bakın, arkadaşlar, bizim Malatya'da –Sayın Önder bilir Malatya'yı- Battalgazi' de var olan iki ilçemize mahallelerimiz, köylerimiz bağlanıyor ama bu Malatya'nın gelişmesiyle ilgili doğru bir yöntem değil, doğru değil, Malatya bunu kaldıramaz. Şimdi, mutlaka Malatya'ya merkez bir belediye kurulması gerekiyor. Bu, her iki ilçenin ortasında olacak şekilde bir belediyenin mutlaka kurulması gerekiyor, lütfen bunu sizden rica ediyorum, bunun ciddiyetle değerlendirilmesini sizden hakikaten rica ediyorum Malatya'da yaşayan bir insan olarak. Çünkü bundan AK PARTİ'li milletvekili arkadaşların da haberi yok, bir kısmının haberi yok en azından, onlar da kanunu bilmiyorlar. Bu konuda bir değerlendirme yapılmasını sizden rica ediyorum.

Şimdi değerli arkadaşlar, bu aslında tam bir... Sayın Günaydın da söyledi, ben bunu Meclis kürsüsünde yırtmışım. Sayın Bakan bir darbe yaptı, çünkü genelgeyi yayınlayan Sayın Bakan darbenin lideri olmuş oluyor. Beş yıllığına seçildi insanlar, Malatya için söylüyorum, 39 tane belde, belediye başkanı beş yıllığına seçildi. Oy verdiler insanlar, beş yıllığına. Sayın Bakan, bir genelge yayınladı, dedi ki: "Siz hiçbir şey yapamazsınız, kaymakamdan, validen izin almadan hiçbir şey yapamazsınız." dedi. Her zaman, seçilmişler, atanmışlar meselesinde yine Sayın Bakan atanmışların yanında yer aldı ve darbe yaptı. Şimdi, böyle bir şey olabilir mi? Yani bugün yine Sayın Veysel Eroğlu da aynı şeyi söyledi. Belde belediye başkanları malları, araçları satabilirmiş. Yani bu söylenecek bir söz de değil. Bütün belde belediye başkanlarını peşinen suçlu kabul ediyorsunuz.

Ben, sözlerimi çok fazla uzatmak istemiyorum. Bir daha sizden rica ediyorum... Malatya'da kapanan beldeler var arkadaşlar, Malatya'da kapanan beldeler var. Bakın, biri Sivas sınırında Hasançelebi beldesi, biri Erkenek sınırında Erkenek beldesi. Bunların kapatılması Malatya'nın faydasına değil, bunların kapatılması Malatya'nın zararına. Bu köylere, bu beldelere hizmet götüremeyen, oralarda sıkıntının hâlâ üst noktada olduğu yerlerde, belde belediyelerinin kapatılması ancak o bölgeye, o şehre zarar verir. Bizim 39 tane beldemiz var, bizim önerimiz şu: Bir pergel modeliyle Malatya merkeze yakın beldelerin kapatılması olabilir ancak birçok ilçenin tarihinden daha eski, cumhuriyet döneminde kurulan beldelerin kapatılması hem o insanlara haksızlık hem de Malatya'ya haksızlık.

Yine, bu kanun tasarısı hazırlanırken köy muhtarlıkları, köylerin tüzel kişiliği yok ediliyor, buna şiddetle karşı olduğumuzu bir kez daha belirtmek istiyorum ama muhtarlarla ilgili hiçbir düzenleme yok, muhtarlarla ilgili hiçbir olumlu düzenleme yok. En demokratik yolla seçilen muhtarlara hiçbir şey verilmemiş. Demokrasimizin en yalın yoluyla seçiliyor muhtarlar. Hiç kimseden icazet almadan, hiç böyle lideri filan olmadan halkın oyuyla seçiliyor. Yani nasıl seçildiğini biliyor muhtarlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi değil en azından. Ama muhtarların yaptıkları işlere baktığımız zaman, muhtarlar, köylerin sorunlarıyla, mahallenin sorunlarıyla ilgileniyor, jandarma ona gidiyor, siyasetçi ona gidiyor, kız kaçırana gidiyor, kız isteyen ona gidiyor ama muhtara hiçbir şey verilmiyor. Birçok muhtar aldığı maaşla Bağ-Kur primlerini ödemek zorunda kalıyor. Bu muhtarların mutlaka haklarının ciddiyetle değerlendirilmesi gerekiyor.

Yine, Malatya'da köy koruyucuları var. Bu köy koruyucularının haklarının korunması gerekiyor. Birçoğu, güvenlik amacıyla değil, orada köylerin arazisini korumakla görevli, bunlarla ilgili hiçbir uygulama yok Sayın Bakan.

Ben, bizim birçok ilçemizde kapatılan, kapatılmaya çalışılan köylerin, beldelerin haklarının korunması için mücadele edeceğimizi bir kez daha söylemek istiyorum ama bu konuda lütfen sizden rica ediyorum arkadaşlar. Bakın, Malatya gibi, Urfa gibi, Van gibi illerin durumlarını İstanbul'dan, Kocaeli'den hatta Tekirdağ'dan biraz daha farklı yorumlamamız gerekiyor. Bizler hâlâ tarımda, ekmeğini... Tekirdağ'ı söylemiyorum, Emre yokmuş, Emre gitmişken... Bu konuda tekrar dikkatlerinize sunuyorum.

Yine, Sayın Bakana söyledim, bu "mabetler" diye bir madde var. Bu mabetlerde cemevi var mı yok mu tekrar merak ediyorum, soruyorum. Yani devlet mutlaka herkesin inancını yerine getirdiği inanç merkezlerine hizmet vermelidir. Bu, kilise olur, cami olur, cemevi olur. Sayın Bakanın bu konuda da dikkatlerini çekmek istiyorum. Sizden ricam, cemevleri konusunda, hiç olmazsa, burada cemevlerine gereken hakların verilmesini rica ediyorum.

Ben hepimize beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Başta komisyon üyelerine, öncelik verdikleri için de saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Necati Bey, evet buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, arkadaşlar, saat 11'e geldi. Bir çok defalar da, geçtiğimiz dönem de dâhil olmak üzere sabahlara kadar çalışarak birçok kanun çıkarttık. Bugün olduğu gibi, bundan sonra da olacağı gibi, bundan sonra da çıkartılacak kanunlarda sabahlara kadar da çalışmaya her zaman hazırız. Bu milletin menfaatlerine olacak her şey için burada varız, helalühoş olsun, buralarda hem aldığımız maaşları hak etmek adına bu mesailerimizi de yapmış olalım. Ancak tabii burada bu kanunlar görüşülürken, bu kanunlar tartışılırken, elbette ifade ettiğim gibi, aksayan birtakım hizmetler varsa, bu hizmetlerin vatandaşa daha iyi yansması için veya aksayan birtakım işler varsa, bu aksayan işleri düzeltmek adına tekrar tekrar burada kanunlar yapıyoruz. Hatta çıkardığımız bazı kanunları da tekrar getirerek düzeltmeler yapıyoruz. İşte, torba yasalar oluyor, vesaire.

Ama şimdi, bugün burada konuşulan tartışılan yasaya baktığımızda maalesef hem 2008'de yapılan yerel yönetimlerle ilgili yasadan hiç ders çıkarmadığımız ortada yani o dönemde çıkan yasayla birlikte bugüne kadar geldiğimizde "O yasanın aksaklıklarının ne olduğu, bunları nasıl düzeltebiliriz?" diye hiçbir kafa yorulmadığı aksine o aksayan yönleri daha da fazla aksattırmak adına veya diğer yeni yapılan büyükşehir belediyelerine de aynılarını göndermek adına bir kanun tasarısı hazırlanmış. Bugün bunu görüşüyoruz ama burada da ifade edildiği gibi 56 milyon insanı ilgilendiren bir yasa, böyle apar topar Meclise çok kısa bir zaman dilimi içerisinde, görüşmek üzere gelmesini de ben de buradaki diğer konuşmacılar gibi yadırgadığımı da ifade etmek istiyorum.

Şimdi, aksayan yönlerden bahsettim çünkü ben Bursa Milletvekili olarak daha önce ilk büyükşehirlerin içerisinde olan, Türkiye'nin dördüncü büyük vilayeti olan Bursa'da yaşayan ve oranın milletvekiliyim. Dolayısıyla, 2008'de çıkan yasayla birlikte Bursa'da 30 kilometre, o "pergel yasası" dediğimiz yasayla birlikte, içine dört ilçenin dâhil olduğu, yaklaşık da on beş beldenin de belediyeliklerinin kaldırıldığı bir il. Şimdi, buradaki, bugüne kadar bu yansımaların... Yani vatandaşın çekeceği eziyetleri, biz zaten kanun görüşülürken kürsüden de ifade ettik, orada tutanaklar duruyor. Öncelikle, burada yine, milletvekili arkadaşlarımız beldelerin kapanmamasından haklı olarak ifadede bulunuyorlar ancak bu yasa çıktığında büyükşehir olan bütün illerin sınırları, siyasi sınırları olacağı için o illerdeki bütün beldeler kapatılacak.

Şimdi, burada örnekler verildi, ben de birtakım örnekler vereyim: Bursa'da Gemlik, Mudanya, Kestel, Gürsu ilçeleri bu büyükşehir sınırları içerisine dâhil edildi ve bu ilçelerin de yine mevcut köyleri bulunmakta iken bunlar da mahallelere, tüzel kişilikleri mahallelere dönüşerek bugüne kadar, bu dört yıllık süreci vatandaşlar köyde, köydeki üretim ilişkileri içerisinde yaşamalarına rağmen tüzel kişiliklerini mahalle olarak bugüne kadar getirdiler. Şimdi, sıkıntılarını, elbette biz buralara ziyaret yaptığımızda bize aksettiriyorlar, bize şikâyetle bulunuyorlar. Ben şunu ifade edebilirim: Büyükşehir sınırları içerisine giren hiçbir köyde yaşayan hiçbir vatandaşımızın "Allah razı olsun bu iktidardan, bizi büyükşehir sınırlarına alıp bizim statümüzü mahalleye çevirdi." diyen bir Allah'ın kuluna ben bugüne kadar rastlamadım. Siz rastladıysanız bilemiyorum. Bunun yanında, sürekli, imar konularından tutun da, işte büyükşehir su parası... Kendi imkânlarıyla köy, geçmişte imece usulüyle köye su getirmişler, kaynaklarını kendileri bulmuşlar, efendim çeşmelerine suyu getirmişler, mahalle olunca büyükşehir buna el koymuş ondan sonra, kendi yaptıkları hizmetin karşılığında büyükşehir su parası alıyor. Efendim, Toprak Koruma Kanunu'na göre, tarlalarıyla ilgili birtakım paralar ödüyorlar. Yine, imar konusunda, iki göz oda ev yapacak kendini barındırmak adına veya çocuğunu çocuğunu evlendirecek, yan tarafına bir ev yapacak veya evinin üstüne bir kat daha ev yapacak işte, önüne yine büyükşehirde olduğu gibi milyarlarca lira -eski parayla, bugün binlerce lira- imar için birtakım önüne ücretler geliyor.

Daha da önemlisini... Başka bir şey daha ifade edeyim ben. Mesela Bursa'nın bazı köyleri, daha önce Gündoğdu köyü diye anılan ve onun çevresinde olan köylerde, belki hiçbirinin duymadığı veya birçoğunun da yemediği dünyaca ünlenmiş "Bursa siyahı" adı altında bir incir üretiliyor ve bu incir de yaklaşık yüz milyon dolara yakın da bir ihracatı var bu köylerin toplanan ürünleriyle alakalı. Şimdi, bu köylere gittiğimizde bu ürünü daha da geliştirmek, kendi aralarında bir birlik oluşturmak için girişimde bulunmak istediklerinde bu köyler, köy meralarına el konduğunu yine mahalle statüsüne dönüştükleri için de herhangi bir birlik oluşturma yani tarım birlikleri oluşturma veya kooperatifler oluşturmak gibi bir tüzel kişilik olmadığı için de bu sıkıntılarla... Veya bir soğuk hava deposu yapmak istediklerinde yine bu tüzel kişiliğe sahip olmadıkları için de hep bu sıkıntıları dile getirerek gerçekten, bu vatandaşlar için artık eziyet hâline gelen yani geçimini bu kaynaklarla sağlayan bu insanlar, artık şunu ifade ediyorlar: "Bizim tüzel kişiliğimiz köylerden mahalleye dönüştü anladık ama hükümet, devlet bize desin ki: 'Artık kardeşim bırak bu tarımla uğraşmayı, bu inciri toplamayı, bırak; buraları biz imara açacağız, biz işte efendim, büyük işte kentsel dönüşümler yapacağız vesaire.' ben de şimdiden bileyim ki, buralara işte, diktiğim fidanlardan vazgeçeyim veya çocuğumun çocuğumun geleceğini de ona göre öngörerek birtakım işler

yapayım.” diye bizlere şikâyetle bulunuyorlar. Dolayısıyla, dört yıldır bu şikâyetleri eminim ki iktidar partisinin milletvekillerine de yapmışlardır ama bugün görüyorum bu dört yıllık bu gelişmelerde yani bu büyükşehir statüsündeki bu pergel yasasından sonra dâhil olan köylerdeki çekilen sıkıntıların hiçbir tanesini mevcut iktidar partisindeki arkadaşlar gerçek anlamda, yeteri kadar Hükûmete, Hükümet yetkililerine, bakanlıklara, müsteşarlara iletmemişler ki aynı hatalar şimdi daha da büyüterek, daha da geliştirilerek bu on üç tane de il dâhil edilerek ve Bursa'nın da altı yüz kadar köyünü de şimdi tekrar mahalleye dönüştürerek aynı işkence, aynı eziyet Türkiye genelinde bunca köye, bunca yerleşim birimlerine geliyor.

Bursa'da olduğu gibi birçok belde, kapatılan beldeler, turizm beldeleri var, yani yaz nüfusları üç katına, dört katına çıkan beldeler var. Bursa'da Celal Bayar'ın doğduğu ve şu anda anıt mezarının bulunduğu Umurbey kapatıldı. İşte, Gemlik'in Kumla'sı kapatıldı, Kurşunlu'su kapatıldı, Güzelyalı kapatıldı. Şimdi, bu yasayla birlikte Bursa'da Tirilye diye bir belde -işte, dizilerin çekildiği, turistlerin gelip gittiği güzel bir belde- yine kapatılacak, Mudanya'yla arasındaki uzaklıktan dolayı buraya da hizmet gelmeyeceğini çok iyi biliyorum. Dağ ilçelerinde, hele hele bakın yani Bursa'nın ovası olduğu gibi bir de Dört Dağ ilçesi var. Bu Dört Dağ ilçesinde yaşayan insanlar da taa Osmanlı döneminden beri yedi yüz yıldır orada yaşayan insanlar ve gerçekten de çok vefalı insanlar. Az gelişmiş bir bölge olmasına rağmen devletine baş kaldırmayan, her şeye bu anlamda rıza gösteren, şükreden insanlar ama bu bölgelerdeki köylere zaten şu anda doğru düzgün hizmet götürülemiyor. Bir de böyle Büyükşehir Yasası'yla mahalle statüsüne dönüştürülürse, bu köylerde yaşayan insanlar, hayvancılıkla uğraşan insanlar işte, aynen dediğim gibi meyvecilikle, sebzeçilikle uğraşan insanlar, bu hizmetleri... Nasıl ve ne şekilde yönlendirilecekler? Bunların hiçbir tanesi düşünülmeden bu yasa bu Komisyona gelmiş ve gerçekten de hayret ediyorum yani iktidar partisi milletvekilleri bu köyleri bizim gezdiğimiz kadar gezmeyip vatandaşları dinlemiyorlar mı, yoksa bu dinledikleri sıkıntıları sizlere aktarmıyorlar mı? Vatandaş gerçekten bu anlamda kan ağlıyor.

Bakın, yine bir tezadı sizlerle paylaşayım Sayın Bakan. Şimdi, geçtiğimiz, 2008'de yapılan yasa da her ne hikmetse yeni ilçeler ihdas edilirken İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de, Adana'da, Samsun'da, Gaziantep'te, Eskişehir'de hemen hemen bütün büyükşehirlere varan yeni ilçeler ihdas edildi, Bursa'da yeni ilçe ihdas edilmedi. Şimdi, o yasadaki gerekçede diyordu ki, yeni ilçelerin ihdas edilmesiyle ilgili maddede: “Yerinden yönetimin zorlaşması, nüfusun daha fazla yoğunlaşmasından dolayı hizmetin aksaması endişesiyle yeni ilçeler ihdas edildi, ilçeler bölündü.” Güzel, gerekçe güzel. Şimdi ben buradan soruyorum: Bursa'nın Osmangazi ilçesi Türkiye'nin üçüncü büyük ilçesi ve nüfusu 2011 Adrese Dayalı Nüfus Sayımında 775 bin. Bakın, büyükşehir yaptığınız iller kadar büyüklükte bir ilçe, Osmangazi ilçesi. Şimdi, bu ilçenin yani yerinden yönetimi çok mu kolay veya bu nüfus yani diğer illerle, diğer illerin 3 yüz bin, ilçelerinin nüfusu çok da 775 bin nüfus göreceli bir kavram mıdır da az olarak nitelendiriliyor? Bakın, Bursa'nın Yıldırım ilçesinin nüfusu 650 bin. Şimdi, yani nasıl bir mantıktır başka illerdeki ilçeler çok nüfusu arttığı için bölünüyor, yeni ilçeler ihdas ediliyor da Bursa'daki Osmangazi, Yıldırım, Nilüfer gibi gelişmeye yönlük şehrin batısında olan bir ilçede, planlamaya bakıldığında işte, 2030'lar, 2040'lar planlanması gerekirken, böyle planlanarak ilçelerin ihdası veya işte büyümesi veya işte bölünmesi değerlendirilmesi gerekirken bütün bunlar hiçbir değerlendirmeye tabi tutulmadan yasa gene olduğu gibi herhâlde bir şablon yapılmış yani Türkiye haritası önümüze konmuş, bu şablonun içerisinde de illerin üzerine oturtularak işte birtakım gelişmeleri önümüze koymuşsunuz.

Şimdi, ben Sayın Bakana buradan soruyorum veya işte Sayın Müsteşar veya İçişlerindeki yetkililere: Bursa'daki 775 bin nüfuslu Osmangazi ilçesinin içerisinde yeni ilçeler ihdas edilememesinin mantığını bana izah eder misiniz? Yani diğer 300 bin, 200 bin hatta daha küçük ilçelerden yeni ilçeler ihdas edilirken, buradan, Osmangazi'den, Yıldırım'dan, Nilüfer'den yeni ilçeler niye ihdas edilmiyor, bunun bana mantığını, diğer illerle de kıyaslayarak bana izah edebilir misiniz? Bunu çok merak ediyorum.

Son olarak da, ben çok bunu -tabii, çok uzun uzun konuşuldu ama- yani polemik hâline getirmek için de söylemiyorum. Sayın Sırrı Süreyya Önder, hep Emniyet Müdürüyle ilgili birtakım şeyler söylendi, tabii onu savundu. Savunabilir. Ancak benim söyleyeceğim şudur, Emniyet Müdürüyle ilgili: Kendisi istediği kadar ağlasın, istediği kadar üzulsün bu beni çok fazla ilgilendirmiyor ama şunu derse ki “Bir teröristin öldüğüne ağlamayan, insan değildir.” yani beni ilzam eden bir şey söylemeye kalkarsa, o zaman karşısında çok şeyle mukavemet görür. Bir de tabii, durumu kurtarmak adına orada birtakım şeylerde kaçıyor Sayın Emniyet Müdürü bir ifade daha kullanıyor, diyor ki: “Suça buluşmuş, işte efendim, asker, polis öldürmüş teröristi de enterne etmeyen devlet devlet değildir.” diyor. E, peki be Emniyet Müdürü, sen bu öldürülen teröristlerin hangisinin suça buluştuğunu, hangisinin asker, polis öldürdüğünü nereden biliyorsun? Peki enterne etmenin başka bir ölçüsü de öldürmek değil midir? Yani bu tenakuzlar içerisinde, bu tezatlar içerisinde hele hele böyle önemli yerlere gelmiş bürokratların, biz siyasetçilerin de ne söyleyeceğini düşünmesinden ziyade ne söylemeyeceğini düşünmesi gerekir diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları ve misafirler; bütüncül uygulamaya dair tasarımı öncelikle Balıkesir’de ele almak istiyorum. Balıkesir’de bütüncül uygulama tamamıyla AKP’nin belediye sayısını artırmak endişesiyle ele alınmıştır. Hemen belirtiyim, bize göre bu çabalar boşunadır. Örnek vereyim: Bir kıyı ilçemiz olan Edremit’in -ki o Edremit binlerce yıllık tarihe adını yazdırmıştır- şimdi bir değişiklik yapılmazsa denizle ilişkisi kesilmek üzeredir. Bu yapılanma, akla, kültüre, yerel ruha ve tarihe uygun değildir.

Gelelim yine bir kıyı beldeniz olan Altınova’ya. Osmanlı’nın kuruluşundan, beylik zamanından bu yana sancak olan, cumhuriyetin başından bu yana belediyeliğe sahip olan Altınova, mahallelere dönüştürülmek istenmektedir. Yazın 100 bin nüfusa sahip, kış nüfusu ise Balıkesir’de sekiz ilçeden daha fazla olan Altınova, Ayvalık’a bağlanmak istenmektedir, Ayvalık ise 18 kilometre uzaktadır. Bu belde mahalle yapılabilir mi? Zaten ilçe olma talebi tartışılan bir beldedir. Altınova, Balıkesir’de ilçe olma yapısını en iyi taşıyabilecek ve aldığı yüksek göç ile bunu yükseltebilecek en önde gelen yerleşim merkezlerimiz arasındadır. Altınova’ya yapılmak istenenler Altınovalılar arasında infial yaratmaktadır. Edremitliler de şu anda onlarca arabaya, otobüse binmiş Ankara’ya doğru gelmektedirler. Altınovalılar “Bu yasa çıkarsa ve Altınova’mız uzaktaki bir mahalleye dönüşürse biz bunun altında kalmayız.” demektedirler. Nerede tarihsel gelişim, nerede yerel kültürün devam etmesi, nerede akıl? Altınova konusunu vicdanlara havale ediyoruz.

Bunun dışında bütüncül uygulamada köy tüzelkişiliklerinin ve belde belediyelerinin korunması düşünmelidir tekrar. Sayın Bakan, size sordum Plan Bütçe Komisyonu toplantısında kayıtlarda vardı: “Bütüncül uygulama zamanla Türkiye’nin tümüne mi yayılacak? Doğu ve Güneydoğu illerimizde de bütün il topraklarını yöneten seçilmiş başkanlar mı olacak?” diye sordum. Cevap vermediniz. Oysaki cevap vermek görevinizdi. Şimdi aynı soruları yeniden soruyorum. Lütfen, atlamadan cevap veriniz.

Sayın Bakan, biz Anayasa hazırlıklarından ve partiniz yetkililerinin çeşitli beyanatlarından anlıyoruz ki, Hükümetin en önem verdiği hedeflerden birisi başkanlık sistemine geçiştir. Yine gelişmelerden ve önümüze gelen tasarıdan anlıyoruz ki, bu yasa, Türkiye’de çok önemli idari yapı değişikliklerinin başlangıcıdır. Siz burada bizzat bu tasarı ile başkanlık sisteminin altyapısını atıyorsunuz. Ancak ne Anayasa hazırlıklarının bugünkü aşamasında ne de bu tasarıda bu niyetinizi açıkça ifade etmiyorsunuz. Tarzınız dürüst bir tarz değildir. Toplumun yanıltılmak istiyorsunuz. Bu davranış tarzından Türkiye’yi kandırmak anlamı çıkar. Bu tarz ne Meclise ne de vatandaşlara karşı dürüsttür. Biz Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine yakıştırmıyoruz. Alıştırma alıştıra ilerlemek, çaktırmadan sonuç almak Hükümetin şahsiyetinin bir yönü olarak algılanacak mıdır, bu devam edecek midir? Tarihe böyle geçecektir. Soruyorum: Merkezî sistem dahi yolsuzlukların yaygın olduğu ülkemizde tüm ekonomik konuları veya genişletilmiş ekonomik alanların kararlarını yerel yönetimlere göçertilmesi, ülkemizde kimi illerimizde ne gibi manzaralar yaratacaktır? Türkiye’nin içinde bulunduğu mevcut gerçeklerle her ilde seçilmiş bir başkanla yeterli şekilde adaleti dağıtmak mümkün olacak mıdır? Kimi illerde yerel yönetimler giderek kendi aralarında örgütlenmiş menfaat ve mafyavari veya çete gruplarının eline geçerse ne olacaktır? Terörist faaliyetlere karışmış gruplara böyle büyük yönetim güçlerini devretmek doğru mudur? Ülkemizde hukuk sisteminin işleyişi ve seçmenin yönetimi denetleme için eğitim seviyesi yeterli midir sizce? Bunu söylerken vatandaşımızın çoğunlukla sağduyusundan ve ahlaka bağlılığından eminiz ama bakın, bu konuda bile vatandaşın algısı yanıltılmak istenmektedir, vatandaşın iyi niyeti suiistimal edilmekte ve bu görüntü verilmektedir. Bakın, işte burada büyükşehir- bütüncül gerekçesiyle Türkiye’nin koskoca idari sistemini değiştirmek istiyorsunuz ama açık konuşmuyorsunuz, niyetinizi açıkça ortaya koymuyorsunuz. Nihayette yapmak istediklerinizi baştan itiraf ediniz, biz zaten görüyoruz, tarihe böyle geçsin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle Komisyon üyelerinin bu nezaketinden dolayı hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum misafir milletvekillerine verdikleri öncelik nedeniyle.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tasarısı da iktidar partisinin tipik bir klasiğinin örneğidir. Beş sene önce bunun benzerini yaşadık. O zaman da yine iki tane büyükşehir ve yeni ilçeler kurulmasıyla ilgili bir yasa taslağı getirildi. Bir taraftan şirin, adı büyük yeni ilçe kurulma hevesiyle arkadaşlarımız oraya odaklanırken aynı yasa tasarısının içerisine 863 belde belediyesinin kapatılmasıyla ilgili

maddeyi koydular ve o gün de birçok uyarıya, eleştiriye rağmen, Anayasa'yı hiçe sayarak bir gecede çıkarttınız. Ondan sonra, Anayasa Mahkemesi, yerel mahkemeler ve Yüksek Seçim Kurulu "Bu yapılan doğru değildir, Meclis yanlış yapmıştır, bu yasayı iptal ediyoruz, son kez sizi tekrar belediye başkanlığı seçimine gönderiyoruz." diye karar aldı.

O günden bugüne ben defalarca sordum, Sayın İçişleri Bakanına dedim ki: 2008 yılında çıkarılan yasa ile 2009 yerel seçimlerine son kez giren belediyelerin durumu ne olacaktır? Bugüne kadar cevap alamadım. Siz kapandığını bal gibi biliyordunuz ama mahallî idarelerle ilgili seminerlerde gelen belediye başkanlarına, özellikle Adalet ve Kalkınma Partisinden seçilmiş belde belediye başkanlarına onların tepkilerini yadsımak adına "Merak etmeyin, beldeniz kapatılmayacak, hazırlık yapıyoruz, ayarlayacağız, iade edeceğiz." diye dört yıldır oyaladınız bu milleti. Şimdi aynı taktikle içine zehri koydunuz, dışını da şekerlediniz, bir elma şekeri misali bir kanunla daha yeniden bu yasayı önümüze getirdiniz. Şimdi bu yasayla da 29 il özel idaresini, 16 binden fazla köyü ve 1.600'e yakın belde belediyesini bir çırpıda aynı vurdumduymazlıkla, millet iradesini hiçe sayarak, Anayasa'yı hiçe sayarak getirdiniz, aynı dayatma mantığıyla buradan çıkartmaya çalışıyorsunuz.

Sayın Bakanım, ben Anadolu insanı olarak, Anadolu'da yetişmiş bir vatan evladı olarak bu yasayı sizin hazırlattığınıza inanmıyorum. Sizin adınıza bir büroda kapalı kapılar ardında bu yasa hazırlatıldı, size imzalatıldı ve bugün bizim önümüze getirildi.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Çok ağır ya, bu kadar olmaz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bunu bilerek söylüyorum, ne söylediğimin de farkındayım. Sayın Bakanımın eğer bu detaydan haberi olsa inanıyorum ki buna itirazları olacaktır.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ne yaptığını biliyordur muhakkak, çok ağır.

ALİM IŞIK (Kütahya) – İnşallah öyledir, inşallah öyledir.

Şimdi, özellikle büyükşehirlerle ilgili bölüme konuşmacıların çoğu değindi, Anayasa'ya aykırılıklara değindi. Ben, kendi ilimin, 59 belde belediyesinin yüzde 85'i kapatılan Kütahya ilinin milletvekiliyim. Kapatılan beldelerle ilgili konuşacağım. Türkiye'de 81 ilde en fazla belediyesi kapatılan il benim ilim Sayın Bakan, yüzde 85'i gidiyor; 59 belde belediyemizin 47'si gitti. Daha önce bunların 7-8 tanesi turizm imkânlarından yararlanarak Anayasa Mahkemesinin kararıyla bir daha gelmişti, şimdi onları yine koymuşsunuz bu listeye, "Ben Anayasa Mahkemesinin kararını tanımam." diyorsunuz. O zaman burada hiç konuşmamızın gereği yok. Burada hiç olmazsa bu tür hakları Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle iade edilen belde belediyelerini düşmeniz gerekirdi ya da siz İçişleri Bakanı olarak bu 559 belde belediyesini, ortalama bin nüfus desenez, yaklaşık 550-600 bin nüfusu barındırma, onlara belediye hizmetleri vermeyi tercih etmek yerine yok sayarak, köye dönüştürerek kolay seçtiniz. Şimdi öbür taraftan 56 milyon nüfusa "büyükşehir" adı altında yüzde 50 İller Bankası ödeneğini artırarak şirin gösteriyorsunuz, bu tarafta 550 bin nüfusu mağdur ediyorsunuz. Ben bu tasarıda şunu beklerdim: "İçişleri Bakanlığı olarak nüfusu 2 binin altında olan belde belediyelerinin kat sayısını 2 yapıyoruz, 500 nüfuslu beldeye bin nüfusluymuş gibi para vererek ayakta tutmayı istiyoruz." demenizi beklerdim. Bunu da nereden kesecektiniz? Büyükşehirlerden.

Diğer taraftan, şimdi buraya geçici madde koymuşsunuz, Anadolu'da bu kapatılan beldelerin vatandaşından belediye başkanına tamamı yirmi dört saatte uyumuyor Sayın Bakanım, çoğu sizin belde belediye başkanlarınız bunlar. "Şimdi acaba ben hangi mahalleyle birleşsem, hangi belediye başkanını gidip kandırsam da onun belediyesini kendi belediyeme katarak 2 binin üzerine çıksam." diye çırpınır duruma getirdiniz. Şu anda bu yasanın yayım tarihine kadar on beş-yirmi günde bunu nasıl tamamlayacaklar? Şimdi, bunları hiç düşünmeden en kolay yolu seçerek bu memlekete yapılabilecek en büyük kötülüğü yapmak üzere bir tasarı getirdiniz. Ben bunun çok düzenli hazırlanmamış, birileri tarafından sizin önümüze getirilmiş bir tasarı olduğuna inanıyorum.

Diğer taraftan, bu belediyelerin hiçbirine hiçbir kriter koymadınız. Benim ilimdeki 47 belediyenin 32 tanesinin 5 kuruş borcu yok Sayın Bakanım. Borçsuz belediyeyi niye kapatıyorsunuz? Büyükşehir belediyesinin, Ankara Büyükşehir Belediyesinin trilyonlarca borcunu, katrilyonlarca borcunu, bugünkü parayla milyarlarca borcunu üstleniyorsunuz ama bu 550 belediyenin, onun yarısı bile etmeyecek toplam borcunu karşılayamıyorsunuz.

HASAN HÜSEYİN TÜRKÖĞLU (Osmaniye) – Ankara dokunulmaz, Ankara'nın dokunulmazlığı var.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Diğer taraftan, kapatma yerine bunları ayakta tutmayı tercih etmemiz lazım. En azından hiç olmazsa bu pergel yasası mı, kanunu mu, ilkesi mi neyse birbirine yakın olan belde belediyelerini resen büyük nüfuslu olana bağlayarak bazıları kurtarma şansımız var. Anadolu'da köyleri birbirine düşman edeceksiniz bu yasayla. Birisi "Bağlanalım." diyecek belediye başkanı ama köy müsaade etmeyecek, yıllarca o iki belde belediyesi, belde halkı birbirine düşman olacak. Bunları yaşayacağız. Onun için size diyorum Anadolu'da yaşamış bir insan olarak eğer siz bundan haberdar olsaydınız buna müsaade etmezdim Sayın Bakanım. Yarından itibaren Anadolu'nun birçok ilinde Afyon'da 50 tane, Kütahya'da 47 tane, diğerlerinde 30, 25, 10 tane kapatılan beldeler var. Bunların

hepsinde bu kavgaları yaşayacağız. Dolayısıyla, buna müsaade etmememiz lazım, bu Meclisin çözüm bulması lazım. Bu Meclis bu çözümü bulmazsa Anadolu'da bu insanların çözümü farklı olacak. Dolayısıyla, bunu geri çekmenizle çok büyük hayır işleyeceksiniz Sayın Bakanım ve belki de bu kabinenin tarihe bu yönüyle geçmiş tek Bakanı siz olacaksınız. Aksi takdirde biraz önce bir Değerli Milletvekili söyledi, belki bu seçimlerin yapıldığı zaman siz Bakan olmayabilirsiniz ama bugün Bakan koltuğundasınız, geliniz bu ülke için doğru olanı yapınız, buna siz de katkıda bulununuz.

Diğer taraftan, özellikle Başkanlık sistemine giden yolda alt yapı taşlarından birisi bu tasarı olmaktadır. Bunun vebali inanıyorum ki buna oy veren her milletvekilini bu dünyada da, öbür dünyada da ciddi anlamda sıkıntıya sokacaktır. Ben özellikle bu kapatılan belde ve köylerle ilgili yeniden Sayın Bakanlık başta olmak üzere, değerli Komisyon üyelerinin bu tasarımı bir kez daha iyi okumasını ve gelecekte yaşanacak birçok kavganın ve istenmeyen olayların önlenmesini en azından temenni ediyorum, bu söz hakkı için de Sayın Başkana teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Evet, arkadaşlar bir bu taraftan bir o taraftan, bakın...

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) - Burayı tamamlayalım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Müsaade edin, tamamlayacağız, zamanımız çok tamamlayacağız. Misafirlere verelim bu taraftan.

Evet, buyurun.

SİNAN OĞAN (İğdir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; şimdi, tabii, Sayın Milletvekilimiz Alim Bey gibi ben de millî hassasiyetlerinin yüksek olduğuna inandığımız Sayın Bakanın böyle bir yasayı, böyle bir düzenlemeyi kendi inisiyatifiyle yapacağı kanaatinde değiliz Sayın Bakanım. “Neden?” dersanız, öncelikle bu yasa Türkiye'nin bugün ihtiyaçlarına cevap veren bir yasa olarak hazırlanmış değildir. Bu yasa bölgemizde yaşanan gelişmelere paralel olarak ve Büyük Ortadoğu Projesiyle beraber bölgemizde Türkiye'nin anayasal yapısını, Türkiye'nin bütünsel yapısını yavaş yavaş gevşetecek bir düzenlemeye doğru memleketimizi götürecek bir yasadır. Bu yasayla biraz önce BDP'den Sayın Önder'in yarım saat konuşup ama tek kelimeyle bu yasaya karşı çıkmamasından ve meseleyi evirip çevirip dağa getirmesinden de anlaşılıyor ki bu yasa aslında Adalet ve Kalkınma Partisi ile BDP'yi belli noktalarda paylaşma götürecek de bir yasadır.

Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesine baktığımızda bu yasanın Diyarbakır, Mardin, Van, Şanlıurfa ve Malatya gibi illerimiz için hazırlandığını, daha sonra hükümete verilecek bir yetkiyle -ki o da bunun içerisinde var...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Malatya yok.

SİNAN OĞAN (İğdir) – Bugün için siz yok diye düşünüyorsunuz ama bu oyunun içerisinde Malatya'yı da maalesef katmışlar, Sayın Vekilim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Malatya'yla oyun oynanmaz.

SİNAN OĞAN (İğdir) – İnşallah.

Şimdi, dolayısıyla da bu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizdeki belediyelerin Oslo'da verilen sözler çerçevesinde Türkiye'nin yasal bütünlüğü içerisinde koparılması ve gevşek bir yapıyla yerinden yönetim adı altında, aslında Türkiye'ye federatif bir yapıya götürecek yasa olduğunu da ifade etmek istiyorum. Verilen yetkilerle belki de o dağdan inişlerde teröristlerin veya pişman olan teröristlerin veya silah bırakacak teröristlerin ne iş yapacağını cevabının da bu yasa içerisinde olduğu kanaatindeyim. Öz savunma güçleri büyük bir ihtimalle bu bölgemizdeki belediyelerin de âdeta kolluk kuvveti hâline gelecektir. O zaman soruyorum: Sayın Bakanım siz KCK operasyonlarını niye yapıyorsunuz? Bir taraftan KCK operasyonları yapıp, öte taraftan o belediyelerimizi PKK'nın etkisi altına sokacak böyle bir düzenlemeyi neden yapıyorsunuz? Hangi gerekçelerle yapıyorsunuz?

Dolayısıyla, görüşmekte olduğumuz bu yasanın Türkiye'nin birlik ve bütünlüğünden ziyade bölgedeki PKK'nın, bölgedeki BDP'nin, bölgedeki görüşmelerin Oslo'nun bir neticesi olduğunu da ifade etmek istiyorum. Yani benim memleketim olan İğdir'da geldiğimiz 2012 senesinin sonunda bir karış bile neredeyse sulama kanalı beton değilken hâlâ toprak kanallarla orada sulama yapılırken, şehrimizin imar planı BDP'li belediyenin maalesef beceriksizliği yüzünden iptal edilmiş ve şu an imarsız bir kentle orada karşı karşıyayken bunların sorunlarını çözmek yerine sizin Türkiye'nin ulusal bütünlüğünü zayıflatıcı, zedeleyici böyle bir girişim içerisinde bulunmanızı Sayın Bakanım doğrusu anlamakta ben güçlük çekiyorum. Bu sebeple söylüyorum zaten biz sizin kendi inisiyatifiniz ile böyle bir çalışmayı yaptığınızdan, yapacağınızdan kuşkuluyuz.

Ben aynı zamanda bir Anayasa Komisyonu üyesi olarak da ifade ediyorum. Bu yasa Anayasa' mızın burada defalarca ifade edilen ilgili maddeleriyle de çelişmektedir. Ben Anayasa Komisyonu üyesi olarak bu yasayı anayasa açısından kendi Komisyonumda niye inceleyemiyorum, Sayın Bakanım? Eğer memleketin yarısı başka bir sistemde yönetiliyor ise çıkaracağınız bu yasayla memleketin öbür yarısı başka bir sistemle yönetilecek ise bu Anayasa' ya aykırılık teşkil etmez mi? Bunun Anayasa Komisyonunda görüşülmesi gerekmez mi? Bir de aceleniz nedir, Sayın Bakanım? Bunu niye bu kadar aceleyle geçirmeye çalışıyorsunuz? Madem bu kadar önem veriyordunuz bu yasaya, bütün yaz boyunca getirseydiniz, kamuoyu bunu tartışsaydı, insanlarımız bunu tartışsaydı ve sağlıklı bir karar alıp yeniden Medise bunu getirseydik ne zararı olurdu? Milletten bu anlamda neyi saklıyorsunuz Allah aşkına, milletten neyi saklıyorsunuz? Muhtarlarımızdan neyi saklıyorsunuz, belde belediye başkanlarımızdan neyi saklıyorsunuz? Hep "Millete soracağız, millet en iyisini bilir." diyorsunuz. Peki, o zaman bunu millete niye sormuyorsunuz? Gelin beraber gidelim o kapatılan belediyelerin vatandaşlarına soralım, kaç tanesi acaba belediyesinin kapatılmasına razı? Köylerimizin mahalleye dönüşmesi ne kaç köyümüz müsaade edecektir. Siyaset vatanış için yapılır, siz vatanışa rağmen yangından mal kaçıır gibi bunu getirip, Komisyonu burada sabahlara kadar çalıştırıp, arada Komisyonu yıldırarak suretiyle aradan bu maddeleri geçirmeyi düşünüyorsanız bu Komisyondan da Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundan da biz parti olarak bunu geçirmenizi müsaade etmeyeceğinizi ifade edelim şimdiden.

Dolayısıyla da millete soralım, muhtarımıza soralım, yerel yönetimlerden sorumlu, ilgili kişilerden soralım, basında bunu tartışalım, kamuoyu olarak bunu tartışalım. Bu basit bir yasa değil, bu memleketin birlik ve bütünlüğünü zedeleyecek, memleketi yavaş yavaş federatif bir sisteme götürecek bir yasadır. Dolayısıyla da insanlardan eğer bir şey saklamıyorsanız, insanlarımızdan eğer saklayacak bir şeyiniz yoksa gelin bunu kamuoyu önünde tartışalım. Bunu üç günle, beş günle, on günle sınırlandırmayın, bir alt komisyon kuralım ve bu alt komisyonda bunu tartışalım. Alt komisyonda bunu tartıştıktan sonra, ilgili komisyonlar bunu tartışsın. Anayasamızla çelişen ciddi maddeler var, ciddi çelişkiler var. Sevk edelim bunu, Anayasa Komisyonu da buna görüş bildirsin, diğer ilgili komisyonlarımız da görüş bildirsin. Dolayısıyla, yangından mal kaçıır gibi böylesi bir yasayı buradan kolaylıkla geçiremeyeceğinizi baştan ifade etmek istiyorum.

Yeri gelmişken ifade edeyim, bizim Milliyetçi hareket Partisi olarak sahip olduğumuz beldeleri de bu vesileyle kapatmaya çalıştığınızı da biz görüyoruz. Örneğin, Iğdır' da başka yerler var iken MHP' li bir beldemizi kapatma girişiminizi de biz buradan gördüğümüzü ifade etmek istiyorum.

Burada, ilginçtir, BDP' yle AKP' nin ciddi de bir işbirliği vardır. Kaşla göz arasında örneğin Iğdır' da nasıl AKP bunu seçimlere yönelik bir çalışma olarak addediyorsa "Fırsat bu fırsattır." deyip BDP' li Iğdır belediyesi de mücavir alan sınırlarını genişleterek bu cuma günün Meclisten apar topar bir karar çıkarıp seçimlere yönelik bazı köyleri, bazı mücavir alan dışındaki yerleri de belediye sınırları içerisine katma girişiminde bulunduğunu da burada ifade etmek istiyorum. Millet'in iradesini bu şekilde allem kallem, tabiri caizse, oyunlarla millet'in iradesinin üzerine set çekemezsiniz. Ne siz ne de BDP, bu anlamda millet'in iradesi üzerinde tahakküm kurmanıza izin vermeyeceğimizi de ifade etmek istiyorum.

İzin verirsiniz anayasal açıdan bir iki hususa da değinmek istiyorum. 1'inci maddede; yeni kurulanlarla birlikte bütün Büyükşehir Belediyelerinin sınırları, il mülki sınırları olarak belirlenmekte, o illerdeki bütün ilçelerin ve köylerin tüzel kişilikleri kaldırılmakta; daha da önemlisi, bütün bu illerdeki il özel idareleri de kaldırılmaktadır. Anayasanın 123. maddesinde, -ilk fıkra- idarenin Kuruluş ve Görevleri ile bir bütün" olduğu, idarenin Kuruluş ve Görevlerinin, merkezden yönetim ve yerinden yönetim ilkelerine dayandığı -ikinci fıkra- belirtilmektedir. Anayasanın 127/1'inci Maddesinde ise, mahalli idareler il, belediye ve köy olarak sayılmış bulunmaktadır. Yine aynı maddenin 2'nci fıkrasında, "Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir" denilmektedir. Maddenin üçüncü fıkrasında, son cümle ise, "Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir" hükmünü barındırmaktadır. Getirilen tasarıda, bazı illerin yapısı değiştirilmekte, birer anayasal mahalli idare birimi olan varlıkları anayasal güvence altında bulunan köylerin ve il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmaktadır.

Yapılan bu düzenlemenin, yukarıda sayılan anayasal ilkelerle apaçık çeliştiği ortadadır. Yapılan düzenleme, bazı illerde anayasal yapılanmadan tamamen farklı bir yapılanma getirdiği için, öncelikle idarenin bütünlüğü ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Ülkenin bazı yörelerinde köy ve il özel idareleri mevcutken, bazı kesimlerinde bunların varlıklarının sona erdirilmesi, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu prensibiyle uyumlu değildir. Öbür taraftan, köylerin ve il özel idarelerinin mevcudiyeti anayasal güvence altında olmasına rağmen, bunların varlıklarına ülkenin belli bir coğrafi kesiminde toptan son verilmesi, bu anayasal düzenlemelere de açıkça aykırıdır. Her ne kadar Anayasa' da "Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir." hükmü mevcut ise de, bu anayasal düzenleme sadece büyük yerleşim yerleri için geçerlidir. Büyük yerleşim yerleri için, dünya örneklerinde de, Tokyo,

Londra, Paris gibi şehirler için özel yönetim biçimlerinin öngörüldüğü, hatta özel kanunlar çıkartıldığı görülmektedir. Ama bu tür şehirler, metropol denilen uydu kentleriyle, büyük sanayi vesaire ekonomik tesisleriyle olağan şehirlerden çok farklı özellikler gösteren şehirlerdir. Burada sadece nüfus değil, şehrin gelişmişlik düzeyi ve ekonomik gelişmişliği gibi etkenler de rol oynamaktadır. Bu tür şehirlere metropol tipi şehirler denilmektedir. Türkiye'de bu tür şehirler mevcuttur. İstanbul, Ankara, İzmir vesaire gibi, bir elin parmaklarını aşmayan yerleşim yerleri, çağdaş şehircilik literatüründe yerleşmiş metropol anlamında "Büyükşehir" kavramına uygun yerlerdir. Anayasa'da yer alan büyük yerleşim yeri kavramı, il sınırlarını değil, il merkezinin sınırlarını yani yerleşim yerini esas alan bir düzenlemedir. Bu hüküm, asla tasarıda yer alan düzenlemelere esas teşkil edemez. Bir defa, il sınırları bir yerleşim yeri kabul edilemez; aradaki dağlar, taşlar, tepeler, köyler, beldeler ve ilçeler görmezlikten gelinemez. Tasarı ile getirilen düzenleme, Anayasa'da öngörülen yerinden yönetim ilkesine de uymaz: Anayasa, yerinden yönetim ilkesinin köy, belediye ve il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesini öngörmektedir. Köyün tüzel kişiliğinin kaldırılıp, yüzyıllara dayalı tarihi bulunan bu yerlerimizi kendisinden 100 kilometre ötedeki büyükşehir içerisinde eritmek, Anayasa'nın amaçladığı bir yerinden yönetim örgütlenmesi modeli de değildir.

Sonuç olarak bu düzenleme, öncelikle Anayasa'nın 123'üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile 127'inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları hükümlerine de açıkça aykırıdır.

Tasarının 2'inci maddesinde, yeni ilçeler kurulmakta, bu ilçelerin sınırları içerisinde kalan belediyeler ve köyler bu ilçeye bağlanıp tüzel kişilikleri kaldırılmaktadır ki, bu düzenlemenin de Anayasa'nın 127'inci maddesine yukarıda izah edilen gerekçelerle aykırı olduğu da açıktır.

Tasarının "Çeşitli Hükümler" başlıklı 3'üncü maddesi, bünyesinde ciddi belirsizlikler taşıyan tehlikeli de bir maddedir; uygulamada kaosa yol açabilir. Maddenin 2'inci fıkrasında yer alan düzenlemede, yasalarda il özel İdaresine yapılan atıfların nereye yapılmış sayılacağı net olarak da belli değildir; bu belirsizlik, tasarımı hazırlayanlarca da bilinmektedir ve bu nedenle maddenin son fıkrasına -4'üncü fıkra- "Bu kanunun uygulanması ile ilgili tereddütleri gidermeye... İçişleri Bakanlığı yetkilidir" gibi garip de bir ifade konulmuştur. Hatta tasarının 6'ncı maddesi, sadece yürürlük hükmünü içermekte, bütün kanunlarda görmeye alıştığımız yürütme hükmü "Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür." hükmünü de içermemektedir. Bu noksan düzenlemenin de tasarının 3'üncü maddesinde yer alan bu tuhaf düzenlemeden kaynaklandığı, kanunu uygulama yetkisinin tereddütleri giderme yetkisi dâhil, İçişleri Bakanına verildiği, İçişleri Bakanının mahallî idareler konusunda âdeta kanun boşluklarını doldurma yetkileriyle de donatılmış bir süper makama dönüştürüldüğü görülmektedir. Bir bakana ya da herhangi bir idari makama kanununu uygulanması şuasında doğacak tereddütleri giderme yetkisi verilemez. Hukuksal belirlilik ilkesi ile bağdaşmayan bu durum, Anayasa'da yer alan hukuk devleti ilkesine de açıkça aykırıdır.

Tasarının 4'üncü maddesi ile kurulması öngörülen "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezi", ilde valinin başkanlığında, tüzel kişiliğe haiz, özel bütçeli ve Bakanlar Kurulu kararına dayalı bir idari birim olarak tasarlanmaktadır. Bu kuruluşlar, sadece büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerle ve hatta il merkezleriyle de sınırlı değildir; bu daha sonra bütün ülke çapına da yayılabilir. Bu kurulun başkanı -üst yöneticisi- vali, harcama yetkilisi bu iş için görevlendirilecek vali yardımcısıdır. Bu kuruluşun, merkezin taşra teşkilatının kaldırılması ve merkezden gönderilecek ödeneklerin merkezin taşradaki ajanları aracılığıyla mahalli idarelere yaptırılması amacıyla tasarlandığı da görülmektedir. Kadük olan Kamu Yönetimi Temel Kanunu'nda öngörülen hedeflerin bu düzenleme ile sağlanmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bunun Anayasa'da -123'üncü madde ile- merkezden yönetim ilkesini anlamsız kılacak bir düzenleme olduğu görülmektedir. Ayrıca, bu kuruluşun bütün yapısını belirleme yetkisinin, maddede yer alan çok sınırlı düzenlemeler dışında, tamamen Bakanlar Kuruluna bırakıldığı da görülmektedir. Bu kuruluşun, sahip olacağı büyük mali imkânları iktidara bağlı belediyeler aracılığıyla kullanması ve böylece mahalli idarelerde partizanlığı bu günkü durum ile kıyaslanamayacak derecede ileriye vardırması mümkündür. Bu, tamamen bir keyfî yönetime yol açabilecek bir düzenleme olduğundan, aynı zamanda hukuk devleti ilkesi ile de çelişmektedir.

Tasarının 5'inci maddesinde, başta Büyükşehir Belediyeleri Kanunu olmak üzere, belediyelerle ya da Kamu Mali Kontrol Kanunu ile ilgili hükümlerde de ve diğer yasalarda da değişiklikler yapılmaktadır. Madde, 47 fıkradan ve birçok alt düzenlemelerden oluşan oldukça uzun sayılabilecek düzenlemedir. Maddenin hedefi, ilgili yasaların bu yeni büyükşehir belediyesi konseptine uyumunun sağlanmasıdır. Maddenin 2'nci fıkrası ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu'nun 4'üncü maddesi değiştirilerek şu düzenlemelerde getirilmektedir: "Toplam nüfusu 750 binden fazla olan illerin il belediyeleri kanunla Büyükşehir Belediyesine dönüştürülebilir".

Görüldüğü üzere, yukarıda ilk maddeye ilişkin izahlarımızda da belirtildiği üzere Anayasa'nın 127/3 düzenlemesinin tersine, tasarı büyükşehir belediyesi ölçütünü büyükşehir olarak almamakta, ilin toplam nüfusu olarak almaktadır. Bu düzenlemenin anayasal

dayanağı da mevcut değildir; tam tersine Anayasa 123 ve 127’de yer alan bütün ilkelere aykırı bir düzenlemedir. Aynı şekilde, tasarının 5’inci maddesinin 5’inci fıkrası ile de “Büyükşehir belediyesinin sınırları il mülki sınırlarıdır.” düzenlemesi yer almaktadır ki, bu da 1’inci maddede ve yukarıda da izah ettiğimiz üzere “büyükşehir” kavramıyla ilgisiz bir düzenlemedir. Anayasal bir dayanağı olmadığı gibi Anayasa’nın 123 ve 127’nci maddelerinde yer alan düzenlemelere de aykırıdır.

Ayrıca bu yasa ile, Sayın Bakanım, bölgesel anlamda yerel yönetimlerin, bölgesel anlamda federatif yönetimlerin kurulmasının da önü açılmaktadır. Bu yasa ile şehirlerimizdeki etnik dengenin değiştirilmeye çalışılacağı, bu yasa ile kurulacak büyükşehir belediyelerinde insanlarımız arasında kendi kökenine göre ayrımcılığın da yapılacağı ve bazı kesimlerin belli etnik kökenden gelen insanlarımızın tamamıyla hegemonyası altına gireceği de son derece açıktır. Bu yasa hem anayasal çelişkiler içermektedir hem memleketin birlik, bütünlüğünü dejenere edecek içeriğe sahiptir. Bu sebeple bu yasanın hem kamuoyunda tartışılması hem milletvekillerinin bu yasa üzerinde daha rahat çalışma imkânının sunulması ve hem de başta Anayasa Komisyonu olmak üzere ilgili komisyonlara sevk edilmesi mutlak gereken bir husustur.

Biraz belki vakti aştım, kusura bakmayın ama Türkiye'nin kaderini ilgilendiren bir yasayı konuşuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sıra Özgür’de efendim.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Özgür benden genç.

BAŞKAN – Bak, “Özgür benden genç.” diyor Sayın Canalıoğlu.

Peki, önce Sayın Canalıoğlu, sonra Özgür Bey.

Sayın Başkan, buyurun efendim.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Evet, teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, ben de çok değerli Komisyon üyelerine ve Değerli Başkanımıza ve Divan heyetine teşekkür ediyorum. Nezaket gösterdiler ve biz konuk vekillere söz hakkı verdiler, teşekkür ediyorum. Gecenin de ilerleyen bu saatinde arkadaşlarımız da çok güzel şekilde düşüncelerini ifade ettiler.

Öncelikle, Sayın Bakanım, bu yasayı getirme sebebiniz kamuoyuna da yansıdığı gibi Genel Merkezimize de aynı şekilde yansıdığı gibi toplumun değiştiğini, ekonominin geliştiğini ve on yıl önce akıllara gelmeyen konuların bugün çözmemiz gereken konular hâline geldiğini ve dünyanın değişmesi, belediyeçilik hizmetlerinin de bu değişime ayak uydurması gerektiği ifadesiyle bu yasa hazırlandı olarak görülüyor. Ancak kâğıt üzerinde baktığımız zaman gerçekten bu yasanın belki dizayn olarak, yazımı olarak imla hatasız yazıldığı görülüyor. Ancak uygulama aşamasında bunun olmayacağı bir gerçeği ortaya çıkıyor. Öncelikle bu yasanın hazırlanmasında dikkat edilmeyen hususların olduğu, hukuka aykırı işlerin olduğu görülmektedir; o da şöyle ki: Öncelikle bütün şehir olarak düzenlenen bu yasada bütün il sınırları çakışmaktadır. Oysa bu sınır değişikliklerine ilişkin düzenleme Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın Türkiye’nin onayladığı maddeler arasında yer alan “Yerel Yönetimlerin Sınırlarının Korunması” başlıklı 5’inci maddesine de aykırı niteliktedir. Bu madde şunu demektedir: Yerel yönetimlerin sınırlarında mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılamaz. Batılı normları gözetme iddiasıyla gerçekleştirilen bu düzenleme yoluyla yerel halkın ve yerel yönetim birimlerinin iradesi dışında sınırlar ile oynanması yerel demokrasiyle çelişmektedir. Yerel düzeyde referandum ile kurulmuş belediyelerin merkezî yönetim tarafından çıkarılmış bir yasa ile kaldırılması yerel demokrasinin özüne tam anlamıyla uymamaktadır. Bir diğer gerekçe olarak da öne sürülen tüm il sınırlarına etkin hizmet götürmek mümkün olmayacaktır. İl düzeyinde büyükşehir belediyelerinin her yere bu hizmetleri götürmesi mümkün değildir, bu da eşyanın tabiatına aykırıdır.

Ayrıca, Türkiye’de köklü maziye sahip kuruluşu büyükşehir belediye sisteminden çok önceye dayanan köy yönetimlerinin tüzel kişiliğini bir gecede yasa ile kaldırarak buralara daha iyi hizmet götürme gerekçesiyle tüzel kişiliği bulunmayan mahalleye dönüştürüyorsunuz ve bunun herkesin de söylediği gibi, bilindiği gibi de rant için yapıldığı bir gerçeği var. Böylece bu köylerin ve orada yaşayan yerel halkın geleneksel yaşam biçimine ve ekonomisine el koymak istiyorsunuz. Yapılmak istenen bu düzenlemeyle 2004 yılında 5216 Yasa ile istisna getirilen orman köylülerinin tüzel kişiliğinin kaldırılma işini de gerçekleştiriliyorsunuz. Bu yolla ticaretleşmenin önünü açıyor ve rant için el atılmak yer bırakmıyorsunuz. Türkiye’nin suyuna, ormanına, doğal kaynaklarına, yerel insan gücüne el atılmış durumdadır. Yüzyılların geleneklerini yerel kimlikleri merkezîyetçi bir mantıkla bir gecede kaldırma, yok etme, eritme

ve buharlaştırma girişimidir bu ve siz bunu “yerelleştirme” adıyla yapıyorsunuz. Ancak bu yaptıklarınızın Türkiye'nin taraf olduğu ve oynadığı Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı hükümleriyle hiçbir ilgisi bulunmamaktadır çünkü yapılan yerel demokrasi değildir.

Yine, sınırların bu şekilde, tepeden inmece bir şekilde dizilmesi tarihte sömürgecilik sonrası dönemlerde görülmüş bir uygulamadır. Afrika'da sömürgecilikten çıkmış devletlerin sınırları Batılı ülkeler tarafından bu yolla cetvelle çizilmiştir. Siz bu uygulamayı 5216 sayılı Yasa'yla büyükşehir belediyelerinin sınırlarını genişletirken masa başında pergelle çizdiniz, şimdi de kuruluşu 1900'lerden önceye giden bazı köy ve belediyeleri masa başında kurduğunuz büyükşehirlerin sınırları içinde tüzel kişiliği bulunmayan mahallelere dönüştürüyorsunuz. Bu süreçte Türkiye'nin idari, sosyolojik yapısına hiçbir şekilde uymamaktadır, sosyolojik ve yönetsel gerçeklerine de karşıdır. Belediyeler kente özgü yönetim kurumlarıdır. Büyükşehir belediyeleriyle, metropoliten yönetimler olarak gelişmiş kent merkezleriyle bunların gelişme alanları içinde oluşturulabilir, dünya örnekleri de bu yöndedir. Metropoliten yönetimin il sınırlarıyla çakıştırılmasının bilimsel gerçeklikle ilgisi bulunmamaktadır. Yerel halkın yerel demokrasi çerçevesinde kendi kendini yönetme hakkını siz yasayla elinden alıyorsunuz. Yapılmak istenen bu düzenlemeyle yine geçmişe eskiye dayanan il özel idaresi kaldırılıyor. AKP döneminde yapılan her yasal düzenlemenin asıl niyet olan kurumların içinin boşaltılması ve nihayetinde ortadan kaldırılması yaşanmaktadır. Türkiye'de taşra örgütlenmesi anlamında bu bir yerde valinin de sonunu getirilecek uygulama düzeyindedir. Çünkü burada söylenenlere, valilerin çok güçleneceği ibaresine ben katılmıyorum. Çünkü ileri aşamada yalnızca valiler protokol görevlisi olarak kalacak ve bütün yetki büyükşehir belediye başkanında olduğu için valilerin bu koordinasyon merkezî başkanlığı da bir yerde askıya alınmış duruma gelecektir. Hiçbir bilimsel dayanak olmadan sınırların yeniden çizilmesi de büyükşehir belediyesi sınırları içine dâhil edilen yerlerdeki yerel halk kendiliğinden, toplum bilimsel açıdan kentli olmayacaktır.

Bakınız, Sevgili Bakanım, sunumunuzda gösterdiğiniz gibi 6.430 köy mahalle olacak ve 9.652 orman köyü de mahalleye dönüşecek yani toplam 16.082 köy mahalle olacaktır. Şimdi, bu büyük şehirlerde köy kalmayacaktır. Soruyorum: Halk arasında Ulu Önder Atatürk'ümüzün söylediği bir tabir var: “Köylü milletin efendisidir.” Şimdi, ne diyeceğiz, “Mahalleli milletin efendisidir.” mi diyeceğiz? Kentleşme de bir költürdür, köyde yaşamak da ayrı bir költürdür. Bunları siz iç içe karıştırdığınız zaman “köy kent” kavramı içerisinde bu karmaşa bir költür, bunlara Türk toplumu olarak biz “arabesk költür” diyoruz. İleriye yönelik bu költür gerçekten büyük zararlar verecek düzeydedir. O nedenle, bu yasanın daha dikkatli, daha çabuk olmayan bir şekilde getirilmesi gerekiyordu.

Ayrıca, Trabzon'a özeline geldiğimiz zaman Sevgili Bakanım, -Sayın Müsteşarımız da, Değerli Hemşehrimiz de çok iyi hatırlar- Biz Trabzon'un büyükşehir olmasından yana tavrımızı koymuştuk. Ben Trabzon Belediye Başkanı iken -siz de çok iyi hatırlıyorsunuz- 15 bin imza topladık. Trabzon büyükşehir olsun, çünkü “büyük” ismi insanları heyecanlandırıyor. İlçeye de “Büyük” deseniz, Oo büyük! Ama içine baktığınız zaman acaba o büyüklük nereden geliyor? Şimdi büyükşehir olarak buna tamam “Karşı” diyorduk ama bütün şehir olduğu zaman Trabzon özelinde 4 bin 685 kilometrekare alan içerisinde, dağlık alan içerisinde -Karadenizlisiniz çok iyi biliyorsunuz- hizmet getirmek çok zordur. Trabzon kent merkezinde bizim de zaman zaman zorlandığımız, kar yağdığı zaman köy yollarını değil, hastane yollarını, mezarlık yollarını açmakta zorlanan bir il belediyesi acaba Uzungöl'ün Karaçam'ına nasıl hizmet getirecektir? Hayrat'ın köyüne, Şalpaazarı'nın Gökçe köyüne nasıl hizmet getirecektir? Bunu da çok iyi düşünmemiz lazım.

Ayrıca bir şey öğrenmek istiyorum: Biz Trabzon merkezinde bir ilçe kuruyoruz. Oysa Trabzon merkezinde söylenen, bizim alt komisyonlarda Trabzon özelinde konuştuğumuz konularda iki ilçenin kurulması öngörülmüyordu. Şimdi bir ilçe kuruluyor, “Yavuz Selim ilçesi”. İsim olarak, tabii ki, Yavuz Selim Trabzon'da şehzadeliği zamanında valilik yapmıştır. ancak acaba bunun isim babası kimdir Sayın Bakanım? Bunu da öğrenmek istiyorum. Yavuz Selim, tabii ki ona karşı değiliz, olsun ama isim babası çok Değerli Müsteşarım mı -Trabzon'u iyi bilen- veya siz mi yada Sayın Başbakan mı? Ama bizim düşüncemiz, bu merkezde, Trabzon nüfusu 7 yüz 57 bin 353 ve bunun 3 yüz 5 bin 231'i Trabzon merkezinde yaşıyor ve siz bunu bir ilçeye bağlıyorsunuz. Bir ilçe belediyesi buraya hizmet götürme noktasında çok büyük sıkıntılar getirecektir. Onun için ileri de Komisyon tarafından da aynı madde geldiği zaman öneri getireceğimiz gibi, Trabzon merkezinde ikinci bir ilçe kurulması, “Gazi” adı ile bir ilçe kurulması, hizmetlerin merkezle dayanışma içinde yürütülmesinin de bir gerçeğidir.

Ayrıca, muhtarlarla ilgili şimdiye kadar hiçbir şey yapmadınız. Önerge veriyoruz, konuşuyoruz ama şimdi bir şey yapmaya çalışıyorsunuz. Kağıt üzerinde açıkladınız, çok güzel, dediniz ki: “Artık bundan sonra muhtarlarımız seçimlerde, birleşik pusulaya hem adları hem azaların isimleri yazılacak.” Bunlar gerçek bir gösterge değil, gerçek gösterge...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Paraları, paraları?

VOLKAN MEHMET CANALIOĞLU (Trabzon) – Bir dakika, onu söylüyorum. Gerçek göstere, muhtarlarımızın özlük haklarını ve onların fiziki şartlarını iyileştirme noktasında katkı sağlamaktır. Muhtarları övmek yeterli değil ancak muhtarların özlük ve sosyal haklarını da iyileştirmek en güzel hizmet olsa gerektir.

Sayın Bakanım, çok konuşmayacağım Değerli Başkanım ama önce şunu söylemek istiyorum, siz de Karadenizlisiniz, ilerleyen bu saatte işi şöyle bağlayayım isterseniz: Biz bunları anlatıyoruz muhalefet partileri olarak, MHP’de anlatıyor, BDP’de anlatıyor, biz CHP’liler de anlatıyoruz. Anlatıyoruz, “Kabul edenler, etmeyenler” deniyor. Bu neye benziyor biliyor musunuz? Şimdi, Temel’le Dursun konuşuyorlarmış, Dursun demiş ki: “Ula Temel, benim uşak her gün benden 50 milyon istiyor.” Demiş “Da, ne yapayı parayı?” “Ne bileyim? Vermiyorum ki.” Şimdi, yahu, bizim bu söylediklerimizi lütfen dikkate alın, bunları da dikkate alın.

Evet, bu yasanın tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Hepinize teşekkür ediyorum, iyi çalışmalar diliyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz Sayın Canalıoğlu.

Evet, Özgür Bey, buyurun efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan, değerli komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, sayın milletvekillerim ve çok değerli basın mensupları; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Hem Komisyon Başkanlığına hem de Komisyon üyelerimize Komisyon dışından gelen üyelere verdikleri bu öncelik için teşekkür ediyorum. Biz bunu Plan Bütçe Komisyonunda Sayın Ferit Mevlüt Aslıanoğlu’nun üstün gayretleri ve gerçekten hem madden hem manen oradaki ev sahipliğinden çok almıştık. Kendisinin de buradaki gayretiyle buraya da bunun sirayet etmiş olmasına son derece memnuniyet duyduk, buradaki kuralın tersine dönmüş olmasına.

Son geldiğimde bu salonda bir milletvekili arkadaşımızdan tekme yemiştim, bugün dondurma yemek gerçekten bendeki o kötü anıları, bu salonla ilgili kötü anıları sildi. Bu ağızımızın tadının bozulmayacağını...

MUSA ÇAM (İzmir) – Özgür, yarın ilerleyen saatlerde ne olacağı belli olmaz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...ağızımızın tadının bozulmayacağını...

BAŞKAN – İnşallah bozulmayacak efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ... Türkiye Büyük Millet Meclisine ve onun komisyonlarına yakışır demokrasi anlayışı içinde, sabırla ve her türlü rejimde iktidarın olduğunu ama kıymetli ve farklı olanın muhalefet olduğunu ve onun sözlerinin kıymetinin iktidar tarafından anlaşıldığı, değerli bulunduğu ve kayda değer görülen kısımlarından da yararlandığı ideal bir evreni bu dakikalarda, sizlerin huzurunda ümit ediyorum; bu görüşlerimi paylaşmak istiyorum. Bize gösterilen bu anlayışa biz de sözlerimizi kısa tutarak ve tekrardan kaçınarak yanıt vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu sebepten dolayı, Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcımızın çizdiği tablo ve bizlerden sonra konuşacak olan Komisyon üyesi milletvekillerimizin kendi uzmanlık alanlarında yapacakları tenkit, tespit, uyarı ve karşı çıkışlara aynen katıldığımızı ve bunları bir kenara koyarak ben uzmanlık alanı buraya çok uzak olan ancak bir milletvekili olarak kendi iliyile ilgili gördüğü birkaç tane sakıncayı, sıkıntıyı dile getirmeyi uygun görüyorum burada. Ama tabii bunlar, Manisa’yla ilgili ifade ettiğim bu meseleler çözülürse bu iş uygundur, destekliyoruz manasında değil, temel ayrımlarımızı zaten Komisyon üyesi sayın vekillerimiz ifade edecekler.

Bizim diğer büyükşehir olan illerden bir farkımız var. Biz bu kuyuya taş atanı yakından tanıyoruz. Sayın Hüseyin Tanrıverdi AKP’nin Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısıydı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İdi idi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İdi. Öyle söyledim Sayın Vekilim. Yardımcısıydı ve uzun süredir de hem bununla övünüyor hem bunu Manisa’da kendi egemenlik alanının sınırlarını genişletmek, çizmek açısından iyi de kullanıyordu açıkçası. Bunun neden altını çiziyorum? Çünkü Manisa’da, Sayın Bülent Arınç’ın Manisa’dan ayrıldığı süreçten sonra güçler dengesi, aradaki çekişmeler ve bir ağabeylik rolünün teslim alınması noktasında -biz AKP’ye kimin ağabeylik yapacağı konusunda ilgili değiliz ama- Manisa’daki 10 milletvekiline birden ağabeylik yapmak, buyurgan bir tavır içinde olmak ve bu “Bütünşehir” lafını ilk onun ağzından duyduğumuzda sıkıntıları biz dile getirdik. O da “Ben Manisa’yı bir model olarak alıyorum. Manisa’dan bakarak Türkiye’ye çok iyi bir model hazırlıyoruz.” dedi. Hatta Temmuz ayının başlarıydı, “Meclise bunu sevk ediyoruz.” diye yerel gazetelere manşet olacak açıklamalar yaptı ama sonra bugünlere kadar geldi tasarı. Biraz önce bir vekilimizin değerli bir eleştirisi vardı “Bunu yazın açsayingiz tartışmaya bütün taraflar bunu bütün bir yaz boyunca tartıştı.” Şimdi sorsak Bakanlık ancak yetiştirecek ama o zaman, gerçeği söylemeyen birisi var ortada. Ya “Temmuzda hazır, üç beş gün daha Meclisi çalıştırıp bunu geçireceğiz.” diyen Sayın Tanrıverdi gerçekten hazır olmayan bir tasaktan bahsediyor ya da bugüne kadar bu çok iyi niyetli bir şekilde olmayarak saklanmış bizlerden. Ama Manisa’da biz yine de,

muhalefetin yapması gereken olumlu katkılar noktasında ortak akıl toplantıları önerdik. Dedik ki Sayın Tanrıverdi'ye: "Gelin, büyükşehir meselesi, bütünşehir meselesi, bunları oturup tartışalım. Kiminle tartışabiliriz? Bizim burada katkı sağlayabileceğimiz son derece kıymetli kişiler var. Biz İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımızı, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanımızı çağırabiliriz ama siz özellikle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanını çağırın, bir bütünşehir ne getiriyor, ne götürüyor? Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanını buraya davet edelim, bu modelin uygulandığı bir yer. Bunları konuşalım, ortak akıl toplantıları yapalım." Sayın Tanrıverdi toplantının ismini telif hakkı ödemedi bizden aldı, Manisa'da kullandı ama bizi de o toplantılara birer davetli olarak çağırdı sadece.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Allah'ı ma şükür!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kendisinin davetli listesindeki 130 kişiden bir tanesiydik biz. Saatine kadar dikte edilmiş ve bize hiç sorulmadan, muhalefete sorulmadan yapılan toplantılardı bunlar. Orada da, o toplantılarda kendisi, bu işin hâkiminin kendisi olduğunu ve çok güzel bir sistem ortaya getireceğini, bu işten de oradaki kişilere "Biraz da Manisaspor'u konuşun, biraz da bunu konuşun." deyip hiçbir yapıcı katkı almadan bu toplantıları 3 kez yaptı ama bir arpa boyu da yol gitmedi. Ama sonuçta yaptığı, çıkardığı taslakta da karşımıza böyle bir şey çıkarmış. Şimdi, şunu söyleyelim: Manisa'yı ortadan ikiye bölüyor, bir tane belediye yapıyor, adına "Şehzade Belediyesi" diyor. Şimdi, o kendi içinde bulunduğu rekabette ben onun psikolojisini anlıyorum ama Manisa şehzadeler şehridir, bir tane şehzade yok ama "Biz, ikimizden hangisi? Ben egemen ol..." O tekilik meselesi kafaya yerleşmiş, "Şehzade Belediyesi" kuracak Manisa'ya ve o "Şehzade Belediyesi"nin dışında da bir belediye daha kuruyor, onun da adı Yunus Emre. Kendisi Kulalıdır. Kula Manisa'ya 130 kilometre mesafededir. Yunus Emre Hazretleri'nin ve Taptuk Emre Hazretleri'nin türbeleri oradadır ama kendisi Manisa merkeze kurulacak belediyeye "Yunus Emre Belediyesi" adını koyuyor. Kendi Kulalılığına ve meseleye olan hakimiyetine atıf açısından ama zaten böyle bir şeye ciddi ihtiyaç duyuyor çünkü bu üçüncü dönemden sonra ilgili de kendisine ait çok pembe düşleri var. AKP'yle MHP yerel seçimin öne çekilmesi noktasında anlaşılıyor, Anayasa değişiyor. Biz de kaçmıyoruz bundan bir muhalefet partisi olarak, sabırsızlanıyoruz ama her iki partiye kötü bir haberim var ki, emin olsunlar, Manisa Belediyesi'nde, hem büyükşehirde hem de yeni kurulacak belediyelerde, hem AKP hem MHP bu işten çok ciddi zarar görecektir. Belediyeler Cumhuriyet Halk Partisi tarafından alınacak.

Manisa diğer illerden çok farklı olarak, il merkezi coğrafi merkez olmayan çok farklı bir ildir. "V" şeklinde bir uzanım, bir yerleşim var. Ankara yolu üzerindeki ilçelerimiz ve İstanbul yolu üzerindeki ilçelerimiz... Manisa'nın merkezi Bornova'ya 25 kilometre mesafededir, İzmir Bornova'ya. Ege Üniversitesi Kampüsü'ne 26 kilometre mesafededir ama Manisa merkezden Sarıgöl beldemizin güney damlarına 170 kilometre, Soma Demirci'nin beldesine 158, Soma'nın beldesine 130 kilometre mesafede hizmet götürecek öyle bir şeyi hayal ediyoruz. Manisa'nın bu "V" şeklinde yerleşimiyle, il merkezinin ve Büyükşehir Belediyesinin görece olarak coğrafi merkezde olduğu modeli aynı modelde birden tartışıyor olmanın veya tartışamamanın sıkıntılarını dile getirmek isterim.

Bir de, bir Borlu beldemiz var ki, referandumla kendisini Demirci ilçesine bağladı. Geçmişini ve oradaki sıkıntıları tutanaklara geçirmek istemem ama şimdi burada Borlu Belediyesi bir maddeyle Köprübaşı Belediyesine bağlanıyor. Köprübaşı Belediye Başkanı, Borlu Belediye Başkanı buradaydılar. İktidar partisinden belediye başkanları isyanlarını dile getirdiler. Eğer bir şey yapılacaksa mutlaka o eski tartışmaları ortadan kaldıracak, her iki tarafa eşit olarak dağıtılmış ilçenin merkezinin ikisinin birden olduğu bir model olması lazım çünkü aralarının, ikisinin son evlerinin arasının 2 kilometre olduğu ama Köprübaşı'nın Demirci'ye, 45 kilometre uzaktaki Demirci'ye bağlanmayı referandumla kabul ettiği bir geçmiş yaşanmışlıktan bahsediyorum. Bu işi referandum yapmadan, sadece bir buyurganlıkla "Kanun'a koyduk, geçirdik." meselesi sosyolojik sıkıntılar ortaya çıkaracaktır. Bu konuyu Komisyonun dikkatlerine arz etmek istiyorum.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bırak faturasını ödesinler canım. Sana ne?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Orada faturayı hep beraber çok ciddi sıkıntılara şahit olarak çekebiliriz. O yüzden bunu kayıtlara geçmesi açısından önemli buluyorum.

Köy tüzel kişiliklerinin ortadan kalkmasını ve âdetta gittiğimiz her köyde, her beldede bize şunu söylüyorlar: "'İmce' diye bir şey var. Ortaya bir tane çarşaf atarız, üzerine herkes katkı sağlar. Bu köyün yolunu yaptırırız, bu çeşmeyi yaptırırız, köye dozer alırız, kepçe alırız." şimdi, bunların hepsi birden bizim envanterimizden çıkıyor. Gerçekten bu insanlar size haklarını helal etmezler. Bu işe başka bir çözüm bulunması gerekir.

"Belediye" dediğimiz mesele hayvandan fino köpeğini anlar çünkü belediye öyle alanların yönetimine ilişkin bir şey değildir. "Belediye" dediğiniz, mekanların yönetimine ilişkin bir şeydir ve belediyenin hayvanla ilgili anladığı şey fino köpeğidir, serçedir veya işte muhabbet kuşudur. Onların evde kaç tane olabileceğiyle falan, komşuyu nasıl rahatsız etmeyeceğiyle ilgilenir. Ama

şimdi beldeliklerini ortadan kaldırdığınız veya köyleri mahalle yaptığınız bir yerde artık fino köpeği değil de, “Bu bizim sarıkızlar ne olacak?” diye soruyor herkes. Yani şöyle bir büyükşehir düşünebiliyor musunuz? Koca kapılar açılacak, içinden 5 tane davar çıkacak, meraya gidecek otlayacak, akşam eve geri gelecek, siz oraya “büyükşehir” diyeceksiniz. Bu işte bir yanlışlık var.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Yolunu da kendi temizleyecek.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ha, bir de temizlemesi de kendine ait olacak. Bu işin önünde sonunda geleceği yer şu: Ya olmayan bir duaya “Amin.” diyeceğiz hep beraber ya da bu işlerin sonunda “Sen bu 5 tane hayvan için bir tane inek çiftliği ruhsatına tabisin. Sen burada tavuk yetiştiremezsin. Ne arıyor bunlar burada? Tavuk çiftliği ruhsatı alman lazım.” Hiç tanımadığı yollarla tanışacak köylülerin ayakları ve hiç bilmediği paralar çıkmaya başlayacak artık ceplerinden.

Aslında faydacı bakarsam, ben yerelde siyaset yapan, onu da karınca kararınca mümkün olduğu kadar halkın içinde yapmaya çalışan birisi olarak, bunlar bizim için çok kuvvetli argümanlar. Yani ben, iktidar partisinin -o “swot analizi” deniyor ya- ne getirecek, ne götürecektir meselesinde aklının arkasında bizim bilmediğimiz öyle büyük getirecek şeyleri var ki veya öyle büyük bir talimatı, öyle büyük bir beklenti yönetiminin içinde ki... Bizim gördüğümüz, onlardan ne götürecektir... Ben açıkçası bütün yaz boyunca Manisa'nın köylerinde, beldelerinde bu hayalinden dolayı iktidar partisinden canını okuyorum ve o kadar eminim ki iktidar partisi buralarda çok ciddi bir yıpranmaya ve aşınmaya uğrayacak ama onların veya birilerinin aklının arkasında bir şey var, o, aklının arkasındaki bir şeyi yapmaya çalışıyorlar.

Ben son olarak bu salonda hem BDP'den hem de MHP'den Sayın Bakana “Koltuğunuz hiç sağlam değil, çok yakınlarda burada yoksunuz artık.” imalarını duydukça onun sallanmakta olan koltuğuna bolca çivi çakıldığını, Başbakanın genel tavırları üzerinden, görüyorum ve buradaki bu dengesizliğe aksi yönde tesir etmek ümidiyle Sayın Bakanım başarıyla yürüttüğü bu görevinde uzun süre devam etmesini diliyorum ve bu görevini uzun yıllar devam ettirmesini diliyorum.

Son olarak, ben bu salonda tekme yedim, bu dondurma onu aldı ama işçilerin, emekçilerin, sendikacıların, Sayın Bakanın sıkırdığı organik gazlardan nasibine düşenlerin haklarını kendisine helal etmeyeceğini ve er ya da geç Sayın Bakanın yönettiği bu ülkede her faniye olduğu gibi kendisine de bir gün bir biber gazının nasip olacağını altını çiziyor, hepinize teşekkürler ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ediyorum.

Sayın Türkoğlu, söz talebiniz vardı.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ENVER ERDEM (Elâzığ) - Sayın Başkan, şu ana kadar hep muhalefet partisi milletvekilleri konuştu. Bu yasayla alakalı bir de iktidar partisi milletvekillerimizden birisi...

SİNAN OĞAN (İğdır) - Yani bu yasayı savunacak bir tane vekiliniz yok mu?

BAŞKAN – Efendim, istirham ederim, olur mu? Onlar nezaket gösteriyorlar size.

SİNAN OĞAN (İğdır) – Bu yasayı savunacak bir iktidar vekili yok mu?

BAŞKAN – Yani, şimdi, söz vermeyince “Söz vermedi.” diyorsunuz, bakın, nezaket gösteriyorlar, “Niye konuşmadı?” diyorsunuz.

SİNAN OĞAN (İğdır) - Yani bir tane iktidar vekili de çıksın bu yasayı savunsun.

BAŞKAN – Savunacaklar elbette, tabii.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hep kötü yönlerini dinledik, bir de iyi yönlerini dinleyelim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Türkoğlu, buyurun efendim.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, İçişleri Komisyonunun saygıdeğer mensupları ve saygıdeğer misafir milletvekili arkadaşlarım, devlet bürokrasisinin saygıdeğer mensupları ve sivil toplum örgütleri, meslek kuruluşlarının güzide mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Günün değiştiği şu dakikalarda çok da fazla vaktinizi almak istemiyorum ama söylemek istediğim şeylerden de vazgeçemiyorum.

Evvela, Diyarbakır Emniyet Müdürü çerçevesinde dönen tartışmalardan bahsetmek istiyorum. Bu dağdaki ölen teröristlere ağlamayan gözleri insan olarak kabul etmeyen anlayışa Türkiye’de PKK terörünün kronolojisinden birkaç tane örnek vererek bazı şeyleri hatırlatmak istiyorum. Tabii ki, ölüm güzel bir şey değil, asıl olan insanın yaşaması ama gözyaşı dökceğimiz kişilerin de –o Emniyet Müdürünün ağzıyla söylüyorum- şu eylemlere imza attığını hatırlatmakta fayda var. 22 Ocak 1987 Hakkâri'nin Ortabağ köyünde PKK sobaya koyduğu bombaları patlatmak suretiyle 8 köylüyü öldürmüş yine. 22 Şubat 1987’de Şırnak Uludere’de Taşdelen

köyünde 14 kişi öldürülmüş. 20 Haziran 1987'de Pınarcık köyünde, Mardin'in Ömerli ilçesine bağlı Pınarcık köyünde 16'sı çocuk, 30 kişi öldürülmüş. Bugün, Başbakanın yol haritası aldığı şahıs da o zaman demiş ki: "Öldürdim, otorite olalım." Yine, 22 Mart 1990'da Elâzığ'da PKK'lılar tarafından kaçırılan 9 mühendis öldürülmüş. Yine, 25 Aralık 1991'de, bugün iktidar partisinin milletvekili olan bir eski valimizin ailesine ait iş yerinde molotof kokteylli saldırıda 7'si kadın, 1'i çocuk 11 kişi öldürülmüş; bunlar alışveriş yapan insanlar. Yine, 25 Ekim 1991'de Çukurca'da 17 Türk askeri şehit olmuş. 11 Haziran 1992'de Bitlis'in Tatvan ilçesinde durdurdukları bir minibüste 13 kişiyi kurşuna dizmişler. Bitlis'in Cevizdalı köyüne 1992 1 Ekiminde bir saldırı düzenlenmiş, 30 kişi öldürülmüş. Yine, 20 Ekim 1992'de Solhan ilçesine bağlı Hazarşah köyünde, Bingöl'de bir otobüs PKK'lılar tarafından durdurulmuş, 19 yolcu kurşuna dizilmiş. 22 Ekim 1992'de Malazgirt Dedebağ köyüne yapılan silahlı eylemde 12 kişi öldürülmüş. Yaklaşık yirmi sayfa, bu eylemleri yazdığım, içinden rastgele seçtiğim bu eylemler yirmi sayfa ve bu eylemleri gerçekleştirenler için bu eylemleri önlemek üzere, bu eylemleri gerçekleştirmekle, gerçekleştirenleri yakalamakla görevli bir Emniyet Müdürü diyor ki: "Bu eylemleri gerçekleştirenler için ağlayın ve ağlamazsanız insan değilsiniz." Bu anlayış bu Emniyet Müdürünü buraya atayan bu Emniyet Müdürünü burada görevlendiren zihniyetin anlayışdır. Emniyet Müdürü de bu zihniyetle aynı anlayıştadır. Bu Emniyet Müdürü cezalandırılmadığı sürece o Emniyet Müdürünü oraya atayanların ve orada tutanların aynı anlayışa sahip olduklarını ifade etmeye devam edeceğiz.

Sayın Bakan sunumunu yaparken birkaç cümleyle bizim bu tasarının kendilerine dikte ettirildiğini söylediğimizde, hafif de böyle gülerek, bizimle biraz da şakavari, böyle alaycı bir gülüşü vardı Sayın Bakanımızın. Bu alaycı gülüşünü en son Angelina Jolie Hanımefendi'nin yanında otururken görmüştüm. Evet, benzer bir gülüşü ama Sayın Bakanım...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Hâlâ unutmamış Sayın Bakan onu.

HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU (Osmaniye) – ... bu tasarının gündemimize gelmesi hâlinde... Efendim bu tasarı bizim tartışmamızdan kaçırılmıştır. Bu tasarı iktidar partisinin milletvekillerinden de kaçırılmış, saklanmış. Bu tasarı kırk sekiz saat evvel ortaya çıkmıştır ve bu tasarıyla ilgili sağlıklı bir değerlendirme yapılamamıştır. Mesela bu tasarımı o kadar aceleyle getirdiniz ki bakın, 5018 sayılı bu Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 14'üncü maddesi çerçevesinde yapmanız gereken düzenleyici etki analizi bu tasarıyla beraber bize gönderilmedi. Bu tasarı Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiğinde doğru komisyonlara havale edilmedi ve yani bu tasarının Anayasa Komisyonunda tartışılmaktan başka yolu var mı? Plan Bütçe Komisyonu -çok komik bir kararla- Plan Bütçe Komisyonunun üyeleri diyorlar ki: "Efendim, bizim gündemimizde bir konu yok. Bu tasarımı biz tartışabiliriz." ama Komisyon Başkanı buraya nereden aldı, talimatını nereden aldıysa onu da herkes biliyor. Yazı yazmış diyor ki: "Komisyonumuzdaki yoğun işler sebebiyle biz bu tasarımı inceleyemeyiz. Buna kargalarla gülmekte fayda var. Biz değil, muhataplarımız.

Diğer taraftan, bu Meclisin Kanunlar Kararlar Müdürlüğü ne iş yapıyor, bilmiyorum? Çünkü Komisyon Başkanımız buyurdular ki: "Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü rapor hazırlamış bu tasarıyla ilgili ve Anayasa'ya aykırı bir hüküm bulamamış arkadaşlarımız, bu bürokratlar." Maşallah! Bu tasarının içinde iki tane madde var, Anayasa Mahkemesi daha evvel iptal etmiş, ikisi de aynen geri gelmiş. Birisi, turizm yöreleri ve tarihî özellik taşıyan kentlerdeki belde belediyelerinin kapatılmasına ilişkin 2008 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı; birisi de, büyükşehir belediyesinin giderleriyle ilgili yurt dışına para aktarmanın önünü kesen Anayasa Mahkemesinin iptal kararı. Bu iki tane Anayasa Mahkemesi kararı var. Ama Kanunlar Kararlar Müdürlüğündeki memur, bürokrat arkadaşlarımız da belli ki bu tasarımı hazırlayan iradenin emirleri doğrultusunda gereğini yapmış.

Dolayısıyla, bu tasarının mevzuat hazırlama usul ve esaslarından da haberi yok. Yani şimdi, altı tane madde var -yürütme maddesini de unutmuşlar, Bakanlar Kurulu her şeyi yürütüyor, bunu yürütmeyi unutmuş- yüz kırk tane fıkra var ve kaç tane bilemiyorum, saymadım ama belki on tane, yirmi tane kanunda değişiklik yapıyor, altı maddeye yüz kırk fıkra koyuyorsunuz. Yani bize gönderilende yok efendim. Bize gönderilen de başka bir şey de yok. Mesela ben ısrarla bu tasarının hangi maddeyle, hangi kanunlarda, hangi maddeleri değiştirdiğini almaya çalıştım. Dün komisyondan arkadaşlar bana bir metin gönderdiler -sağ olsunlar iyi niyetle gönderdiler- ama gönderdikleri metinde, gönderdikleri mukayese tablosunda değişiklik içeren, değişiklikleri gösteren tabloda yanlış maddeleri yanlış kanunlara işlemişler, yani ben bunun üzerinden çalışıyorum. Yanlışlıkla yapılmış. Yani Teğmen Çelebi'nin cebine Hizbullahçıların rehberi nasıl yanlışlıkla konulduysa... Şimdi, bu hâliyle bakarsanız yani bu tasarının... Yani "Deveye demişler ki: 'Boynun niye eğri?' o da 'Dolmuştan yeni indim.' dememiş, 'Nerem doğru ki?' demiş." Dolayısıyla, bu tasarıda ciddi sıkıntılar var.

Tasarının bir yazılı gerekçesi var. Tasarının dört tane gerekçesi var Sayın Başkan, değerli üyeler. Birisi, yazılı. Bu yazılı gerekçede deniyor ki: "Katılımcı, saydam ve olabildiğince yerel yönetim anlayışı pek çok gelişmiş ülkedeki kamu yönetimi reformları için temel ilke ve değerler olarak ön plana çıkmıştır." Bu tasarıda getirilen düzenlemeler hangi gelişmiş ülkedeki kamu yönetimi reformunun içindedir, bunu merak ediyorum? Bu gerekçeyi hazırlayan arkadaşlar örnekleriyle anlatsınlar bunu. Diğer taraftan ikinci

paragrafta bu yeni anlayışta, kamu yönetimi etkinliği, verimliliği ve vatandaşın artan hizmet beklentilerini karşılamak zorundaymış idare. Peki, burada öyle mi oluyor? Burada gittikçe yönetimden uzaklaşan, eskiden köyünde muhtara oy veriyordu, köy tüzel kişiliğinde kendini temsil ediyordu köy derneğine üye kişi, seçmen ya da belde belediyesinde yönetime katılıyordu, şimdi, Kahramanmaraş'ın Nurhak ilçesinden 240 kilometre ötedeki Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesinin yönetimine katılacak, onu denetleyecek, öyle mi? Ee, bunlar yani Antalya'da benzer durumlar, Konya'yı zaten izaha gerek yok, izahtan varest. Dolayısıyla, vatandaşın yönetime katılması o yerel demokrasinin en önemli özelliği olan hem yönetime katılması hem de seçtiği yönetimi denetlemesi açısından müthiş bir facia var burada ve bu gerekçenin hiçbir yerinde üyesi olmak için yıllardır çaba verdiğimiz Avrupa Birliği müktesebatından dolayısıyla Avrupa yerel özerklik, yerel yönetimler özerklik şartından ne bir bahis var ne de oralara atıfta bulunuluyor. Belli ki Avrupa'dan biz yönümüzü çevirmişiz. AKP Kongresinde de gördük yönümüzü nereye çevirdiğimizi, artık demek ki biz model olarak Katar'ı, Dubai'yi işte şeyhlerin olduğu yerleri örnek alıyoruz. Bu tasarı da muhtemelen onun altyapısını oluşturan düzenlemelerden birisi olacak.

Bu tasarının bir gerekçesi daha var. Bu da AKP koridorlarında dolaşiyor. Bunu bizim bilme şansımız çok az, arkadaşlarımız söylerse. Nedir bu AKP koridorlarında dolaşan gerekçe? Şehirlerde rant bitti, artık köylere atlamak lazım; işte, sahiller, yaylalar, meralar, otlaklar oralardaki ranta gözünü dikmiş belli ki bazı AKP koridorlarından gezenler. Bir de yine AKP koridorlarında konuşulan bir şey var. Bazıları üç dönemden dolayı sıkışmışlar, onlara rütbe lazım, unvan lazım. Ee ne yapalım? Büyükşehir belediye sayısını artıralım da arkadaşlarımıza rütbe verelim, unvan verelim... Hayırlı işler. Yani bu, çadır devletinde bile olmaz. Bizi çadır devletine çevireceksiniz bu anlayışla.

Öbür gerekçe de: Mahallî idareler seçiminde, önümüzdeki yıl yapılacak olan, eğer Anayasa değişikliği kabul görürse, mahallî idareler seçiminde AKP kendine avantaj sağlamak için, işte tasarının içinde de görüyorsunuz, mahalleleri, yolları kanunla tarif ederek "İşte şu şuraya bağlanmıştır, bu buraya bağlanmıştır..." Kendine göre zayıf olduğu yerlerde güçlendirecek değişimler, güçlü olduğu yerlerdeki oyları başka yerlere aktaracak düzenlemeler, bu tasarının üçüncü gerekçesi de bu ama asıl dördüncü gerekçe -Sinan Oğan Beyefendi'nin de belirttiği gibi- bizim tüylerimizi diken diken ediyor. Nedir o gerekçe? Bu gerekçeleri Sayın Başbakan 1991'den beri söylüyor, 1991 yılında Sayın Başbakan "Kürt raporu" diye bir rapor hazırlamış, o zaman il başkanı, diyor ki: "Bugün 'doğu ve güneydoğu' olarak adlandırılan bölgeler tarihin en eski devirlerinde 'Kürdistan' olarak adlandırılan coğrafyanın içinde yer alan bölgelerdir. Bu bölgelerde yönetimi değiştirmek lazım. Yerel parlamentoların oluşturulması ve merkezî devletin küçülmesi Türkiye'ye tam demokrasinin yerleşmesi için atılacak önemli adımlardır." AKP'nin içinde o millî unsurlarından kısıntı da olsa kalan arkadaşlarımıza sesleniyorum: Böyle koridorlarda bize "Ya, kusura bakmayın, bu işte, oldu, içimizden de gelmiyor." falan filan diyerek hiç ne kendinizi ne de bizi aldatın. İşte 1991 Kürt raporu. Devam ediyorum, "Abdullah Öcalan" denilen bebek katilinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine vermiş olduğu bir savunma var. Bu savunmanın ekinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gönderilmeyen bir yol haritası var. Bu yol haritasını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar vermek suretiyle aldı ama bu yol haritası Türkiye'de bir Abdullah Öcalan ve avukatlarında, bir de yol haritasını verdiği hükûmette var. Bakın, bu Hükûmete verilen yol haritasındaki talepler neler: Geçtiğimiz yıllarda ve bugünlerde yapacağımız, yaptığımız değişikliklerden bazılarını bu taleplerin içinde göreceksiniz. Ne diyor: Bir, Türkiye vatandaşlığı Anayasa'da yer alsın. İki, Kürtçe eğitim ve öğretim dili olarak kabul edilsin, Anayasa'da yer alsın. Üç, ateşkes devam etsin, koşulsuz bir genel af ilan edilsin. Dört, akıl adamlar geçiş döneminde inisiyatif alsın. Beş, siyaset yapma özgürlüğü önündeki engeller kaldırılınsın, affedilen PKK'lılar dâhil herkes siyaset yapma hakkına sahip olsun. Altı, Abdullah Öcalan'a uygulanan tecrit kaldırılınsın. Yedi -hayırlı olsun- yerel yönetimler güçlendirilsin, demokratik özerklik kabul edilsin. Sekiz, çatışma döneminde işlenen faili meçhul cinayetler başta olmak üzere o dönemde meydana gelen olayları araştırmak için hakikatler komisyonu kurulsun. Dokuz, koruculuk kaldırılınsın ki, bu da bu tasarıyla beraber olabilecek bir husus. On, toprak reformu yapılsın.

Peki, bunlar da tatmin etmediyse sizi, tatmin edecek başka bir şey yapalım. Ne diyor? AKP lideri ve Başbakan Tayyip Erdoğan, 1991'de Refah Partisi il başkanıyken Kürt raporu hazırlamış, PKK'nın çözümü için Osmanlı'daki eyalet sisteminin şart olduğunu ise ilk kez 93'te dile getirmişti. Erdoğan 2004'te katıldığı bir TV programında başkanlık hayalini açıklamış, "Eyalet sistemi gerekiyor mu?" sorusuna "Eh tabii, yoksa altı kaval üstü şişhane olur." demişti. AKP Genel Başkanı ve Tayyip Erdoğan 1991 yılında Refah Partisi il başkanı olduğu dönemde Mehmet Metiner'e hazırlattığı Kürt raporunu 91 tarihinde Genel Başkan Necmettin Erbakan'a sunmuştu. Erdoğan, PKK sorununun çözümü için Osmanlı'daki eyalet sistemini şart olduğunu ise ilk kez 93 yılında kamuoyunun önünde seslendirdi. Erdoğan 93 yılında Sabah gazetesi yazarları Metin Sever ile Cem Dizdar'a verdiği ve "İkinci Cumhuriyet Tartışmaları" adlı kitapta yayımlanan röportajında eyalet sistemi hayalini ilk kez dillendirdi. Recep Tayyip Erdoğan 11 Aralık 2004 tarihinde katıldığı bir televizyon programında da Türkiye'nin eyaletlere bölünebileceğini açıkladı.

İşte, AKP'nin hayali bu, AKP'nin Türkiye'yi götürmek istediği yer bu. Bu tasarı da bunun bir aşaması. Hiç kimse bizi saf, salak ya da aptal zannetmesin. Bu tasarı bunun bir aşamasıdır.

Başka hayalleri de vardı AKP'nin. Mesela, ben o hayallerden biraz bahsedeyim: Mesela, Atatürk ve silah arkadaşlarına alenen saldırmak ve hakaret etmek eskiden hayaldi, şimdi gerçek oldu. PKK'nın övülmesi, katillerin el üstünde tutulması eskiden hayaldi, şimdi gerçek oldu. Terörle mücadele eden askerler, polisler hapse atıldı, bu hayaldi, şimdi gerçek oldu. Türk Bayrağı indirilmeye, paçavralar "bayrak" diye asılmaya başlandı, bu hayaldi, gerçek oldu. Artık topraklarımızın belli bir bölümünde üniformayla gezmek, gezemek hayaldi, şimdi gerçek oldu. Ayağa kalkmayan paşaların hapse atılması hayaldi, şimdi gerçek oldu. Türkiye'nin bölündüğü haritaların yayınlanması hayaldi, şimdi gerçek oldu. Bebek katili İmralı'da yol haritasını Başbakanın eline verdi, hayaldi, gerçektir oldu. Bebek katilinin mektuplarının Başbakanın özel temsilcileri tarafından örgüte götürülmesi hayaldi, gerçek oldu. Üniter yapının, millî birliğin parçalara ayrılması hayaldi, gerçek oldu. Ulusal bayramları kutlamak yasak, AKP'nin kongresini kutlamak vazife oldu, bu da hayaldi, gerçek oldu. Şehit aileleriyle görüşmeyen Başbakan bölücülükten sabıkalı terör yandaşlarıyla görüşmeye başladı, hayaldi, gerçek oldu. Teröristle mücadele etmeyen hükümet programını görmek hayaldi, gerçek oldu. "Reşadiye saldırısını PKK yapmış olamaz." diyen hükümet görevlileri hayaldi, gerçek oldu. "Terörist için ağlamayan insan olamaz." diyen emniyet müdürleri hayal ötesi ütopuydu, gerçek oldu.

Bundan sonraki hayallerinizden de birkaç tane söyleyerek sözlerimi tamamlamak istiyorum: Bölünmüş bir Türkiye, parçalanmış bir Türk milleti sizin hayaliniz. Resmî dairelerde Recep Tayyip Erdoğan'la bebek katilinin bir arada resimlerinin olduğu bir Türkiye sizin hayaliniz. Teröriste ağlayan gözlerden sonra, bebek katilini her sabah okul önlerinde öven sözler sizin hayaliniz. Anlı şanlı polisler ve askerler tarafından gebertilen teröristler için mevlit okutup hatim indiren polis müdürleri de yeni hayalleriniz arasında yerini alacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Serindağ, buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Başkanım.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Daha ne kadar devam edeceğiz Başkan?

BAŞKAN – Müsaade buyurun efendim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Vakit çok geçti, onun için sözlerimi kısa tutacağım. Zaten, söyleneceklerin hemen hemen çoğu da söylendi.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ne kadar ağır konuştun Hasan Hüseyin ya! Herhâlde hak ettiler.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, hepimizin bildiği gibi bu tasarı...

MEHMET ERSOY (Sinop) – Haydar Ağabey, lütfen, nezaketimizden susuyoruz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bunlar hakikat.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Bizim de sabrımızı test etmeyin, şık değil, yani ti geçilecek pozisyon değil.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Nezaketimizden susuyoruz. En yaşlı sizsiniz içimizde, lütfen, sabrımızı...

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Serindağ'ı dinleyelim.

MEHMET ERSOY (Sinop) – Lütfen, nezaketinizi bozmayın.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Siz de bozmayın. Hakikatler ortada.

BAŞKAN – Sayın Öner, rica ediyorum.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, bu tasarı hepimizin bildiği gibi, 8 Ekim 2012 Pazartesi günü Meclise sunuldu ve bize bildirildi, şimdi de burada tartışıyoruz. Aslında bu tasarı çok önemli bir tasarı, Türkiye'nin yönetim yapısını temelden ilgilendiren bir tasarı. O nedenle, bu tasarinin kamuoyunda tartışılması, belki üniversitelerde tartışılması, sivil toplum örgütlerinde tartışılması, belediye başkanlarının, belediye meclisinin, il genel meclisinin bir araya gelerek tartışması gereken bir tasarıydı ama bunların hiçbirine uyulmadı. Tasarı, âdeti kamuoyundan gizlendi. Belki, şimdi Sayın Bakan alınıyor da, İçişleri bürokrasisinden bile gizlenmiştir. Ben bu tasarinin İçişleri Bakanlığında hazırlandığına inanmıyorum. Niye inanmıyorum? Çünkü ben otuz üç yıl orada çalıştım, İçişleri bürokrasisi çok kaliteli bir bürokrasidir, bu tasarıyı bu şekilde hazırlamazdı, daha iyi hazırlardı, daha iyi getirirdi. Bunun örneklerini daha önce gördük ve ifade ettik. Bu tasarı belli ki başka yerlerde hazırlanmış ve önümüze getirilmiş. Şimdi, bundan alınganlık göstermeye hiç gerek yok.

Aceleyle getirildi. Tali komisyon olarak Bütçe Plan Komisyonuna sunulmuş ancak orada görüşülmemiştir. Biraz evvel bir arkadaşım ifade etti, Bütçe Plan Komisyonu Başkanı kendi üyelerinin haberi olmadan bir yazıyla, bizim Komisyonumuza yazı yazarak Komisyonun gündeminin yoğun olduğunu, bu nedenle bu tasarrının Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülemeyeceğini ifade etmiş. Şimdi, bu neyi gösteriyor biliyor musunuz Sayın Başkan, sayın milletvekilleri? Bu, şunu gösteriyor: Adalet ve Kalkınma Partisinin, Türkiye Büyük Millet Meclisini bir formalitenin yerine getirildiği bir kurum olarak gördüğü gerçeğini gösteriyor. Yani bu bir formalitenin yerine getirilmesine ilişkin bir çalışmadır, bizim burada yaptığımız da budur. Bakınız, bizim burada yaptığımız bu. Karar verilmiş, gönderilmiş ve bir formalite yerine getirilecektir. Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tarihî geçmişine bize göre yakışmıyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu tasarıya ve diğer tasarılar da olduğu gibi maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri katkı yapamıyorlar. Şimdi, bu tasarı aceleyle görüşülecektir, Genel Kurulda aceleyle görüşülecektir, belki de temel kanun olarak gelecektir. Şimdi temel kanun ayrı bir ucube. Gerçi "ucube" biliyorsunuz bizim ülkemizde, efendim, çok kullanılır oldu. Gerçekten temel kanun bir ucube. Nedir? Temel kanununun standartları İç Tüzük'te belirtilmiş. Şimdi, gelen kanunların ve temel kanun olarak görüşülen tasarıların hiçbirisi o belirlenen standartlara uymuyor. Torba kanunu temel kanun olarak görüşüyoruz. Bu yakışır mı, yani Türkiye Büyük Millet Meclisine yakışıyor mu?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – "Torba kanun" diye bir şey var.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Torba kanunu biz temel kanun olarak görüşüyoruz.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Yarın da çorba maddeler görüşeceğiz.

ALİ SERİNDAG (Gazi antep) – Görüşeceğiz.

Şimdi, bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı buna ses çıkarmıyor, komisyon başkanlarımız buna ses çıkarmıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çoğunluk partisi buna ses çıkarmıyor. Peki, millet bizi niye seçti? Yani biz şimdi gece yarısına kadar çalışıyoruz. Bakın, saat on ikiyi geçti. Yani bizim çalışmamız bir şeye yaramayacaksa, bizim çalışmamız herhangi bir sonuç doğurmayacaksa biz niye devletin bu elektriğini yakalım, niye masraf edelim?

Değerli arkadaşlarım, bana göre herkesin bu konuda üzerine düşeni yapması lazım. Başta Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, çoğunluk partisi, komisyon başkanları ve tüm milletvekilleri bu konuda üzerine düşeni yapmalı, bu temel kanun ucubesinden bizi kurtarmalı.

Bu tasarı, pek çok mali hüküm içermektedir. Yerel yönetimlere genel bütçe gelirlerinden ayrılan paylar yeniden düzenlenmektedir. Yani Bütçe ve Plan Komisyonunu çok fazla ilgilendirmektedir ama bu tasarı Bütçe ve Plan Komisyonunda görüşülmemiştir. Gene, demin ifade edildi, pek çok maddesi Anayasa açısından sorundur. Bunu biz de dile getirdik, konuşan diğer arkadaşlarımız da diğer partilere mensup, Milliyetçi Hareket Partisine mensup sayın milletvekilleri de dile getirdiler. Bu, Anayasa Komisyonunda, ilgili komisyonda görüşülmemiştir, ilgili komisyona havale de edilmemiştir. Belli ki Meclis Başkanlığı da üzerine düşeni yapmıyor, Meclis Başkanlığı da gelen talimatları -yani söylemek istemiyorum ama maalesef, söylemek zorundayım- uygulamak durumunda kalıyor. Öyle bir şey olamaz. Herkes işini yapacak. Sayın Başbakan çok doğru bir şey söylüyor, bazen bazıları konuşunca diyor ya: "Herkes işine baksın." En sonunda TÜSİAD Başkanı konuşurken "Herkes işine baksın." demişti. Doğru, herkes işine baksın, biz de kendi işimize bakalım, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı kendi işine baksın, kendi işini yapsın, iyi yapsın, milletvekilleri de kendi işlerine baksınlar, yasama görevlerini yapsınlar, bize bu imkânı sağlasınlar ama biz kendi işimizi yapamıyoruz, milletin bize verdiği görevi bihakkın yerine getiremiyoruz, bu imkânı bulamıyoruz.

Şimdi, bundan önceki konuşmamda da ifade etmişim, İç Tüzük'te asli komisyonun tali komisyonun kararını beklemeyeceği hükmü yer almış ama bunun belli şartları var, diyor ki: "Süresinde gelmezse doğrudan görüşür." Süre vermemişiz ki. "Efendim, yazı yazmış." İşte bir formalite yerine getirilmiş. Bu tamamen budur. Yani yangından mal kaçırılıyor. Bilmiyorum bu acelenin sebebi ne?

Bu tasarı ne getiriyor şimdi ona bakalım arkadaşlar: Bize göre bu tasarrının iki amacı var: Birincisi siyasidir. Bu nedir: AKP her ne pahasına olursa olsun bazı yerlerde seçim kazanmak istemektedir ve normal seyri içerisinde AKP bu belediyeleri kazanamayacağını bildiği için bu tasarıyı hazırlamıştır. En büyük neden budur. Bu tasarıyı bazı belediyeleri bazı yerleri kazanabilmek için hazırlamıştır, acelenin nedeni de budur. Niye, efendim önümüzdeki haftaya yetiştirmek istiyor çünkü 27 Ekim 2013'de yapılacak mahallî idare seçimlerinden bir sene önce bunu görüşmek istiyor. En büyük nedenlerinden biri budur. İkinci...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Seçime yalnız girecek hâlimiz yok, beraber gireceğiz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, beraber gireceğiz, elbette beraber gireceğiz, biz elbette beraber gireceğiz. Sizin amacınız budur. Birinci amaç bu.

Şimdi, yapılan düzenlemeleri de buna göre yapmışsınız. Demin arkadaşlarımız söylediler, işte Manisa'dan örnek verdiler, Malatya'dan örnek verdiler. Hatay milletvekillerimiz burada mı bilmiyorum, Hatay da ilginç bir örnek, adliye binasının bulunduğu beldeyi siz tutuyorsunuz Arsuz ilçesine bağlıyorsunuz. Arsuz'u ilçe yapıyorsunuz, tutuyorsunuz oraya bağlıyorsunuz. Yani, ne hakla! Yani hangi akla hizmet bunu öyle yapıyorsunuz! Gene söylendiğine göre, aksini söyleyen varsa buyursun söylesin, Hatay milletvekillerinin söyledikleri Antakya merkezde iki ilçe yapıyorsunuz iki toplumu bölüyorsunuz. Öyle bir şey olabilir mi? Yani böyle bir şey olabilir mi? Düzenlemeyi yaparken de öyle yapıyorsunuz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yolları bile böldüler.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Yani şimdi değerli arkadaşlarım, siyasi görüşlerimiz farklı olabilir, biz zaten farklı siyasi partileriz, elbette görüşlerimiz farklı olacak ama insanları bölmeye hakkımız yok, insanları bölmeyelim.

Şimdi size başka bir örnek vereyim, ilginç bir örnek, mesela Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinden üç köyü Türkoğlu'na bağlamışlar, dokuz köyü de Maraş'ta yeni oluşan bir ilçeye bağlamışlar.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Türkoğlu da, Pazarcık da yıllardır ilçe olarak varlıklarını devam ettirmişler. Ne oldu da şimdi üç köyü oradan alıyoruz oraya veriyoruz? Bu köylerin bir talebi mi olmuş? Yok. Öyle bir istekleri mi olmuş? Yok. Öyle bir irade beyanında mı bulunmuşlar? Yok. Ama tek sebep var, bakın size söyleyeyim değerli arkadaşlar. Bu üç köy, Cennetpınarı, Bayramgazi ve Kelibişler... Şimdi onlara bakıyoruz, bakın değerli arkadaşlar, Bayramgazi köyü; 2011 seçimlerinden Adalet ve Kalkınma Partisinin aldığı oy 1, Cumhuriyet Halk Partisinin aldığı oy 133. Cennetpınarı köyüne bakıyoruz; Adalet ve Kalkınma Partisinin aldığı oy 1, Cumhuriyet Halk Partisinin aldığı oy 170. Öbürü de Kelibişler'di. Ona da bakalım, Kelibişler'e bakalım. Orada biraz fazla almış. Adalet ve Kalkınma Partisi 21, Cumhuriyet Halk Partisi 90. Üç köy... Yani bu sebebi açıkça ortaya koyuyor değerli arkadaşlar.

Şimdi, bu yakışmıyor tabii! Yani ciddi bir devlete yakışmıyor! Siz bir tasarı hazırlayabilirsiniz.

Şimdi Maraş'a bağlanan köylere bakalım. Biraz zamanınızı alacağım ama isterseniz ona da bakalım. Aslanbey köyünü bağlamışlar. Burada denk düşmüş birbirine. Devam ediyoruz. Çınarlı köyünü bağlamışlar. Adalet ve Kalkınma Partisi 5, Cumhuriyet Halk Partisi 238. Devam ediyoruz. Demirciler köyü; Adalet ve Kalkınma Partisi 2, Cumhuriyet Halk Partisi 127. Devam ediyoruz. Denizli köyü; Adalet ve Kalkınma Partisi 4, Cumhuriyet Halk Partisi 116. Böyle devam ediyor bu köyler.

Şimdi, bu köylerin oradan alınıp oraya verilmesinin amacı belli. Değerli arkadaşlarım, biz buna karşı çıkıyoruz. Bu yakışmıyor, bu yanlış! Bunu düzeltmeniz lazım. Bununla ilgili önergelerimiz var, bunu düzeltmeniz lazım.

Devam ediyorum izninizle konuşmama.

Ne dedik? Birinci amaç siyasi dedik. İkinci amaç nedir biliyor musunuz, ekonomik amaçtır değerli arkadaşlar. Büyükşehir sınırlarını genişleterek AKP, il sınırı ile büyükşehir sınırlarını çakıştırarak rant alanlarını kontrol etmek istiyor. Çünkü kent rantı artık sonuna yaklaştı, kent rantı bitiyor artık. Yeni rant alanları lazım. AKP tüm çabalarına rağmen kıyılara sahip olamamıştır, kıyılara el koymak istemektedir, kıyılara yakın bölgelere el koymak istemektedir. Kıyı belediyelerini ele geçirmek istemektedir. Bir yanıyla bu yasa kıyıları ele geçirme yasasıdır. Bir de bazı küçük kıyı kentleri belediyeleri var. Tabii zaman zaman bunlar sorunlar çıkarıyor, AKP sorunu çıkararak bu küçük yerleşim yerlerini de bir şekilde bertaraf etmek istemektedir. AKP bu tasarımı hazırlarken tek tip belediye özlemi içerisindeydi değerli arkadaşlar, oysa tek tip belediye anlayışı modern bir belediye anlayışı değildir. Bizim Cumhuriyet Halk Partisinin programında bu husus çok ayrıntılı olarak incelenmiş. Şimdi, bizim de hedefimiz, yerel yönetimlerin zaman içerisinde ülkenin tüm coğrafyasını kapsayacak şekilde düzenlenmesidir. Bizim parti programımızda bu var ama bizim öngördüğümüz düzenleme sizden çok farklı. Biz köyleri kaldırmıyoruz, tam tersine bir yöredeki köyler gerektiğinde birleştirilerek kırsal belediyeler oluşturulacaktır. Demin bir arkadaşımız örnek verdi, nüfusu, yüz ölçümü bizimle hemen hemen benzer olan Fransa'da 40 bin civarında belediye var. Biz küçük köyleri birleştirmek suretiyle kırsal belediyelere dönüştüreceğiz. Bizim öngörümüz bu, olması gereken de budur.

Gene biz diyoruz ki turizm yöreleri ayrı bir belediye anlayışıyla yönetilmelidir. Turizm yörelerinin belediyeleri biraz daha farklı olmalıdır, buna göre düzenlemeler yapılmalıdır.

Siz diyorsunuz ki, biz, işte, mahalli idareleri güçlendiriyoruz. Siz bu şekilde mahalli idareleri güçlendirmiyorsunuz ki, tam tersine hizmetleri merkezleştiriyorsunuz. Demin yine ifade edildi, Konya yüz ölçümü zannediyorum 38 bin küsur kilometrekare, Kocaeli'nin yüz ölçümü 3.500 kilometrekare. Bu tür belediye için Kocaeli müsait bir alan olabilir. Çünkü Kocaeli'nde kır nüfusu çok az, yüzde 4 veya 5 civarında, İstanbul'da söylediler, siz daha iyi bilirsiniz, yüzde yarım civarında diyorlar. Bu tür belediye orada uygulayabilirsiniz ama Konya'da uygulayamazsınız. Anamur'un bir dağ köyünü getiriyorsunuz Mersin'e bağlıyorsunuz. Dört beş saatlik mesafede. Nasıl hizmet götüreceksiniz oraya? Yönetime orada nasıl katılacak? O nedenle bu yasa sorunlu.

Şimdi, bu yasa ne yapıyor? 16.082 köyün tüzel kişiliğine son vermektedir. Hâlbuki köyler anayasal birer mahalli idare birimidir. Bu, Anayasa'da yer alıyor. Siz anayasa ile ancak onu düzenleyebilirsiniz, köyleri düzenleyebilirsiniz, köyleri ortadan kaldıramazsınız ki. Anayasa'da hüküm var. Diyor ki, nasıl düzenleneceği kanunla gösterilir diyor, kanunla düzenlenir diyor, kanunla ortadan kaldırırsınız demiyor ki. Yine yüz elli yıldır varlığını devam ettiren 29 özel idareyi ortadan kaldırılıyorsunuz. Şimdi işte o boşluğu doldurmak için "Yatırımları İzleme ve Kontrol" merkezi adıyla hiçbir idari düzenlemeye uygun olmayan bir düzenleme getiriliyorsunuz, muhtemelen o da belki değişecektir. Peki, 29 özel idareyi kaldırılıyorsunuz ama 52 özel idareyi muhafaza ediliyorsunuz. Yani bir ülkede ikili yönetim olabilir mi? Şimdi, bu belde ve köylerin varlığına son verirken oradaki halkın iradesine bakılmıyor. İradesini nazarı itibara almılmıyor. Hâlbuki hani katılımcı demokrasi nerede kaldı? Demiştik ya temsili demokrasiden artık katılımcı demokrasiye geçtik, o nerede kaldı? İl genel meclislerini kaldırılıyorsunuz ama il özel idarelerinin bugüne kadar geleneksel olarak yaptıkları bazı hizmetlerin demin ismini söylediğim merkez tarafından yerine getirileceğini düşünülüyor çünkü düzenlemeyi ona göre yapmışsınız.

SADİR DURMAZ (Yozgat) – Bütçesini düşürüyorlar.

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Düşürüyorlar tabii. Zaten belli bir süre sonra yeni düzenleme yapacaklar, bu bir kapıdır, geri si gelecektir bunun. Demin söylendi ya, hazmettiren hazmettiren diğer şeyler de yavaş yavaş olacaktır.

O zaman, özel idareleri kaldırılıyorsanız, yerine Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezini kuruyorsanız, genel meclisleri niye kaldırdınız? O zaman genel meclisleri güçlendirelim. Bana göre ne yapalım? Özel idareleri muhafaza edelim ama valileri özel idarelerin yürütme organı olmaktan çıkaralım. Öyle bir şeyiniz varsa çıkaralım. Zaten bu haliyle valilerin özel idareyle ilişkileri sorunludur şu anda, sorunludur. Yasa diyor vali özel idarenin başıdır, mercidir diyor ama değil aslında, yani öyle değil. Yani yasa öyle diyor ama siz yani ne getirmişsiniz, başka organlar oluşturmuşsunuz, o haliyle yürümüyor. Zaten Adalet ve Kalkınma Partisinin bir prensibi var, bir şeyi bozmak istiyorsa önce onunla ilgili bir değişiklik yapıyor. Değişikliği yaptıktan sonra diyor ki, yahu bu olmuyor, o zaman tümünden kaldıralım diyor. Öyle gibi. Öyle gibi. Tüm şeyleri... Şimdi Cumhurbaşkanlığı konumuz değil ama, Cumhurbaşkanlığı meselesinde de öyle. Efendim, Sayın Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini uygun gördünüz, tamam seçilsin. Şimdi de yeni şey çıkıyor, halk tarafından seçilen cumhurbaşkanı çok güçlü olur... Ee o zaman? Parlamenter sistem pek buna uymaz... Ne yapalım o zaman? Cumhurbaşkanına uygun bir yönetim sistemi oluşturalım. Böyle olmuyor ki! Siz sistem değişikliğine gidiyorsanız topyekün masaya yatırılırsınız, artırımları eksileriyle, tüm yönleriyle tartışılırsınız; bu kamuoyunda tartışılır, ona göre bir sistem oluşturursunuz ve sistemi tüm aktörleriyle devreye sokarsınız. Olması gereken bu ama öyle yapılmıyor.

Şimdi, bu düzenlemeyle belediye meclislerinin yetkileri artırılmıyor ama belediye başkanlarının yetkileri çok artırılıyor. Belediye başkanları kendi beldesinde birer kral gibi. O zaman ne yapalım? Belediye meclislerinin yetkilerini artıralım. Daha demokratik olur. Ama bu tasarıda öyle bir şey yok. Belediye başkanından başka inisiyatif kullanan hiçbir aktör yok bu getirilen tasarıda.

Bir de değerli arkadaşlarım, hizmetlerin verimli yürütülmesinde optimum ölçek çok önemlidir. Bir tarafta 3.500 kilometrekare büyüklüğünde bir il, diğerinde 39 bin kilometrekare büyüklüğünde başka bir il. Ölçek belirlenirken hizmetin yayıldığı alan, dolayısıyla ekonomik boyutlar mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Fayda-maliyet analizi yapılmalıdır. Fayda-maliyet analizi yapılmış mı? Yok. Peki, gene temel ilkelerden biri nedir? Mahalli hizmetlerin oraya en yakın birim tarafından yerine getirilmesidir. Bu tasarı bunu mu getiriyor? Yok. Tam tersine, işte, dört beş saat mesafedeki beldeyi kapatılıyorsunuz, oraya dört beş saat mesafedeki büyükşehir belediyesinin hizmet götürüleceğini düşünülüyor. Olmaz öyle. Hâlbuki en yakın birim hizmet götürmeliydi. Bu da yok. Bakın, her zaman büyük ölçek maliyetlerin düşürülmesine neden olmaz. Yani genel kuraldır. Denir ki ölçek büyüdükçe hizmetin maliyeti düşer ama öyle değil.

Bakın, şimdi, bu bizim İdarecinin Sesi Dergisi. Bu biliyorsunuz Türk İdareciler Derneğinin yayın organıdır. Yani Türk İdareciler Derneği, Cumhuriyet Halk Partisine yakın bir dernek de değildir. Bunu hepimiz biliyoruz. Orada bir hocamızın yayınlanmış makalesi. Amerika'da bir araştırma yapılmış değerli arkadaşlarım, sağlıkla ilgili; 30 ila 50 bin arası bir kentte kişi başına maliyet 0,5 dolar iken, milyonluk bir kentte bu 1,5 dolara yükselmiş. Yani ölçek büyüdüğü halde maliyet artmış. Ölçeğin büyümesi her zaman maliyeti düşürmüyor. Ne yapmak lazım düşürüp düşürmediğini? Fayda-maliyet analizi yapmak lazım. Bu konuda öyle bir şey yapılmış mı? Yok, öyle bir şey yapılmamış.

Şimdi, Büyükşehir Belediye Kanunu yapılırken 5216 sayılı Yasa'da bazı kriterler öngörülmişti. O yasayı da siz çıkardınız. O yasa, herkes biliyor ki 3030 sayılı Yasa Bedrettin Dalan'ın yasasıdır, hepimiz biliyoruz. Şimdi, efendim, şey oldunuz... Neyse...

İÇİŞLERİ BAKANI İDRİS NAİM ŞAHİN (Ordu) – Yorulduk.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – 5216 sayılı Yasa Ankara Büyükşehir Belediye Başkanıyla Adana Büyükşehir Başkanının eseri; bunu herkes biliyor. Şimdi, Adana Büyükşehir Belediye Başkanını da devre dışı bıraktınız, o zaman devre dışı değildi. Bakın, onda bile büyükşehir belediyeleriyle ilgili bir kıstas vardı. Ne diyordu? Şöyle diyordu: “Belediye sınırları içindeki ve bu sınırlara en fazla 10.000 metre uzaklıktaki yerleşim birimlerinin son nüfus sayımına göre toplam nüfusu 750.000’den fazla olan il belediyeleri fiziki yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri de dikkate alınarak kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir.” Burada bazı kriterler var. Üç kriter var. Nedir? Nüfus. Nedir? Ekonomik gelişmişlik durumu. Nedir? Fiziki yerleşim durumu. Siz bu kriterlerin hepsini kaldırmışsınız sadece nüfus esasını getirmişsiniz; hâlbuki bu yasayı da siz getirdiniz. Bu tasarıyla -demin söylediğim gibi- 16.082 köy, 29 il özel idaresi kapatılıyor.

Bir de değerli arkadaşlarım, “Avrupa Kentsel Şartı” diye bir şart var. Diyor ki o Avrupa Kentsel Şartı: “Kentler ve kasabalar kentliler ve kasabalıdır. Onların iradelerinin dışında buralarla ilgili herhangi bir tasarrufta bulunulamaz.” Siz şimdi kentlerin ve kasabaların iradelerine başvurmadan, köylülerin iradelerine başvurmadan onların idarelerini kapatıyorsunuz; o nedenle bu tasarı sorunlu. Biz bu tasarruğun sorunlarının kurulacak bir alt komisyonda değerlendirilmesini diliyoruz. Bir alt komisyon kuralım, oluşturalım. Tasarruğun eksiklerini tespit etsin. Enine boyuna tartışsın. Kanun yapma tekniğine uygun hâle getirsin. Ondan sonra, biz İçişleri Komisyonunda bunu yeniden değerlendirelim. Bu bağlılıkları da yeniden görüşelim.

Şimdi, demin birinci konuşmamda belirttim: Siz bunu 127’nci maddedeki 2-3’üncü fıkranın son cümlesine dayandırılıyorsunuz. Orada kastedilen yerleşim yeridir yani ilin tümü değildir; mekân olarak göz önünde bulundurulmuş bir husustur. Zaten dünyada da bunun örnekleri vardır. Bunu bu açıdan da değerlendirelim ve tasarruğu daha görüşülebilir bir duruma alt komisyonda getirelim ve yeniden görüşelim. Ama birinci önerimiz bu tasarruğu geri çekmenizdir. Geri çekmiyorsanız alt komisyonda yeniden görüşelim diyorum, teşekkür ediyorum, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, tasarruğun tümü üzerinde arkadaşlarımız görüşlerini belirttiler. Daha önce söz alan Komisyonumuzun siyasi partilere mensup üyeleri de bu konunun alt komisyonda tezekkür edilmesinin faydalı olacağını söylediler. Tabii, amaçladığımız bir takvim çerçevesinde ben de bu anlamdaki bir çalışmanın faydalı olacağını düşünüyorum. 7 kişilik bir komisyonda; 4 Adalet ve Kalkınma Partisi, 1 Cumhuriyet Halk Partisi...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - 2...

BAŞKAN - Ama o zaman 9’a çıkmamız gerekecek, ben rahat bir çalışma ortamı olsun istiyorum ve bir partimiz de dışarıda kalmasın istiyorum, o nedenle anlayışınıza sığınıyorum. Milliyetçi Hareket Partisinden....

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Bizim varımız yoğunumuz 1 kişi zaten, sübhaneke boncuğu gibi.

BAŞKAN – “Tümü üzerinde yeterli görüşmeler yapılmıştır.” tarzında bir kararla bir alt komisyona bunun götürülmesinin uygun olacağını düşünüyorum. Arkadaşlarımın...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yeterli olmadığı için gönderiyoruz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sonra tekrar baştan...

BAŞKAN – Alt komisyon raporunu görüşeceğiz tekrar tabii ki geldiği zaman.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Alt komisyon raporunun geneli üzerinde...

BAŞKAN – Tabii canım. Alt komisyon raporunun genelini de konuşacağız tabii ki. Öyle değil mi arkadaşlar?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Tabii efendim yani alt komisyon kurulması kararlaştırıldı irsa komisyon raporu...

BAŞKAN – Elbette. Hem geneli üzerinde, ondan sonra da maddeleri oylanmak suretiyle yapılacak.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) - ...hem geneli üzerinde hem maddeleri üzerinde görüş ifade edeceği için müzakere o raporun görüşülmesinde tümü üzerinde görüşmelerle tekrar başlayacak demektir.

BAŞKAN – Raporun tümü üzerinde görüşme olacak ve maddeleri oylanacaktır.

Evet, böyle bir kanaat belirlenmiştir.

7 kişilik Komisyondan; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Serindağ, kimi önereceğiz efendim?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Birgül Ayman Güler Hocamızı.

BAŞKAN – Peki. Sayın Birgül Ayman Hanımefendi.

Milliyetçi Hareket Partisinden efendim?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) – Hasan Hüseyin Türkoğlu.

BAŞKAN – Hasan Hüseyin Türkoğlu.

Barış ve Demokrasi Partisinden ben “Sayın Sırrı Süreyya Önder” diyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) – Ben kendimi öneriyorum.

BAŞKAN – Evet. Adalet ve Kalkınma Partisi Grubundan Sinop Milletvekilimiz Mehmet Ersoy, Niğde Milletvekilimiz Alpaslan Kavaklıoğlu, Zonguldak Milletvekilimiz Özcan Ulupınar ve Mersin Milletvekilimiz Ahmet Tevfik Uzun’dan oluşan bir alt komisyonun görüşmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alt komisyondaki arkadaşlar ayrılmasınlar. Hemen beş dakika bir...

Değerli katkılarınız için başta Sayın Bakanımıza, değerli İçişleri Komisyonu üyelerimize, değerli milletvekillerimize, değerli bürokratlarımıza, meslek teşekküllerine, sivil toplum örgütlerine, Komisyon çalışanlarına teşekkür ediyorum değerli arkadaşlarım.

Hayırlı akşamlar diliyorum hepinize.

Kapanma Saati: 00.52